

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

58616

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى حمد لاراد لسون اول مهربان پروردگار بزم ذات بی همتا میبویک
بیز مظلوم تور کستانلیک بنده لاریغ دهاجر ایک صفتین نوازش ایلادی نهاد و رسول رضالاری او چون
وطنیدین جد الوانا نمار غحرین شریفین اقامتلا برین نصیب ایتدی یروزنده عدالت و دینداریک ایله
شهرت تابکان دولت سعودیه رعایتیده ظالم لار دین پناه بیردک الحمد لله بیز لار بوگون مسلمانند ورمیز
ان شاء الله مسلمان ایشایمز و مسلمان اولدومیز هر بر مسلمان اوز پیغمبری و دینی رهبری حضرت محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم غلام لاری و جان نثار ماشقلاری بولور محبوبین هر لحظه یاد ایتور تاریخ جاتلارین اذقور
ایشیتور بیر نچوک قیمتلیک نرسه سین اول جناب خشنود لیک لاری اچون قربان بیور، دینانگ اعلی
دین اعلی مرتبه درجه لارین سید الکونین و رسول الثقلین صلی الله علیه وسلم حضرتلارین اونی درجه
غلام لیک لاریغ بر ابر کور ماس کیچه و کوندوز اول محروم هر دو جهان محبوب خالق کون و مکان سننلاری
عمل ده بولور دین لاریغ بوظان عادت و بید غم لار دین اوزین سقدار، دین دایمانین دشمنی بولخان
نفس و شیطان شر لاری دین خدا سین پناه یغ تاپور، بویکی دشمن مکریدین نجات بیر گوچی قرءان کریم
واحدیت شریفه تلاوت و مطالعه لاریغ جان و دلی ایله مشغول بولور، منزه بو طریقه ده جیات کیچه گوچی
مسلمان ان شار الله پروردگارین رحمتی غم و محبوبین شفاعتی غم مستحق بولور۔

رَبِّ الْعَالَمِينَ جَلَّ شَانَهُ دَرگاریغ بجماب و سعید و شکر لار عرض ایتور میز که بیز مهاجر
لار ادرتا میزده دینی ادبی اخلاقی درس لار میز همیشه جاری دور۔ خلقیمز الحمد لله تربية و ارشاد خلقه
لاریغ دلی لاری ایله شامل بولور لار، علما لار دین هر لحظه استفادہ ده تورور لار، ابر لار دین خالقونلار

خاتونلار دین، ایرلار سبقت، اینورلار ایشیکان اسباقلاریجه ممکن قدر عمل قیلنمکده سعی قیلورلار، حضرت
سید عام علی المدظلیہ وسلم سیرت مبارکہ لارین وصحابہ کرام احوال شریفه لارین ایشیکده لار وجودلاری
لرزان کوزلاری گریبان بولور.

بونا جیز اوتنکان سنه عادتده گنج یاز کونلاریده طائف شریفده بولدوم تورکستانلیک لار بیوک
مسجد لاریده صبح د شام ایکی وقت درس عمومی دوام ایتدی کچلیک درس ده اکثریت همیشه لاریمز
ظفرلاریده بولوب درس اناستیده سیرت مبارکہ دین بیان بریلگانده عجیب و غریب تاثیرلار سیزلور
ایر دسے بوجالتنی مشاہده ایتکج بنده الارادچون بیر مختصر سیرت بنویشه یازوب تکمه اینمک نے وعده
قیلغان ایردیم منزه اول قوییزده تورکان کتاب اوشال وعده ایتوب الحمد لله و ذائقه لزان کتاب
دور تا مین دنور البصر یا خود سیرت خیر البشر قویولده اللہ تعالی کرم و عنایتی دین امید شولدرک
بواثر عاجزانہ نے تورکستانلیک برادر ناریم و ہمشیره لاریم اوچون بیر نوع رسیر طریق و نعم الرفیق ایلاکای
بنده بوسنه یعنی ۱۳۸۲ ہجری بزموتی ده حسب العادۃ بینہ زیارت احباب قصیدہ طائف
شہر یعنی یار دیم عزیزلار ایشیا قدہ تورکان ایکانلار ہم نیمیزوم آنسون دیما سدرین ہمہ زاری بالاتفاق
تفسیر و هدیتلارین آلوب جمہور مسجد لر ایچہ حاضر بولدیلار بواولوخ استقبال و شاندار خریدار لیک
لارین کورگان ناچیز برادر لاری بعون اللہ و کرم ایکی وقت مسجد ده بیر وقت غریب خانہ ده درس
وارشاد حلقه سیغ حسب المقدور مشغول بولدوم الحمد للہ تورنت آی لیک بیر مدتدا قرآن کریم
اول لاری دین بیٹش پارہ و حدیث بنوی دین ریاض الصالحین کتابے ننگ تورنت خمسی مدارس بولوب
لوتدی اللہ تعالی بیڑمہا جریبده لرین ہمیشہ موندان اساس و شعور لار دین محروم ایتما سون و زطاعتیده
ورسولین انا غلاریده حسن خاتمه نصیب ایلا سون.

بوسنه ظہور ایشیش حلقه علم برکاتیدین بری بلکہ اولوغی شولدرک تمام اہل حلقه دین و اخلاق
طریفه مائل بولگانلیک لاری دین علامہ زبیدی یننگ تجرید صریحاً نام بخاری شریف غنہ قیلگان مختصر
لارین و امام ذہبی یننگ ریاض الصالحین لارین اذیتلیمز تورکستانچہ نہ ترجمہ و تفسیر قیلوشین طلب

ایتدیلار دبو خدمت جلیلہ نے بچارک شرفین بو حقیقہ ذمہ سیخہ یو کلا دیلار اگر اللہ تعالیٰ عنایتی
ایله بو نرسہ وجودہ چیقوب قالہ الارنے زیا بیرجم وہ نہایتده خوشخط و کم غلط قلوب باسدوروب
ہجرت عالمی ده گی ہاجر برادر لار نہ بہا سیر لند تار قائمک نے جماعہ با شلیخ لاری اوز ذمتہ لاریغہ آلدیم
اللہ تعالیٰ یازگوچی و باسدورگوچی ذاتلار نے اوز چناہیدہ امراب مونداغ اذوعہ یادگار لار تے تیز دین
وجودہ چیقوشلار لغہ ہمہ میزنے موفق ایلا گای۔

اوشبو مناسبت ایله سوز اخریدہ بو عرضی ہم برادر لار نہ قیلور من کہ حکمت نہ دور طائفہ مقیم
ہاجر برادر لایمزمہ لاری اہل کرم مہمان نواز غریب پرور ذاتلار دور لار علم مجلسین یخشکی کورور لار
علم لار نے احترام ایور لار اہل صلاح نے دست توور لار مہمان نواز بیکدہ بایلاری فقیر لاری
ایله مسالفتہ ایور لار خصوصاً بلد البتی صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ منورہ دین بیر برادر لاری باروب
قالہ جلیسمیز ہمایہ لاری کیلو بدور لاری مال جانلاری نے قربان قیلور لار کوز لاریغہ طوطیا بلکہ
نور و ضیا ایور لار بو نرسہ نے ایمان صادق و محبت خدا و رسول اکرم و یما سک نیمہ نام بیرور میز؟ بو ممتاز
مستقلارده ماشاء اللہ۔ ایرلار و خاتونلار بیردور لار جماعہ یننگ کرم و دیندار نیک لارین دیلی شولہ دور
کہ قول میزدہ گی نور ابھر کتابی ہمسہ لارین طلی ایله با سیلوب نشر ایتمو لکدہ دور جزا ہم اللہ خیر اطائفہ
وطندا شلار میز یننگ بو قدر دینی و ادبی ترقی لاری اوچون باش سبب۔ اندہ گی زعم لار و جماعہ با شلیخ
لارین دیندار و کرم فرما بو شلار بیدور لار شول قدر انسانیت و مرد تلیک اووغلار دور لار کہ بیر محتاج
آلمزده برادر لارین حزن و غم دین تو تقاضای ہرگز آرام آلماسلار ہمدردیک یولیدہ نہ دکانلاریغہ باقور
لارونہ مکانلاریغہ قیسی بیر دینی دلی ہمہ پیدا بولسہم دین اول اوز لاری قدم تویر لار صونگرہ باشقہ برادر لارغہ
دلالت ایور لار نیت لاری خالص اوز لاری مخلص بولغانیک جہلار بیدین ہمیشہ ہریر قدم قرینان ایشاریدہ الحمد للہ
وقت کامیاب بوور لار اللہ تعالیٰ ہر طائفہ غہ شونداغ خداجوی سردار لار نے زعامت لارین نصیب ایسون آمین

ایمدی حضرت پروردگار تائیدی ایله اوز کرمینہ اعتماد ایوب بومبارک مختصر سیرت شریفہ نہ شروع قیلور میز۔

خادم القوم سید محمود طرازی عفی عنہ

۱۳۸۳/۶/۱۰ھ المدینۃ المنورۃ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حضرت عیسیٰ علیہ السلام دین تقریباً ایک مہینگیل مقدم بابل حکومتی نہایت ترقی قیلغان ایردے مالی حالتی مستحکم و عسکری طاقت بیوک بولغان سبب دین ددی کوب در عیہ لاری امن واماندہ ایردیلا بو حالتہ مالک بولغان پادشاہ ینگ دماغی کبر و غرور دین شونداغ تولدیکہ مملکت ینگ حمد دین اولوغ عبادتخانہ سیخ اوز صورتین یوغان بیرھیکل تکلیفہ قوید و ردوب قویوب حکم بیردیکہ ہر بیر انسان شول ھیکل مذبحہ قیلسون و نذر و نیاز لارین انکا اتاسون و حاجت لارینی اندین تیلاسون۔

جناب رب العالمین شول حکمتی در عیہ لارینی ہدایت لاری اوچون حضرت ابراہیم علیہ السلام نے پیغمبر قیلوب یاروی بو جناب ینگ سلسلہ نسب لاری تو قوزداسہ ایلم حضرت نوح علیہ السلام غہ یتادور۔ حضرت ابراہیم علیہ السلام آدمار نے توجید دعوت و شرک دین منع قیلہ باشلا دیلا پادشاہ غہ توجید دعوتی خوش کیلادی چونکہ انی قبول ایتکاں حالہ پادشاہ خدا یکدین بندہ یک مفتای غہ توشوب قاور ایردے ایننگ اوچون قبول ایتہ آلمادی حضرت ابراہیم علیہ السلام خاندان لاری پادشاہ پرست بیر قوم بولغانلیک لاری اوچون الارھم اوز فرزند لاریغہ مخالفت بولدیلار قوم لارین و مکومستد لارین مخالفت لارین کورگان حضرت ابراہیم علیہ السلام وطن دین ہجرت قیلمکنہ مجبور بولدیلار خانون لاری حضرت سارہ و جیان لاری حضرت لوط علیہ السلام نے برابر آوب خارج غہ چیتوب کیتدیلا حضرت ابراہیم اوز جیا تلارین انتظامی اوچون بیر موچہ قوی واپچکی لار نے بانیشغہ مشغول بولدیلار اللہ تعالیٰ مال لاریغہ بزرگہ عطا قیلوب کور پایوب کتیدی بیر مدت دین کین آسمان دین یانین کیلما ی قوی لاریچکی لارا و تلاب تورگان چنستان توروغ بیر چول و بیابان غہ ایلماندی بو حال نے کورگان حضرت ابراہیم علیہ السلام مال لارین آوب سر سبز میدانلار دہ

اولاً تا اذلتا مصر قلمی غم توب بار دیلار اولگوندلارده مصر پادشاهی بابل دین کیلگان رقبون نام ایک بیر کیشی
 ایردے پادشاه حضرت ساره نے کورگاج اوز وطن دین کیلگان بو خاتون نے اوز نکاح صف آلائی
 دیب آرزو قیلدی لیکن اللہ تعالیٰ اول ذات نے اوزی ننگ بیر بیوک پیغمبری منوره لاری ایکنایک
 لارین پادشاه غم تیز دین معلوم قیلدی کیمن پادشاه حضرت ابراهیم نے کوب حریت قیلدی و مصر دین کیتار
 و قتلاریده اوز قیزی هابره نے نجی لار صحبتلاریده تربیت تالسون دا اوز دلترا اشلاریم دین بیرار مناسب
 آدم غم بیر طسون دیب حضرت ابراهیم قول لار ایخه تالشوردی حضرت ابراهیم بو مهمان نواز پادشاه
 نے آرزو سپه تیکوروب قیزی اوز نکاحلار ایخه اولدی لار اللہ تعالیٰ حضرت ابراهیم نینگ بائش کورگان
 فرزند لاری حضرت اسماعیل علیہ السلام نے شول هاجره آنه میز قارن لاریدین عنایت قیلدی کیمن
 بیر آرمه دین موئگره حضرت ساره آنه میز قارن لاریدین حضرت اسحق علیہ السلام نے گرم قیلدی بو ایکی
 فرزند پیدا بو خان دین کیمن اللہ تعالیٰ حضرت ابراهیم علیہ السلام غم خبر میردی که بو ایکی فرزند میگز نهاتیرده
 برکتلیک ذاتلار بو خانلار بو اول نسل لاریدین کوب کت قتلار پیدا بو لور کوبیک لاریدین عدولارین بیلوب
 بولس کیمن حضرت ابراهیم علیہ السلام خدا نینگ حکمی و خاندان لارین طلب لاریغه مطابق اولاد لاریغه علاقه
 علاقه مملکت لار نے تقسیم قیلوب بیر دیلار شام مملکتی حضرت اسحق غم بیر دیلار چونکه شام نینگ شرقی
 طرفی بابل ایردے انده حضرت اسحاق نینگ طفا جماعه لاری بار بو لب الار ایله علاقه قیلک آسان
 بو لور ایردی چنانچه حضرت اسماعیل علیہ السلام غم عربستان نے بیر دیلار چونکه مصر عربستان
 نینگ غرب طرفی ده بو لب انده حضرت اسماعیل نینگ طفا جماعه لاری بار ایر دیلار الار ایله علاقه قیلک آسان
 بو لور ایردے بو تقسیم دین کیمن بو ایکی برادر اولاد لاری شول قدر کوبایدیلار که ادر نانا ریده باشته ایجینی
 بیر جماعه تاملادی ضرورت وقتیده هر ایکی قوم بیر بیر لاریغه نهاتیرده آسانلیک ایله مدر تیکوروا اوز ایر دیلار
 حضرت ابراهیم علیہ السلام باش فرزند لاری اسماعیل علیہ السلام نے والده لاری ایله برابر حاضر غی که
 مکرمه شهری ادر نیغه کیلتوروب قویدیلار کیمن او غول لاری ایله برابر اول یر غم بیر مسجد هم بنا قیلدی لار
 و پروردگار دگا پیغه دنا قیلدی لار که بودشت و بیابان غم بتاقیلونغان مملکت و مسجد اسمعیلی

اوپوں اوزی رزق تیکوزسون و دنیا تنگ ہر قسم نوتاری ایلہ بواقلیمنی آباد ایلامسون و بومملکت اهلین
هدایتاری اوچون اوزلاریدین بیر بویوک پنخیریدانیلسون۔

حضرت اسماعیل علیہ السلام عربلارینگ کو بدین حکمران بولوب کیلیمان قبیلہ لاری شو
بڑھم سرداری معامن نینگ قیزین اوزنکارلارینہ آلدیلار حضرت اسماعیل علیہ السلام دین
اون ایکن اوغول فرزند پیدا بولدی بولار دین شول قار اولاد کو پایدی کہ مغرب سردین مصد
د حجاب طرفدین مین غدا لاشوب کتیدیلار حضرت اسماعیل علیہ السلام نینگ ایچی اوغول لاری
تیدار شاپتیرہ بویوک شهرت تاپدی شول ذات اولاد نازن بابا لاری یول لاری بولغان تو حید
تیدو تینی برابر سقلاب مکہ مکرمہ دو قالوب کتیدیلار اولاد لاری مین اولاد تینی شتی بولغان
سدرن اولاد تیری صاحبہ تدبیر کریشی ایردے اینگاس کچ بیکه اوزکاسی تک مین سلا تیر زلف
نیزان میرا سه بوعدان دین کیزین بونینگ اولادینغ بڑھم توبیلہ سی طالب کیلوب لاری
دک دین چیقاریب بار دیلار اولاد لاری بولغان بو بڑھم تینی اسماعیل نے غدا بونینگ اوچون غدا
دین چیقار دیلار کہ بولار بو بڑھم تیت لاری غدا تیت قیدر دیلار بلکہ آتہ بابا لاری مین یول لاری کچ بیکه
تو حیدرہ نام تو ردیلر کیزین ایچی غدا نینگ اولاد تینی شتی بولغان تین کیلوب ییز مکہ مکرمہ
غدا تیت تیدر دیلار بیکه بیز شتر کہ حکومت بولار دین تو ردی تینی دین کیزین اوزنگ اوسلے غدا
کمانی تینی بیز آتہ سیٹ جا نشین بولدی اندین کیزین ایننگ اوسلے باشم و باشم دین
کیزین ایننگ اوسلے عبدالمطلب داندین کیزین ایننگ اوسلے بر طالب نوم سرداری بولوب اولدی
جناب حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم عبدالمطلب نے اوسلے تیرہ بولور لاری آتہ نازین نام لاری
عبداللہ ایردے۔

حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ نسب شریف لاری

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ نام اندین لاری محمد دور و نام نے جد لاری

عبدالمطلب قویغان دور و والدہ لاری قویغان نام احمد دور آتہ لاری عبد اللہ عبدالمطلب ینگ
 کچیک اوغلی دور لار عبدالمطلب ینگ اصل نامی شیبۃ الحمد ایرور آتہ سی ہاشم دور ہاشم ینگ
 اصل نامی عمرو دور آتہ سی عبدمناف بروب حقیقی نامی مغیرہ ایرور مغیرہ قصبی ینگ اوغلی
 بوروب قصبی ینگ اصل بقی مجمع دور آتہ سے ینگ نامی حکیم دلقبی کلاب دور حکیم ینگ آتہ سے مرثہ بروب
 اینگ آتہ سی کعب دور و کعب ینگ آتہ سے لوعی دور لوعی ینگ آتہ سی غالب ایرور اینگ آتہ سے
 نہر دور نہر ینگ بقی قریش ایرور قریش ینگ آتہ سے مالک بروب اینگ آتہ سے نصر دور نصر ینگ آتہ
 سی کنانہ ایرور اینگ آتہ سے خزیمہ بروب خزیمہ ینگ آتہ سے مدرکہ، ایرور مدکہ ینگ اصل نامی
 عامر یا عمرو دور آتہ سے ینگ نامی ایاس دور ایاس مضر ینگ اوغلی بوروب مضر ینگ آتہ سے
 نزار دور نزار ینگ آتہ سے معذ بروب بوذات عدنان بن ذرہ ینگ اوغلی دور حضرت رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم ینگ سلسلہ نسب شریف لاری او شیبو عدنان نہ تیوب توختار حضرت اوزلاری
 اوزنسب لارین بیان قیغان ساعتار بیدہ عدنان دین یوقار لغہ اوتمس ایرو یلار لیکن عدنان ینگ
 حضرت اسماعیل علیہ السلام ینگ اولاد لاری دین دیب جزم بیلور ایرو یلار معلوم بولدیکہ جناب سید عالم
 صلی اللہ علیہ وسلم حضرت ابراہیم علیہ السلام اولاد لاری دین دور لار لیکن والدہ میر حضرت حاجرہ
 فرزند لاری حضرت اسماعیل علیہ السلام واسطہ لاری ایلہ اول جنابغہ تیمور لار حضرت سید عالم صلی اللہ
 علیہ وسلم حقلار بیدہ مدار لاری دیب دور لار۔

وَسَقُّ لَكَ مِنْ اِسْمِهِ بِجَسَدِهِ فَذُو الْعَرْشِ مَحْمُودٌ وَكَهَذَا مُعْتَدٌ

(ترجمہ) اللہ تعالیٰ اور رسولینی مرتبہ لارین بلند لیک لارین بیلدور مگ اوچون اوز نامی دین
 اول جنابغہ نام چیقاروب بیدے کوردنگ لار خدا محمود دور و رسولی محمد دور لار حقیقتہ حمد کلمہ سنی
 رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تعلق زیادہ دور بربوزیدہ ناملاری محمد دور و آسمان دہ احمد دور امتلارین
 ناملاری محمد دور و قیامتہ مقام شفاعت لارین نامی مقام محمود دور بیریق لارین نامی لواء الحمد دور
 صلی اللہ علیہ وسلم۔

سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم والداری حضرت عبداللہ ننگ اویلا نیشلاری

بنی مہصوم صلی اللہ علیہ وسلم اجداد لاریدین بولغان ہاشم ننگ نسلی بلغوز عبدالمطلب نینگ اوزی ایردی اندیہ باشقہ فرزند یوق ایردے لیکن عبدالمطلب نینگ بیر موخچہ اولادی بار بوب مشہور لاری ابوطالب وعباس وحمزہ وعبد اللہ ایردیلا عبدالمطلب بو فرزند لاریدین عبد اللہ نے کوب یجشی کورد ایردے انکا بنی زہرہ قبیلہ کی نینگ بیوک سرداری وٹھب نینگ قیزی آمنہ نے آوب ایردے چونکہ حضرت آمنہ قریش جماعہ سیدہ نسب و شرفدہ ہمہ دین بلند قیز ایردیلا رد حضرت عبد اللہ اویلا ننگان و قتلاریدہ یا شلاری اون سکیزلار دہ ایردے منکوحہ لاری حضرت آمنہ ایله تین اتالارین اویلا ریدہ قوشولدیلا ردا دچکون غچہ الارادیلاریدہ تور دی لار دوشول مدتدہ حضرت سید الکونین و رسول الثقلین صلی اللہ علیہ وسلم نورا قدسلاری حضرت آمنہ نہ اوتدی و اول ذات قدسی صفات نہ حاملہ بولدیلار و حمل زمانہ سیدہ آغیر لیک و باش قرانگخویک دیگان نرسہ لار نے بلیمادیلار یعنی حمل لاری عادتہ گی حمل لار دین باشقہ بولدی حضرت عبد اللہ اہلیہ لاری ایله مکہ مکرمہ دہ ایردیلا ر جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم آنہ لارین قارن لاریدہ ایچی آی لیک بولغانلاریدہ آتہ لاری سفر غہ چیقدیلا سفر دہ بیمار بولدیلار بیمار لیک حال لاریدہ مکہ مکرمہ نہ نیالمای مدینہ منورہ دہ طفا جماعہ لارین قاتلاریدہ بیرنجہ مدت قالدیلار آخر شول بیردہ وفات قیلدیلا ر قیر لاری مدینہ منورہ دہ حرم شریف نہ یقین بیریدہ ددر حضرت آمنہ حمل لاریغہ تو قوز آی تولغاندہ تولغان در دینی مقدمہ سینی سیز باشلادیلار۔

حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم ولادت باسعادت لاری

امام الانبیاء والمرسلین سید الاولین و آخرین حضرت محمد مصطفیٰ و جناب احمد مجتبیٰ صلی اللہ علیہ وسلم نیل سنہ سیدہ بہار موسمیدہ ربیع الاول آی نینگ تو قوزونچی تاہر نچیدہ دو شنبہ کونی نینگ بستی طلوع قیلوب کون چقیسای تور دوب والدہ لارین قارن لاریدین مکہ مکرمہ دہ

ابو طالب اویں دہ دنیا پوزی غہ کیلدی لار بتاویرخ عیسوی تاءیرخ نینگ ۲۲ نچی اپریل بیش
یوز تیشش بیر نچی غہ مطابق کیلور حضرت بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم آتہ دین ہم دآنہ دین ہم یلغوز
فرزند ایردی لار دینا غہ کیلما ی توروب مہربان آتہ لاری دین آتہ قاریندہ توروب تیم بولغان ایردی لار
بوجناب توغولگان ماغلزاریدہ والدہ لاری بابالاری عبدالمطلب غہ آدم ییاردیلار کیلوب یسنگی
مولود مبارک نے کوروب نہایتدہ خوش بولدی تو چاغیغہ آوب کوتارگان حالہ حرم شریف غہ
آوب باردی دکعبہ شریفہ غہ آوب کیروب حق لاریغہ دعا لار قیلدی بو فرزند ارجمند نے بیرگان خدا غہ
شکر لارین عرض ایتدی یزہ آوب کیلوب آتہ سیغہ تابشوردی ونام لارین محمد قویدی و تپچی کوفی بولغاندہ
قریش جماعہ سین تمام عمومی دعوت قیلدی و جانلیغ لاسو بیدی دعوت غہ کیلگان جماعہ باشلیغ
لاری عبدالمطلب غہ سوال ایردی لار کہ بونگی بیرہ ناملارین نیمہ قوید و نگیزہ عبدالمطلب نامن محمد
قویدم دیب جواب ایردی لار تعجب قیلوب دیدیلار آتہ بابازر نیگیز قویب کیلگان نامنی قویمای
پچوک محمد قوید دنیغہ عبدالمطلب دیدی منگ بو فرزندیم بوتون دنیا زبانی دہ ہمہ طرفین تعریف و شافعہ
مستحق بولسون دیب محمد قویدم

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم توغولگان کونلاری دوشینہ بولدی بوکون دہ عجیب بیر خصوصیت
بار دور کہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم نینگ وراثت لاری و بنو تلامری و بھرتلامری و دنا تلامری ہمہ سی شول
کوندہ بولغاندور

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ سوت ایمریش انتظام لاری

سید الکائنات صلی اللہ علیہ وسلم دینا غہ قدم قویب والدہ مہربان لارین سینہ ناریدین اوچکون
آتہ سوت ایمریدر کیمین بیر نچی کونڈ قدر عم لاری ابوہب نینگ آزاد نیلغان چوری سے تویبہ ایمریدے
حضرت صلی اللہ علیہ وسلم توغولگان ساعت لاریغہ توغولگان دایہ لاری عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ
نینگ والدہ لاری شفاء ایردی لار و خادمہ لاری آتہ لاری عبد اللہ نث جاریہ لاری بزرگہ حبشیہ

ایردیلار بو خاتون ننگ کینہ لاری اُم ایمن ایردے بو خاتون آتہ لاری دین رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
غہ میراث قالدی حضرت یاشلاری اولوغ بولگانده بوجاریہ لارینی آزاد ایتوب مولی لاری زید بن دارثہ
غہ خاتون قیلوب ایردیلا۔

جاہلیت عربلارین دقریش بیوک لارین خاتون لاری بالہ لارین اولر لاری ایسیرمای صحرا
خاتون لاریغہ ایمنزک ادچون بیور ایردے لار چونکہ صحرا هوا سے تازہ و انسان غہ یا قیلک بو ایردے
وصحرا ده تربیہ تابکان بالہ لار جسم لاری ساغ و دماغلاری چاغ یوردر ایردے حضرت رسول اکرم
صلی اللہ علیہ وسلم والدہ لاری و بابا لاری و انزاد خاندان لاری صم بوجناب نے صحرا نی ایمنز چچی
لارینگ بیر لاریغہ بیر مکچی بولدیلار الفاتا اوشال کونلارده بنی سعد قبیلہ سی تورگان بر لار دد نس تید
آغیر قحط لیک پیدا بولگان ایردے قبیلہ خاتون لاری شہر غہ ایمنزیش ادچون بالہ لار انشا شیب کینہ شکان
ایردے لار لار ایچلاریدہ حلیمہ سعدیہ ناملیک برینکجنت خاتون هم ایردے ایله شول عرض ده کیلگان ایردے
مذکورہ خاتون اوز مبارک تلی ایله ایله بوبیان نے ایردے۔

بیر لاریغہ بنی سعد قبیلہ سیدین مکہ غہ کیلگان خاتونلار ہم میر محمد علیہ السلام نے کوردک آنزری
بمیر غہ بوبالہ نے آلینگ لاریب عرض قیلدیلا لیکن بیر لار آتہ سے یوق بیتیم نے ایمنز بیب شیب
حاصل آور میرد آنہ سے بیر غہ نیمہ مکانات بیرا آور ذیب اوز مادوک من بید برابر کیدکات حد قون
رفیقہ لاریم ہم لاری بیر دین بیر دین بالہ اولوب خاطر حج بولوشدی بیر گنہ من بالہ آور لاریغہ قشیر ہم
سکدین جونلارچی بولوب ایردے من ایریم غہ دیدیم رفیقہ لاریم بولوب بالہ آور لاریغہ خوکس غہ لاریغہ
من خدا نامینہ قسم کہ یتیم بولسه ہم چکیم آلمغان بوبالہ نی اولوب کیتور من ایریم دیدی آلسک چختے دور
عجب ایس اللہ تعالی بوبالہ برکتیدین بیزینگ احوالیمزنی درست قیلدے سین بچہ بولسا تا پون کالدرین
شول یتیم بالہ نے آنہ سین قولیدین اولوب وطنیم غہ قاتیدیم۔

حضرت حلیمہ رضی اللہ عنہا ننگ خاندانی حالتاری نہایتیدہ بیان بولسا ت ایردے
روزگار لاری دین برکت ادچگان آغیر پریشا نیکنہ اوچراگان ایردیلا بولون قبیلہ ہمہ سی

بیوک قحط غہ مبتلا ایردیلاز جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نے آلوب قبیلہ سی نہ قیاشی ایله برابر
 حضرت حلیمہ خاندان لاری برکتہ تولدی و بوتون قبیلہ ایچی رحمتلار ایله نوازش قیلوندی آسمانین فیض
 بارشی یا نانا با شزادی حضرت حلیمہ ہر آنی آنی وہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے مکہ مکرمہ غہ آلوب
 کیلوب والدہ لاریخی و اقربالارینی زیارت قیلد و روب سینہ کیلوب کینتور ایردیلاز جناب بنی محصوم
 صلی اللہ علیہ وسلم حضرت حلیمہ سوتلارینی ایکی ییل ایمدی لار ہمیشہ اوگت ایچکینی ایملار ایردیلاز چپ
 ایچکینی یا شقہ کہ اوک لاریغہ قویر ایردیلاز گویا کود گلک زمانہ لاریدین انصاف طبیعتک و عدالتک
 ذات ایردیلاز ایکی ییل، کامل اوتکاندین کین حضرت حلیمہ سوتدین چیقاروب والدہ لاریغ
 تابشورمک اوچون مکہ مکرمہ غہ آلوب کیلدیلار او شال کونلارده مکہ وہ صوالار بوزور لگان ایردے
 صحرا دنجشی صوالار ایله ترسیہ تالبکان بالہ شہرده صحتی خراب بوملاسون دیب والدہ لاری بینہ حضرت
 حلیمہ غہ یاندوروب ایردیلاز جدا لیکغہ کونگی راضی بولمگان وجود لاریدین بحساب برکتلار کورگان
 اوز ایچپده خدا غہ ناله لار قیلگان حلیمہ آنہ میز اللہ تعالیٰ غہ شکر لار قیلگان حال لاریده نہا تیدہ
 خوش و خرم بولوب بالہ لارین بخر لاریغہ باسوب وطن لاریغہ آلوب کیلدیلار کین مبارک باش لری
 تورغہ تولگانده والدہ ماجده لاری حضرت حلیمہ قول لریدین قاتیلار د ب آلدیلار یا شزاری آلتی غہ
 تیکونچہ اوز قاشلار بیدین یراغ قیلما ی دولتخانہ لاریده آلوب توردیلاز آتہ لارین یوتلیک لارین
 بیلدورمای تپملیکدین مجرد دل لارین اوکسونمای ہم آنہ مہربان ہم آنہ نگہبان بولوب اوتدیلاز بولوب
 طریقہ ده آلتی یا ش غہ تولگاندا لاریده والدہ ماجده لاری مدینہ غہ قریندیشس اورغندارین زیارت
 قیلد و روب کیلمک قصدیده حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے آلوب بار دیلاز مدینہ
 ده بوتون برآی توروب مکہ غہ یاندیلار بولده ابواء دیگان مقام ده فانی دنیا دین رحلت قیلدیلاز
 جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ایمدی چتیدین یتیم بولدیلاز آتہ سایہ سیدین ہم آنہ قوچاغیدین
 ہم برابر جدا بولدیلاز ابواء دین مکہ مکرمہ غہ بوجانی سفر لریده آنہ لاریغہ بمسراہ بولوب بارگان جاریہ
 لاری حضرت ام ایمن رضی اللہ عنہا آلوب کیلوب بابا لاری عبدالمطلب غہ یا بشور دیلاز بابا لاری

بول جنابی اوز تریبہ لاریغہ آلوب نہایتیدہ تفتت و عنایت ایلہ سقلا دیلار شول حالہ دھم حضرت
ام امین رضی اللہ عنہ بوتون خدمت لاریغہ انجام بیردب تور دیلار کبیرین یا شلاری سیز مسہ تو نگازد
بابای مہریان لاری عبدالمطلب ہم وفات قیلد یلار اوشال کونلارده حضرت بنی کریم صلی اللہ علیہ
سلم عمر لاری سیکزغہ تو لب ایلہ آئی اون کون زیادہ بولسان ایردے عبدالمطلب جنازہ
سین کوتار یلگان ده آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم برابر بار ایر دیلار و مبارک چہرہ لاری مسزون
د کوز لاریدین یا شلاری آلوب تور ایردے پای لاری اولو سنا بن ایلکاری بوڈرتیم نے
حقیقی عم لاری ابوطالب تانبشوردی و بوجناب حقلار بیدہ کوب تار کید لاری قیلدی انینگ اوچون
ابوطالب ہم نہایتیدہ کیننے تریبہ قیلدی تور بدین کیلگان مہربانلغ نے درینغ تو متادی همیشه
اوزی ایلہ برابر آلوب یوردی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ارجب یاش بولسہ لہ ہم نہایتیدہ
آغیر ناموش فکر ایک عم لاریغہ مطع و محب و حرمتیک اوز لاری ایلہ مشغول بادب و ذالیک
خیر خواد بیرذات ایر دیلار ہم زرین خاطر لارین کوب احتیاط قبیلور ایر دیلر باشت مام بار لاری
ول جنابده بیودہ یغلاش اویدہ گی لار نے تیناشس سوزغہ کیر مسینگ کوب لارده اونیا مشر
طبیعی یوق ایردے دستور خان یازلیسہ آهسته عم لارین یا نمار لاریغہ کینوب غلام نے برابر
توروب کیتور ایر دیلار اخلاق و آداب لارین کورگان کیتسی عدنی کینوب بیژندہ قادر ایردے تر قون
یا شدیک بالہ لوب توروب ہم غمیکہ آغیز یختم نوشا سون تری آدم غم درد سر بدما ی من عم کوب
قیلای تیکین یمای دیب آدم لار قوی و ایچکوارین مانور ایر دیلار ہمین کون لاری حکم راج
کیل توروب بیور ایر دیلار۔

ابوطالب نینگ شام غہ سفری

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نینگ مبارک یا شلاری اون ایکی غزیرہ ندہ نمک لاری ابوطالب
تجارت قصیدہ شام غہ بار پچی بولد بلار بوجا نی بیلگانج جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم

عمک لاریجہ منی ہم برابر آوب کیتسون لاریجہ رجا قیلدیلا عمک لاری تاچار بوب حضرت نے ہم آیب کتیدیلا یوسفردہ عجیب واقعہ لاریچراوی آوب کیتکان مال لاری نمائیدہ بخشی سابتدی یولدہ بھری دیگان مقام وہ بچیرا دیگان بیر نصرانی راہب بار ایردے اول ہمیشہ اوز صومعہ سیدہ عبادت نہ مشغول تودور ایردے اوتکان کیتکانلار ایله ایشی یوق ایردے بولفہ بوقافلہ غہ کوب عجیب معاملہ لاری قیلدی قافلہ کیلوب توشکان زمان الار نے استقبال قیلدی و احترام ایله کوب مہمان قیلدی حضرت بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے کوروب بوبالہ سید المرسلین دور لاری دیدی قافلہ سور او یلار کہ سن بوذاتی پیغمبر بوشلارینی بچوک بیلدینکٹ راہب جواب بیری کہ سیزلار تاغدین توشوب تورگان وقتلارینگدہ نہ قدر تاش نہ قدر درخت بولسہ ہمہ سی سیزلار غہ ایگیلیدی تاش و درخت پیغمبر دین باشقہ کیشی غہ سجدہ قیلاس بوراہب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ینگ ایچی کتف لارین اور تا سیدہ خاتم نبوت نے کورگان ابوطالب غہ دیدیکہ یہود لار بوبالہ نے جستجو سیدہ یوزو بیدور لار سیز بوذاتی شام غہ آوب بارمنگ کہ یہود لار دین اذیت تیش احتمالی بار دود بوسوز نے ایشیگاج ابوطالب حضرت بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے مکہ مکرمہ غہ یا ندوروب یباردے۔

سور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم ینگ شام غہ تجارت سفر لاری

وقتیکہ جناب آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم یا شلاری بگرمہ دین آشدی مبارک دل لاری حیات نردریقی ادچون بیرار نسب و صنعت ایله کون کیچر مکہ غہ مائل بولدی مشغلہ کوب ایردے لیکن حضرت تجارتی اختیار ایندیلا تجارت ادچون کافی سرمایہ یوق ایردے بو خصوص وہ بیرآز فکردہ تورگان ایردیلا کہ مکہ مکرمہ ینگ معتبر یا عزت مالدار خاندان لاری دین بیر بیوہ خاتون بار ایردے ناملاری خدیجہ بولوب نہایتیدہ دولت مند سرمایہ دار خاتون ایردیلا او ملار بو خاتون دین سرمایہ لار آوشوب تجارت قیلوشور ایردیلا بو خاتون جناب بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم

ینگ اخلاق جمیلہ و عادات جلیلہ لارین و عقل و تدبیر و شہرت لارین ایشتیوب اوز اوزیکہ شریک
 تجارت بوشلارین طلب قیلدے و بارمال لارین قولی ایله تابلشوردی و بیسره نام بیرخادی
 بار ایردے خدمت لاریجہ ہمراہ قیلوب ایردے جناب حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت
 خدیجہ مال لارین آوب شام سفر لیجہ چققدیلار بوسفرده تجارت لاری نہایتیدہ کوب نفع نیلدی تحب ارتدہ
 بولغان بوقدر بویک نفع نے کودگان حضرت خدیجہ بخوش بولدی حضرت سلی اللہ علیہ وسلم
 غرض لارین تابلشوردی کوزدین کون غخلق اود تاسیدہ صداقت و امانت ایله شہرت لاری زیادہ
 بولغان سیدین تمام اہل مکہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نام لاریجہ صادق و امین بقی نے
 زیادہ قیلدیلار و اسم شریف لارین محمد صادق الامین دیب یاوقیلہ باشلادیلار خصوصاً شام سفریدہ
 ہمراہ بوب باروب کیگان میسرہ اوز سیدہ سی خدیجہ غہ تمام کورگان بیلگان واقعہ لارین
 بیان قیلوب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نے بر گوهر کیتا و بیرذات بے ہمتا ایکانلیک لارین
 بیلدوردی اول دین بوجناب حق لاریدہ کمال لاریجہ اسیر و مخلص بے نظیر بوب یورگان خدیجہ
 نے عقیدہ سی یز زیادہ بولدی حضرت خدیجہ اول ایچکے ایر قیلغان و ایچکے ادج بالیک بولغان
 دیاشلاری قرق غہ بارغان بیرہیوہ خاتون ایردیبار عرب لاریننگ بویک لاریدین نجہ کیشی طالب
 بولغان دہ قبول قیلغان ایردیبار اوز لاری صاحب ہمت اطلاق لاری پاکیزہ بولغان سبب دین قرین
 جماعہ سیدہ لقب لاری طاہرہ ایردے بوذات عنقریب بیرذات ینگ بنی آخر الزماں بوبوب
 چقیشلارین بیلور ایردیبار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ینگ شاید ادشال ذات بوبوب
 قالیشلاریجہ گمان لاری بار ایردے توہاندہ گی واقعہ شول گمان ینگ راستلیغی غہ دلالت قیلور
 مجلہ المنار صاحبی سید رشید رضا اوز تالیسی خلاصۃ السیرۃ المحمدیہ دہ دیددر کہ ناہی تاریخ مکہ دہ
 سیدنا انس رضی اللہ عنہ دین روایت قیلور کہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یا مشلیک
 زمانہ لاریدہ بیرکون عمک لاری ابوطالب قاشیہ اولتورگان لاریدہ اندین خدیجہ اوینیہ بار مکلفہ
 اجازت سوردیبار عمک لاری اجازت بیردیبار لیکن آرقہ لاریدین بنوعہ ناملیک بیر جاریہ نے ہم یاروب

دیدیکہ ای بھہ سن برابر باروب خدیجہ محمد غہ نیمہ سوز قیلور ایشیگیل بھہ دیدور کہ من محمد ایلہ خدیجہ
ادبیغہ برابر باروب خدیجہ محمد استقبالی اوچون کوچہ دروازہ سیغہ چہہ چیقیدی و محمد قولین تو توب
سیغہ سیغہ و بویون لاریگا سور کادی کسین دیدے ای جناب آتہ و آنم سن غہ فدا بوسون من
برائشی باشتہ بیر غرض اوچون قیلما دیم بلکہ شوینگ اوچون قیلدیم کہ شاید بنی آخر الزماں
سن بولسنگ اگر مینگ بو فراستم تو غری بولوب ادشال پیغیر سن بولوب قاسنگ مننگ حقم نے
دمنزتم نے یحیی تازب توگیل دسنی پیغیر قیلوب یبار گوچی پروردگار درگاہ ہیغہ مینگ اوچون
دعا قیلگیل بھہ دیدی خدیجہ نینگ بو سوزیغہ محمد بو جوانی بیردے ای خدیجہ من اگر سن دیگان
پیغیر بولوب قاسم سینگ بو عقیدہ بو عنایتیگی ہرگز ادنو تاسمن و اگر من بولسا سم ہم اول
خدا یکہ سن بو عقیدہ دحرمتی ایننگ اوچون قیلوب تور و بدور سن ہرگز سنی ادنو تاس۔
واقدی روایتیدہ نفیستہ بنت اُمیتہ دیدور کہ خدیجہ نہایتیدہ شرافتلیک صبرلیک مالدار بہادر
بیر خاتون ایردی بیوہ قانغاندین کسین قریش نینگ اولوغ لاریدین انی تہنتی قیلسخان دارگا
طالب بولمگان بیر کیشی قانمادی لیکن اول قبول ایتمادی وقتیکہ جناب بنی کریم صلی اللہ علیہ
وسلم ایننگ سرمایہ سین آلوب شام غہ باروب قاتیدیلار و تجارتلاری کوب نفع قیلدی منی
مخفی صورتہ اول ذات خدمت لاریغہ بیاردی من باروب دیدم ای جناب سیز نے اوچون خاتون
آلماید در سیز جواب بیر دیلار کہ خاتون آیش غہ قادر ایسمن تو بومدہ بیر زرسہ یوقدور من
دیدم اگر خدا سیز غہ بیر صاحب جمال مالدار شریف مناسب خاتون کرم قیلسہ نیمہ دیر سیز جناب
سور دیلار کہ اول خاتون کیمدور من دیدم خدیجہ دور کسین جناب راضی بولوب جواب بیر دیلار
کسین جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم بیر نیچہ عمک لاری ایلہ حضرت خدیجہ نینگ عم لرین
ادیلاریغہ بار دیلار عملاری ابو طالب خدیجہ نے فرزند بیز محمد عد طلب قیلوب کیلدوک دیدی
لار خدیجہ عملاری قبول ایجدیلار مہر لاری یگر مہ عدو تو یہ بولدی نکاح خطبہ سین ابو طالب
ادو دیلار یگر مہ پیش یاش یک زوجان قرق یاشلیک بیر باکمال شریف خاتون ایلہ خانہ دار

بودیلار ہر گئی جناب مہر و محبت و عزت و حرمت ایلہ یگرہہ پیش سنہ عمر کچھور دیلار حضرت رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم نینگ ہمہ نر زندی شول جناب دین بولگان دوردو جناب تیرگی توروب باشفت
 بیر خاتون نے اوستلار لہجہ آما دیلار باشفتہ والی دلازمیز نے بوذات وفات قیلغ لار یسین آغدا
 لار جناب رسول اعظم صلی اللہ علیہ وسلم ہیج بیر خاتون لرین حضرت خدیجہ برابر لار بدہ کیشی کورماس
 ایردیلار و فاطمہ یسین کسین ہم ہمیشہ یاد قیلور ایردیلار حضرت عائشہ کورسہ رر ہم اول جناب
 کوب کو یار ایردیلار بیر کون جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت خدیجہ دین سوز قیلوب
 توروب ایردیلار عائشہ دیدلار اول کیشی نے مورچہ یاد قیلور رر بیر کمپیر ایردی خدا آلدی اورنیف
 اندین بختہ اغنی ہر دے عائشہ نینگ بو سوز لار لہجہ حضرت یسنگ حنن لاری کیلدی دیدی رر
 یوق یوق سرگز اندین بختہ سینی ہر مادی چونکہ خدیجہ آدمی رنگ البتہ نکال زورندہ ایشا نوب
 ایمان کیلتور دی و نسق منگا باتمان زورندہ مال و جانی و سزانی ایہ منی حادیہ قیلدی زورندہ لاری
 خدا اندین غطا قیلدی حضرت عائشہ دیدور لار کہ شول کون من عبد قیلدیم کہ حضرت رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم حضور لار یسین موندین کسین خدیجہ نے یماندہ مای منہ و فادار لیک قور دان
 یک شونداغ بودور حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم چان ہر قوی ذبح قیلدہ درس لار حضرت
 خدیجہ رضی اللہ عنہا نینگ احباب لار لہجہ نسیب یار دور ایردیلار جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم
 حضرت خدیجہ نے نکاح لار لہجہ آغدا دین کسین خدا نینگ مبدقی دبی بشر نینگ خیر بودیسی لہجہ
 مشغول توردیلار شول فرصتہ مملکت ہر ررری قسیدہ باشلیغ لار نے ایلہ کورسہ کالار یسین عالم امن
 دامانی یول لار تجلیگی اوزار الخاقلیک اور تادہ گی دشمنلیک لار نے کور تار لیش حصہ دہنایسہ
 ہمہ مستلر دہ بودر ایردیلار بد شریک لارین نتیجہ سیدہ ہر جمعیت قائم بودی ہر جمعیت ہی ہاشم
 بنی مطب بنی اسد بنی زہرہ شامل ایردیلار داخل بوگوجی اعضا نار بد طریقہ عہدہ پیمان قیلور
 ایردیلار اہل بیزلار مسکتی فساد دین تیجسیر ایکدین سفندار میز (۳) بولادچی لاری محافظہ تیزیز
 ۱۷ غیلرغہ مدد ہرور میز اہل طاقتور لار نے ناتوان لارغہ دیکس لارغہ نظام قیلگان قویا سیز

حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نینگ بوتدیر لاریدین انسانلار جان و مال لاری بیرون
 آسایش تاپوب قالوب ایردے آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پیغمبر بولغان زمانلاریدہ ہم دیر ایردیلار
 کہ حاضر ہم بیر کیشی اوشال جمعیت نامی دین بیر مظلوم بددی اوچون بیزنے چایترسه حاضر دور میز
 منه بو طریقہ ده کوندین کون غه خلق اوچون منفعتیک صلاحلار بیر باشلاگان سبب لاریدین
 بوتون امت عربیہ اول جنابی ناملارین توتالما ی فقط السّادِقُ الْأَمِينُ دیکان الفاظ مبارک
 ایله چاقیر و شور ایردیلار۔

تجدید بناء کعبہ شریفہ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خلق ایله شیشے ملا تہ تیلوب تور دیلار اوشال کونلارده قریش جماعہ
 سی کعبہ شریفہ سمارتلارین تجدید قیلمک خصوصی وہ اوزار ا مصلحت ده ایردیلار چونکہ نہایتیدہ زور
 بیر یاغبین کیلوب مکہ غه کتہ بیر سیل کیلگان ایردے و کعبہ شریفہ نینگ دیوار لارے سیل ہجومی
 دین یاربیب اساسی کمزور بولغان ایردی اتفاقاً اوشال کونلارده تصادفاً مصر دین کیلوب
 تورگان بیر کیمہ نے دریاء طوفانی جدہ ساحلی غه آتوب تاشلاگان ایردے بو کیمہ تجارت کیمہ سی
 بوب مالکی "باقوم" ناملیک بیر رومی سوداگر ایردے قریش بواقعہ نے ایشتیگانج الارطرف لاریدین
 ولید بن المفیرہ بیر کتہ جماعہ ایله جدہ غه نوشدی دکیہ نے باقوم دین ساتوب آلدیلار کعبہ تعمیر
 اوچون باقوم دین مساعده طلب قیلدیلار اول ہم قبول ایتدی و اول دین مکہ وہ بیر نجار قبلی
 ہم بار ایردے اول ہم بار دم قیلمچی بولدے وقتیکہ عمارت غه شروع قیلدیلار تمام قبیلہ لار
 بو مبارک تعمیر نہ شریک بولدیلار لیکن حجر اسود نے اوز اور نیغہ قویوشدہ شدتلیک اختلاف پیدا
 بولدی ہر بیر قبیلہ بوتاش نے بیز تو یایلیک دیر ایردے کامل تورت کون بو جنجال دوام ایتدی
 آخر قریش نینگ ہم دین یاش دد اولوغ بیر سردار لاری ابو اُمیہ بن مُغیرہ راٹی بیر دیکہ بو خصوص
 وہ ہم بالاتفاق بیر کیشی نے حکم قیلسونلار اوشال حکم نیمہ حکم قبیلہ ہم قبول ایتسون بو مصلحت

ہمہ غہ متبول بولوب دیدیلار کہ شول س عتدہ کیمی کہ ہمہ دین اول حرم نہ کیرہ انے حکم
 قیلایلوک وانکا اطاعت قیلایلوک اتفاقا اوشال لحظہ وہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم حرمہ
 کیردب قالدیلار ہمہ برابر ہذا الامین رضینا لا دیدیلار یعنی منہ امین ہر ذات کیلدیلار شول ذات نے
 حکم قیلدوک نیمہ حکم قیلہ لار راضی دور میز کیمین جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کمال زیرک
 یک لاریہین ہر عجیب تدبیر کور دیدیلار کہ اندین ہمہ قبیلہ برابر خوش بولدیلار حضرت اوزلاری ہر کتہ
 چادر آل دوروب یرغہ سال دیدیلار انکا اوز قول لاری ایڈہجر اسود نے قویڈیلار کیمین ہر قبیلہ نینگ
 سردر جہ کوتار نینگ لاریہ امر قیلدیلار ہمہ سردار لہر چادر نے برابر کوتار لیشیب کعبہ قاشیفہ
 کیلتور دیدیلار کیمین حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوز مبارک قول لاری ایڈہجر اسود نے کعبہ گوشہ لاریہ
 قویڈیلار جناب رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم بو قدر مختلف تدبیر لاری ایڈہ بونون عرب قبیلہ
 لاریہی زبردست ہر خوشخوار جنگدین انقلاب قالدیلار چونکہ عربلار اول زمانہ لار دہ ازیمکان ہر بیہانہ
 ایڈہ ادرش باشندر ایڈہ دیدیلار داول اوروشلاری یگر میل او تو زیل دوام ایٹور ایردے۔

قرب زمان نبوت

حضرت رسالت صلی اللہ علیہ وسلم پنچریک مسند بیچہ مشرف بووشلار دیدین قی سنہ ایڈہکاری
 کوز لاریہ ہر عجیب نور کورولہ باشلردی قچان شول نور نے کورسہ رطبیقتداری نہایتیدہ
 خوش بولور ایردے اول نور وہ نہ آواز بولور ایردے و نہ صورت بولور ایردی بو حاستدہ دوام
 ایٹوب یاتش لاری او تو ز تو تو ز نہ تو بولوب آلتی آی زیادہ بولغاندہ دمی آسمانی نینگ مقدمہ سی
 بولغان روای صالحدہ و صادقہ دوری شروع بولدی یعنی کیچقرون نیمہ نرس نے تو شلاریدہ
 کورسہ لار اولغا قلیک لاریدہ اوشال نرسہ تمام اوزمی کورولور ایردے بوہم دمی پینگ ہر نوعی
 ایردے لیکن بو حالت آلتی آی دوام ایتدی یعنی مولد لاری ربیع الاول دین باشلانوب قرآن
 کریم نازل بولغان رمضان مبارک آی لاریہ چہ بولوب تور دی بو اشدادہ حضرت نبی کریم صلی اللہ

علیہ وسلم ینگ طبیعتلاری جدوت کزین لیکذ نہایتیدہ بیرینگان ایردے خلق دین علاحدہ نوروشنی سویارا ایردیلا شرنینگ اوچون مکہ مکرمہ نے احاطہ قیلغان تاغلار ینگ بیرے بولغان حرارتناغی غہ چیقوب اندہ بیرغار نے اختیار قیلغان ایردیلا اول مقام غایتیدہ بلندوخوش صوا و خلوت بیرمقام ایردے اول یردین کعبہ شریفہ کوردنوب تورور ایردے جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم اول مقام دہ مدتلا اقامت قیلدیلا مکہ دین والدہ منیر حضرت خدیجہ رضی اللہ عنہا بیرمدتلا تیا دورگان آزدتلا رین تیار قیلوب یبارور ایردیلا بعضی کونلار دہ جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم اوزلاری مکہ نہ تو شوب تو یگانلاریچہ کعبہ شریف نے طواف قیلوب کین تیار قیلونغان طواف و سولارین آلوب کینتور ایردیلا۔

عالم اوچون ہدایت کونین توغولوشی یعنی ابتداء زمان رسالت

وقتیکہ جناب سید الانبیاء صلی اللہ علیہ وسلم مبارک یاشاری فرق نہ تو یوب بیرکون اوقوب ایردے جناب سیدنا جبریل علیہ السلام پروردگار جل شانہ طرفیدین نبوت بشارتیں کینتور دیلا اول زمان پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم غار حرار دہ ایردیلا تا عریح میلادی اتی یوزاون نہ تو خان ایردے حضرت جبریل بو جانلہ باقیب اقرأ یعنی او قودیدیلار جناب رسالتما ب ما اقرأ دیب جواب ایردیلا یعنی من او قویالما بین کین جبریل علیہ السلام بو جنابی محکم بیر سیتیب قویوب یبار دیلا رینہ او لنی دیک اقرأ دیدیلار جناب اولنی جواب نے ایردیلا کین جبریل علیہ السلام ینہ بیر بار سیتیب قویوب یبار دیلا رینہ اقرأ دیب او چونچی بارینہ سیتیب قویوب یبار دیلا رینہ بیت آیتانے اوقوب ایشید و ردیلار اقرأ ب اسم ربک الذی خلقہ لخلق الانسان من علقہ اقرأ وربک الا کرم الذی علم بالتلم علم الانسان ما لم یعلم ترجمہ سی، اوقویل اول پروردگار ینگ نامی ایله کہ یرادی یرادی انسان نے قویوق قانلار دین اوقویل دپروردگار ینگ ہم دین زیادہ کرملیک دور اول ذات کہ علم اور گادی قلم ایید تعلیم بیردے انسان غہ اول

فرسہ فی کہ بیلاس ایردے حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم بومیش آیتنی تمام یاد تیبوب
 آلدیلار سو نگرہ خوف لالغان حال ده غار حرام دین تو شوب اوز ادیلار لیغہ باروب بنی اوز اب
 قویونگ لاردیب امر قیلدیلار حضرت فدیکہ رضی اللہ عنہا اور اب قویدیلار ہر آزیاتوب خوف
 ددہشتلاری کوتار یزگان دین کیسین بوب اوتکان وانعہ فی فاتونلار لیغہ بیان قیلدیلار دودیدیلار کہ
 من اوز جانم دین قور قوریم بوسوز لاریغہ جواباً فدیکہ کہتے میردیلار ای بیب ہرگز قورنم سون
 لار اللہ تعالیٰ جن بلارین بیچ بیردقت خور دور سوا ایتماس منبوم دمخزون قیلمس چونکہ اوز روزی
 قریند اشدریغہ شفتتلیک و عاجزلار بویکدین کوتار گوچی مشکل لارین آسان ایتنگوچی رسکیسین
 نوز و مہمان پرورد و اعلیٰ حق قدرتہ دادرس دور لار خدای مہربان ہمیشہ اوز لاریغہ مددگار دور
 جناب خدیجہ شترنجیہ بیگ تسلی ہر گانلار دین کیسین حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے ہر بر آوب ہر
 لاری ذرکہ نام ہر عالم حضور لیغہ بار دیلار بو آدم یا شی ادوغ اوزی نصرنی بونان بیردنا کیشی
 ایردے کوز لاری عاجز بوب قالغان ایردے بو ذائقہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کور بونان ذائقہ
 لارین اوزر بانلار دین بیان قیلوندی بوسوزنی ایشتیگان زمان ذرکہ دیدیکہ دیز کور بونان ذائقہ
 اوشال فرشتہ دور لار کہ حضرت موسیٰ علیہ السلام نہ ہم تو شار ایردے لاری کاشی سیزنے تو شتر
 چتارور دقتلار بیدہ من نوجوان بوسام ایردے جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار آیا میننگ
 قوم منی دظینمدین چتارور لاری بو ذرکہ دیدی آری بچکیم سیز کیلتور بکان علیم فی کیلتور مادی مکر
 انکا ابتداء ہمہ دشمن بولور کاشی سیزنینگ بو دشمنین ہجرت قیلدور بکان زمانہ سیزگوردن ہر ب
 بوسام نہایتیدہ ادوغ خدمت قیلور ایردیم جناب سید عالم صلعم و حضرت فدیکہ رضی اللہ عنہا
 لیک لاری بوسوزنے ایشتیوب ادیلار لیغہ قایدیلار اذوقہ بی رہ زیدہ مدت یشای لمای دناستہ
 قیدیب کتیبی کیسین اوج سیل غچہ دی سلسہ سی بند بوزب تور دی بو فرصتہ حضرت رسالتاب
 صلعم نینگ دی و چون استعداد لاری نہایتیدہ یوقری مقام نہ تیوب شتر لاری کوب ایردے
 بودی دوز لاری دیدور لار ہر کون کیتوب تور ب ایردیم کہ آسمان صریندین ہر وار کیلور نے

آسمان نہ باقسام ادشال غا حراء نمہ کیلگان ذات کوزومگا کوردلدیلار بودفعہ ددھم قورقدیم لیکن
 اولیٰ دیگ ایس بیر آزیگیل راق قورقدیم کیسین حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم بودفعہ دھم
 ادیلار لیغہ باروب چادر لارغہ اور الوپ یاقوب ایردی لار بو آیت لار نازل بولدی یَا أَيُّهَا الْمَدَائِرُ
 قَمْرًا فَانْتَدَسَتْ دَرَبُكَ فَكَلِمًا وَثِيَابُكَ فَطَهَّرَ وَالرَّجْزُ فَانْحَجِرْ (ترجمہ) ای چادر غہ اور الفوجی اور
 یتندین تور و قور قوت و پردردگار نیگی اولوغلا دکیو مینگنہ پاک توت و ناپاک لیکدین اوزاق بول
 شوندین کیسین وحی سلسلہ سی کیت د کیت کیلہ باشلادی حضرت رسول اللہ صلعم خلق نے
 خدا طرفیغہ دعوت قبلہ باشلادی لار و مشرکلار طرفلار یدین کلفت د اذیت بارانی یاغہ باشلادی بو مقام
 ده بیر آز ملاحظہ قیلک لازم دور کہ حضرت جبریل علیہ السلام بیرنجی ملاقاتلار یدہ نیمہ اوچون جناب
 رسول اللہ صلعم فی ادوح بار سبقیب قویوب یبار دیلار دہر بیر سیقخان لاریدہ جناب نہایتیہ قنیالو
 یردی لار موندہ گی حکمت شول ایردی کہ شول طریقہ تریبہ برکتیدہ جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم
 یتنگ روحانیلاری بشریت لار لیغہ غالب بولسون د ذات علیہ لاری آیات ربانیہ نے تلقی سے اوچون
 استعداد پیدا قیلسون لار اندین کیسین خالق ایلہ خلق اور تالاریدہ واسطہ بولسون لار جبریل علیہ السلام
 نے کوردوب اول ذاتین وحی آلفاندین کیسین بیر نیچہ ساعت یورگ لارین او نیاشنہ تابشور د لگان
 مسویتی نیچک تحمل اتیہ آورمن دیو اولوغ وظیفہ نے قنداغ انجام بیرہ آورمن دیب قیلغان خوف
 زریدین پیدا بولغان بیر حالت ایردی حقیقتہ یوجانہ نفویض ایتولگان رتبہ رتبہ لار ننگ ہمہ
 دین بویک بولوب تحملی ہر قنداغ انسان اوچون آغیر دین آغیر بیر وظیفہ ایردی اننگ اوچون زقدر
 فکرنہ قدر میرتہہ قالونہ خلق ایردی لار لیکن بویک شرفنی کرم نیلغان مہربان پردردگار لاری
 اوزی ہر بیر ساعتہ اول جنابغہ نگہبان تور دی نہایتیہ سنجیدہ لیک ایلہ آخریغہ یتگوزولدی۔

ہمہ دین اول اسلام دینی غہ داخل بولغان سواد تمندلار

حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم دین درتہ مطمئن بولوب تمام سوزلاریہ ایشیتوب

حق پیغمبر ایک انبیا لاریجہ تصدیق ایگناج جناب والدہ امیر حضرت خدیجہ بنت ابی طالب نے خوش بولدیلار آرزو لاریجہ
تیدیلار اوزلارینی ایکی جهان خانوئلارین سرداری ایگانیب لاریجہ ایثاندیلار قیلخان بخششی گمان
و فرست لاری موبه برده فداغ شکر لارییلور ایردیلار و بود دولت شکرانسی اوچون مال مارین
جانلارین اولادلارین خاندان نارین هر بر عزیز دین عزیز محبوبلارین حضرت رسول اللہ صلعم غ
قربان قیله باشلا دیلار و اول جناب راحلاری اوچون بیچ بر سر سه لارین درینغ توتمادیلار و اول
ذات بابرکات غ تیزکان هر بر کلفت و اذیت غ هر بر مقدور لاری ایله بلاگردان بولدیلار قیسی کون
حضرت رسول پاک صلی اللہ علیہ وسلم خلق نے خالق ط فیغہ دعوت قیلدیله برده دین ایلکاری جناب و انده
نیر خدیجہ رضی اللہ عنہا حضرت غ ایمان کیلتور دیلار اسلام دینیدد برده دین اول کلمہ حبیبی نے دوغان
ذات شول ذات بولدیلار الحمد للہ کیسین دوستلاری جناب ابو بکر الصدیق رضی اللہ عنہ و عمر زاوہ لاری
سیدنا علی و مولی لاری حضرت زید و خادمہ لاری ام ایمن رضی اللہ عنہما ایمان کیلتور دیلار و ہمیش حضرت
همه دین اول اسلام دینی غ مشرفا بوغان ذاتلار دور لاری جنی بیوک ایرلار دین حضرت ابو بکر
دیاشلار دین حضرت علی و خانوئلار دین حضرت خدیجہ و غلام لار دین حضرت زید و پوری رار دین حضرت
ام ایمن رضی اللہ عنہم برینچی مسلمان دور لار بو حضرتلار بیگ فضیلاقلاری نہایتیہ آرتوق دور بولار
اوزلاری همه دین اول ایمان کیلتور دیلار و باشقلار نے اسلام غ درالت قیلدیله رور و جناب
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غ هر لحظ همت او سنیغہ همت برده بولدیله جناب حضرت
ابو بکر رضی اللہ عنہ مکہ لار اورتالار ییدد معرودت هر مالدارتہ حیر ایردیله بولار بزاز لیک دکا ندراری
بار ایردے آدملار همیشه بول جناب قہ شدر یغہ کیلوب کیلتور ایردیله محبتلارین برکتیدین حضرت
عثمان حضرت عبدالرحمن بن عوف حضرت طلحہ حضرت سعد بن ابی وقاص مسلمان بولدیله حضرت
بلال و حضرت عمرو بن عبسہ و حضرت خالد بن سعد یوقا ریدہ گیدر دین عم اول مسلمان بولدیله
ایرور کیسین آہستہ آہستہ حضرت ابوسبیدہ بن جرح و حضرت عبدالسدد بن بلال و حضرت
عثمان بن مظعون و حضرت عامر بن فہیر و حضرت ابو جندبہ و حضرت سائب بن عثمان بن

منظور و حضرت ارقم مسلمان بویلا رضی اللہ عنہم اجمعین خاتون لار دین حضرت فدیحہ رضی اللہ
 دین کین جناب رسول اکرم صلعم ملک لارین خاتون لاری حضرت ام الفضل و حضرت اسماء بنت عیس
 و حضرت اسماء بنت ابی بکر و حضرت عمر ہمیشہ لاری حضرت فاطمہ مسلمان بولدیلار رضی اللہ عنہن
 بولار دین کین عبد القدین مسعود و جناب بن الارت و حاطب و برادر لاری سلیط و مسعود بن القاری
 و صیب ردی کبی عزیز لار مسلمان بولدیلار۔ حضرت رسول اللہ صلعم ابتدائی حال لاریدہ آدم
 لارنے آہستہ آہستہ محفی صورتہ اللہ تعالیٰ یولیہ دعوت قبول ایردی لار والارنے تاشلارغ
 درختلارغہ آئی نہ کون نہ عبادت دین منج ایوب تنہا اللہ تعالیٰ ینگ اوز ایغہ عبادت قیلشہ چاقر در ایردیلا
 و اللہ تعالیٰ لغہ نجوک عبادت قیلو لوزارنے تعلیم بیور ایردی لار۔

اسلام طرفیغہ آجیق صورتہ دعوت و اشکار تبلیغ

تقریباً ایکی سہ دین کین حضرت سید نام صلعم اوز قرینداش و اقربا لاری کفر و شرک
 ینگ ایمان عاقبتی دین تور قوتوش اچون خدا طرفیغہ سہور بولدیلار بواہر الہی غہ مطابق
 ہم دین ایلمگاری اوز لارین قرابتدار لاری نہ دعوت و تبلیغ شروع نیدیلار جناب رسول اکرم
 صلی اللہ علیہ وسلم ینگ بدت در سالت لاری دین مقصد منہ بو نیچہ زسہ دین عبارت ایردے۔

(۱) اللہ تعالیٰ ینگ زبوت و عظمت و جلالین اشکار ایتمک

(۲) اللہ تعالیٰ نہ نافرمان بر لغو چیلارنے ایمان عاقبت دین تور قوت تک

(۳) آدم غہ اعتقاد و عمل و اخلاق وہ پاک تور تک یول لارین کور ساتمک

(۴) ہر زسہ وہ پائیزہ لیک وہ نالیک و پاکہ امن لگنی اور گامک

(۵) الہی تعلیم لاری بے عوض خالص بیرمک دمت قیلا سلیمک و اندین بیرا قسم

منفعت شخصیہ کوتما سیک

(۶) یوقاریدہ گی و طیفہ لارنے بیار مکدہ ز قدر کلنت و اذیت لار و غری کیل

برداشت قلمک و صبرائیک۔

جناب بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ سیرت مقدسہ لارین دقت ایلمہ ییشی مقالہ
ایتکان ہر ہر مسلمان بو آلتی مقصد اعلیٰ نے نہ قدر مکمل انجام اہرگانلیک لارین بیلوب ہیرتدہ
قالور حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ننگ تبیخ مبارک لاری آہستہ آہستہ تو باندہ گ
طریقہ دہ دوست اختیار ایتمہ باشلادی۔

بیرنجی مرتبہ دہ اوز لاریغہ نہایتدہ یقین بو لغن قریندیش و دوستت لاریدین باشلادیار
ایکینچی مرتبہ دہ بوتون قوم لاری و اقرمالاری و تمام شہر خلقتی غہ اوتدیلاز اوچونچی مرتبہ دہ
مکہ مکرمہ اطراف دجوانبلا ریدہ گی قبیلہ نازنے قوشدیلاز اوچونچی مرتبہ دہ استان نینگ تمام
شعبہ دطائفہ لاریغہ صدالارین تیکوزدیلاز۔

بیشی مرتبہ دہ دنیادہ بارمتدن قوم زار و خلقت دیندار رررہ اللہ تعالیٰ نینگ پیغمبر رسالتین
تیکوزدب ہمہ لارین خدا طرفینہ دعوت بیردیلاز بو بیش مرحلہ نے شی قییشدہ حضرت رسول مہتمم
صلی اللہ علیہ وسلم نہایتدہ بیوک کمال و استغناء و متانت و خلق و صبر و عزم ایتمہ ایش کوردیلار
واوز تعلیم لارین اثبات یولیدہ نمائندہ بیوک تدبیر و چارہ لاریغہ خلق نے عہدیت ایتمہ باشدیلاز
اینگ اوچون بو جناب نے خلق پیغمبر بیلوب ایمان کیلتور گوچیلار اسلام محسن دمرور لارین
اوزی کوزوب بیلوب ہر ہر ایشتاہ لاریغہ تا غمگینک جو ابلار نے آلوب مسلمان بولدیلاز حضرت
بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم بوتون دنیا اوچون رحمت مجسم بولوب پیغمبر ایک نملعتین کیگان د
جہان ناقین راہ راست غہ چاقیرنان زمانداریلار دنیا احوالی نہایتدہ بوزد لگان و عام تمام
فسادہ تو لگان ایردے بیج بیر اتیم دہ صومس قیدریک نخنے بیر حالت قالمغان ایردے عربستان
بولسہ شوزداغ بیر عجیب مملکت ایردیکہ ہر بیر فساد دے نظام یکدہ تمام نام دین زیادہ رسوا ہر
اقلیم ایردے نہ حکومت بار ایردے و نہ قانون بار ایردے و نہ بیر نہما بار ایردے اوز لاریغہ
بے باش ییشب کینوب تورگان بیر خلق ایردیلاز بولار ننگ بو حالت لاری حقیقتدہ قابل رحم ہر ہر

ایردی جناب رب العالمین جل شانہ بوتون عالم اوچون اراده قینان اسلام عمومی نے
 اوشبو مملکت دین ابتدا قیلدی و جناب مصلح عظیم صلی اللہ علیہ وسلم وجودی بود لارین
 اوشبو اقلیم دین پیدا قیلدی و صمد اصل جهان اوچون رحمتہ للعالمین قیلوب یباردی و تنک
 اللہ تعالیٰ حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم نہ بو آیتنی نازل قیلدی. **وَ اَنْذِرْ عَشِيْرَتَكَ الْاَقْرَبِيْنَ**
 یعنی اسی حبیب اوز و نگیز ننگ یقین قریندا اشلار نیگز نے ایمان مانتبدین آگاہ اینینگ
 بو آیت نازل بولغاندین کسین بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم بیر کون ہمہ یقین قریندا اشلارین
 طعام اوچون اوز اویلا ریغہ دعوت قیلدی یلا اوشال کون تخمیناً قرق نفرینی باشم جمع بولدی یلا
 لیکن عمک لاری ابولہب یینگ شاد قوم غلبہ سین سبیدین مدعا دیک صحبت بولمادی ایننگ
 اوچون اپنی کیچہ یتہ اشلار نے چاقیریلدی و تنک طعام دسوندین فارغ بولدی حضرت سید عالم
 صلی اللہ علیہ وسلم الارغہ باقیب دید یلا۔ اسی جماعت! من سیزلار اوچون دنیا و آخرت
 سعادتین کیلتور دیم من جرم بیلور من کہ بوتون عربستانہ بیچ بیر انسان اوز قومی عنہ من
 کیلتورگان تحفہ دین یخشہ بیر تحفہ کیلتور مگانہ در اللہ تعالیٰ منکا حکم بیردی کہ من سیزلار نے
 اوشال سعادت نہ چاقیر ای قتی سیزلار دین کیم بو خصوص دد منکا یاروم بیر درد من بیلہ برابر
 خلق نے خدا طرفیغہ دعوت بیر درد بوسوز نے تمام مجلس دہ گی لار ایشتید یلا لیکن بیچکیم سوز
 قیامادی حضرت علی رضی اللہ عنہ اوزون لاری دین توردب یار سول اللہ من خدمتلا ریغہ حاضر
 دور من جناب رسول اکرم صلعم حضرت علی سوزلارین ایشتیگاچ عمک لاری ابوطالب نہ قراب
 دید یلا ای عمک بوزبالہ سوز ریغہ اطاعتہ بولونگ نیمہ کہ دلیہ ایشتیگ بوسوز نے ایشتیگان
 آدملا رہمہ لاری برابر تمسخر ایله کولہ یلا و دید یلا کہ کورونگ ای ابوطالب محمدنی کہ سیزغہ بولکوندن
 باشلاب اوز اذغونگیغہ نہ اطاعتہ بویور در سینہ بیر کون حضرت سید عالم صلعم صفاتاغنی عنہ
 پیغوب توروب نلق نے چاقیرا باشد دیلا آدملا رہمہ بیر بیر جمع بولدی یلا جناب الارغہ باقوب حمت
 قیلدی یلا کہ ای حاضرلار سیزلار منی راست سوز لاغوی دیب بیلور سیزلاری یا یلغانچی

دیر سیزلاری ہ حاضر لارہمہ بیر آغیز دین دید یزار کہ بیز سیز نے تمام راست سوز لار غوجی آمین بیز ذات
دیب بیور سیز حضرت دید یزار با قینک لار من بوتاغ تیفہ سیدہ تور و بدور من و سیز لار سیتیدہ
تور و بدور سیز لار منگا کورد لگان نرسہ سیز لار غہ کور و نحاس ایمدی من سیز لار نہ بوتاغ آرتہ
سیدہ بیر جماعہ دشمن شول شہر غہ قراب کیلوب تور و بدور سیز لار غہ حملہ قینکیچی دیب سوز و منہ
ایشانور سیز لاری لار دید یزار البتہ ایشانور سیز بو کونچہ سیز دین یلغان سوزہ کچ ایشیتما دہک حضرت
رسول اللہ صلعم دید یزار ای برادر لار کشتی بلینگ لار کہ دنیا دہ دائم تور قاس سیز لار اولوم تپنہ ریشیز
نہ کیلوب تور و بدور اولگان دین کیمن یزہ تیر یور سیز لار پروردگار لار یلغیز حضرت لیغہ البتہ بارور سیز لار
حیات لار یلغیز حسین برور سیز لار من خدا یینگ پیغمبر بدور من سیز لار کور مگان آخرت مین کوروب
تور و بدور من آخرت دہ گ خدا عذاب دین سیز لار نے آگاہ ایور من اندین تور تو لگ رزسان بوزگ
لار خدا نے کہ دیگانہ بیینگ کفر دین شرک دین تورہ قیلینگ رر منگا اتباع قیلینگ آخرت دہ بنتخہ دافس بو
سیز لار سوز دین کیمن جناب نبی کریم صلعم تہم نہ نام صورتہ تبلیغ قیلہ باشلا دیدار عمومی مجلس دہ مہ سین
لار لیغہ کوچہ کوچہ لار نہ قیسی یر دہ ہیش اون آدم تو پلانن بولسا ایشال یر نہ باروب خلق نے خدا یینگ
توحیدی نہ چاقور ایر دیدار تبلر نہ تاشلر نہ درختلار نہ عبادت قیلیدین مخ قیلور ایر دیدار دہم تیز بولہ
لار نے تیرگ کوموش دین و اولور و شدین و زنادین و قمار دین ناپاک تور و شدین یس نے یغان
دین ویمان سوز لار دین و دل نے کفر و شرک و یمان عقیدہ دین پاک توش نہ بویر در یر دیدار
و دیر ایر دیدار کہ بدن لار نیز نے د با سلا نیز نے نجاست دین پاک تور و لک لار دہدہ رر نیغہ و عبد
بارنگ نہ دنا قیلینگ لار عاملہ لار دہ حرام زادہ ییک قیلینگ لار خدای تعالی نے عیب دین شرک
دین پاک اعتقاد ایتنگ لار و کشتی بیینگ لار کہ بر و آسمان و کون و آسی و بولہ دوز و دنیا دہ ہر برکتہ
و کچپیک نرسہ ہمہ سی اللہ تعالی یر الکان مخلوق دہ ہمہ سی خدا تصرفیدہ دوز و الگ محتاج دہ رر یینگ
اچون دعا قبول قیلک نحت عطا قیلک دجت رر ایتک مراد لار نے بیرک ایتنگ افتی ریدہ
دور بوتون جہان دہ ہیج بیز ذات خدا خواہلا مگان نرسہ نے وجود غہ کیستور آس پیغمبر لار فرشتہ رر

اوپار احمد لاری ایننگ فرمایند مطمح دور لار ہرگز انکا خلاف قبیلہ آلمسار منہ بوتجاہات مقدسہ
نے تمام اصل مکہ نہ نشتر ایتدیلا سعادتمند لارا الحمد للہ قسمتلاری یاری بیروب اسلام دینی نہ داخل
بولدیو ر بد نخت لار کوندین کونخہ عداوتلاری زیادہ بولوب حضرت رسول اللہ صحاہ کرام غہ
کلفت و اذیت ہیرا باشلا دیلار اوزلاری اسلام نہ داخل بولما دیلار و باشقہ لار نے منع قیلوب
تور دیلار و داخل بولون بچارہ لار نہ ہر قسم آزار لار و طاقتدین زیادہ جور لار ہیرا باشلا دیلار۔

قریش جماعہ سی ننگ عالم صلعم غہ من الفتلاری و ایننگ سبب لاری

قریش جماعہ سی غہ حضرت رسول اللہ صلعم یننگ و عوط و نصیحتلاری پسند کیلما دی ایننگ ہر موچی
سبب لاری بار ابروی۔

قریش جماعہ سی اوزین عرب قبیلہ لارین عمہ لاریدین آرتوق بیلگان مغرور ہیر جماعہ
یور دے موت حنی سین تو شونہ آلمادی گمانلاریدہ ہیر انسان یننگ خاطر نسیدین
بنی بولوب کیلیشتی آدملا نہ رھیر بولوشے نامعقول ہیر رسدیب بیلور ایر دیلار

(۳) الار جزا و سزا نہ بالکل منکر ایر دیلار اولگان دین کین تیر نلیک و خدا حضورید حساب
ہیرمک دیلگان نرسے مسخرہ بیلوشور ایر دیلار

(۴) الار نسب شرافتی غہ ہیر بیلگان و اوزلارین باشقہ لار نہ برابر بولوشلارین سو میگان قوم
ایر دیلار اسلام دہگی مساوات نہ مخالف ایر دیلار

(۶) الار اکثر لاری بنی ہاشم قبیلہ سینہ مخالف بولغان بہتدین بولار دین چشتیان ہیر کیشی
یننگ حکمی ایلہ یورمک الار نہ غار معلوم بولور ایردے۔

(۵) الار بت پرست لیک مذہبی نہ نہایتد کونگل ہیرگان جماعہ ایر دیلار موندین باشقہ بول
ہمہ سی خطا دیب بیلور ایر دیلار

(۶) الار اکثر لاری زنا نہ قمار نہ باسمہ جلیکغہ آدم اولدوروشش نہ بیچار چلیکغہ بے قانون

یوردشہ آزاد توردش نہ مدو سیز خاتون ررنے سقلاشش نہ عادت نیوب
قالغان طائف ایردیلا را سلام دینی بوزسه لارنہ مخالف بولغان نیکی دین انے خواصر
ماس ایردیلا

یوقاریده گی سبب لارنہ بناؤ قریش جماعہ سی اسلام دینی نہ نہایتیہ دستمن بولدیلا ر و بودین
نے ن و نشا تدارین دنیا نہ تو یما سلک اوچون اوزار اکوب مستحکم من ہدہ لار قیلدیلا ر حمہ دین اول
اسلام خزانہ کورگان تدبیرری شول بولدیکیہ مسلمان بولغان آدم لارنہ ہنر قسم آزار ہر سون لارنہ
انے کوزوب اسلام نہ کیرگان لار اندین چقیسون لار و کیرمچی بولگان لار کیر ماسون لار سکین نادان
لار ہیمادیلار کہ خدا باند درگان چراغ باشقہ نینگ حرکتی ایلا اوچماس۔

قریش جماعہ سیدین سید عالم صلعم نہ تیرکان کلقدار و اذیتیلار

حضرت سید عالم صلعم اذیتیلارین اوزلاری اوچون عبادت بیدگان قریش جماعہ سی ہر قسم کلفت
و اذیتی اول جناحہ ہر باشلا دیلا ر مکہ لیک بے ادب احمق لارنہ بویوروب قوبدیلا ر حضرت
صلعم نہ آزار ہرور ایردیلا ر یلقاچی ناپی جاہدہ گرجنی شاعر دیب چاقیروردیول لار لجنہ تیرکان لارنہ
ودر وازہ لار لجنہ اندس نرسہ لارنہ تاشدہ ایردیلا ر و جناب رسول اللہ صلعم بوقسم اذیتیلار نہ سبر قیلر
ایر دیلا ر و اللہ تعالیٰ نینگ حکمین ہر حالہ اجرا قیلور ایردیلا ر

ہر کون حضرت رسول اکرم صلعم ذانہ کعبہ دو نمازہ مشغول ایردیلا ر عتبہ بن ابی معیط کیسوب
قولیدیگی چادری بوزاب بوزاب ایف نہ اوختا تدی و فی آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم سجدہ عنہ
بارگانلاریدہ بویون لار لجنہ سوب خوب بوزادی مبارک گردنلاری کوب اذیت چیکدی لیکن سجدہ لارین
بوزما دیلا ر شول حالتہ حضرت صدیق یتوب کیلوب عقیبہ نے ایباروب یباردیلا ر و بو آیتنی او قودیلار
(اَنْتُمْ سَوْءٌ مَّرْجُوْنَ اِنْ يَدُوْلُ رَبِّيَ اللّٰهُ) آیہ سیز لار رچیم اللہ تعالیٰ دیجان کیشی نے اولدورہ
سیزلاری بوسوز نے ایشیتوب باشقہ ہر پنج شریلا ر حضرت صدیق رضی اللہ عنہ نے اوزلارین

یہ بے پردہ حضرت سردار عالم صلعم مسجد حرام دہ نماز دہ ایردیلا ابو جہل علیہ اللعنت جانت
 نہ باقوب دیدیکہ بکون فلانی لار پیر تو یہ سوبوب قارینی تازہ لاماسی کوچہ نہ تاشلاب قوی بدور میرا سہار
 انسان بار درمی کہ اوشال ناپاک قارن نے آوب کیلوب حُمد سجدہ نہ بارگاندہ اوستیغ
 تاشلاہ اول معون ینک بوسوزین ایشیگان زمان عقبہ مذکور اوشال قارن نے کیلتوروب
 بنی کریم صلعم اوستلاریغہ سجدہ وہ تورگان حال لاریدہ تاشلادی صحابہ لاروین بار کیشی لارانی
 آوب تاشلا مکعہ جررت قبلہ آلمادیلار جناب رسول اللہ صلعم سجدہ وہ پروردگار مناجاتین مشغول
 ایردیلا پروا ہم قیلما دیلا کافر لار بو حال نے کوروب فرسند لیک لاریدین کولہ کولہ بیر بیر لارین دستلاریغ
 یقیلو شور ایردیلا رفتیکہ سید عالم صلعم سجدہ دین باش کوتار دیلا کوردیلار کہ قیزلاری حضرت فاطمہ زہرا
 رضی اللہ عنہا دستلاریدہ گی نجاستنی آوب تاشلابدور لار کافر لار دین بوگت اخلیکن قیلغان و بو یورگان
 و تاشا قیلوب کوشکانلار دقتلاریغہ دعای بد قیلدیلار حضرت عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ دیدور لار کہ
 اوشال جلس وہ حاضر بولغان کافر لار نے ہم لارین بدر میدانیدین جہنم نہ روانہ بولنالمیک لارین اوز
 کوزدم ایله کورددم۔

بیر کون ابو جہل مردود دیدی ای قریش جماعہ سی سیزلار کوروب تور و بدور سیزلار کہ محمد دین
 لارینگیز نے سو کور اوز لارینگیز نے اسحق دیر بابا لارینگیز نہ دشنام بیردر شونے کوروب توروب بچوک
 طاقت قیلور سیزلار من شول ساعتہ فداخہ عہد بیردر من کہ ایرتہ کونے مسجد وہ ایننگ یولسیدہ
 اوستورور من چان محمد سی سجدہ نہ کیلوب نماز نہ مشغول بولسہ اوزدم کوتارا آلمایدورگان بیرکتہ تاش نے
 آوب کیلوب نماز نہ مشغول بولسہ باشیغہ تاشلار من ایرتہ سے وعدہ سینہ مطابق بیر پردہ انتظار قیلوب توردی
 جناب رسول عظیم صلی اللہ علیہ وسلم مسجد نہ کیلوب نماز نہ مشغول بولدیلا ابو جہل ہم بیرکتہ تاشنی کوتاروب
 رسول کریم صلعم طرفلاریغہ روانہ بولدے قریش کتہ لاری بولارینگ حاللارینی تاشا قیلوب توروب
 ایردیلا ابو جہل آنحضرت صلعم نہ یقین تیکاندہ بیر دین رنگی اوز گاردی قول لاری قانتیرادے حالتی

بائتقہ بولدی سر اسیمہ بولوب تولیدگی تاشنی بیر طرفه ایرتیب حرمت قائلار لایقہ قاپچیوب کیلدے
 الارحال سوراب یا ابا الحکم سیزغہ نیمہ بولدی نیمہ سر کوردونگیزدیدیلار ابو جہل دیدنی من سیزارغہ
 دیکان نرسہ فی محمد غہ قیلک اوچون درنوم دین نوردوم یقین بارگان دقتمدہ بیر زبردست
 ایرکک تو یہ پیدا بولوب منکا حملہ تیلکچی بولدی اگر من اوزدوسی آلوب قاپسام اول تو یہ منی یزید
 سید عالم صلعم حرمت نیو بددر لگہ اوس تو یہ بولوب کوردلکان نرسہ حضرت جبریل علیہ السلام یردیلا
 اگر اول یقین کیور ایردے عزا ک بولور ایردے منہ بو نیچہ سنز قریش جماعت سے طرفدار یردین حضرت
 رسول اکرم صلعم ذات اقدس لاریغہ تیکن اذیت لارینگ یوزدین برید در چونکہ ہم سینی حاطہ
 ایتک ممکن ایسہ در ایمدی حضرات صحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم حق لاریغہ بولگان ظلم دستم
 لاردین بعضی مشہور نارین عبرت اوچون نقل ایتور میز تا کہ اسرم دینین نہ قدر بیوک نختت رود
 اولوغ مشقت زار ایله حفاظت قیلونغا ندر او توغوجی لار بلیسون لار۔

حضرت بلال رضی اللہ عنہ اص لاری حبشی ایردیلا ر امیہ بن نخت نام لیک کافر نینگ غلامی
 ایردیلا اللہ تعالیٰ عنایتی ایلمسلمان بولدیلار حضرت مستید عالم صلعم غلام لارین زمرہ لاریغہ داخل
 بولدیلار اسلام تارریخیدہ سابقین اولین لاردین بولدیلار بوخیر خواجه لاری امیہ نہ معلوم بولدی دل
 ظالم نہایتیدہ خفہ بولوب بو جناب حقلار یردہ ہر قسم کلفت و اذیتدیر نے بیرد با شدادی لار گردن رنجہ
 نیت باغلاب بالہ لار قوس ر رنجہ یردیر ایردے ار ر ایرتہ رین کچی تپلوس جذبنی سودر ب یردیر یردیر
 ر مکہ ننگ ایسیغ نمر ر یغیو مال تیب دین شورا یردیر (۳) آفتابدہ قریبگان تاشدر نے یستور ب
 سیغہ لاریغہ قوی شورا یردیر ر سایہ نہ اوسور گانی قویمای آفتابدہ سقد شارا یردیر ر صو سود
 شو بیریشمس ایردیر حضرت بلال رضی اللہ عنہ لار ننگ ہمہ سیدہ احد اھد دیب نیمہ اورا یردیر
 بیرکن جناب رسول اکرم صلعم اول جناب نے غذا بدہ کوردوب کوب بیطاقت بولدیر صرگندہ جناب
 بو بحر صدیق رضی اللہ عنہ امیہ قاشیغہ باروب حضرت بلال نے اندین س لوب آوب نہ تھاس
 یویدہ آنا دقیندیلار و خدا ورسول نے اوز لاریدین خشنود ایتدیر۔

حضرت عمار بن یاسر اوزلاری و آتہ لاری یا سرد آنہ لاری سُمیۃ رضی اللہ عنہم ہمہ لاری برابر
 مسلمان بولوب ایر۔ ابو جہل الیثیب بولارغہ ہر قسم آزار پیرا باشلادی کافر لار بواوق نیکیجت
 نے ہر کون چاشت وقتیدہ آلوب چقیوب آفابده تیزلیگان تاشلارغہ یا تکوزور ایر دیلار شوندا ی نذاب
 لار ایله سُمیۃ رضی اللہ عنہا لار قول لار یدہ صلاک بولدیلار ابو جہل ملعون اول جنابنی اندام لاریغہ نیزہ
 سا پنچیب اولدوردی حضرت رسول اللہ صلعم گاھا گاھا بولار غذاب چکیوب تورگان ساغتلار یدہ آلدے
 لار بیدین اونوب عبوا آل یا سیران مؤعد کما لبحثت ویر ایر دیلار یعنی ای آل یا سر صبر
 قیلینگ لار مقام لار نیگیز جنت دور حضرت خباب بن ارت رضی اللہ عنہ نینگ ساچلارین یوشور
 ایردے لار بویون لارین بورا شوب غذاب بیروشور ایردے لار قانیاغ تاشلارغہ یا تکوزوب
 قینا شور ایر دیلار۔

حضرت عثمان بن عفان نے عمک لاری مسلمان بولگانیک لارین ایشتوب ہر تور وگ غذا بلار
 ایردے خرما درختلاریغہ باغلاب آستلار بیدین اونون لار نے توتاتوب غذاب بیروشور ایردے۔
 حضرت مُصعب بن عمیر رضی اللہ عنہ نینگ اسلام نہ مشرف بولغانیک لارین ایشیتوب والدہ
 لاری او یلار بیدین چیقاروب صیداب یار دیلار۔

بعض صحابہ لار نے کافر لار سیگیر لار دتویہ لار نینگ آشلانمگان تیرے لاریغہ اور اب آفتابغہ
 تاشلار ایر دیلار و بعض لاریغہ تمیر دین توفولگان زرہ لار نے کیگزوب قیزیق تاشلارغہ یا تکوزور
 ایردے لار منہ شونداغ آغیر غذا بلار نے چکیوب توروب ہم صحابہ کرام رضی اللہ عنہم اسلام دین
 یا نما دیلار بلکہ تایارہ ایمانلاری زیادہ مستحکم بولہ باشلادی لار نینگ شول بیوک فداکاریک لارین
 برکات دین دین مقدسینز کافر لار حملہ و سجو ملار بیدین سلامت قالوب بولونغہ قدر الحمد للہ دنیا نینگ
 ہر ہر اقلیمیڈہ اسلام کلمہ گولاری موجود دور لار حاضر یعنی کونلار دہ مسلمان لار نینگ اوزلاری کوب
 بولسہ لار ہم کافر لار قول لاریغہ محتاج توروشلاری دہر خصوص دہ لار دین کینیہ قابیلاری اسلام
 کورساتحان یولده یور مکانیک لار بیدین دراجت پرست لیک لار بیدین و فداکاریک لارین

یو تبلیغی دین دور مکہ دہ کی قریش جماعہ سی حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے ہر توراہ کوک
اذیت و کلفت لارنے دوام ایتدور مکہ اوچون علاحدہ بیر جمعیت تشکیل ایتدیاز مکہ سردار
لاری دین یگر مہ بیٹش نغزلاری بوجہیت نہ اعضا بوزدیلا لاری نینگ رئیس لاری سید عالم صلعم
نینگ اوز ننگ لاری ابولہب ایردے ابوجہل دباشقہ ملعون لاری اعضا ایردیلا بوجہیت رئیس
واعضا لارین قرعان کریم مستہزین یعنی خدا و رسول نے تمسخر قبیلو چیلار دیسپ نام ایردر بوجہیت
جناب رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم وصحابہ کرام حقلا ریدہ نیلغان ننگرو اویلا مکان تدریر
لاری قالمادی خیال لاری کیلگان چارہ لارنے عمل نہ آشیروب کوردیلار کین بیز بوزدیلا کامیاب
بوزد آنا دیلا۔

حضرت نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ نام قویلوک اوچون توراہ لغان مجلس

یوقاریدہ بیان قیلولغان جمعیت بیر کون تمام اعضا لارین پا قیروب مجلس قیبریر رئیس
مجلس عرض قیلدی کہ آز کوندہ حج موسمی کیلور اطراف نام دین بر قیبرہ نینگ سردار لاری حسین
لاری حج اوچون کیلور لاری بیرنجب کون مکہ دہ توراہ لاری شول اثنا دہ محمد لاری کوردشور دوزارنے
اوز دینیخہ ترغیب قیلور د خدا د شیرین بیانی ایدارارنے اوز بیخہ سیر ایتور کور کون انان
انکا دیوانہ بوزر اول حالده محمد نہ نیگی طرفدار پیدا بوزر جماعت سیخہ جماعت قوشولور بارد
شہرتی عالمگیر بوزر بینہ بوزر اوچون مصیبت اوستیخہ مصیبت آرتور اینگ اوچون بیز
لاری تیز دین چارہ د تدبیر کور ایلوک اوشیو مجلسزده محمد نہ بیر نام قویلوک دا اول نامنی بولون
خلق اراسیخہ تارقاتا ایک دموسم دہ کیلگو چیلار نہ انے شول نام ایڈ تالوت ایلوک د نینگ سفید
ہر قسم بہتانلار نے تارقاتا ایلوک تاکہ باشقہ لاری اینگ دامیغہ گرفتار اولما سونلار بوسوز نے
ایشتیگان اعضا لاری رئیس نینگ طلبینی حق بیلوب سید عالم صلعم نہ نیگی بیر نام قویوش نہ
قرار ایردیلا۔

ایچلارید بیرلاری دیدی محمد نے کاھن (فالچی) دیب تارقاتا یلوک جماعہ باشلوغنی ولید بن خیر دیدی محمد نے چوک کاھن دیرمیز محمد نے بیانی ہرگز کاھن بیانے غداخ شاماس۔

یہ بیرلاری دیدی مجنوں یعنی دیوانہ دیب تارقاتا یلوک ولید دیدے مجنوں نے ہرکیم کورس نور نور واندین نفرت قیلور محمد نے کورگان کیشتے اسیرے بولور اندین اترا لگوسی کیلماس چوک دیوانہ دیب بولور۔

کیسین بیرلاری دیدی بیزانے شاعر دیب شائع قیلا یلوک ولید جواب ہیردیکہ شاعر دیب کیمنی ایتیلور د شاعر دیب نیمہ نے ایتیلور د ایننگ اتسامی نیچہ قسم بولور بیز نیختے بیلور میز محمد نینگ کتابی و ایننگ اولہ بیانی شاعر دین تمام باشقہ بیز رسہ دور آخردہ بیرلاری دیدی کہ صہمہ سینی قویا یلوک جادو گر نام ہیرا یلوک ولید دیدی جادو گر ہیرنا پاک انسان بولور حیرہ سے منحوس بولور دجودی دین کثافت تا میسب نورور محمدہ گی صفالیک در خساریدہ گی نور و اخلاقیدہ گی جاذب لیک کمال بے نظیر جمال بے مثال نے کوروب زردب چوک انے جادو گر دیرسن ولید دین بوسوز نے ایشینگان جماعہ ہمہ لاری ہیرا غیر دین دیدی لار عمک جان ایمدی سیزاوز ونگیز دینگ کہ محمد غہ نیمہ آت قویا یلوک ولید دیدی کہ انصاف ایلہ سوز لاسگ حقیقت شولور کہ محمد دینگ سوزی شیرین اخلاقی دلنشین ہیر انسان یو قدور ایننگ بیانی دہ اول قدر بچوک تأثیر بار ددر کہ آت نے بالہ دین بالہ نے آت دین اکہ نے اوکا دین اوکا نے اکہ دین ایر نے خاتون دین خاتون نے ایر دین ہیر لحظہ دہ جدا قیلور ایننگ اوچون انے ساتر ایچنے جادو گر دیسیسہ مناسب کیلور منہ بوسوز نے ولید دین ایشینگان جماعت شول رأسی غہ قرار ہیریشیب تارقاتا شیلار موسم حج کیلیشی بیلہ صہمہ لاری آدملا رینگ یول لارین تو سوب اوچراگان کیشتی غہ حضرت رسول اللہ صلم حق لاریدہ بیان تشویق لاریلیغان اشاعہ لاری قبیلہ باشلا دیلار شول کونچہ جنابنی مکہ و اطرافیدہ گی عربلار بیلور ایر دیلار بوخیل تشویقات عامہ یورگان دین کیسین جناب سید عالم صلعم نے تا نومگان ہیر قبیلہ و شہر خلقی قالما دی بولون عربتا لغہ تمام معلوم بویلار تا یارد شہر تلاری زیادہ بولوب

حبشستان مملکتیذہجرت اوچون صحابہ لاریغہ اجازت

قریش جماعی سی حضرت رسول اللہ صلعم یننگ دعوت و تبلیغ لارین بے اثر قالدور تاک
 اوچون انسان تدریر لاریننگ ہر برین قیلوب کورویلا رتہمتلاریغہ گرفتارایتدیلارا و نلاریغہ
 واصحاب لاریغہ تاریخ بشر کورمکان و ایشتیگان آزارلارنے بیرویلار خداینگ بو قدر کیننگ
 و نیاسین لاری کوزلاریغہ یکنہ کوزیدین تنگ بیر حال غو کینستورویلا راوزجگہ و ہموطن لاری مولودار
 بیر ذائقہ رم و شفقت قیلما ویلا ر خداوین قورقما ویلا ر غلوق وین اویالما ویلا ر حسی بیر کور کیننگ
 ابوطالب قاشیغہ قریش کتہ لاری کینوب کوب یہودہ سوزلارنے قیلوب اگر برادرزادہ تنگ
 نے دعوتدین منع ایتماسنگ یا اوزیں نیرغہ تسلیم قیلما سنگ بوتون غرب سندن غلامہ میسر سے
 اوزور میر بکد سنی ہم قوشوب ہلاک ایور میردیب قورقویدیلار بو حالنی کورگان ابوطالب مخرتہ
 رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نے پاقیروب نسیت قیلدی دا اول جناب نے قریش نہ بدید
 لاریدین آگاہ ایوب بیر آزلایمت ایہ ایش کوروشلارین مناسب کورونی سفریہ رسول
 مقبول صلی اللہ علیہ وسلم گمان قیلدیلا ر ک عمک لاری ہم بوجنابی اوزینا صلاریدین اوز قوشوب
 دورلار ویدیلار ای مہربان عمیکم اگر قریش میننگ اوزک قولومغہ کونی وچپ قولومغہ آئی سے
 قویوب قولیہ لار ہم بود دعوتنی ہرگز قویما سمن خدایم بو یورگان بو خد متنی ان شاء اللہ آخریغہ
 تیکوزورمن یا شمول یولدہ حیامنی تمام قیلورمن بوسوزنے ویب حضرت نبی کریم صلعم
 بغلاگان حالده اورونلاریدین توروب کینگی بولگان چاش لاریدہ مہربان عمک لاری او غلوم
 منگا باقی دیدیلار جناب عمک لاریغہ باقوب ایرویلا ر ویدیلار ک بار فرزندم خواہلاگان سوزو گانی
 قیل من حیات بارمن ہستی ہرگز دشمنلاریغہ تا پشتورما سمن الای بو خصوصہ نیرلاریغہ نیمہ مناسب کورسہ
 لاری قیلسونلار۔

منہ بود واقعہ دین صونگ قریش طرفیدین حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم نینگ
 اوزلاریغہ صحابہ لاریغہ و طرفدار لاریغہ آزار و کلفت لاری کوب بولدیروسے ناچار جناب رسالت
 پناہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرات اصحاب کرام رضی اللہ عنہم غہ اجازت سیر ویلار ہر کیمہ خواہلا
 اوزین وجان و ایمان سفلامک اوچون جہنستان غہ ہجرت قیلسون دیدیلار بواجازتدین کیمین سیر
 کچیک قافلہ اون ایکی ایر و تورت خاتون قسرا نگو کیچہ وہ دریا ساحلی غہ باروب
 اندین کیمہ غہ تو شوب ہشتستان مملکتیغہ روانہ بولدیلار بوقافلہ ایچیدہ سیدنا عثمان بن
 عفان و رفیقہ محترمہ لاری نبی کریم صلعم تور چشم لاری حضرت رقیہ رضی اللہ عنہا ہم بار ایر ویلار
 جناب رسول اکرم صلعم مرحمت قیلدیلار کہ حضرت ابراہیم و حضرت لوط علیہما السلام دین کیمین
 اللہ تعالیٰ یولیدہ وطنیدین ہجرت قیلغان ایر و خاتونلار نینگ سیرنجی لاری عثمان در رقبہ دور
 بولار دین کیمین ینہ سکسال اوچ عدد ایر لار دین و اون سکیز عدد خاتونلار دین ہجرت قیلدیلار
 بولار ارالاریدہ حضرت نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ عمر ادا لاری حضرت جعفر بن ابیطالب
 ہم بار ایر ویلار بولدیکنی جماعہ نے توسمک اوچون قریش کتہ لاری دریا لبی غچہ قوب بار ویلار
 لیکن خدای مہربان کرنی ایلہ الابر جناب کیتوب ایر ویلار مکہ کافر لاری الار نے تو تاملگان دین
 کیمین کوب تشویشدہ قالدیلار آخر مشورہ قیلوب اوز طرفلار دین حبش پادشاہی نینگ خدمتی
 غہ یر موچہ قیمت بہا تحفہ لار ایلیچی لاری بار ویلار الار جہنستان مرکزی غہ تیوب بار ویلار پادشاہ
 غہ تحفہ لارین تقدیم ایتوب مکہ دین قاپوب کیلگانلار نے بیزلار غہ تابشور ولسہ دیدیلار پادشاہ
 مہاجر لار نے اوزور بارلیغہ پاقیر توردی و الار دین احوال لارین و ہجرتلارین سبب لارین
 سوردی حضرت جعفر رضی اللہ عنہ مرحمت قیلدیلار ای پادشاہ جہان نواز یر عرب لار جہالت
 وہ قالغان بیر طالعہ ایردوک نجاسترہ آلودہ حرا مخور لیکدہ مشہور سوزلاری بے معنی انسانیدین
 بے خبر شفق دین محروم قاعدہ و قانون بیلگان حیوان کی حیات کچروب یورگان نامی انسان بیر
 خلق ایردوک اللہ تعالیٰ بیزلار غہ بوجا لتلار دین نجات بیریک اوچون بیزات بلند صفات

نے نیز لارغہ پیغمبر قلیوب بیاروے اول جنابی حسب و نسب لاری صداقت و امانت لاری
 دیانت و تقویٰ لاری پاکدل و پاکدامن لیکنداری ہمہ نیزغہ معلوم ایروے اول پیغمبر اعظم
 نیز لارغہ توحید تعلیم بیرویلار یغہ خدا نے یکہ و یگانہ بیلینگ لارا اول شریک دین منترہ
 دور اندین با شرفغہ عبادت قیلمنگ لار ہمیشہ راست سوز لانگ لاریمان فعل لار دین تارلینگ
 لارگناھلار دین قاجینگ لار وعدہ غہ وفا قیلینگ لار نماز اوقونگ لار زکات بیرینگ لار روزہ
 قونگ لار دیدیلار بیر لار دین بیرونچہ لاری نیز اول جناب لغہ ایمان کینا سوز دینگ پیغمبر برحق دیب
 تانودینگ حکم لار یغہ اطاعت قیلدوک مسلمان بولدوک ان شاعر اللہ مسلمان یشار میسر مسلمان
 اولور میسر نیز بینگ مکہ لیکہ قوم لاری میسر نیزغہ و پیغمبر میسرغہ دشمن بولوب ہر قسم آزار و کلتلار
 بیرویلار دنیا نیزغہ تنگ بولدی ناچار سیر نینگ مملکتینگ غہ پناہ آغالی کیلدوک پادشاہ بوسوز
 ایشتیگاج منگاکر ان لار نیگیز نے اوقوب بیرینگ لار ویدی غہ فی الحال حضرت جعفر رضی اللہ عنہ
 سورہ مریم نے اوقوب بیرویلار پادشاہ غہ نہایتدہ اشر قلیوب محمدہ یغلاب اولتور دسے
 قرآن اوقولوب بولغایچ دیدی بو محمد علیہ السلام اوشال عیسیٰ علیہ السلام بشارت بیرگان
 پیغمبر دور لارا محمد لہ سن بو ذات اقدس زمانہ لارین تا پدیم کسین پادشاہ حکم بیروب مکہ دین
 کیلگان وکیل لار نے دربار دین چیقار توروب بیاروی

حضرت سید عالم صلعم خدمت لار یغہ عنبہ نام شخص نینگ کیلپیشی

عنبہ اور جماعے ینگ سرداری ایروے بیر کون قریش اعیان لاری ایہ مجلس قیلدی
 شول کون حضرت رسول اللہ صلعم مسجد وہ تنہا اولارے اولتوروب ایرویلار بو حال نے
 کوروب عنبہ قریش کتہ لار یغہ ویدیکہ اگر اجازت بولسہ محمد قاشیفہ بارای و سوز لاشای اگر
 قبول ایسہ خواھلگان نرسہ سینی بیر ایلوک نیز نینگ ال لار یغہ طعن قیلما سون قریش کتہ
 لاری باروب سوز لاشگالی راضی بولوب انکا اجازت بیرویلار کسین عنبہ اور نیدین توروب

جناب رسول اللہ ﷺ قاشلاریغہ کیلدی وقاشلاریغہ اولتوروب دیدی ای برادرزادہ محمد سن
بیرینگ اورتا میروہ شرنی بیوک ونسی اولوغ بیرگیت ایرونیک سنگا نیمہ بولدی بولون قومینکی
بولوب تاشلا ونیک کیلتورگان ونینگ سبب بولوب الارفرقه فرقه بولوب کیتیشدی الامر نے سوکور سن
بے عقل ویرسن الہ لارین عیدلار سن و دین لاریغہ طعن بیورسن آتا بابا لارین کافر قلیور سن بوغیشی
ایمیدور ایمدی من سنگا بیرچی نرسہ نے عرض قیلای شاید بعضے سے سنگا مرغوب بولوب قالسہ
انے بیر قیلایلوک واورتا میروہ الفت پیدا بولسن اختلا فلا ر کوتا ر یلسون جناب سید عالم
صلعم دیدیلار سوزلای ای ابوالولید من الیشتیای غتبہ دیدی ای برادرزادہ سینگ بوحرکتلار
دین وخلق نے بولوشدین مقصدینگ نہ دور اگر غرضنگ مال بولسہ بیر سنگا شول قدر مال تو پڑاب
بیر ایلوک کہ سندیں دولت مند بیر کیشی بولاسون و اگر اولوعلیک نے طلبیدہ بولسنگ بیر سنی اوزو
میرغہ صاحب مصلحت بیر سردار قیلوب آلایلوک و سندین بے مصلحت بیچ بیرایش قیلایلوک و اگر
مقصودینگ پادشاہلیک بولسہ بیر بالالفاق سنی غربلارغہ پادشاہ قیلوب سایلایلوک و اگر سنگا
بیر ارجن کی برزاسہ تیکان بولوب علاجی دین عاجز قالغان بولسنگ و اول نرسہ سنگا کوزو
نوب بولایشلاریغہ بولوروب تورگان بولسہ اجازت بیر نرسہ قدر مال لازم بولسہ خرچ قیلوب
سنگا علاج قیلدور ایلوک و سنی توز اتوب آلایلوک غتبہ سوزین تمام قیلکاج حضرت رسول اکرم
صلعم مرحمت قیلدیلار ای ابوالولید سوزونگ تمام بولدی دیدی آری سوزوم تمام بولندی
آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار ایمدی سن من دین الیشیت غتبہ دیدی او قومیل من الیشیتو
من کین نبی کریم صلعم سورہ خہ تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْءَانًا
اِسْمًا رَبِّا لِقَوْمٍ يَعْمُونَ بِشِيرًا و نذِيرًا فَاَعْرَضَ عَنْ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُسْمَعُونَ
دَقَالُوا قُلُوبِنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا قَدْ دُعُوا إِلَيْهِ بَلْ نَرَاهُمْ فِي عَمِيقٍ مُّجْتَمِعِينَ
ذات طرفی رین بولیر کتابدور کہ ایتلاری روشن بیان قیلونغاندور غربی قرآن بولغان مالده
اول قوم اوچون کہ بیور لار بشارت بیر گوچی دور قور قونغوجی دور پس یوز اوگور و یلار

الارنینگ اکثر لاری والار ایشتیاسلار ویرلار کیرنینگ ول لار میسر غلافلار ایچنده دور اول نرسه
دین کیر میسر بزنی ایننگ طرفیغہ چاقیر ورسیر

کیین جناب رسول اکرم صلعم بوسوره شریفہ دین بیر نیچہ آیت اوقوب بار دیلار و سجدہ آیتی
مختیگانلار بیدہ سجدہ قیلدیلا رعتبہ قرآن کریم تلاوتی باشلانوب تمام بولگونچہ ایشتیوب اولتوروی
ونہایتده وقار و تمکین ایلا اثر الوب ایشتیدی حضرت سید عالم صلعم رحمت قیلدیلا رعی
ابوالولید ایشتیگاننغنی ایشتیدنیگ ایمدی اوزونگ بیلگیل رعتبہ اور بیدین توروب روانه
بولدی قریش اعیانلارین مجلسلاریغہ یقین بارگانده بعضی لاری بعضی لاریغہ دیدیلار قسم خدا نامی
نہ کہ ابوالولید چهره کتیگان حالیده گی دین باشقہ کورونور عتبہ کیلوب اولتوروی مجلسده گیلار
خزیمه دیدیلار رعتبہ دیدی خبر شولد ورکه من محمد تیلیدین بیر نرسه ایشتیدم که قسم بذات خدا
ایننگ مثلین ایشتیگان دور من اول نرسه شعر ایما سدر سحر هم ایما سدر فال هم ایما سدر ای قریش
یشنگ سوزونی ایشتیگ محمدنی اوز ایشیغہ قویوب قویونگ خدا نامی نه قسم ایچیب ویر من که
ایننگ اوقوغان نرسه سے عالم غم بیر عجیب حالت کیلتورور اندین بیوک اوزگار شلار پیدابولور
سینلار محمدنی اوز حالینغہ قویوب بیرسه لار نیگنیرا کی حال نینگ بیری بولور یا عرب لارانے اولدور
درلار اول حالده سینلار هم اندین قوتولگان بولور سینلار یا محمد همه عرب غم غالب کیلوب همه نامہ
انکا اطاعت قیلور اول حالده ایننگ پادشاھلیکی سینلار نینگ پادشاھ لیک لار نینگ بولور چونکہ
ایننگ عزت و شوکتی سینلار نینگ عزت و شوکتلار نیگنیرا بوردنیا نینگ سعادت مند قوی سینلار بولور
سینلار رعتبہ دین بوسوزنی ایشتیگان قریش همه لاری بیر آغیز ایله قسم خدا نامی غم کہ سنی محمد جادو
قیلوب دور ویدیلار رعتبہ الار جو ابلار لیغہ بومیشنگ اوزراتیم ایروسے سینلار غم عرض قیلدیم اگر
معقول کورولماسه خواھلاگان نرسه لار نیگنیرا قیلینگ لار ویدی

سیدنا حمزہ رضی اللہ عنہ نینگ اسلام غم شرف بولوشلاری

بیرکون ابو جہل علیہ اللعنة حضرت سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم تورگان بیرلاریدین اوتوب
 قالدی جنابنی کوروب قالوب اوزین توختا نامادی ہر قسم بیودہ الفاظ لارا ایلدوشنام
 لاریروسے اذیتلار تیکوزوی دین لارین سوکدی آغزلیغہ کیلگان حقارتلار سے قیلدی آنحضرت
 صلعم ایننگ بو طرفیغہ بے اوبلیک لاریغہ جواب ہم بیرمادیلار اوزی سوکوب اوزی کیتدی
 بو واقعہ نے عبد اللہ بن جدعان نے آزاد قیلغان چوری سے تمام کوروب وایشتوب توروسے
 ولی نہایتدہ آغزیدی لیکن بیروز قیلہ آمادی شول حالده تورگان ایروسے بیردین جناب سیدنا
 حمزہ رضی اللہ عنہ شکار دین کمان لارین آسکان حالده کیلوب قالدی لار عبد اللہ بن جدعان
 چورسے سین آلدیدین اوتوب ایرویلار اول خاتون واقعہ نے سیدنا حمزہ غم نہایتدہ اثرلیک صورتدہ
 عرض قیلدی ابو جہل ملعون ینگ حضرت سید عالم صلعم حقلا ریغہ قیلگان گستاخلیک لارین تمام
 بیان قیلدی بو واقعہ نے سیدنا حمزہ اینتیگاج بیحد غضبناک بولدی لار غایتدہ متاثر بولوب آرقہ
 لاریغہ مسجد طرفیغہ ابو جہل جزاسینی بیرمک اوچون قایتدی لار باروب توغری مسجد حرام غم کیروب
 کورویلارک ملعون جماعہ قریش اورتاسیدہ سوزلاب اولتور و بدور سیدنا حمزہ توغری ایننگ قاشیغہ
 باروب کمان لاری ایله باشیغہ شونداغ قتیغ اورویلارک منحوس ینگ باشی آغزیریرہ دار بولدی کین
 دیدیلار ای منحوس سن ینگ برادرزادہ م غم دشنام بیورسنی حال بوک من ہم ایننگ دینی وہ دور
 من اول نیمہ دیسه من ہم انی دیر من قنی شجا غتینک بولسه منکا جواب بیرگیل من کورای بو حال نے
 کوروب نبی مخروم جماعہ سیدین بیر نیچہ کیشی اورنیدین توروب ابو جہل غم یاروم بیر مکچی بولدی ،
 ابو جہل لار نے منع قیلوب دیدی کہ حمزہ ہنے قویوب بیر نیگ لار من ایننگ برادرزادہ سیغہ
 کوب آغیر دشنام لاریب ایرویم ایننگ اوچون موندان قیلدی کین سیدنا حمزہ حضرت سید عالم
 صلعم خدمتلا ریغہ باروب بولگان واقعہ نے عرض قیلدی لار دین اسلام وہ ایکانلیک لارین اعلان

قبیلہ یار جناب سیدنا حمزہ رضی اللہ عنہ اسلام دشمن لاری اوچون خدا یننگ آفتی ایر ویلا رشونینگ
 اوچون اسد اللہ یعنی خدا یننگ شیردی دیگان لقبے آدی یار بوجناب یننگ مسلمان بولوشداری
 کافر لارنے بالکل لاعلاج قیلوب قویدی او شمال کون دین تار توب کافر لار نبی کریم صلعم غم و
 مسلمان لار غظلم لارین کم قبیلہ باشلا دیلار

سیدنا عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ نینگ ایمان کیلنوروش واقعہ لاری

سیدنا حمزہ رضی اللہ عنہ ایمان کیلنوروب اوچون اوتماہی سیدنا عمر رضی اللہ عنہ اسلام غم
 داخل بولدی یار صورتی شونداغ بولدی یکہ ہمشیرہ لاری فاطمہ و کو یا ولاری سعید بن زید مسلمان
 بولگان ایر دیلار لیکن اسلام لارین محفی تو نور ایر ویلا سیدنا جناب بن الارت ایکے لاریغہ
 قرآن تعلیم برور ایر ویلا رہم لاری حضرت عمر دین غایتدہ قورقوب دین لارین یاشیرور ایر ویلا
 حضرت عمر قریش یننگ نہایتدہ بہادر و دلورنوجوان لاری دین بولوب سیاندہ عقل لارین نیاد
 لیکیدین خارجی مملکتلارغہ سفیر یک ایشلاری بوجنابغہ باعلیق ایردے بوجناب قریش جماعے
 جناب رسول اکرم صلعم خصوص لاریدہ کوب تنگ و لاعلاج بولغان سبب لاری دین جاہلیت
 لاری کیلوب قیل لارین تا قنوب محمد نے اولدوروب باشینی آلوب کیلای ویب حرم دین یسقب
 کتبدیلار او شمال کونلار و سید عالم صلعم فرق نفر اصحاب لاری ایبربر صفا فاشیدہ سیدنا حمزہ
 اونی لاریدہ جمع بولغان ایر دیلار حضرت عمر کوچہ وہ کیتوب توروب ایر ویلا نعیم بن عبد اللہ نے
 یولده کوردیلار نعیم ہم مسلمان بولوب اسلام لارین محفی تو لکان و قتلاری ایردے حضرت عمر دین
 قیسے طرفغہ بارورسن ویب سور ویلا حضرت عمر محمد نے اولدورگان بارورسن دیدیلار حضرت نعیم
 دیدیلار ای عمر سن مغرور بولوبدورسن اگر سن انے اولدورسنگ نبی عبد مناف سنی تیرگی یورہان کولور
 لاری سن بہادر بولسنگ اوزخاندا ننگدین خبر آل والارنے اصلاج قیل حضرت عمر سوال نمیدے
 یننگ خاندا نمیدین کیلار مسلمان بولوبدور حضرت نعیم ہمشیرہ نگ فاطمہ ایلا عمکذا اده ننگ

دد اماندینک سعید بن زید مسلمان بولغاند و دلار دیدیلار سن اول بولار دین خیر آل صونگر و باشق
 ایش قبیل دیب ایر دیلار حضرت عمر فی الحال اوز ہمیشیره لارین و داماد لارین اولیلار لغ بورو
 ولدیلار اتفاقا اوشال ساختده الار قاشلار یدہ سیدنا خباب بن الارت بار بولوب الارغہ
 سورہ طہ یازیلگان صحیفہ نے تعلیم بیروب توروب ایر دیلار وقتیکہ بولار حضرت عمر شرف
 لارین ایشتیدیلار جناب جناب اولارین بیر طرفتہ ال دیلار و صحیفہ نے حضرت فاطمہ سانلارین
 آستینغہ یاشیر و یلار و حضرت عمر بوادی غم لقتین تیکانلار یدہ حضرت خباب ینگ، اوقوب تورگان
 آوز لارین ایشتیوب ایر دیلار اوی غم کیرگان زمانلاری بونیمہ آوز دیب سور دیلار الار بیچ
 بیر نرسہ یوق دیدیلار حضرت عمر دیدیلار من البتہ بیر آوز ایشتیدیم و همم ایشتیدیم کہ سیرلار محمدغہ
 تابع بولوب دینی غم کیر و دور سیرلار دیب داماد لاریغہ حملہ قیلدیلار و اورا باشلادیلار بو حالنی کور
 گاج ایر لارین اجرا تیش اوچون فاطمہ لقتین باروب ایر دیلار اولکیشی نے همم اوروب بحر و
 قیلدیلار کسین ہمیشیره لاری و داماد لاری دیدیلار آری بئر لار مسلمان بولدوک و خداغی
 ایمان کیلتور دیک قولونگدین نیمہ کیلسہ قیلگیل کسین حضرت عمر ہمیشیره لارین قان غم بویانگانیک
 لارین کوروب قیلغان ایشلار یغہ پشیمان بولدیلار و سینگیل لاریغہ دیدیلار کہ ای ہمیشیره حاضر من
 کیلما سدن اول اوقوب تورگان صحیفہ لار نیکنی بیرگیل من اوقوب کور ای و باقای قنی محمد
 کیلتورگان دین نچوک دین ایمان حقیقتہ حضرت عمر رضی اللہ عنہ اوقوشنی بختیہ بیلور ایر دین
 کسین ہمیشیره لار دین صحیفہ مبارکہ نے آلوب بیر آوز اوقوب و اہ و اہ بونہ قدر شیرین و معنی لیک
 سوز دور دیدیلار بوسوز نے جناب جناب رضی اللہ تورگان یر لار یدہ ایشتیوب فی الحال یوگور و
 قاشلار یغہ چیقدیلار و دیدی لار ای عمر من امید قیلور من کہ اللہ تعالیٰ جناب رسول اکرم
 صلعم دعا لارین سینگ حفسنگہ قبول قیلغان بولسہ چونکہ اوتکان کونے حضرت سید عالم
 صلعم دعا قیلدیلار ای خدا بودینگ غم ابوالحکم ایہ یا عمر بن الخطاب ایله قوت عطا
 قیلگیل دیدیلار ای عمر خدا دین تور قغیل بودعا برکتیغہ سن نائل بولغیل حضرت عمر دیدیلار

ای جناب سن منی محمد باریر غمہ باشلا غیل کہ من ایننگ قاشیفہ باروب مسلمان بولای حضرت جناب
دیدیلار اول جناب مفاطرافیدہ ہیرادی وہ ہیرینچہ یاران لاری ایڈہ برابر اولتور و بدور
لار بوسوننے ایشتیگان حضرت قیلچیلارین تاقنوب نبی کریم صلعم اولتور گکان او دیار یغہ
باروب وربازہ نے قادیلار آواز لارین ایشتیگان لار دین ہیر لاری در بازہ بار یعنی دین
کوروب حضرت رسول اللہ صلعم غمہ خبر ہیر دیدیلار کہ عمر قینچ تاقولغان حالہ ہد بازہ قاشیدہ
تور و بدور سیدنا حمزہ اول آدم غمہ دیدیلار کہ عمر غمہ کیہر مکنہ اذن ہیراگر ہیر خیر امیدیدہ
کیلگان بولسہ طلبینی ہیرور میر و اگر یگان ہیرنیتدہ کیلگان بولسہ اوز قیلچی ایڈہ اوزینی ہلاک
ایتور میر کین اول آدم اذن ہیروی حضرت عمر ایچکاری غمہ کیرویلار جناب رسول اللہ
صلعم اول جنابی کوروب اورون لاریدین تور و یلار و در دازاریدین تاقوب قشغ تاقوب
ای ابن الخطاب تا خدا دین ہیر بلا سزگا نازل بولماسہ گمراہلیکدین یا ناسا سس نمی دیدیلار
حضرت عمر دیدیلار یا رسول اللہ من خدا اورسون غمہ و ترمیران غمہ ایمان کیتورمک
اوچون خدمتدار یغہ کیلدریم بوسوننے ایشتیوب جناب رسول اللہ صلعم تکبیر ایتدیلار آواز
لارین ایشتیگان صحابہ لار بیلدیلار کہ حضرت عمر مسلمان بولوب بدور لار کین تمہار حساب لار
تار قاشدیلار و دل لاریدہ جزم ایتدیلار کہ ان شاء اللہ جناب محمد و جناب حمزہ بھی اللہ عنہما
وجود لاری ایڈہ اللہ تعالیٰ اور رسولی غمہ مددگار بولور

مکہ کافر لارین حضرت رسول اللہ صلعم خلاف لار نوبہ افاق لاری و قسم ایچیشلا می

قریش جماعہ سی کورویکہ مسلمان لار اوچون حبشتان کی ہیر دار الامان پید بولوب ایننگ
پادشاہی نجاشی بارگان مسلمان لار غمہ پناہ ہیرا باشلا دی و مکہ وہ حضرت حمزہ و حضرت عمر
رضی اللہ عنہما ہر ایکی لاری اسلام غمہ داخل بولوب مسلمان لار ہیر آزار ام تاپوب قادیلار
و اسلام دینی کوندین کونفہ قبیلہ لار ایچلار یغہ تارقالا باشلاوی بوجالنی کورگان قریش ہیر دار

لاماری ہمہ لاری جمع بولدیلار ویر اتفاقنامہ یازیب بنی ہاشم و بنی عبدالمطلب ایدنلاؤ
 قیلیمسلیکنہ خاتون آلماسلیک و خاتون بیرماسلیک و بیرنرسہ ساتماسلیک و آلماسلیکنہ
 قرار قیلدیلار و اول اتفاقنامہ لارین کعبہ شریفہ اچلاریغہ آسوب قویدیلار اوشال
 اتفاقنامہ نے یازگوجی کاتب منصور بن عکرمہ ناملیک بیرکیشی ایروے بعض لارنفر بن الحارث
 ایروے ویدور لار جناب رسول کریم صلعم ایننگ حقیغہ دعای بد قیلدیلار بر مقلارین نیچہ
 عدوی بیجان بولوب قالدی قریش جماعہ سی مونداغ قیلگاج بنی ہاشم و بنی عبدالمطلب
 ابوطالب قاشلاریغہ توپلانوب برابر لیکدہ تاغ لادار اسیغہ شعب ابی طالب نام بیر مقام
 غم کیریب کتیدیلار بنی ہاشم لار دین تنہا ابولہب قریش جماعہ سی غہ قوشولوب لار غہ
 مدد بیروب تور دی دیر ایروی کہ محمد منگامن کور منگان بیر قنچہ نرسہ لارنی وعدہ قیلور لیکن من
 انی کور ماسمن اولگان دین کیسین منگا بیر بیور ر ایرمیش حاضر ایکی قولوم وہ سچ بیر نرسہ یوقدور
 شونداغ دیب توروب ایکی کیفینی آچوب ای ایکی قولوم سینر لار غہ ہلاک کیلسون محمد وعدہ
 لاریدین سینر لار وہ سچ نرسہ یوق دور دیر ایروے شویننگ اد چون ایننگ حقیغہ تبتتید آئی
 لہب و تبت سورة سی نازل بولدی .

بیر کون ابو جہل یول اوستیدہ حکیم بن حرام نے بیر غلام غہ بغدادی کوتار توروب غمہ سے
 حضرت خدیجہ خدمت لاریغہ کیتوب تورگان لیکن کوروب یولین توسدی و دیدی کہ ای حکیم
 سن بو طعامنی بنی ہاشم قاشلاریغہ آلوب بارور سنمی قسم خدا نامی غہ کہ من سنی مکہ خلقی غہ
 شرمندہ قیلمای قویوب بیر ماسمن بوسوز نے قیلوب تورگان حالیدہ تیفہ لاریغہ ابوالنختری
 کیلوب قالوب مناقشہ لارین سببین سوردی ابو جہل دیدے بو آدم قرار نامہ غہ خسلاف
 قیلوب بنی ہاشم غہ طعام آلوب باروب تور و بدور ابوالنختری جواب بیروے کہ بو طعام
 اھلدہ بویننگ عمہ سی خدیجہ بینگ اوزمانی بولوب بوزنگا امانت قویوب کیتکان ایروے
 انی آلوب باروب تورگان دور قویوب پیار بار ابیرسون ابو جہل ایننگ بوسوز لیغہ اونا مادی

آخر ایکی لاری بیر لارین سوکا باشلا دیلار کیس ابوالختری یر دین بیر یوغان سویکنی کوتاروب
 ابو جیل نے اوردی ویاتقوزوب خوب تیغدی بو حالتی جناب سیدنا حمزہ اوزاقدین تماشا
 قیلوب تور ویلار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم قریش ینگ بو طریقہ اقتصادی محاصرہ
 لاریدین متاثر لوئادی لار تبلیغ لارین کیچہ وکوندوزہ توختا تهای قیلوب تور ویلار بیچکیمدین
 خوف واندیشہ قیلما ویلار قریش ینگ بو مقاطعہ سے بنی ہاشم نے کوب پریشان قیلدی یاش
 معصوم بالالار آج نیکدین شول قدر بلند آواز لار ایلیہ یغلار ایر ویلار کہ آواز لازمی ہر طرفہ
 ایشتیور ایروی بیچارہ بنی ہاشم حضرت رسول اللہ صلعم طفیل لاریدین کابل اوچ سیل شول
 حالہ تاغ ایچیدہ حیات کیچہ دیلار دینا دین علاقہ لاری اوز ولدی ہر نرسہ دین محروم ایتولدیلار
 شونداغ حالہ حم اوز جگر لاری سید عالم صلعم نے دشمنلار قول لاریغہ تالشور ما ویلار شہرہ کی
 مسلمان بولغان صحابہ لار ہم اوز او ویلار یدہ محسوس قالدیلار چ کونلار یدہ کافر لار ہم اوز روشنی
 حرام بیلور ایروی اندین فایده لاروب جناب رسول اللہ صلعم تاغ اراسیدین حیثوب موتمدہ
 کیانگان حاجی لارغہ وعظ و نصیحت لار قیلوب خدا طرفینہ دعوت قیلور ایر ویلار کمنک لارین ابو
 لہب بد بخت ہمیشہ رفقہ لاریدہ یورور ایروے قیسے میریدہ سید عالم صلعم مجلس قیلوب توروب
 کتہ لار ابو لہب مجلسہ ولسورگان لارغہ بو آدم جنی عقلی خلل ناپیکان ہر آدم دور بویسنگ سورغہ
 سیر لار ایشا ینگ لار دیر ایروے جناب رسول مقبول صلعم مؤند تاغ معالای لارغہ ہمایندہ صبر و
 استقلال ایلمقابدہ قیلور ایر ویلار خیر اللہ تعالی بو آزمائش کونلار دین بنی ہاشم و مسلمانلار شہ
 دیدین کوتار ملکی بولوب اوز مخلوقلار دیدین بولغان بیہ نوع قورتلارغہ امر برودے قریش
 ینگ کعبہ غہ آسوب قویگان قرار نامہ لارین سیب قویدی بو حالہ دین قریش ینک جنی بولادی

پاز بیلگان قرار نامہ نے بوزوش اوچون اوز لاریدین چہ قیقغان حرکت

قریش جماعہ سیدین بیرتہ لاریغہ بنی ہاشم غہ بولگان کلفت و اوتیلار و اقتصادی محاصرہ

ومقاطعہ کوب آغیر کور و لور ایردے لیکن قرار نامہ کہ خلاف قیلہ آ نامی پریشان ایر و یلا رشول جماعہ
 دین بیر لاری هشتام بن عمر ایردے بول آدم اوزی مشرک بولوب توروب مسلمانلار غہ مرحمت
 کوب بولوب تیز تیز طعام و کیوم لاری باروب ثور در ایردے بعض وقتلار تو یہ غہ دان یو کلاب
 هیداب بارور ایردے مسلمان لار تورگان یرغہ یقین بارگان وہ تو یہ نے قمین بیدہ شونداغ
 قیقنغ اور ایردے کہ کلننگ ینگ زوریدن بیر چا پکانچہ حضرت سید عالم صلعم وصحابہ
 تورگان یرغہ باروب توختار ایردے بیچاره هشتام بو قدر انسانیت ایله توختامادے بلکہ
 کعبه غہ آسیلگان قرار نامہ نے بیکار قیلوب آلوب تاشلامک و بنی هاشم جماعہ سین محاصرہ
 دین آزاد ایتیمک اوچون هم نہایتدہ بیوک چاره لار کوردے وشول یولده هم دین
 اول زهیر بن ابی امیہ قاشیغہ باردے زهیر نینگ آنہ سی عاتکہ عبدالمطلب ینگ قیزی
 ایردے بنی هاشم زهیر غوطغا جماعہ بولور ایردے یلا هشتام دیدی ای زهیر سن بول یرده خواھنگان
 طعام نے یرسن و لباس نے کیورسن و خاتون نے آورسن و طفل لار نینگ بنی هاشم
 تاغ اراسیدہ خلق دین علاحدہ آج وینغناچ ظلم ایچیدہ یا تور لار نہ بیر نرسہ نے
 سانا آور لار و نہ آلا آور لار کونگلونگ بو حالتغہ نجوک راضی بولور خدا نامی غہ قسم ایچیب
 دیرمن کہ اگر ابو جہل ننگ طفل لاری غہ شول طریقہ ظلم قیلوب مکی بولمہ اول هرگز راضی بولمسن
 ایردے سن گنہ بوبے حمیت لیکغہ راضی بولوب تور و بدور سن بوسوزنے زهیر ایشتیوب دیدی کہ
 من تنہا اوزوم نجوک کولغہ مقابلہ قیلا آور من خدا نامی غہ قسم کہ اگر یا نیمیغہ بیر آدم تا بسام البتہ
 اول قرار نامہ نے بوزوشغہ حرکت قیلور ایردیم و البتہ بوزوب آرام آلود ایردیم هشتام دیدی
 خاطر جمع بولغیل بوالیش وہ سنگا یار بولغی ریفنگ بار دور زهیر سوروی اول کیمدور هشتام دیدی
 من اوزوم سنگا یار دور من زهیر دیدی ایمدی اوچونجی بیر مار هم تاپا یلوک بوسوزنے ایشتیوب
 هشتام مطعم بن عدی قاشیغہ باردے ایننگ ایله شول خصومدہ خوب گفتگو قیلوب آخرانے
 هم قنا غتلاندوردے اول هم تور توچی بیر آدم بولوشینی طلب ایتدی بو تور توچی یار یوقارده

ابو جہل نے یا تقوزوب اور کان ابو البختری بن ہشام بولدے بوہم ^{بشینی} بیرباروچی نے بولوشین
 ایسادی فی الحال ^{بشینی} یارہم پیدا بولدے اول زمعتہ بن الاسود ایردے بویش نفرمگہ مکرمہ
 وہ مجون نام بیر مقام وہ کچھقرون مجلس قیدیلار ہمہ لارین رای لار قسرا نامہ نے
 کعبہ دین چیقاروب یرتیب تاشلا ما قعہ اتفاق قیلدے کچ او توب ایرتہ سے صباح وہ زہیر
 بن ابی امیتہ مسجد غہ باردی آد ملار مجمع لاریدہ اور نیدین توروب دیدی۔ ای اهل مکہ
 بوروا دورمی کہ بی لار اوزومیز توق ولباسلیک یورسک بیچارہ بنی ہاشم آج ویلینغاج و
 خلق دین علاحدہ تورسہ لار من خدا نامی غہ قسم کہ تاشول کعبہ غہ آسینگان ظالم قسرا نامہ نے
 یرتیبما سہ اورتورناسن ابو جہل دیدے قسم خدا غہ کہ ہرگز قرار نامہ یرتیبماس بیکار سوز لار سن
 زموعہ توروب ای ابو جہل اوزونگ بیکار سوز لار سن دیدے کہین ابو البختری دیدی زموعہ
 راست سوز لادی بی لار اول قرار نامہ وہ بارنرسہ غہ رانی اہمیدور میرانکا قرار ایما سمیر
 مطعم دیدی ای زموعہ وای ابو البختری سیر لار راست سوز لادونیکیز لار باشقہ لار سوزی بیکار دور
 بی لار بوقر ار نامہ دین دانندہ بار قرار لار دین بیزار دور میر ہشام ہمہ بولار سوز لارین تائیدر ایسہ ی
 بو حال لار نے کورگان دین کیسین ابو جہل ناچار قالب تسلیم بولدی زیادہ مخالفت قیلدہ امادی کیسین
 مطعم بن عدی اور نیدین توروب قرار نامہ یازیلگان صحیفہ نے تمکچی بولوب ایردے کور و ملار
 کہ بولار دین ایلگاری قورتیب قویوبہ ورنہ بوقر ار واقعہ دین سونگ قریش محاصرہ سی بنی ہاشم
 اوستلاری دین کوتاریلے جناب رسول نہ صلعم نہ اوز تسبیح لاریغہ مشغول بومہ یلار

جناب سید عالم صلعم نینگ عمک لاری ابوطالب نینگ وفاقی

نبوت ینگ اونوچی سنہ سے رسول اکرم صلعم ینگ عم لاری و حضرت علی رضی اللہ عنہ ینگ
 آتہ لاری ابوطالب دنیا دین انتقال قیلدی بو ذات حضرت پیغمبر میز صلعم نے یا شلیک
 لاری دین تربیہ لاری غہ مستعدی بولدے پیغمبر بولغان لاری دین کیسین ہمہ تا اولگوچہ ہمیشہ مدد لاریدہ

تور دی جناب رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم خاطر لاریدین ہر تور لوک اذیت و کلفت لاری چکیسہ
ہم شفقیتن دریغ تو تھادے ایننگ او چون بول کیشی ینگ وفا یتدین نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم
دل لاریغہ آخیر رنج پیدا بولدے۔

ام المؤمنین حضرت خدیجہ رضی اللہ عنہا ینگ وفات لاری

ابوطالب وفا یتدین اوچ کون کین جناب ام المؤمنین والدہ میر حضرت خدیجہ رضی اللہ عنہا
عالم دین او تدیلا ر بو ذات بابر کات جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ینگ کوز آچیب
کورگان زوجہ محترمہ لاری و بوتون دنیا مسلمان لاری ینگ والدہ معظمہ لاری اسلام دینی
ینگ بیوک پناہی و اولوغ مدد گاری و حضرت رسول اللہ او چون مال و جانلارین بلکہ بوتون
حیاتلارین قربان قیلگان مبارک بیر ذات ابرو یلار باری تعالیٰ و تقدس بو جنابغہ حضرت
جبریل علیہ السلام واسطہ لاری ایلہ سلام یبارگان ایردے سید عالم صلعم ینگ حضرت
ابراہیم دین باشقہ اولاد لاری ہمہ لاری شول جناب دین دور لار بو جنابی ہمہ آئہ لاری منردین
زیادہ بخشی کورور ایردیلا حضرت رسول مقبول صلعم بو جنابی ہمیشہ یاد قیلور ایردیلا اسلام
دینی غنہ نیکوزگان امدادلارین و جانفد الیک لارین بوتون حیاتلاریدہ یاد ایتوب او تدیلا رضی اللہ
عنہا بو ذات ینگ وفات لاریدین حضرت رسول اللہ صلعم کوب محزون بولدیلار و شول سنہ
نے عام الحزن و بیلور ایردے کافر لار بو ذات لاریدین کین جناب رسول کریم صلعم غہ
ہر قسم عذابلارنے بیریشور ایردیلا رشوندانغ حالده ہم تبلیغ و دعوت لاریدہ برابر دوام ایتدیلا

حضرت نبی کریم صلعم ینگ تبلیغ و دعوت او چون سفر لاری

جناب رسول مقبول صلعم عمک لاری ابوطالب و رفیقہ محترمہ لارے حضرت خدیجہ رضی اللہ
عنہا ایکے لاری وفات قیفا نلاریدین کین ینہ دعوت و تبلیغ ایشلاریغہ زیادہ معروف بول باشلادیلا

حق شول بولده مکہ دین خارج عمر حقیوب مکہ بیلہ طائف اور تالارندہ کی تمام قبیلہ قلاتار و قبیلہ لار
 اچیلاریدہ و عطا و نصیحت لار قبیلہ ی لار غر بلار نے شکر کہین قاتیمک و تولید عقیدہ سینہ
 اوتیمک غر غریب لار دہ بولدی لار آخر پورہ طائف شہر لغہ تیدیلار جناب زیدین حارثہ لار سفودہ حارثہ
 بولہ شہر ایرویلار طائف غر تیکانلاریدہ اول شہر نیشک سردار لاری بولغان عبدیاس و سعور و
 حبیب ناملیک اویچ اکا اوکالار اوی لار لغہ باروب لار نے اسلام دینی غر و اخس بولوشور و لور
 قیلدی لار لار بندکس بر لاری دیدی ای محمد خدا اگر سنی پیغمبر قیلوب سیازکان بولسه من کعبہ قاشیدہ
 سناییمنی تر اشواب تانشار من اچکچی سے دیدی خدا غر سنندین باشقہ آدم نہ پیلایا بددی کہ سنی پیغمبر
 نیلوب سیار و سرور کطائف پیادہ نیلوب و در سنی پیغمبر مبارک ضرور بولسه مکہ دین یا طائف سنندین
 بیزار دولتمند بویک آدم نے یبار سے بولور ایرد سے او چوچی لاری دیدیا من کسمن بیار بزرگ سرور
 شمسین چوکی من نے اغنیتہ راست پیغمبر بولشک سنگا فی سنک تیلیمکس اغیر سیر سوتیک است
 و کمر چاچی بولشک سن بیلہ سوزد شاک میٹک و یک و لور بزرگ سرور لار سناست
 بولشک بولشک سوز لارین ایشنبان جناب سرور کاتک سنک لار کعبہ و کعبہ ماچوں بولسه
 دیدیلار ای دیدی سیرور دین امیر کیم شومک بولمگا دیکچون سوزد زیدین کعبہ کعبہ سوزد لار
 لارین سوز لار سیریب بولوب سیرینچ اسوزد لار دامن بولمچی بولغان لار کافر کعبہ حسال لاریدہ
 قاتاسون لار سوزد لار سیریب لار قاسوز لاریدین پیغمبر سیر بزرگ و سوزد لار سیریب لار سوزد لار
 یوقاریدہ کی لار سیر مونچ شہر بالالارین و غلام لارین رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم طائف
 کیش کیش سیرا تویدید لار کیلوب جناب سید المصعب اللہ علیہ و سلم غزوات شکر آتوب کعبہ سیرین
 قیلدی بولوشون مبارک وجود لاری قاتلار غر بولیلدی قاتلار بولوشون آتوب آتوب
 کفش لاری تمام قاتل لولہ سے کہ طہار تارہ مبارک ایا غزایین کفش دین حقیقہ نامک کفش
 بولده نیبیر دامن طائف کافر لاری حرمی بالہ لار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم غزوات
 و شام لار و حقاہ تار بولدی لار کہ ناچار بیکدین سیر نور خان اچچی غر اول لارین آتوب لار بولوشون

وہ خدا خدایعلا اب اولتور وطار اولتور گان جایلاری ربیعہ اولادی عقبہ و شیبہ یننگ جانی ایردے
الار اوز اقدین نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم حالتلارین کوروب دل لاری بوزدلدی رحمداری کیلوب
عداس نام غلام لارین قولیدین بیر طبق اوزوم بیروب یبار ویلار سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم غلام
قولیدین اوزوم نے آلوب بسم اللہ اوقوغان حالده تناول قیلده باشلادیلار بو حالتنی کوروب عداس
حیرتده قالوب جنابغہ تکیلیگان حالده توروب قالدی چونکہ بو مملکت خلقنی بو کلمہ نے استعمال
قیلمس ایردے لار ایننگ تعجب لانغانین کوروب حضرت سوال قیلده یبار ای غلام سن نسی مملکتدن
دور سن و عداس جواب بیروب دیدیکه من عیسوی دور من وطنم نبیوی دور رسول صلی اللہ علیہ وسلم
دیدیلار اونداع بولس سن حضرت یونس مملکتلاریدن دور سنی عداس دیدی سینه حضرت یونس نے جوک
تمور سینه حضرت دیدیلار اول جناب مننگ برادریم بولور لار اول ذات هم نبی دور لار منہم نبی دور من
بولور نے عداس ایشنیگان زمان آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم یننگ باش و کوزلارین اوپا باشدی
بو حالنی اوزاق دین کوروب تور گان عقبہ و شیبہ اوز اورتالار یدہ غلام کیتدی دیب تویدیلار
وقتیکه غلام خواجه لارین قاشلار یغہ کیلوب ایردے لار انکا دیدیلار ای بے نصیب انسان
نه اوچون اول آدم یننگ قوا وایانین اوپدنگ عداس دیدی بو نیر تور گان عصرده بو آدم
دین اولوغ و نغشی آدم یر یوز یدہ یوقدور چونکہ بو آدم منگاشونداع سوزلار نے قیلدیکه نبی
دین باشقہ لار مونداع سوزلار نے قیلد آلماسلار عداس غہ تنبیه یر دیلار کہ مبادا مسلمان بولوب
قالماسون بیر کون جناب نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم طائف وہ خلقو و عطا نصیحت قیلوب توروب ایردے لار
بیر موچک بے ادب لار شول تدر بے رحمانہ اور دیلار کہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم برداشت قیلد
آلای بیہوش بولوب یقلدیلار جناب زید بن حارثہ رضی اللہ عنہ آرقہ لاریغہ کوتاروب آلوب شہر دین
تاشقاری چیقیب یریرغہ یا تقوزوب مبارک یوز لاریغہ سوساچکا نلار یدین کینین ہوشلار یغہ کیل یبار بوسفر
لاریدہ طائفلیک لار دین جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم کوب آزار لار و کلفتلار چکیل یبار
الار دین یرار کیشی ہم مسلمان بولمادی شونداع حالتده مبارک دل لاری اللہ تعالیٰ محبتی ایلد

تو نگان دیکہ دیکانہ نے اوزلیغہ گنہ اعماد اترکان حالہ ایردیلا منہ شول مقام ده و شول حالہ
اللہ تعالیٰ غہ لیلاب قیلگان مناجات و دعا لای بودور اللہمَّ اَلَيْکَ تُشکُّو ضَعْفَ نُورِی
وَقِلَّةَ حَبْلِی وَهُوَ اِنِّی عَلَی النَّاسِ بِآرْحَمَ الرَّحِیْمِیْنَ اَنْتَ رَبُّ الْمُسْتَضْفِیْنَ وَ
اَنْتَ رَبِّی اِلَیَّ مِنْ تَصَلِّیْ اِلَیَّ بِعَبْدِیْ یَجْهَمْنِیْ اَمُّ اِلَیَّ عَدُوٌّ مَلَأَ کُنْفَ مِرْیَی رَنْ
لَمْ یَسْکُنْ بِکَ عَلَیَّ غَضَبٌ فَلَا اَبَیَّیْ وَلِکِنْ غَافِیْتِکَ هِیْ اَوْ سَعِیْ عُوْذُ بِنُورِ
وَ جَهْمِکَ اَلْسِدِیْ شَرَّفْتُ لَهُ الظُّلُمَاتِ وَ صَاحَ عَلَیْهِ اَمْرُ الدُّنْیَا وَ الْاٰخِرَةِ
مِنْ اَنْ یُنْزِلَ بَیَّ غَضَبُکَ اَوْ یَجِلَّ عَلَیَّ سَعَطُکَ لَنْکَ الْعُوْثِیَّ حَتّٰی تَرْضٰی وَ لَا
حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِکَ -

ترجمہ :- اکی اللہ اوز و لگہ فریاد قیود من فوسیم ینگ سعیف لیکیدین و تدبریم ینگ آرد
لیکیدین و آدم لارغہ خوار بولغا لیکیمین اکی ہم دین زیدہ مہربان ذات سندورسن ناتوان
لار مہربانی و سندورسن منگ ریم منی کیغہ بشور ورسن منگا یوزین تیریشندور دورگان کیغہ
غہ می پاکہ اول دشمن غہ می کہ انے منگ ایشیمہ مالک قیلو بدورسن اگر سن منگا غضبناک
بولما شگ من بیچ پروا قیلما سمن لیکن سینگ عافیتنگ منگ او چون نہایتہ کینگدور
من پناہ آور من سینگ کریم لیک یوز و نغہ کہ اندین یار و بدور تمام ظلتلار و دست بود
بدور ایننگ ایله دنیا و آخرت ایشلاکی شوندین کہ نازل بولسون منگا سینگ غضبناک و
شوندین کہ پیدا بولسون منگا سننگ خفہ سیکینک حقینگدور غتاب قیلماک تاراضنی بوللو نو لگہ
و یوقدور گناہین قاتیمک و طاعتغہ یوز لاناک طاقتی مگ سینگ مددینک ایله کسین
جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم طائف دین مکہ غہ قاتیب کیلدیلار مکہ ده توروب
بر طرف دین کیلگان آدم لارغہ تورگان یر لاریغہ باروب دعظ و دعوت قیلوب تور و دیار
بعضا مکہ دین خارج غہ حقیوب قبیلہ لارغہ باروب لارنے اللہ تعالیٰ ینگ توحیدکی عن
دعوت اتیوب تور دیلار لار دین بعضے سعادت مند بندہ لار مسلمان بولوب ہم تور دیلار بعضے لاری

جنابغہ ہنچاکیم قبیلغاں بے ادب لیک لار نے ہم قیلوب تور دیلار

شول کونلارہ مدینہ طرفیدین خوزج قومین موکیل لاری مکہ غہ قریش قومی ایلمعاہدہ توزمک اوچون یینگ
یر دیلار حضرت نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم الار قاشلار بیغہ تبلیغ اوچون بارب دیدیلار کہ ای محترم نماکار یینگ قاشمدہ شہ
بیر دولت بار دور کہ ہمہ لارینگیز اوچون نہایتدہ خیر لیک بیر نرسہ دورا اگر غبتلار ینگیز بولسہ بیان قیلای

الار دیدیلار اول نیمہ نرسہ دور کہ بوقدر تعریف ایتور میز سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم
دیدیلار من اللہ تعالیٰ یینگ یبارگان پیغیر پدر من ایننگ بندہ لارین اولیغہ تنہا عبادت
قیلمکغہ و شکر کدین توبہ قیلیمکغہ چاقیر و من اللہ تعالیٰ منگا کتاب نامل قیلغاندور یینگ یولوم یینگ
نامی اسلام دورہ کیلینگ لاریمیز لار شول دین غہ کیریب ایکی دشا سعادتین حاصل قیلینگ لار

قرآن کریم دین بیر نیچہ آیت تلاوت قیلوب بیر دیلار و اسلام دینین اصول لارین بیان ایتدیلار
الاسا یچلار بیدہ ایاس بن معاذ نام بیر نوجوان گیت بار ایردی حضرت رسول مقبول صلی
اللہ علیہ وسلم تبلیغ لاریدین غایتدہ اثر لار لوب جماعہ سیغہ دیدی ای میینگ تو مہم من خدا نامی غہ
قسم یاد ایتوب دیر من بوبیان قیلولغان نرسہ سیز لار یینگ کیلیشلار ینگیز غہ سبب بولغان نرسہ
دین نیچہ درجہ بخشیدور

ایاس یینگ بوسوزین جماعہ سرداری انس بن رافع ایشیتوب قولیغہ بر کف تفرغ آلور
ایاس یینگ آغزی غہ ادروب خاموش بول دیدی سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم اورون لاریدین
توروب چیقوب کیتدیلار کیین ایاس مدینہ غہ قایتوب کیتوب نیچہ کون دین کیین وفات قیلدی
اولار وقتیدہ تیلی خدا یینگ ذکر ی غہ تسبیح و تحمید و تہلیل و تکبیر غہ مشغول توردی جناب رسول
اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نکت مکدہ قیلغان وعظ و ارشاد لاریدین ایینگ دل غہ
اسلام و ایمان اورونچاس چایگان ایگان الحمد للہ اولار وقتیدہ آغزی بیدین
گول و میوہ بولوب کورولدی اولار کونلار دہ عربستان یینگ بیر نیچہ دعا خوانی بولگان یین

نیک ضما دزدی نام بیرکیشی مکہ مکرمہ غہ کیدگان ایرہ سے انگاد شمنلار محمد علیہ السلام غہ جن لارا اثر
قیلو بدور دیدور لار بوسوز نے ایشتیوب ضما حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم قاشلار بعینہ
کیلوب یا محمد کیل من سنگا دم سالوب قویای دیبے جناب دیدیلار توختہ سن اول منکا قولار غسال
کہ اندین یختہ نزمہ نے اوقوب ایشیدور ور من کیین بو کلمہ لار نے او تودیلار

الْحَمْدُ لِلَّهِ مُحَمَّدًا وَنَسْتَعِينُهُ مَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ فَلَا مَضِلَّ لَهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ
فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ
أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ————— اَمَّا بَعْدُ

حمد و ثنا اللہ تعالیٰ او چوندور بیز لار الکاحم ای تود مزدا ندین یازم غلب ای تود مز کیمنی خدی بولونہ
سالوب دور ایننگ او چون آزدور گوچی یوقدور و کیمنی خدا آزدور دیدور ایننگ او چون یول
کور سائکوجی یوقدور من شہادت بیرو من کہ اللہ تعالیٰ دین باشقہ حق معبود یوقدور ول اذکی
یلغوز دور شریکی یوقدور و شہادت بیرو من کہ حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم ایننگ محبوب بندہ تن
و پیغمبر کی دور لار شوچہ لیک بیر نیچہ کلمہ ایشیتکان ضہ دعرض قلمدیکہ جناب کلمہ لار نے قوتتروب
او قوسون لار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم بو کلمہ لار نے ائی اوتق بار اوقوب دیدیلار سی رہ
ضما دیدیکی کہ من کوب کاہن لار سا حیر لار شاغر لار سوز لارین ایشیتدیکہ کیین بو کلمہ لار نے لیدر بد لار نے
بیکچیدین ایشیتدیم بو کلمہ لار دریای بے پایان کی معلوم بونور اکی حبیب خدا او چون مبارک
قول لارین منکا اوز اتسون لار کہ من ناچیز مسلمان بولامی دیب مسلمان بولد سے

اَسْرَاءُ لِعِنِّي حَضْرَتِ رَسُولِ مَقْبُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَبْنِيَّاتٍ كَمَجْفِرُونَ سِيرَانِيْدُرُ لِيْلَارِ كِي

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دین مروکی رود کہ دیدور لار بیر کچہ من حرم ملی رد حطیم
ایچندہ اولیقوغہ مشغول ایردیم ناگہاں جبریل علیہ السلام کیلوب قدم لاری ایلہ اشارہ قیلدیلار
من توروب اولتور دیم لیکن پیچ بیر نزمہ کور مادیم کیین جایم غہ قاتوب یا تدیم جبریل علیہ السلام نیب

کیلوب قدم لاری ایله اشارہ قیلد یلار من توروب اولتور دیم نیر، پیچ نرسہ کورولمادی کیین نیر
یا ترمیم جبریل علیہ السلام اوچونچی دفعہ کیلوب قدم لاری ایله اشارہ قیلد یلار من نیر توروب
اولتوروب ایردیم جبریل علیہ السلام قولو مدین تو توب تور غوز دیلار و حرم دروازہ سیغہ آتوب
چیتدی یلار اول یرده بیر جانور توروب دورچر دین کیچیک الیشک دین کتہ ایکی سانی ده فنا لاری
بار دور کوزینی قیرہ سے تیکان یرغہ قدم قولور منی انکا میندور دیلار کیین من بیلہ برابر یوردیلار
یورہ یورہ بیت المقدس غہ تیدیلار اول یرده حضرت ابراہیم و حضرت موسیٰ و حضرت عیسیٰ ایده بیرنج
پیغمبر لار نے حاضر تا بدوک کیین الارغہ من امام بولوب نماز او تودیم کیین ایکی کاسہ کیلنور ولدے
بیریدہ خمر و بریدہ سوت بار ایردے جناب نبی کریم صلی اللہ سوتنی کاسہ سیننی آلدیلار و
اندین ایچدی یلار و خمر کاسہ سیننی آلمادیلار حضرت جبریل علیہ السلام دیدیلار بار سول اللہ سیز و
ایتیلیر فطرت اصلیه نے اختیار ایتدی یلار نیگز اگر خمر نے آلود ایردی یلار امتلاری آزوب کینتور
ایردیلار کیین سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم مکہ غہ یا توب کیلد یلار نانگ آتکان دین کیین قریش
مجمعی غہ باروب واقع دین خبر بیردی یلار آد ملار ینگ کو بلاری ایشانا دیلار و دیدیلار کہ قافلہ
مکہ دین شام غہ بوتون پرآی ده قایتور بو قدر اوزاق بیر مسافہ نہ محمد بیر کیچہ وہ پنجوک باروب
کیلد آلود ہرگز ممکن ایمسور کیین بیر قنچہ مسلمان لار دیندین یا توب کینتدی لار بو واقعہ نے
ایشیتیکا نلار دین بیر جماعت حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ قاشلاریغہ باروب دیدیلار ای
ابوبکر کو رگیل برادہ نیگنی کہ بو کیچہ بیت المقدس غہ باروب اندہ نماز او توب قایتوب مکہ غہ کیلو
بدور بوسوز غہ من ایشانور سمنی حضرت ابوبکر دیدیلار من موندین زیادہ سیغہ ہم ایشانور من
اللہ تعالیٰ ینگ قدر تیغہ بول، پیچ نرسہ ایمسور نہ اوچون تعجب قیلور سیز لار او شال کون دین
نار توب جناب ابوبکر رضی اللہ عنہ، ینگ مبارک لقب لاری صدیق قرار تا پدی۔

معراج واقعی

حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم رحمت قیلو بدور لار کہ بیت المقدس دہ انبیاء لار ایہہ کوردنوب لار غہ امام بولغان دین کبیرین جبریل علیہ السلام بر معراج یعنی نرد بان دشا تو کپلتور دیلاہ من عمر پدہ اندین خوب صورت بر نرسہ نے گورگان امیں ایردیم منی ایننگ اوشتیغہ چتقاروب اوز لاری برابر یوردیلاہ میر قیلہ قیلہ بیرنجی آسمانغہ تیردک ایننگ ایشینی باب الحفظتہ دیبلور۔ ایکان شول ایشیک قاشیدہ بیر فرشتہ تور بدور نامی اسماعیل بولوب قول آستیدہ اون ایکی مینگ عدد فرشتہ بار ایکان بول فرشتہ لار مینگ ہر برین تصرفیدہ نیر اون ایکی مینگ دین فرشتہ لار بار ایکان وقتیکہ جبریل علیہ السلام منی اول دروازہ دین ایچکا ریغہ آلوب کیر دیلاہ بولک فرشتہ سورا دی کہ بولکیشی کیمد و لار جبریل علیہ السلام جواب بر دیلاہ کہ بوزات حضرت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم دور لار فرشتہ سورا دی آیا حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم دینا غہ پیغمبر بولوب کیمد دیلاہ کی جبریل علیہ السلام آری دیدیلاہ کبیرین اول فرشتہ مینگ حقیقہ دعای خیر قیلد دیلاہ سبید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دیدور لار کہ ایشال کیچہ بیرنجی آسمانغہ جیقغان وقتنزدہ تمام فرشتہ لار بیزنے کونگان و خوش بولگان جلدہ استقبال قیلد دیلاہ مگر برکتہ فرشتہ نے کوردوم کہ نہ بولور و خوشلیک قبولور برادریم جبریل دین سور دوم کہ بولچوک فرشتہ دور کہ باشقہ فرشتہ مارکی بیزنے استقبال قیلدی دیز ایلہ سوز لاشدی و حقیقہ غہ دعالار قیلدی لیکن بیج بر بار کولما دی و چہرہ سیدہ خوشلیک علامتی کوردلما دیدور جبریل علیہ السلام جواب بر یوب دیدیلاہ کہ بوزات اگر بر کیمسہ غہ کولوب قاراسہ سیز غہ کولوب قارار ایردے لیکن ہرگز کولما دی بوزات نامی مالک بولوب اوزی جہنم مینگ خازنی دور حضرت رسول اللہ صلعم دیدور نار وقتیکہ بیرنجی آسمان غہ داخل بولدوک اندہ من بیزات نے کوردوم کہ اذلتور و بدور لار تمام شی آدم جان لار دین اول کیشی غہ بر پیر عرض ایہ بولوب تور و بدور بعضے سے نے کورگانہ خوش بولور لار و دیر لار کہ بولپاک

جہ زور پاک جسم دین چیقو بدور و لعنہ سبب کور گاندرہ خفہ لیکرین یوز لاری پتر لیشود و دیر
لاکہ بو خبیث جاندر خبیث جسم دین چیقو بدور من جبریل دین سور دوم کہ بو جناب کیمدور لار
جواب یردیلا کہ بو ذات آتہ لاری حضرت آدم دور لار اولاد لارین روح لارین بو جناب لغرض ایتور
یختہ سین کور مس لار خوش بولوب دعا قیلور لار ایمانین کور مس لار آتہ تار تور لار خفہ بولور لار کینین
سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دیدور لار ہر جماعہ آتہ لار نے کور دوم کہ لبلاہ کی تویہ لار لبلاہ کی کی
یوغان و قالین دور قول لاریدہ یوغان تاشلاہ کی اولاد بار دور اول اولاد لار نے آغیز لاری
آتور لار آغیز لار دین کیروب کور تار دین چیقو بدور من جبریل دین سور دوم بولار کیم لار دور لار
جواب یردیلا کہ بو جماعت یتیم لار مال لارین ییلوچی ظالم لار دور لار۔ نیہ ہر جماعہ سے
کور دوم کہ ہر ہر فلاریدہ سمیز پاکیزہ گوشتلار تور بدور اپنی طرف لاریدہ آریغ ناپاک گوشتلار
تور بدور پاکیزہ گوشتلار نے قویوب ناپاک گوشتلار نے ییب تور بدور لار من جبریل دین
سور دوم بو جماعہ کیم لار دور لار جواب یردیلا کہ بولار خدا اولاد لغرض ہر گان پاکیزہ حلال خا تو
نلاہین قویوب تویوب حرام خا تو تار ایلہ صحبت قبلوغویلا دور لار کینین ہر تودہ خا تو ن لارے
کور دوم کہ ایچیک لار دین آسلیوب تویوب دور لار من جبریل دین سور دوم کہ بولار کیم لار دور لار جواب
یردیلا بولور شو داغ خا تو ن لار دور لار کہ ایر لار دین بولمکان یا لہ لارے لارینک بانہ لاری قیلو
آتور لار کینین جبریل علیہ السلام منی ایچنی آسمان لغرض آتہ یبقہ یلا اندہ خالہ کچہ لاری یعنی حضرت عسی
ایلہ حضرت کینی عیساہ السلام نے کور دوک کینین او جوچی آسمان لغرض چقیدوک اندہ ہر ذات سے کور دوم
کہ چہرہ لاری اون توت کچہ لیکہ آمی غہ او خساہ جبریل دین سور دوم بو ذات کیمدور لار جواب یردیلا
کہ بو جناب برادر نیگیز دست علیہ السلام دور لار کینین تورتوچی آسمان لغرض چقیدوک اندہ ہر ذات نے کور دوم جبریل
دین سور دوم بو ذات کیمدور لار جواب یردیلا بو جناب ادریس علیہ السلام دور لار کینین ہر جماعہ
چقیدوک اندہ ہر اور تاپاشلیک باشہ و سفالی آقارگان ہر سفال کیشی تے کوروب جبریل دین سور
دوم بو جناب کیمدور لار۔ جواب یردیلا کہ بو ذات اولاد قور ملاہ لغرض محبوب بولوب اولکان ہارون

علیہ السلام دور لاری کیسے آلتی آسمان غہ چقیدوک اندہیر لُغدای رنگ لیک اوزون قامت لیک
 بوزون لاری بلند پر ذات نے کوردوم سور دوم کہ بوجناب کیم دور لاری جواب بیدیلار بوزات
 برادر لاری موسیٰ علیہ السلام دور لاری کیسے تپنی آسمان غہ چقیدوک اندہ ہیرا ورتہ پاش مبارک
 شخص بیت المعمور مقابلیغہ تو یولگان بیکرسی اوستیندہ اولتور و بدور لاری اول بیت المعمور
 ہر کون تیش میٹنگ فرشتہ کیرود ایکان بیکرگان فرشتہ اپنی کیرماس ایکان کرسی دہ اولتور
 گان بزرگوار تانما پیغیر لارینگیز نینگ اوزی دور جبریل علیہ السلام دین سور دوم بوجناب کیم دور لاری
 جواب بیدیلار کہ بوزات آتہ لاری ابراہیم علیہ السلام دور لاری کیسے جبریل علیہ السلام منی ختغہ
 آلوب کیر دیلار اندہ ہیر خوب صورت قیز نے کوروب حسی غہ تعجدہ قالیم سن کیم دور سن دیدیم جواب
 بیدیکہ من زید بن حارثہ نے خاتونی دور من بوبشارت جناب زید رضی اللہ عنہ نہ تیکوز ولد سے
 حضرت عبداللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ جناب رسول اعظم صلی اللہ علیہ وسلم دین روایت قبیلور لاری کہ
 دیدور لاری جبریل علیہ السلام منی ہر بر آسمان غہ آلوب چیقان لاری بیدہ کیر مک او چون اذن سور لاری
 دیلار لاری بوشی کیم دور لاری سورا گان لاری بیدہ بوجناب حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم دور لاری
 جواب بیدیلار بیدیلار لاری جبریل جواب لاریغہ اللہ تعالیٰ بوزت خذافان عمر ہر سون نہ قدر ادوغ برادر و قیق
 دور لاری بیدیلار شول طریقہ آسمان لاری دین آلوب پروردگار مہربان حضور بوز مشرف بولدی لاری
 اللہ تعالیٰ اوزتاریغہ کوب عنایت و کرم لاری قیلوب قایتور و قتلار بیدہ ہر کون ایلیک وقت نماز
 اوز لاریغہ و امتلار بوز فرض قیلغان لیکین بیلور دی سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم بوبوک ضیا فتی
 آلوب قایتور بیلار دیدور لاری کہ بولدی برادریم موسیٰ علیہ السلام نے کوردوم سور دیلار کہ اللہ تعالیٰ
 سیزغہ نیچہ وقت نماز فرض قیلدی من دیدیم ایلیک وقت نماز فرض قیلدی سے موسیٰ علیہ السلام دیدیلار
 نماز آغیر ہر عباقد و امتلار بنگیز ضعیف بولور لاری ادا سیدین عاجز کیلور لاری پروردگار بنگیز حضور یع
 قایتوب باروب عرض قیلینگ تاکہ سیز او چون و امتلار بنگیز او چون نیگیل قیلسون کیسین من یا
 ندیم پروردگار کا میغہ بوز خصوصہ عرض ایتدیم پروردگار بیم کرم قیلوب اون وقت نماز نے

کم قبیلہ کی خوش بولوب قایتیم موسیٰ علیہ السلام قاشلاریدین اذندوم سور دبلار من جواب پردیم نیب
 اولغی سوزلارین قیلدیلار من نیب پروردگاریم قاشیقہ یاندیم نیب اون وقت نے کم قبیلہ کی نیب موسیٰ
 علیہ السلام قاشلاریغہ کیلدیم بو دفعہ ہم ایلگاری قیلغان سوزلارین قیلدیلار من نیب یاندیم پروردگاریم
 نیب اون وقتنی کم قبیلہ کی بو طریقہ دہ من پروردگار حضور یدین کیلور من موسیٰ علیہ السلام منی
 یاندورورلار آخری مرتبہ دہ پروردگاریم بیش وقت نماز نے بریکچہ دکوندوزاد چون بیزلارغ
 فرض کیلدی بو دفعہ ہم موسیٰ علیہ السلام یاندورکچی بولدیلار من دیدیم ای برادر کوب مراجعت
 اتیدیم ایہدی بارشیغہ خجالت کیلور من شویننگ او چون ہر کونگی نماز مسلمان لارا و چون بیش وقت
 غہ قرادتا پدی کہی کہ بو بیش وقت نے فضیلتی غایان کیلتوروب و ثوابیدین امیدایتوب
 او قوس اللہ تعالیٰ اول بندہ غایلیک وقت فرض نماز ثوابین کرم کیلور

انصار کرام رضی اللہ عنہم بینک اسلام دینی غم شرف بولوشلاری

حضرت اصحاب کرام رضی اللہ تعالیٰ عنہم ایکی جماعہ غم بولولورلار ہر جماعہ مہاجرین کرام دورلار
 بولار خدا و رسول رضا و خشنودیک لاری او چون ہر ہر محبوبلار یدین کچیپ عزیز و وطنلار یدین
 ہجرت قیلغان ذائلار دورلارین ہر جماعہ حضرت رسول اعظم صلی اللہ علیہ وسلم غم و تمام مہاجر لار غم
 وطن لار یدین جای ہرگان والار او چون ظاہری پناہ بولغان دہر ہر عزیز دین عزیز تر سہ
 لارین اللار دین دریغ تو تمگان مدینہ منورہ مسلمان لاری دورلار بو اختیار جماعہ نے اسلام
 تاء بچیدہ انصار کرام دیب یادایتیلور رضی اللہ عنہم جمعین حضرات انصار کرام اور تانا
 لاریدہ اسلام دینین تارقاتیلیشے عجیب واقعہ لار ایله باشلانور سیرت مبارکہ علما لاری دیدور
 لار کہ اللہ تبارک و تعالیٰ جل علی کوردیکہ قریش جماعہ سی اوللار یدین پیدا بولغان عظیم الشان پیغمبر نے
 قدر قیلا دیلار قول لاریدین کیلگان کلفت و اذیت نے اول جناب دین دریغ تو تادیلار اوللاری
 ایان کیلتور ما دیلار و باشقہ لار نے ہم اسلام دینی غم شرف بولوشدین منع ایتدیلر احوال بو درجہ

ذاتی کا نذہ پروردگار اور حبیبی غہ مہربان بولدی بوشمع رسالت اوچون بیگانہ لار دین جان فد
 پروانہ لار پیدا قیلدی حق دینی اوچون صادق فداکار لار اینکو زدی اولکان کونلارده حبیبین
 غہ و حبیبین جان نشار لار بغہ بیرگان شیرین وعدہ لاری وجود غہ کیلہ باسشدادی رسول مقبول
 صلے اللہ علیہ وسلم مکہ مکرمہ ده حج موسمی ده حج اوچون کیلگان ہر ہر قبیلہ جا یلار بغہ باروب
 الارغہ اولارین پیغمبر ایکانلیک لارین بیلدوردب الارغہ اسلام دینی غہ دعوت بیرا
 باسشدادیلار ہر یون جناب عادت لار بغہ مطابق قبیلہ لار غہ تبلیغ قضیندہ منی دہ غقبہ قاشیدین
 او توب تورگا نلار یدہ یثرب شہری ینگ سٹانلار یدین خوزج قبیلہ سین ہر نیچہ آدم لارین کوردب
 قالدیلار پروردگار عالم ازده بوجا غہ سعادت نصیب اینکان ایکان بنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم
 ملاقات لار بغہ مشرف بولدیلار اولار دین سوال قیلدیلار سیرلار کیملار دور سیرلار لار جواب ہر دیلار
 ہر لار خوزج جا سعیدین ہر نیچہ کیشی دور سیر سید عالم صلے اللہ علیہ وسلم دیدیلار سیرلار اولشان
 ہر لار یدہ دوستلیک قیلغان جوعہ دین دور سیرلاری اولار کی دیدیلار حضرت سید عالم صلے اللہ
 علیہ وسلم دیدیلار اجازت ہر دور سیرلاری من سیرلار غہ ہر آرزو قیسام اولار دیدیلار سوز
 قیلسونلار سیرلار بشتیور سیر کیسین جناب الارغہ نے خدا طرفیغہ دعوت قیلدیلار اسلام دینی غہ
 یک لارین طلب ایتدیلار قرآن کریم دین ہر نیچہ آیت تلاوت قیلوب بشتیور دیدیلار ہر
 حقلار بغہ اللہ تعالیٰ ینگ عنایتی اولدین جلوہ قیلغان ایردی یعنی بولر ینگ وطندار یدگی
 یہود لار بولار ایلمہ تیز تیز جنگ قیلوب تورور ہر دیدیلار بعض وقتلارده دیدیلار کہ آذکونده
 ہر اولوغ پیغمبر دنیا غہ کیلمکچی دور لار اول جناب پیدا بولوب پیغمبر لیک دعوا قیلسہ لار سیر یہود لار
 اول ذالذایمان کیلتورور مز کیسین سیر مشرک لار نے دنیا دین قیریب توگا تور سیر یہود لار ینگ
 بونہد دیدلاری یثرب عربلارین دل لار یدہ تورور ایردے

وقتیکہ جناب سید عالم صلے اللہ علیہ وسلم بونچہ نفر خوزجی غہ یو لو قوب اولد لارین بنی لیک

لارین عرض قیلوب ایردیلار اولار ہر ہر لار بغہ باقوب دیدیلار کہ خدا نامی غہ قسم بول ذات

اوشال یہود لار خبر بیرگان پیغمبر دور لاری برادرلار بیزلار یہودلار دین اول بوخنا بخت ایمان کیلتور ایلیک بو شرفی بیزلار ہمہ دین اول آلایلوک کیین ہمہ لاری ایمان کیلتور دیلار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لار غمہ اسلام تعلیماتین ارشاد قیلدیلار لار ویدیلدیلار رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بیزینگ تو میز بو کون لارده نہایتده نا اتفاق دور لار اوزا اذنا لاریده مثل کورولما کان عد اولار پیدا قیلغان دور لار اللہ تعالیٰ جنابلارین سبب ایلاب ہمہ میز شیر و شکر بولوب کیتسک اوز لاریدین عزیز و مکرم بیر کیشی دنیاده بولمہ آلماس کیین لار و طئلا ریغہ قایتدیلار بولار ہمہ لاری آلتی نفر ایردیلار اسماء مبارکہ بودود (۱) اسعد بن زرارہ (۲) عوف بن الحارث (۳) رافع بن مالک (۴) قطبہ بن عامر (۵) عقبہ بن عامر (۶) جابر بن عبد اللہ بوسعدت مند بند ۵۰ لار مدینہ غمہ قایتوب بارگان تمام خلق غمہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یینگ احوال شریفہ احوال شریفہ لارین بیان قیلدی با شتادیلار و لار نے خدا طرفیغہ دعوت قیلدیلار اسلام دینی وہ کی محاسن لار نے ہر یرده سوزلاب تور دیلار حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم اوصاف علیہ لاری ایلمہ مدینہ اولی لاری تمام تولدے تچان ہر یرده مجلس بولسہ انده جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حقلار یرده یختہ بیان لار بولور ایردے

عقبہ اولی بیعتی

ایکینچی سنہ یعنی نبوت یینگ اولن ایکینچی ییلے مدینہ دین انصار کرام یینگ اولن ایکے نظر لاری حج موسمی وہ مکہ مکرمہ غمہ کیلدیلار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایلمہ عقبہ وہ جمع بولدیلار اوشال یرده ہمہ لاری دولت ایمان غمہ مشرف بولدیلار لار دین خاتون لار دین آلونادورگان بیعت آلوندی ہمہ لاری تو باندہ کی شرط لار ایلمہ بیعت ہر دیلار

(۱) بیزلار نہما اللہ تعالیٰ یینگ اوزلیغہ عبادت قیلور میز، پیغمبر نے انکا شریک قیلما س میز
(۲) بیزلار اوز حلالیمز دین باشقہ خاتونلار ایلمہ نا شرعی علاقہ قیلما سمینر دا وغور لیک

قیلما سمینر -

(۳) بیزلار اوز اولاد لاریمزلے اولدور ما سمینر
 (۴) بیزلار، بیچکیمغہ یلغان تہمت قیلما سمینر و چاقیمی لیک قیلما سمینر
 (۵) بیزلار ہر بیر یخشی ایشنی قیلکدہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ اطاعت دہ بولور میز
 بو حضرات مدینہ غہ یا ناکچی بولغانلاریدہ سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم الارغہ اسلام نے
 تعلیم بیر مک اوچون حضرت مصعب بن عمیر رضی اللہ عنہ نے قوشوب ایردیلا بو جناب مکہ مکرمہ
 یننگ دولتمند خاندان لایین بیرلارین بیغوز سو یو ملیک فرزندکی ایردیلا کوچہ لار دہ بیخشی
 آتلارغہ منوب یور و ایردیلا آلدیلارین و آرقہ لاریدین غلام لاریور و ایردیلا بیر کیگان
 لباسلاری ایکی یوز روپیہ دین کم بولماس ایردے وقتیکہ مہربان پروہ دنگار بوجہ بنی دین اسلام
 غہ مشرف قیلدی دینار احتلریدین و جسمانی تحمل لار دین علاحدہ بولوب روحانی حالتلارین
 ترقی ایتدور باشلاد یلار مدینہ غہ کیلگان لاریدہ مدینہ یننگ دینی استنادکی بولوب شہرت
 آلدیلار لیکن کیگان لباسلاری کہتہ بیر چادر پارچہ سی بولوب ایننگ ایکی طرفین تیکان
 لار ایله قوشوب آلود ایردیلا قوشخانہ لاری جناب اسعد بن زرارہ اوکی لاری ایردے اول
 ازی دہ بیش وقت نازدہ الارغہ امام بولوب تور دیلا اسلام دینی غہ داخل بولگان مدینہ
 لیک صحابہ لار غہ احکام دینیہ لارین تعلیم پروہ ایردیلا

عقبہ ثانیہ معنی

انصار کرام اکیچی سنہ ہم عادت لاریعہ مطابق موسم دہ جمع اوچون مکہ غہ کیلدیلر و
 بودفعہ کیلگان عزیزہ بر تمیش اوج نصر ایبر کیشے و ایکی نصر خاتون کیشی دین عبارت ایر
 دیلا بولار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایله کھفرون عقبہ فاشیدہ جمع بولوشغہ قراد ایردیلا کھفرون
 وعدہ قیلونغان ساعندہ جناب سید عالم مک لاری عباس ایله تیوب کیلدیلار اولکون لار دہ عباس

رضی اللہ عنہ اسلام غہ داخل بولگان ایردیبار اوزر غبتلاری ایله کیلوب بولگان واقعہ نے کوردب
تو دیبار مجلس باشلانیش دن مقدم حضرت عباس بوسوز نے قبلہ یلار ای خسرنج جماعہ سی
سینر لار غہ معلوم دور کہ محمد علیہ السلام اوزر قریب اشلاری بنی ہاشم اوزر نالابیدہ محترم بیز ائدور
لار بیز لار اگر چه دین لار یغہ داخل بولماساک ہم دشمنلار دین اوزر پناہیمیزدہ آلوب کیلدوک و
ہمیشہ شول طریقہ فداکار تور درمیز عزیز تلامذہ لایعہ، بیح پر طرف دین تشویش تیگالی تو یا سیز
ایمدی بوجناب بیز لار نے تا شلاب سینر لار غہ باروب قوشولمچی دور لار اگر سینر لار وعدہ لار نیگیز غہ
دفا کیلوب بوجنابی اوزر حمایہ لار نیگیز دہ سفلا یا لسانگیز لار و مخالف لار دین پناہ پر آسنگیز لار
آلوب بارینگ لار اگر بونرسہ نے عہدہ سیدین حقیقہ آلمای دشمن لار قول لار یغہ تو بیز اوزر گان
بولسنگیز لار قویونگ لار کہ اوزر وطنیدہ اوزر اقربالاری ایله برابر تورسون سرگردان ایتینگ لار انصار
کرام دیدیلار جناب عباس سوز لار دین ایشیدوک ایمدی یار سول اللہ اوز لاری سوز قبلسونلار اوز
لاری اوچون درب لاری اوچون بیز لار دین نیمہ عہد و پیمان آلماقچی بولسہ لار آلسونلار کین حضرت
سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم سوز قبلہ یلار و قرء ان کریم دین تلاوت قبلہ یلار و خدا طرفیغہ
دعوت و اسلام دینی اوچون ترغیب بیز یلار و دیدیلار کہ من سینر لار دین شول نرسہ غہ بیعت آلود
من کہ بیز لار اوزر خاتون لار نیگیز و اولاد لار نیگیز نے قنداغ حمایہ قبلیسہ لار نیگیز منی ہم شونداغ
حمایہ ایتور بیز لار جناب دین بوسوز نے ایشتیگان زمانلاری الار دین حضرت برآء بن معرور
رضی اللہ عنہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ینگ مبارک قول لار دین تو توب توروب دیدی لار
آری قسم اول خدا نامیغہ کہ اوز لار دین حق نبی کیلوب بیار و بدور بیز دین بیعت آلسونلار
بیز لار قسم خدا غہ کہ حربی آدم لار دورمیز بولصفت بیز لار غہ آتہ بابالاریمز دین میراث دور
حضرت برآء سوز لاری تمام بولغان زمان حضرت ابوالہثیم بن الیہان دیدیلار یار سول اللہ
بیز لار ایله یہود لار اوزر نامیزدہ معاہدہ میز بار و دور بیز باروب شول معاہدہ نے بوزورمیز بول
ایشی قبلیسک کین اللہ تعالیٰ اوز لار یغہ کریم کیلوب دشمنلار غہ غالب کیلسہ لار اول حالہ بیز لار

نے تاشاب نہ اوز وطن و وز قوم لاریغہ قاتیوب کیلسہ لاریزیننگ حالیمزچوک بوہر جناب سید
عالم صلی اللہ علیہ وسلم بوسوز نے ایشیتوب بسم قیلہ یلار، رحمت قیلہ یلار، رکہ ہرگز مونداغ بولماس من
سیر لاریزین بولدوم سیر لاریزین بولدینگیز لاریزین لاریزینگ دوستلار نینگیز میننگ دوستوم
بولور دوستملار نینگیز میننگ دشمنیم بولور کین جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لاریغہ دیدیلار
ایکلار نینگیز دین اون ایکی عدد نقیب یعنی مسؤل ذمہ دار نے منگا ساچلاب سیرینگ لاریزین ایکی
اون ایکی عدد نقیب ساہلاب بر دیلار تو قوز نقیب خیزن جماعہ سیدین دارچ نقیب اوس جماعہ
سیدین بولدیلا خوزن دین بولغان نقیب بو حضرت دور لاریزین (۱) سعد بن زرارہ
(۲) سعد بن الربیع (۳) عبداللہ بن رواحہ (۴) رافع بن مارک بن العجلان (۵) برآء بن
معروہ (۶) عبداللہ بن عمرو بن حرام (۷) عبادہ بن الصامت (۸) سعد بن عبادہ (۹) منذر بن
عمرو بن حنیس داوس دین بولغان نقیب لاریزین حضرت دور لاریزین (۱۰) سید بن خنیس (۱۱)
سعد بن خنیس (۱۲) رفاعت بن عبد المنذر

کین جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم مرحمت قیلہ یلار کہ نقیب ہاہمہ لاریزین اور اور
قوم لاریزین طرفلاریزین کفیل دور دین مسلمان لاریزین کفیل دور دین شوال مجلسد ہاہمہ
دین اول قول اور اتوب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مبارک قول مارید بیت
بیرگان حضرت برآء بن معروہ بولدیلا بولکیشے دین کین قالغان لاریزین بیوت بر دیار کین
جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار ہاہمہ لاریزین گیز غہ ق میننگ لاریزین
ساعتد لاریزین حضرت عباس بن عبادہ بن فضلہ دیدیلار رسول اللہ سیرنی حق پیغمبر قیوب مبارکان
خالق نامیغہ قسم یاد تیوب دیدییز کہ ارجازت بر سگیز ریتہ منی دہ کی لاریغہ قیلہ یلار ہاہمہ حملہ قیلہ یلار
حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار بوزرہ ہاہمہ نامور بولمادوک اور جا یلار نینگیز غہ تار
قالینگ لاریزین ہاہمہ لاریزین اور بر لاریغہ یا فوب کینتہ یلار اور شال کیچہ اولکان دین کین کوندوزی
قریش کتہ لاریزین جمع بولوب انصار کرام منزل لاریغہ باروب دیدیلار ای خوزن جماعہ سے سیر غہ

خرتیری کہ سیزلار پزیننگ برادرینز محمد نے آغانے وانگامدو پروب بیزلار ایله اوروشنگالی کیا
 بدور سیزلار بیزلار سیزلار ایله اورتامیزده اوروش بولوشنی نہایتیدہ یان کوروریز بوسوزنے
 ایشگان زماں خزر جیلاریننگ مشرک لری توروب دیدیلار کہ بیزلار قسم اکیپ دیریز کہ بوسوز
 یننگ وجودی بوقدور بیزلار بوزرسہ نے بیلدوک مشرک خزر جی لاریننگ بوسوز لاری راست
 ایردی چونکہ کچقرون بولوب اولکان واقعہ دین بولار یننگ خبر لاری یوق ایردے ہرزس
 قیلگان بولسہ لار مسلمان لار قیلوب ایردیلا

کافر لار ایله اوروشمک اوچون حضرت سید عالم صلعم غمرازل بولوشی

بیعت عقبہ دین ایلکاری جناب رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم اوچون کافر لار ایله اور
 وشمک وقان توکم غم اذن یوق ایردے بلکہ اللہ تعالیٰ غم دعا قیلک اذیتلار غم صبر ایتیمک
 نادان لار گناہلاریدین اوتماک غم مامور ایردیلا قریش جماعہ سے مسلمان بولغانلار نے ایزمک
 والار نے دین دین یا نمکغہ مجبور ایتیمک و مملکت دین سوروب بیارمک کبی ظلم لار غم بے ابا مشغول
 ایردیلا بیچارہ مسلمان لار بعضی لاری کافر لار قول لاریدہ غدا بدہ قالغان و بعضی لاری قاچوب
 بیکنیب حیات کچر مکدہ بولغان حالہ ایردیلا رانہ شول حالہ اللہ تعالیٰ حضرت نبی کریم صلی اللہ
 علیہ وسلم غم کافر لار ایله اوروشمک و مسلمان لار غم ظلم دین نجات بیرمکغہ و حق دین مدافعہ
 ایتیمکغہ اذن نازل قیلدے بولخصوص وہ ہمہ دین اول نازل بولغان آیت لار بولر ایردے
 اذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنفُسِهِمْ ظُلْمًا أُولَئِكَ اللَّهُ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدْ نَصَرْنَا
 الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ
 وَلَوْلَا فَعَلَّ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّهُدَمَتِ سَوَاعِدٌ وَبِيعَ وَ
 صَلَوَاتٌ وَ مَسَاجِدٌ يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَ لَيُنصَرَنَّ اللَّهُ
 مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفْوٌ عَزِيزٌ الَّذِينَ إِنْ مَكَثْتُمْ فِي الْأَرْضِ

أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ
المُنْكَرِ ط وَ لِلّٰهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۝

سورۃ الحج نمبر ۹۳ ترجمہ اذن پر ملیکے اور دشمنوں کو توڑ کر ان مسلمانوں کو لارغہ ہم چونکہ لارغہ ظلم
بولدے والبتہ اللہ تعالیٰ بولارینگ یا روٹاریغہ قادر دور اول منطوق لارغہ کہ چیتقار یلار اذ ایلایین
ماحق مگر شوینگ اوچون کہ دیر لار بیزینگ پروردگار یمیز اللہ دوداگر بولماسہ ایردے خداینگ
رفع قبلیشی آد ملارنے بعضا رین بعضا رکی ایہ البتہ براد قیلو نور ایردے نصاریٰ ینگ
خلوتخانہ و عبادتخانہ لاری و سیو دینگ عبادتخانہ لاری و مسلمان لارینگ اول مسجد لاری کہ اندہ
خداینگ نامی کوب یاد قیلو نور و البتہ خدا یاروم پرورد اول کیشی غہ کہ انگا یاروم پرورد البتہ
خدا قوت نلیک غالب ذات دور اول ذات لاری کہ اگر بیز لارغہ دنیا دہ حکومت پر سک نازل این
ادور لاروزہ کاتلارین پرورد لار و خشی البتہ بولورولارویجان الیثدین منع قیلور لار و خداینگ
اغتیاریدہ دور بمب ایش ینگ آخری ۔

کیمن بو آیت کریمہ نازل بولدی وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ
يَكُونَ الَّذِينَ بِلِلّٰهِ ۝ ... ترجمہ و اور دشمنوں کو لار کافر لاری تا کہ دنیا دہ فتنہ قالماسون و
دین خالص اللہ تعالیٰ اوچون گتہ بولسون اندین باشقہ غہ عبادت قیلماسون لارمنہ بولوروقہ
لار دین کیمن حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ کرام غہ مکہ دین مدینہ غہ ہجرت
قیلمک اوچون اجازت بر دیلار

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ینگ مدینہ منورہ غہ ہجرت لاری

جناب رسالت صلی اللہ علیہ وسلم اصحاب کرام غہ ہجرت اوچون اجازت بر کاندایین
کیمن اول لاری مکہ مدینہ وہ اللہ تعالیٰ ینگ ذلی غہ منتظر تور دیلار رفاقت لاریہ حضرت علی و حضرت ابو بکر
رضی اللہ عنہما دین باشقہ آدم کم قالدی بولحالتنی کورگان فریش بولک لاری اوزار لاریہ اجتماع

قبیلہ حضرت رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم حقلدیدیہ مشورہ لاری قبیلہ یلار بعض لاری قناعت آلا یلوک
 دیدیلار بعض لاری مملکتین چیقاروب یارایلوک دیدیلار بعض لاری اولدورایلوک دیدیلار یکن
 ابو جہل عرض قیلدی کہ تمام عرب قبیلہ لاریدین بیر یگیت لاریمہ لاری جمع بولوشوب محمد علیہ السلام غہ بیدین
 حملہ قیلسون لاری اگریک اگریک شول طریقہ اولدورولستہنہا بنی عبدمناف بوقدر قبیلہ لاری غہ مقابلہ قیلوب
 جنگ قبیلہ آلاسارنا چار خون بہا بیدور لاری آلوب بنی عبدمناف خاموش قالور لاری ابو جہل ینگ بومشورہ
 سی تام سردار لاری غہ معقول کورولدی کیمن ہمہ لاری شول قرانے عمل غہ ایشیرک او چون تیار گر لیکن
 مشغول بولدیلار بولار بولار استعداد نے کامل قبیلہ بولغان کونلاری حضرت جبریل علیہ السلام کیلوب
 حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم غہ دیدیلار۔ رسول اللہ بولکیچہ ہر کیچہ یاتا دورگان جایلارید
 یاتا سونلار کیمن وقتیکہ کیچہ کیریب یاتا وقتلاری بولغاندہ حضرت علی رضی اللہ عنہ کیلوب
 قالدی لاری جناب رسالتاب صلعم ینگ یاتا دورگان یر لاریغہ یادی لاری حضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 اولداری اویدین چیقوب حضرت ابو بکر رضی اللہ عنہ اولداریغہ بار دیلار اول جنابغہ خبر
 بیدیلار کہ اللہ تعالیٰ طرفیدین بیز لاریغہ ہم ہجرت او چون اذن نازل بولدی کیمن براییکی
 لاری اول اویدین جناب کیچقدن وہ جبل ثورده گی غار غہ متوجہ بولدیلار اول غار کہ مکرمہ
 ینگ توبان طرفیدہ بولوب اندہ اوچکون قالدی لاری قریش جماعہ سی بو اوچکون اکیچہ بوتون
 مکہ نے انت دیدیلار لیکن تمام جدوجہد لاری بیکار کیندی تور توپخی کونے آنحضرت صلی اللہ علیہ
 سلم حضرت ابو بکر رضی اللہ عنہ ایلیہ یکی تویہ غہ مینوشوب مکہ دین مدینہ طرفیغہ روانہ بولدیلار بولار
 او چون بوپخی درہم لاری عبد اللہ بن ارقط ایدی اوزکی اسلام غہ مشرت بولغان ایردے
 قتیلہ سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ینگ مکہ دین ہجرت قیلغانلیک لاری قریش جماعہ سیغہ معلوم
 بولدی قاتیروب آلوب کیلغوجی غہ بوزعد تویہ بیورمیز دیب اعلان بیدیلار بو خبرنی ایشیتوب
 راقہ بن مالک آتی غہ مینوب آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم آتہ لاریدین بولغہ توشدی قصدی اول جنابن
 توب کیلوب بوز تویہ مسک فاتی ملک ایردے بولدی آتین چا پدروب کیتوب تور گایندہ آتی

قاقلدی اوزی یغیلدی دبو حادشه ایکی مَره بولدی او چوچی سیده آیتن ایانغاری یرغنه باتوب کیتدی
شول حادده سراقه بیلدیکه آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اللہ تعالیٰ ینگنما صیده ایکنلار آواز قیلدی که
من سراقه بن جعشم در من سیزلارغہ سوزوم بار منگا باقینگ لار من دین سیزلارغہ ضرر تپاسس حضرت
سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت ابو بکر غرہ دیدیلار سوال قیلینگ بول آدم ینگن مطلبی نیمه دور سیز دین
نیمه تیلایدور سراقه دیدت منگا بیر خط یا زوب بیر یلسون تاکه سیزلار ایله ملاقات قیلنگا نلیکیمونثان
بولسون حضرت ابو بکر بیر خط یا زوب بیر دیلارانی آتوب سراقه یا توب کیتدیق باری تقاسے و لغتس اوز
چینی دشمنلار شملار بیدین سقلاب سلامت مدینه منوره غه تیکوزدی مشرک لار حشر تده قاله یلدر

سِرِّ رِ عَالَمِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ نِگْتِ قِبَا شَرِیْفَہٗ نَزْوِلِ لَارِی

حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مکة المکرمہ دین بیرنجی ربیع الاول دوشنبه کونے جناب
ابو بکر رضی اللہ عنہ ایله برابر مدینه منوره غه جونا دیلار شول آسنی نگت سیکزنجی کونے ماہینہ
دین ایکی میل فاصلده بیر مقام بار ایردی نامینی قبا دیر ایردیلار شول یرغنه یقیدیلار قباسے
سردار لار بیدین بیر لاری جناب نے قبا ده بیرنچه کون دم آیشلارینی التماس قیلدی بول کیشی
بنی النجار جماعه سیننی بیوک لار بیدین ایردے حضرت رسول اللہ علیہ وسلم قبول قیلدیلار و اول
بیرده بیرنچه کون تور دیلار و مبارک قول لاری ایله اقل یرغنه بیر کجیک راغ مسجد صم بن
قیلدیلار بو کونلار و دوشول مسجد نے مسجد قبا دیر لار بو مسجد دینا و ہمہ دین اول بنا قیلونغان
مسجد دور منہ بوقر صتده مدینه یکت لار رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم بول لاریغہ منتظر
ایر دیلار ہمہ لاری ہر کون شہر دین تاشقار لیغہ چیتور ایر دیلار آخر حضرت رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم اوس تورت کون دین کیدین قبا شریف دین مدینہ منورہ جونا دیلار اوشال کون جمعہ
کون ایردے بول دو جنی سالم جماعه سے تورگاں مقام بیتکا ندر یہہ نماز وقتی داخل بولدی بول
بیر دو رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم جمعہ نمازین او قور دیلر نماز دین اوش حبلہ و قور دیلار اسلام

تاریخچیدہ جناب امام بولوب ادقولغاں نماز جمعہ لارنے اؤلی شول بولدی بول یادگار مقام
حاضر ہم موجود دورہ حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نکت مدینہ منورہ غہ داخل
بولور وقتلاریدہ یاش قیزلار بوابیات لایله ترانہ قیلور ایردیلا

طلع البدر علینا من ثنات الوداع

بیزلار غہ اول تورت کیچمہ ایک آمی چیقدیلا وداغ قیلونادورگاں بیزلار بیزدین

وجب الشکر علینا ما دعا لله داع

بیزلار غہ اللہ تعالیٰ غہ شکر لازم بولدی دنیادہ دعا قیلغوجی تور گونچہ

حضرت سمرقانات صلی اللہ علیہ وسلم یننگ مدینہ مطہرہ نشریف قدم لاری

مدینہ منورہ اهل لاری حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم مکہ مکرمہ دین مدینہ طرفلاریغہ
متوجہ بولغانلیک لارین ایشتیوب ہرکون بول لاریغہ چیقوب قدم مبارک لاریغہ انتظار دہ تودور
ایردیلار ہوا قیزیگانیچہ تور د شوب کین یا نوشوب کیتوشور ایردیلا بیزکون اوزاق انتظار دین کین
شہر غہ قاتیوب کیرگان ساعتلاریدہ بیزلاری اوزایشی اوچون بیزلند محل نہ چیقوب ایردے کوزی
بیزنیچہ یولانی غہ نوشدی کہ قارہ لاری گاہا کور و نور گاہا کور و شماس بیزدین نہایتدہ بلند آواز
ایله ندا قیلدیکہ یا معشر العرب منذ آرزولاریدہ منتظر تورگان مقصود و محبوبلارینگزیتوب کیلدیلار بوا آواز
نے ایشتیوگان اہل مدینہ ہمہ لاری سلا حلا رین تاقینوب استقبال لاریغہ چیقدیلا مدینہ یننگ مکہ
طرفیدہ گی حدودیدہ زیارت سعادت یغہ مشرف بولدیلا بومختلف جماعہ لارینگ ہر بیزر دلاری حضرت
رسول معسوم صلی اللہ علیہ وسلم نے اوزخانہ لاریغہ ہمان قیلک آرزوسیدہ ایردیلا لیکن جناب
سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم تویہ لاریدین تو شمای تیز کینینی بوش قویوب بیزدیلا قیسی طرفغہ بوزوسہ
توسما دیلا ہرکیم توختا تمکچی بولسہ و اوزاویغہ توشور مکچی بولسہ تویہ نے اوزعالیغہ
قویونگ لارکہ بوجا نور اللہ تعالیٰ طرفیدین مأموردور اول امر قیلگان یردہ اوزی توختاب

چونکہ رویدیلار کین تو یہ یورہ یوردہ بیریرغہ تیوب توخت دی و او شمال یرغہ چو کدے بویر حضرت
ابو ایوب انصاری رضی اللہ عنہ ینگ او یلارین مقابلیہ ہیرخالی یرا یردے طغا جماعت لاری
بولغان نبی النجار دین ایکی یتیم بالہ ینگ یر لاری یردے حاضر غی مسجد نبوی قدیم ینگ دجبرہ
سعادت و قبر شریف ینگ اورون لاری شول یردور تو یہ نے شول یرغہ چو کفائین کوردوب
حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم منہ شول یریز ینگ منزیمز دورویدیلار بودغانے او دورویدیلار۔

سَرَبَ أَنْزَلْنِي مَنزِلًا مَبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ ۝

ترجمہ: اسی یتیم منی بیر مبارک منزل غہ تو شو رگیل دسندور سن ہمہ دین نختے ہمان نواز ہمین
جناب حضرت ابو ایوب انصاری رضی اللہ تو یہ اوستیدگی یوکلار نے اوز او یلار یغہ آلوب
کیرویدیلار تو یہ نے جناب اسعد بن زرارہ اوز او یلار یردو ستلا دیلار حضرت سید عالم صلی اللہ
علیہ وسلم حضرت ابو ایوب انصاری اویلار یردہ ہمان بو یوب تورویدیلار ہر کیچہ انصار کرام بیوک
لارین خانہ لاریدین ضیانت دستور خانلاری کیلوب توروسی ہماجرین کرام رضی اللہ عنہم
جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاریغہ جمع بولہ باشلا دیلار بو حضرات نے اوز او یلار یردہ
ہمان ستلامک او چون انصار کرام رضی اللہ عنہم اوز اورتالار یردہ تا تا ہمیشہ دیلار کین حضرت
سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم قرعہ غہ امر قبیلہ یلار قرعہ وہ قیسی انصاک ناملار لیغہ چقیسہ انی آلوب کیتور
قیسی ہماجر یردیلار مدینہ لیک انصار کرام رضی اللہ عنہم دینی براد لاری بولغان ہماجرین کرام رضی اللہ
عنہم حق لاریغہ تاریخ بشر کورمگان و ایشتمگان بیر طریقتہ وہ ہمدردیگ و جانفدا لیک لار
قیل دیلار کہ میں لارانی بیانی دین و قسم لارانی کتا بتیدین عاجز دور اللہ ہرینی جماعت نے
بیر بیر لاریغہ شول قدر مہربان ایلادی کہ بو قدر نہر و محبت نبوی برادہ لادہ بولوشی نامکن دور نہ
شول محبت و اتفاق لارین برکیتدین الار عالم غہ مالک بولدیلار بو تون دینار بار کیچہ مبارک نام
لاری و مقدس اصناف لاری زندہ قالدی بیز ینگ زمانہ مزدگی مسلمانلار بیچارہ لار بو نعماتین
محروم بولغان سبب لاریدین اک او کاسین قانی غہ تشنہ دور و بال آتہ سین جان دشمنی دور

کاشکی نیز مسلمان لار هم اوتکمان سلف لار میز سیرت لاریدین غیر تلام آلوب حقیقی مسلمان
 لار دین بولسک عاشرغی یاقا ولیک راحت پر تلیک نوستی دین قوتولسک حضرت پیغمبر میز
 صلعم اوشال تو یہ لاری چوککان یرنے ایگا لاریدین ساتوب آلدیلار وانگا مسجد شریفنے
 وحجرات مبارک نے بنا قیلدیلار وادشال یردو قالنان غم لارینی اوتکار وایلار وادشال یردو
 مبارک جسد لاری دفن ایتولدے صلی اللہ علیہ وعلیٰ آلہ وصحبہ وسلم۔

فائدہ

ہر مسلمان اوچون بیلک لازم دور کہ حضرت پیغمبر میز صلعم ینک جیات مبارک لاری ایکی
 دورغ بولونور بیرنجی جیات مکید لاری کہ اینک اول وپن نہ سی نبوت ورسالت زمانہ سیدور
 ایکنی جیات مدینہ لاری کہ بوتمام اون سنہ دین عبارتہ دور وتمامی نبوت ورسالت زمانہ
 سیدور قرآن کریم سور کہیمہ لاری ہم شمول مناسبت ایله ایکی نوع غہ تقسیم ایتو لورہ خبرت
 شریفہ لاریدین ایلگائے نازل بولغانلارینی مکیدہ ریلپور و ہجرت دین کین نازل بولغانلارین
 مدینہ ریلپور سورہ لاز مجموعی بیر یوزاون تورت سورہ بولوب موندین یگر مہ اوچی مدینہ
 سورہ لار دور ناملاری بودور البتہ آل عمران النساء المائدہ الانفال
 التوبة الحج النور الاحزاب القتال الفتح الحجرات الحديد المجادلہ
 الممتحنہ العنک الجمعہ المنفقون التغابن الطلاق التحريم النصر
 منہ بوسورہ لار دین باشقہ سورہ لار منیہ دور لار منی سورہ لار بہم لاری ایکی مہم مضمون غہ ارشاد
 ایتور بیرنجی عبادت اللہ تعالیٰ ینک حقی دورانی تنہا اللہ تعالیٰ غہ قیلک لازم دور اللہ تعالیٰ
 دین باشقہ معبود لار بہم سی باطل دور الارغہ اولار یغہ مستقل ہم عبادت قیلوب بولمس واللہ
 تعالیٰ غہ شریک قیلوب توروب ہم عبادت منورہ دور ایکنی بودین دین باشقہ علاحدہ بیر کون بار
 دور کہ اندہ اولگان انمان تیرگوزولور مشرغہ حاضراہو لور و محاسبہ اوچون فدا حضور یہ توختا ییلور

ایمان و پیشی عمل لاری بولسہ نذا بدین نجات ہر یلوب جنتغہ داخل قبیلہ نور و خدا قیاسون
 ایمان و عمل صالح دین رفقی خالی بولسہ اول خالدہ بنتہ دین بے نصیب بولور و عذاب
 او چون دوزخغہ تا شلا نور کی سورہ لار وہ ہوا کی مضمونغہ متعلق نہایتدہ روشن و مدلل بیان
 لار بار دور مدنی سورہ لار وہ بولسہ مون لار دین باشندہ اسلام دینین ضروری احکام لاری صہم ہر
 دور غرض قیامت کونی غچہ مسلمان لار او چون دینی و اخلاقی و سیاسی و اجتماعی و انفرادی ضرور
 یا تلامذہ اجمال و تفصیل ایلہ مکمل قرآن کریم دہ الحمد للہ موجود دور مسلمان لاری ہرچہ ہر زمان
 و اقلیم دہ قرآن کریم دین باشندہ ہر آسمانی یا انسانی کتابغہ محتاج ایسہ دور لار

اهل بیت نبوت رضی اللہ عنہم نینگ مدینہ غہ ہجر تلامذہ

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ منورہ غہ کچھش قرآن تا بلغان لاری دین کبیرین جناب
 زید بن حارثہ نے و جناب ابو رافع نے مکہ مکرمہ غہ اندہ قالغان اہل بیت حضرت ابراہیم آلویب
 کیلک او چون بیار دید ہوا کی ذاتغہ یولور ہر صہمائیاب کیلک او چون عبد اللہ بن اریقظ نے
 قوشوب ہر دیدار بولار مکہ غہ باروب قیز لاری حضرت فاطمہ و حضرت ام کلثوم نے و خاتونہی حضرت
 سودہ نے و حضرت زید ینگ خاتون لاری ام ایمن نے و اوغول لاسے اسامہ نے آلویب
 کیسہ ہر یہیب نام قیز لاری ایر لاری جواب ہر مادی بو عبا علیہ برابر لیکدہ حضرت ابو جبر
 رضی اللہ عنہ ینگ و غول لاری عبد اللہ و خاتون لاری ام رومان و قیز لاری حضرت عائشہ و اسماء
 ہم کیلہ ہر حضرت اسماء حضرت زبیر ینگ خاتون لاری بو یوب حاملہ ایر دیدار مدینہ غہ
 کیلویب تو فدیلا رف زند لاری بن نام لاری عبد اللہ قویولدی بو جناب مدینہ دہ تو غولغول
 ہماجر ہال لاری ینگ اول زید دور

مدینہ منورہ الیہ تلامذہ

ابتداء مدینہ مطہرہ ینگ سوال لاری ہماجرین کریم مزید زید موافق کیسہ می کو ہر دہ

ایستماہ درو بیغہ دوچار بولدیلار جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم لارنے یاتکان یرلاریغہ
باروب حال لارین سوراب نواز شلار قیلدر ایردیلار بیچاره لارنے بیطرفدین وطن فراق اپنی طرفدین
مدینہ ایستمالاری پریشان قیلور ایردے کبیر جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم
پروردگار درگا ہیجہ عرض قیلدیلار دعا لارین برکاتیدین اللہ تعالیٰ مدینہ ایستمالارین
کوتاردی مسلمان لار آرام ده بولدیلار۔

قدرت لاری ہجرت تمیگان ضعیف مسلمانانے مشرک لارین منظر و مبتلاری

مکہ مشرک لاری بعض ناتوان مسلمانانے ہجرتدین منع قیلدیلار والارنے قما دیلار و ہر
تور لوک عذاب لار بیر باشلا دیلار بولوا قیلدیلار نے ایشتیکاندین کبیر جناب سید عالم صلی اللہ
علیہ وسلم لار سجا تلالاری اوچون نماز لارده دغالار قیلدی لار شول دعانے قنوت دیرلار بول
مختلف وقتلارده و نمازینگ مختلف مقاملاریدہ بولدے چنانچہ نماز صبح و کوعدین کبیر
واقل دو تر نمازیدہ رکوعدین کبیر و اقل او قولدے ہر بیر صحابی اوللاری اوللاری
کورگان وقت و صورتی روایت ایتدیلار منہ شوندین مذہب علماری اورتالارندہ
مختلف قول لار پیدا بولدی ہجرتدین منع ایتولگان محترم صحابہ لار دین بعض لاری بو حضراندہ
لار ولید بن الولید و عیاش بن رسیعہ و ہشام بن العاص رضی اللہ تعالیٰ عنہم۔

مدینہ مطہرہ غم کیلونگان دین کبیر بیرنجی سندہ بولغان اوللار

حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ہجرت یننگ بیرنجی سندہ سیدہ توہ لاری چوککان
بیرغہ اول مسجد شریف نے بنا قیلدی بولیر طغا جماعہ لاری بولغان نبی البخار محلہ لارین مقابلی وہ
ایردے حضرت اسعد بن زرارہ رضی اللہ عنہ کفال تلالاریدہ تورگان ایکی یتیم بالہ یننگ ملک لاری
ایردے جناب نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم اول یرنے ایگالار بیرین ساتوب آلمک اوچون ارادہ

لایں بیلدور دیلار الار نہایتیدہ خوش بو یوب یرلارین مسجد اوچون مہبہ قیلیمچی بولدیلار لسیکن
جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم قبول ایتماسی ساتوب آلدیلار اول پردہ مشرکدر یننگ قبرلاری
ویرینچہ خرما درختلاری و بلند پتلیک لار بار ایردے امر قیلدیلار قبرلار نے آچیلیب تازہ قیلوندی
وچو قورلیک لار نے تولدور ولدی ودرختلار کیسوب تاشلانندی کیین خشت لار قویولدی و مسجد
بناسی غہ شروع قیلندی ہر بیر دروازہ سین ایچی یانین تاشہرین اور ولدی و تاپین خرما شاخہ پند
یا پیلدے و ستون لارین خرما درختلارین تنہ لار یدین قویولدے مسجد یننگ بلند لیکلی بیر آدم قامتی
دین آذراق بوقاری بولدے مسجد نے بنا قیامشہ حضرت رسول کرم صلی اللہ علیہ وسلم وزلاری
صحابہ لار ایله برابر ایشد دیلار بو عالمی کورگان مسلمانلار ہمہ لاری است و شید ابولونوب
شعرلار او قوشوب ایشلار ایر دیلار الار غہ دلدار لیک قیلوب حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ و
سلم وزلاری ہم شعر او قودیلار شعرلاری بول جملہ ایردی۔

اللَّهُمَّ لَا حَيْرَ إِلَّا حَيْرٌ وَلَا خِرَّةَ إِلَّا رَحْمَةٌ لَا نُصَدُّكَ وَلَا نَمُجِرُكَ

(ترجمہ) ای اللہ بیچ خیر یوقدور مگر آخرت یننگ خیری تم ایلا انصار و مہاجرین لرامنہ مسجد
یننگ قبلہ سہی نے مدینہ یننگ شمال طرفین قویولدی کہ بیت المقدس شول طرفیدہ ایرتے
مسجد اوچون اوپ دروزہ قویولدے کلیم لار و میگیز لار ایله زینت بیرلما دی حتی بوریا لار محسب توغنا
لما دی سین یانین تاء شیر قیلغان سبب دین تملیک تغرض سالوندی کیین جناب رسول انعم صلی اللہ
علیہ وسلم امر بیر دیلار مسجد غہ متصل ایچی حجرہ ہمہ سالوندی بیری والدہ میز حضرت سودہ رضی اللہ عنہا
اوچون ایکنچی سے والدہ میز حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا اوچون چونکہ او شمال کونلار دہ بو ایچی
ذاندین باشقہ رفیقہ لاری یوق ایردے بو ایچی حجرہ مسجد غہ یا پوشکان و مسجد کی نہایتہ سادہ
سالونگان ایرتے کیین ہر بیر والدہ میر کیلگانلار یدہ اوزلار لیغہ خاص حجرہ بنا قیلونا ایردی۔

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نماز لارا وچون اذان مشرعی

اللہ تعالیٰ مسلمانلار غہ بیش وقت نماز نے فرض ایتدی کہ الار ہمیشہ خدا یاد لیغہ مشغول
تورسونلار امر لاریغہ اطا عتده بولوب منع قیلغان نر مسہ لاریدین سقلانسون لاروشول نماز
عبادتین جمیعت صورتیدہ ادا ایتولشیغہ تاء کید ایتدی تاکہ مسلمانلار ہر کون بیش مرہ ہر ہر لاری ایلہ
کوروشول حوال لاریدین خبردار تورسونلار اورتالار یدہ بحت و ہر یک علاقہ سے مستحکم بولسون ایتدی
شول اجتماع وقتی تیکانده ہمہ لاری ہر ایشدہ بولور لار خاطر لاری مشغول بولور بعض لاری اولقود
بولور لار شونینگ اوچون بولار نے وقت کیرگانلیکیدین آگاہ ایتمک اوچون ہر چارہ کورمک
لازم کیلدی بولمسد نے حل قیلمک اوچون حضرت رسول اعظم صلی اللہ علیہ وسلم
صحابہ لار نے توپلاب مجلس قوردیلار والار دین بولور خریدہ رائی لارین سور دیلار الار دین ہر لاری
دیدیلار کہ نماز وقتی کیرگانده بیرق کوتار ایلیمک انی کوروب ہمہ نماز غہ کیلسون بولور ای قبول
ایتولمادی چونکہ اولقودہ کیشہ بیرق نے کورالما س کیچی لاری دیدیلار کہ ہر بلند لیکنہ وقت
یا قوسون شعلہ نے کوروب خبردار بولوسون بولور ای تم موافق کیلمادی اور چونگی لاری دیدیدہ
کشمای چالایلوک ہمہ برابر ایشیتوب نماز غہ کیلور بولور صورت نماز وقتیدہ یہود لار مسجد لاریدہ
بولور ایردے حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یہود لار غہ مشابہت نے یمان کورور
ایردیلار اینگ اوچون بولور ای تم آلونمارے بعض لاری قولغزاق چالوب آگاہ قیلایلوک دیدیدہ
بولور عادت نصاریٰ عادی ایردے بولور ہم مناسب کورولمادی آخردہ بعض لاری دیدیلار کہ ہر نماز وقتی
یہ گاندہ اوشال نماز نامین آلوب خلق نے انگا چاقیر یلسون منہ بولور ای ہمہ غہ مقبول بولدی
دیرینچہ کیشہ شول چاقربیش وظیفہ سیغہ معین بولدیلار الار دین ہر لاری عبد اللہ بن زید انصاری
رضی اللہ عنہ ایردیلار ہر کون بولجناب اولقود اولغافلیمک اورتاسیدہ کور ہر حلدہ ایردین
ہر کیشی کوز لاریغہ کوروندی و دیدیکہ من سنگا ہرینچہ کلمہ نے تعلیم ہر یامی کہ الار ایدہ سن خلق نے نماز غہ

چاقیر غیل عبد اللہ دیدیلار تعلیم بیرینگ من یاد آلائی کسین اول کیش دیدیلار ایکی بار اللہ
 کبر اللہ اکبر دگیل وبرا ایکی شہادتنی ایکی مره دین دگیل وایکی مره حق علی السلوٰۃ وایکی مره
 حق علی السلاج دگیس آخرده ایکی مره اللہ اکبر و بیر مره لا اله الا اللہ دگیل حضرت عبد اللہ
 اوینا نگان زمانلاری جناب سید عالم سنی اللہ علیہ وسلم حضور لاریغ باروب واقعه نے بیان
 ایتدیلار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مردهت قیلدیلار کہ بوتوش حق توشد و کسین امر قیلدیلار کہ بولکم
 لار نے بلال نہ تعلیم بیرگیں کہ آوازی سینک آداز نیگدین مہین داغ دور حضرت بلال بولکلار
 اید اذان ایتوب توروب ایردیلار حضرت عمر فاروق رضی اللہ عنہ ردالارین سو دراب کیلوب
 قالدیلار و عرض قیلدیلار یا رسول اللہ من حمہ توشومده شول واقعه نے کوروم یسین حضرت رسول اللہ
 طرف لاریدین مدینہ حرم لاریده اذان ایتک وچون ایکی کیش منین بولدیلار بیر لاری حضرت
 بلال واپنی لاری حضرت عبد اللہ ابن ام مکتوم ایردیلار حضرت بلال رضی اللہ عنہ بامداد اذانیدہ
 ایکی مره الصلوٰۃ خیر من التوہم بله سین زباده قیلدیلار بابت سول اکرم صلعم منع ایتدیلار
 جناب رسول کرم صلی اللہ علیہ وسلم رمضان مبارکده بامداد وچون ایکی اذان تعین ایتدیلار
 بیر مسلمانلاری اوینا تماق اوچون و سحر یاک قیلماک اوچون سحر وقتی دو واپنی سے نم
 وچون صبح صادق طلوع قیلدیلار ایتیلور ایردے۔

مدینہ یهودلاری

مکہ مکرمہ ده اوز جیبین مشہک لار ایله امتحان ایتکان خدا اول جناحی مدینہ منورہ و
 یهودلار ایله امتحان ایلادی مدینہ یهودلار سے اوچ طائفہ دین عبارت بولوب بیر شی بنو قینقاع
 کینی بنو قریظہ اوچوشی بنو نضیر جماعت لاری ایردے بولار صمد لاری حق نے کوروب و بیلوب
 توروب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غم حسد یوزہ سیدین عداوت قیلدے باشلا دیلار
 حال بوکہ بیر آنکون مقدم بولار مشرک لار ایله می رہ قیلغان چاغلا ریدہ ویر ایردیلار کہ آنکون

وہ پیغمبر آخر الزماں دنیا وہ پیدا ہو لور لار سیز لار ہمہ دین اول اول ذات اقدس غہ ایمان کیلتوروب سینر
 لار غہ غالب بولور سیز لار دین انتقام آلور سیز وقتیکہ سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم پیغمبر بولوب کیلیدیل
 و پیغمبر لیک علامت لاری تمام اول جنابہ تا پیلدے شونداغ بولوسہ ہم عناد ایتوب ایمان کیلتور ما
 دیلار کہ نہ او چون بولور پیغمبر نبی اسرائیل دین بولمائی بنی اسماخیل دین بولور لار ایننگ بولوسہ صدہ گی
 دیل لاری شول ایردیجہ محمد علیہ السلام دین لاریدہ بولون جائز بولوب تورگان نرسہ ایرتہ غہ
 ناجائز بولوب قانور بولوسہ ممنوع بولغان نرسہ ایکنچی ستہ سبح بولور اگر بولور دین الہی بولور بولوسہ
 ایردے ہمہ حکم بولور دین بولور وقت ایکنچہد جائز بولوسون یا ناجائز اعلان ایتور ایردے چونکہ اللہ
 تعالیٰ او چون ہر نرسہ ہمہ جہتی ایلہ ہر لحظہ معلوم دور گویا نسخ احکام نہ او چون بالکل ناجائز و
 اعتقاد ایتور ایردیلار لار ایننگ بولور اماں اختراش و نامتبول اعتذار لاری غہ جواب بولور کہ
 اللہ تعالیٰ حکیم و علیم بولور داندور بندہ لارین حاجت لاریدین خبر دار دور طبعت لارین ہمہ دین بخشیراع
 بیلور اوز جیبی سید عالم صلی علیہ وسلم نے آخر الزماں پیغمبر نبی قیلوب بیاروی ہمہ دین اول
 بولوب شونداغ بولور طائفہ اصلا حیغہ مامور بولدیلار لار وہ علم یوق ایردے ہمہ لاری بے سواد
 ایردیلار الہی عقیدہ لار دین و دینیات دین لار وہ بیچ بولور بولوب یوق ایردے حکمت شونے تقاضا
 قیلور ایردیجہ بولور غہ احکام آسمانی آہستہ آہستہ تدریجی صورتدہ توشسون چونکہ اگر اللہ تعالیٰ
 لار غہ شراب ایکنچہ قمار دینا کنی سولدیکنی بولور دین حرام ایتسہ بولور دین ہمہ لارین نماز غہ وزکات غہ
 و روزہ غہ و حج غہ امر ایتسہ بولور جماعت بولور قدر آغیر احکام منی بولور دین قبول ایتہ آلماس ایردیلار
 اوتکان و کچپرگان عادت و تورموشلار لیغہ بیوک تصادم بولور ایردے شونینگ او چون حکیم پروردگار
 بولور غہ اوز جیبی حضرت صلی اللہ علیہ وسلم نے پیغمبر قیلوب بیاروی اولاً اوز توجیدی غہ و قیامت
 کوئی غہ و رسول لار لیغہ و کتابلار لیغہ و فرشتہ لار لیغہ و تقدیری غہ ایمان غہ دعوت بولور بولور
 لار آہستہ آہستہ دل لار لیغہ اور ناشدی صورتدہ آہستہ پے درپے باشقہ احکام لارین اوز
 و تدرید و توشور اباشلادی بولور ایننگ بیوک کرمی و اولوع حکمتی ایردے افسوس بولور لار غہ

کہ الاز اور خواہش در غبتلاریغہ مطابق کیلگان نرسہ غہ تیز دین انکار ایتمور لار عنادلاریغہ اطاعت
 قیلوب حق دین محروم قالورلار اللہ تعالیٰ بندہ لارین حق غہ مخالفت و ہا طس غہ متابعت بلا
 سیدین اوزرینا صیدہ اسمرا سون شول نجیبار جماعہ دین بیرلاری بنی قینقار یهود لارین علمائو
 واجبالار دین بولغان جناب عبداللہ بن سلام وورلار کہ قرآن کریم مبارک الفاظ دین
 ایشتیگان زمان نفس لارین خواہشایدین فی الحال آزاد بولوب پروردگار لاری بیر
 گان حق کتاب وحق رسول غہ ایمان کیلتور و یلار یهود لاریننگت ملا متلاریغہ قولاق
 ہم سالما دیلار ایکی جہان سعادت یغہ الحمد للہ نائل بولدیلار۔

مدینہ منافع لار دین مسلمانلاریغہ تیرگان اذیتلار

مدینہ منورہ دہ عرب لار دین بیر جماعہ عصر سعادت و موجود ایردی الارجیا تارین حناطت
 قسدیدہ مسلمانیک اعلان ایتمکان ایردی لار لیکن دل لاریدہ کافر لار ایلمہدرد ایردی لار لانی
 منافع لار دیلور ایردی عرب لغتیدہ بیر نرسہ نے تیلدہ اظہار ایتموب دلہ و انکامالت بولمکن
 نفاق دیرلار بونام شول طائفہ غہ نہایتیدہ مناسب قولولغاندور بوجماعہ مسلمانلاریغہ ضرر دہ کافر
 لار دین نیچہ درجہ زیادہ ایردی لار بولاریننگت سردار لاری خزنج طائفہ سیدین بولغان عبد اللہ بن
 ابی بن سول دیگان بیر کیشی ایردی لول کیشی جناب سید عالم صلی اللہ وسلم مدینہ غہ گیا
 سلا ریدین ایلگاری بوتون مدینہ ولایتیغہ ریش بولمکتیاریک کورد ب تورکان بیذات ایردی
 بوجماعت سوزندہ مسلمان بولغان کور و بوجبیرہ مسلمانلارینگت تمام کچکی اسمار لارین آلوب
 کافر لاریغہ تیکوزور ایردی لار بولوا فوجہ پیچہ مرہ بولوب اوندی جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ و
 سلم لار نے بیلسہ لار ہم سر لارین فاش ایتماس ایردی لار غاتیدہ حسن انفاق ایلمہدرد
 بولور ایردی لار صلی اللہ علیہ وسلم۔

یہود لاریا یہ مسلمان لاریا اور تار لاریہ معاہدہ

یوفاریہ و بیان قبیلونہ یکہ مدینہ منورہ وہ مسلمان لاریہ مخالف ایک فرقہ بار ابرہے یہود لاریہ
و مناقق لاریہ و حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم لاریہنگ ظاہری معاملہ لاریہ قبول اتیوب
باطنی معاملہ لاریہ اللہ تعالیٰ غہ حوالہ قبیلوب ایردیلا شومینگ او چون لاریہ معاہدہ قیلدیلا رک
اور تا وہ اوروش بولما یورو و اذیت بیرلما یورو جناب رسول اللہ ﷺ لاریہ مدد بیرما یورو لاریہ اگر
بیرجماعہ دشمن مدینہ غہ محوم قبیلوب کیلوب قالسہ بولاریہ حضرت رسول اللہ علیہ وسلم غہ مدد
بیردر لاریہ بومعاہدہ غہ بناء رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم لاریہ نے اوزدین لاریہ آذا
دیشاک او چون آزاد قویدیلا ر۔

بجرت یننگ بیرنجی سنہ سیدہ صفہ حقیقنا لاریہ غہ ایک رکعت لیک نماز لاریہ تورت رکعت
قبیلوندی، و اصحاب صفہ او چون مسجدین بیرصنہ تعین اتیولدی بوسفہ وہ مال لاریہ و اصل
و اولاد لاریہ بولمگان مہاجر لاریہ توروب استقامت قیلور ایردیلا ہر کچہ لاریہ نے حضرت
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ لاریہ لاریہ تقسیم قبیلوب بیرور ایردیلا و بیرقچہ لاریہ
آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ایلیچ طعابن برابر تناول قیلور ایردیلا ر۔

بجرت یننگ بیرنجی سنہ سی نبوت یننگ اون تور توچی سنہ سی بولوب اسلام تاء ریخی بوسنہ دین
باشلانہ سی شول سنہ وہ جناب اسعد بن زرارہ انصار کرام یننگ بولک لاریہ مسجد تعمیر سی ام بولماسدین
ایلاکاری و فات قیلدیلا ر و نقباء لاریہ دین بیرلاری جناب برآء بن معرور ہم شول سنہ حضرت رسول
اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ منورہ غہ تشریف قدم قیلما سلا ریدین اول و فات اتیوب ایردیلا ر
و شول سنہ وہ مدینہ یہود لاریہ ہر اوچ طالغ لاریہ قیقار و نصیر و قرظیہ ہمہ لاریہ حضرت رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم ایلیہ قیلغان معاہدہ لاریہ بوزدیلا ر و مخالفانہ غہ قوشولوب بوجناب ایلا اور
شہ یرکین آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم قیقار جماسینی عفو ایلا ر و نصیر جماعہ سینہ مدینہ دین

خارج غہ سورگون قبیلہ یلار و قرلیطہ جماعہ سین اولدوروش غہ حکم بیردی یلار و شول سزده بنی نصیر حقلہ
میدہ سورده حشر و بنی قرلیطہ حقلہ ریدہ سورده احزاب نازل بولدی۔

قریش جماعہ سین مدینہ غہ حملہ اوچون ارادہ لاری

مکہ لیک قریش جماعہ سین ینک مسلمانلار غہ دسردار لاری حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
غہ غدا اولاری شول قدر زیادہ ایردی مکہ مکرمہ نالار غہ بیروب اوچون زبیر لیک مسافده بولغان
مدینہ غہ باروب تورسہ لار هم الار دین قولولہ آما دیلار بعض بیچاره لار بوظلم لارا از اولار دین قاچوب
جیش مملکتیغہ ہجرت قیلدی یلار اول مملکتیغہ ہم باروب ہر قسم فتنہ و فساد لار قیلوب کوردیلار لیکن اور
تارو دریا بار بووب مستقل بیر حکومت اداره سیدہ بولغان سبب دین حرکتلاری نتیجہ بیرمادی ایمدی
مدینہ غہ قدر اذاق بیر شہر بو سہم مدینہ مکہ کوز لار لیغہ آسان کورولدی بو تون قریش مدینہ غہ ملہ اوچون
اتفاق ایبدیلار بو خصوص دہ قریش ہمدین اول مدینہ منافق دین سردار لاری عبد اللہ بن ابی غہ خطہ یاز
دیلا چونکہ الار ہنوز مشرک و بت پرست ایردی لار خطہ لاری بو مضمون دہ ایرتہ۔ اسی اوس و خر سچ
جماعہ لاری ای مدینہ لیک لار سیز لار سیز نینگ دشمنیغہ و اصحابی غہ پناہ بیردینگیز لار ایمدی سیز لار غہ
ہم دودکہ الار ایله اوروشوب یا شہر لار نینگ دین حیبہ اب اولار نینگیز نے خالص قیلینگ لار اگر
مونداغ قیلما شینگیز لار قسم ایچیشب تمام قریش معاہدہ قیلدول کہ ہمہ سیز تو پلا نوب باروب سیز
لار غہ ملہ قیوی سیز گیت لار نینگیز نے اولدورور سیز خاتون لار نینگیز نے سیر آور سیز بو خطہ سیدکہ ج جلد لہ
بن ابی داینگ یاران لاری حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایله اوروشمکنہ قرار بیردی لار آنحضرت
صلی اللہ علیہ وسلم غہ بو قرار نینگ بہ بیتہ ی سیدہ عالم صلی اللہ علیہ وسلم اولاری او شال اوروش
دبون تو پلا نغان مجمع غہ حاضر بووب مرتبت قیلدی راکای بہ اولار قریش جماعہ صلی اللہ علیہ وسلم لار نے
رسوا قیلماک اوچون عجیب تدبیر کوروبہ و راکای لار لار دین تور توب مسلمانلار ایله خارجہ قیلدینگیز
لار اولار نینگیز دین مسلمان بولغان برور راکای نینگیز نے اولدورور سیز لار بو سورتہ سیز لار زیادہ خسار و

نہ ہو تو قورسین لار و اگر لار ایله اوروشینگز لار بیگانہ لار ایله مقابلہ بولغان بولور بوسورتده سیز لارغه
 زیادہ زیان کیلماست قومنگیز سلامت قالور جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ بو قدر مبارک
 میان لاریدین تمام اصل مجمع اثر لاندیلار و حقیقتنی توشونوب توپلانغانلار ہمہ لاری تارقاب کتیدیلار
 قریش جماعہ سی بویرنجی تدبیر لاری بے اثر قالغاندین کیمن مدینہ یہود لاری ایله مخفی صورتده
 علاقہ توزوب آلدیلار لار ایله مستحکم معاہدہ لارقیلوب آغاندین کیمن مسلمانلارغه پیام یبار دیلار کہ
 امی مسلمانلار سیز لار اوز خیال لارینگیزده مدینہ غه کیلوب آلدوک قریش پنجه سیدین نجات تابدوک
 ایمدی لار سیز غه حملہ قیلہ آما سلا ر دیب گمان قیلور سیز لاری ہرگز مو نداغ ایمسدور سیز لار مدینہ غه
 ہم تیزوب بارور میزاندہ سیز لار نے بیر طرف قیلما ی قویا سمیر منہ بو پیام نے یبار گاندین کیمن قریش
 چین دین حملہ تیار گر بکین قیلہ باشلا دی ہجرت یینگ ایکنی یلی ربیع الاول ده قریش سردار لاریدین
 کرز بن جابر القہری ناملیک بیر کیشی مدینہ غه باروب صحرا ده اوتلاب یورگان جانور لار دین بیر
 مونچہ سیننی تالاب مکہ غه آلوب کیتدی گویا مدینہ لیک لار غه بیر قسم تماشا کور ساتوب کتیدی کہ قریش
 اولتورگان یریدہ ہم مدینہ لیک لار غه ایستاگان صورتده تصرف قیلہ آلا دی۔

کیمن اوشال سنہ رمضان آیے ده ابو جہل خلیق اورتا سینغہ مکہ ده شہرت بیردیکہ شام دین
 بحساب مال و مبلغ ایله کیلوب تورگان مکہ قافلہ سیننی تالاماغ اوچون مدینہ دین مسلمانلار یولغہ
 چیتقوبدور لار بولغان اعلان دین ابو جہل ننگ مقسودی شول ایردیکہ قافلہ ده آدمی بار مبلغی
 بار مسلمانلار غه خداوتی بار آد ملار ہمہ لاری اوروش غه حاضر بولسون لار حقیقتده شونداغ بولدی
 و ابو جہل بیر بینگ عدد خونخوار لشکر نے حاضر لاب مکہ دین روانہ بولدی بولشکرده یتتی یوز عدد
 توپہ و اوچسوز عدد ات بار ایردے بولار مکہ دین چپیش لاری ایله برابر شام دین کیلوب تورگان
 قافلہ صحت و سلامت امن و امان ده مکہ غه داخل بولدی لار ابو جہل بولنے بیلوب توروب صم
 یول دین قایما ی مدینہ طرفینغہ سالدوروب کینتہ بیردے ایمدی مسلمانلار ده شک و شبہہ قالمادی
 کہ قریش جماعہ سے مسلمان لار ایله اوروشما ی قایما سلا ر۔

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم بینک صحابہ کرام ایلہ بوجہ مشورہ لاری

جناب نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم بوجہ مشورہ صحابہ کرام زمین مشورہ طلب قیلیدار بہاجرین کرام
 رضی اللہ عنہم نہایتید و قابل الطمینان جواب بپردیار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ایک مرتبہ مشورہ
 سوردیار موندو ہم بہاجرین کرام فتنائے نوریک جواب بپردیار کسین آنحضرت صلی اللہ
 علیہ وسلم او چوچی مرتبہ ینہ حاضرین فخراب راقی لاری سوردیل بوجہ فدو و حضرات انصار
 کرام رضی اللہ عنہم بیلدیل کہ محبوب خدا بود اتوار جواب دریاغ منتظر ایجا طلہ جناب سعد بن معاذ
 رضی اللہ عنہ مرحمت قیلیدار یا رسول اللہ اوز لاری شونداغ بوجہ فدو بوردیل انصار کرام
 جناب لاریغ فقط مدینہ شہر بیدہ کنہ مدد قبول لاری خارج دہ لیس توری ان لاریغ فرس ایسدہ من تمام
 انصار کرام طر فلاریین حضرت لاریغ غرض ایتور من کہ بیز لاریہ بر جانندہ اوز لاری اید برابر دوزیکید
 اید معاہدہ قیلور لاری و کیم لارین معاہدہ کے بند ایتور لاری اوز لاری مختار دوز لاری تابع دور میز
 بیز لاریغ جاندر میز مال لاریغ و مال لاریغ تمام اختیار لاریدہ دور دنیا بینک قیسی حصہ سیف
 باشلا سہ لاری برابر بارور میز اگر دریاغہ تا شلا مکفہ ام بیز سہ لاری اوز و میز کے تا شلا مانڈ خانہ دور میز
 حضرت مقداد دیدیلار یا رسول اللہ بیز لاری موسیٰ علیہ السلام قوم لاری کی اذکھت انت ذریک
 فَقَاتِلْ اِنَّا هُمْ اَقْبَلُ دُونَک یعنی اسی موسیٰ سن دیر دور دوز لاریک برابر مار د
 دشمن لاریلہ و روشونگ لاری لاری بول بیدہ اولتور و میز دگیوچی مار ایسمیہ بلد بیز لاری صاحب لاری
 اولنگ وصول لاریدہ و آلدین دکیمن لاریدہ توروب دشمن لاری بلد اوروش مکفہ حاضر
 دور میز آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم انصار کرام سہ و ازلارین بوسوز لاریدین نہایتیہ و خوش بول بیدہ
 و دشمن اید شہر خارجیدہ و مقابلہ قسیمک او چون مجاہد لاریغ مہر بیدیلار انصار و مجاہد لاریدین بوجہ
 سہ سسی او چپوز اوزن اوج لفر مجاہد حاضر بولدی حقیقتیہ اسلام دینی و سلام پیغمبری و صلعم بولون
 عالم او چون مجسمہ رحمت بولوب کیلگانہ و لاریغ عالم غصان و ایمان کیلگورگان بیز دین اصلی بوجہ

یو نامہ پہنچ بیروقت اوروش قیلماس لیکن کافر لارسلما نارا قاجہ لارہم قومیا سی قاجوب تنج یا مکان
 بیرو لار لہ با رزب محکم لارنہ آزار بیر کچی بولدی لارنا چار پروردگار اذنی ایہ حملہ او چون ایس مدافہ
 او چون بو کچیک بیر جماعت نے آلوب مدینہ دین رو اند بولدی لار و دیدنیار بشارت بولسون سیر
 لارنہ کہ اللہ تعالیٰ منکحہ دشمن دین ایکسین بیرنہ مدد قیلدی ۔

بدر اوروشی

اگنی سنہ ہجرتہ رمضان مبارکدہ جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حاضر بولغان
 مہاجد لارنے برابر آلوب مدینہ دین روانہ بولدی لار بولون شکرده اول و آخری ایسہ عدد
 آنتا تمیش عدد آلوب لاری بار ایردے اول لاری طابوت لشکر سی کبی او چپوز اون اوچ عدد
 ایردی لار بولار دین مہاجد لار آتیمیش آنتی دین زیادہ ایرست لار و انصار لار ایچدی یوز قسرق دین
 آتوق ایردی لار وقتیکدہ مسلمان لار یورایورہ بدر غنہ قیلدی لار کوردیلار کہ عددہ بولار غنہ اوچ
 برابر دشمن لشکر سی بحسابین اسباب و آلات ابلہ مکمل بولغان خالد بولار دین ابلہ کاری میسک
 رتہ مشغول قیلوب یہ توجہ بولار اوروش باشلانیش دین بیر کون اینگاری آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم جنگ مبارک میں ابلہ لوب کوردیلار محابا لار غنہ دیدیلر کہ ان شاء اللہ ایرتہ کونے دشمن لار دین
 قتل نہ بولن ہر دہ ہر فدائی بول یردہ اول بورد بوردیب کورساندی لار کیمین رمضان ینک لورن تنجی
 تار کچی جمع بولدی دہ اوروش باشلانندی بیر آنز مقدم جناب سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم
 ہر دہ رتہ شان درگا ہیغ یا ہاروب دعالار قیلدی لار عرض قیلدی لار کای بار خدا یا اگر بوبیر
 نوردہ مسلمان ہر دہ لار نیساکا فر لار قبول ناریدہ نملاک بولسہ لارید یوز نیدہ سنی بکہ و یکا یہ بیروب
 خاص اہل و کعبہ بندہ ایک قیامچی بیر حالتہ قائمان و مسلمان لار ہم ہمہ لاری دغانہ مشغول
 بولدی لار کیمین اوروش باشلانندی اللہ تعالیٰ بنگلہ نصرتی بیلدی مک لیک لار دین تمیش لاری اسیر
 نوشہ یار و تمیش عدد بہادر لار روانہ جہنم بولدی لار بویچا رتہ لارنے حال و جانی غنہ قومیا سی بکہ

عزیز آبوب چیقغان ابو جہل، وزی ہم بولار ایله برابر جہنم غرہ دانہ بولدی مکہ وہ دارالندو حضرت
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے ہلاک قبلمک اوچون مصلحتہ شریک بولغان اذن تورن قریشی
سہر اردین اذن ہیر عدد لاری یوقاریدہ گی جہنمی لارغہ ہمسفر بولدیلار قالغان اوچ لغز لاری اسلام
دین غہ مشرف بولدیلار۔

بدر اوروشیدہ بولوب اوتکان بعض مہم واقعہ لار

(۱) مسلمانلار اللہ تعالیٰ غہ چین دل لاری ایله یغلا دیلار و انہین نصرت وند و طلب قبیلہ یلار
پر در و کار فریاد لارین ایشیدی و دعا لارین قبول ایتوب مدد لاریغہ فرشتہ لار نے بیاردی و اللار
غہ دیدی کہ اسی فرشتہ لار من سیز لاریلہ دور من مسلمان بندہ لاریم غہ مدد ہیرینگ لار من کافر
لار دل لاریغہ خوف سا نوز من سیز لار لارینگ گردن لارین اوز دنگ لار و قول لارین تن لاریدین
جد اقبلینگ لار حقیقتہ واقعہ شونداغ بولدی (۲) اللہ تعالیٰ مسلمانلار کو زلار یغہ مشر کلار نے
و مشر کلار کو زلار یغہ مسلمانلار نے آزیلوب کور ساندی بوتہ ہیر سایہ سید، ارادۃ اللہ مسلمانلار
نے منصور و مظفر ایلادی و کفر و شرک اربابین مقہور و مغلوب ایلادی (۳) مجاہد لار عدل لارین
حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوز مبارک قول لاری ایله ترتیب ہیر و یلار اور و شہیدین اول
ہم لارینی نیگیل ہیر اولقوباسدی اندین ہمت و حوصلہ لاری تازہ بولدے دل لاریدین خوف و
وتشوش تمام کرتاریلدے (۴) ہم دین اول اوروش میںانی غہ بیعہ یننگ ایکے اوغلی عقبہ و
ثیبہ و عقبہ یننگ اوغلی ولید تو شوب مسلمانلار دین مبارک طلب قبیلہ یلار بولاز مقابل لاریغہ
انصار کرام دین اوچ کیشی چیقوب نوغری بولدیلار لار دیدیلار ہیر لار ہیر لارغہ مناسب و اتلار
دور سیز لار لیکن سیز لار اوز عمکزاوہ لاریمز نے طلب قبیلور ہیر کیسین حضرت حمزہ و حضرت علی و حضرت
عبیدۃ الحارث میدان غہ چیقوب لارغہ مقابل بولدیلار حضرت علی مقابل لاریدہ گی ولید نے اولدور
دیلا و حضرت حمزہ ثیبہ نے اولدور دیلا و عبیدہ الیہ عقبہ لار لاریدہ ہیر بار دین

حملہ رد و بدل ہوئی و ہر جہاں ریغ غالب کیلے آما دیلا کہیں حضرت نے حضرت علی با ادب
 عبیدہ مقابلہ کی عقبہ نے اولد و دیلا (۵) حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہایت
 مؤثرہ جیرو غلط قیلوب مسلمانوں کے اور و شغ ترغیب بیرو دیلا و شہید نازعہ جنت پر بلشتی بیان
 قیل دیلا بود غلطی اشنیوب سیدنا امیر بن الحکم یا ملا بیٹن ہر چہ خرمائے حقیقا روب سنا دل
 قیلوب تو رب دیدیلا کہ اگر بوجہ خرمائے تمام بولگو سچ ترغیب تو رسام اول عائدہ و زین پشاکان
 بو لورین دوسوزنے دیب قالغانا رضی آتوب تا شلاب اور داری کی کفر ز تو وہ لاریغہ اور دیلا
 اور و تمہ اور و تمہ آخر از لاری شہید بود دیلا بود و و شدہ ہمہ دین اول شہادت با این
 نوثر یکان ذات شول کیشی بود دیلا رضی اللہ تعالیٰ عنہ (۶) بو اور و شدہ ابو جہل اللہ تعالیٰ
 غہ و عا و ش قیلدی ای اللہ من بیلہ محمد یکمزدین قیسیر قمریندا شلاب لیغہ بے عاقبت راغ و
 نامہ قبول بشلا رنہ علاقہ سی کوب راغ بولساک ایرتہ کولے شولے سر لکون ایلا بود غات قبول
 بو رب میا ان وہ شیر غزان دیک ہر طرفہ جون ان اور رب یورگان والیدہ مدینہ نیک ایچی یا ش
 یگانہ چہ لارا کما حملہ قیلوب چلہ او لوگ قیلوب تا شلاب کیتدیلا رجناب عبد اللہ بن مسعود با شنی
 تمہ ہریت ہرا قیلوب آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم حضرت راریذ کیتور دیلا حضرت سیدنا صلی اللہ
 علیہ وسلم او شخص بو امت ینک فرعونی ایروسی دیدیلا (۷) بو اور و ش وہ سیدنا بلال رضی اللہ عنہ
 تمہ ہریت ہر کوب آزار لار جیرگان کافر امیہ بن خلف و او علی بن صہم حضرت عبد الرحمن بن عوف
 قول لاریغہ امیر تو شد دیلا حضرت بلال کوروب قالوب ای مسلمانا کفرینک باشی قولف
 کیمدی نیست قیلینک لار و دیدیلا مسلمانا برابر حملہ قیلوب اوزینی ہم او غلیبی ہم اولد و دیلا
 وہ بوجہ کہ جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یردین کفلارین تولد و روب تفرغ آندیلار
 وانی کافر لار طرفلاریغہ آندیلار لار دین کوز لیغہ تفرغ یرمگان کیشی قالما دی ہمہ لاریغہ برابر
 حسہ تیلدی قرء ان کریم دہ گی۔ وَمَا مَیْلَتُ اِذْ رَاٰ مَیْلَتُ وَاٰ لَکِنَّ اللّٰہَ اَحَبُّ
 آتی شہان واقعہ نے بیان قیلور (۹) بو اور و شدہ حضرت زکریا شہ بن محمد رضی اللہ عنہ ینک

قیلچہ پلاری اوز ولوب کیتدی فی الحال آنحضرت سلی اللہ علیہ وسلم اول جناب قول لاریضہ
 بیراوتون شانیینی بیردیلا رانی توتوب توروب قیمرلاتوب ایردیلا اول قیلچہ بولوب قالدی اول
 جناب شول معجزہ قیلچینی اوروشلارده استعمال ایتوب بوردوب آخر اوز لاری روقه اوروشید
 شهید بولدیلار (۱۰) بو اوروشده مسلمانلار دین اون نورت کیشی شهید بولدیلار (۱۱) حضرت
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بو اوروش غنیمتن مدینہ فہ قاتیوب کیتوب توروب صفراء و یگان
 مقامده تقسیم قیلدیلا (۱۲) بول اوسیده کافرلار دین نصر بن الحارث و عقبه بن معیط نام
 ایکی کیشینی اولدور دیلا مدینہ منوره غه منصور و مظفر بولغان و کافرلار دل لاریغہ خوف لار
 پیدا قیلغان حالده داخل بولدیلار بوشاندا مظفر قینی کوروب مدینہ اهلیدین کوب کیشی مسلمان
 بولدی منافق لار بائیلغ لاری عبد اللہ بن ابی و جماعه سی هم مسلمان بولدیلار پروردگار ینگ
 مسلمانلار غه بیرگان و نده سی اوز صدائتین روشن بیلدوردی .

جنگ بدر دین بولغان عبرتلیک واقعه لار دین بیری

قریش جماعه سیدین سفوان ناملیک بیر کیشی ینگ آتہ سی بدر اوروشده اولدور و رگان
 ایردے و عمیر نام ایک ینه بیر کیشی ینگ اوغلی اسپر توشکان ایردے بو ایکی کیشی ماکه دین ناشقاری
 پیغوب نہایتده مخفی بیر ریده اولتوروشوب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حق لاریده
 اوزاق گفتگو قیلشده سی قیسی بیر صورت ایله یو آدمی دنیا دین بیر طرف قیلسه بولور دین مشور
 لار ایتشدی .

نمردیدی مینگ بونیم دزد اولار ینگ قریشلاری بار و جاندا نم من اذوب کیتسام
 بے سر پرست قانور لار اینگ اوچون جرئت قیلد انما سمن بولماسه مدینہ غه باروب محمدنی اوزوم
 تنہا اولدوروب کیلور ایردیم .

عمر ینگ بوسوزین ایشتیگان سفوان تمام قریش لاریگنی من اوزور من بالہ چتہ لار ینگ

و لکن از چہ لہذا منتقدی بودی درین دیدی

مستوفی از این بوجوابی آنجا تہی بودی قرار پذیرنے حکیم بہما سون دیدی و اوزی
تہی پین قیامت سب از کور نماید و دوی و انگازہ سوزی اچو دوی و زیادہ نوشتا نامی مکر دین برینہ
روانہ و نامہ سب

بہین عمیر از کورند و درینہ غہ تہی شہر غہ نیروی بہ شد شریف تو غری لار لہذا بار سب تو بہ سہی
چو کوروب تو روب ایرویکہ تو بہ سہ لو کوروب سب بار سہ حضرت شہر فاروقی رضی اللہ عنہ تو بہ
آواز می چہ برفان طرفہ با تہی لاری الحال ایجا سہنی تا نور دیلا رودل را پروم قیامہ یار کہ بو تہی خان
نہایتہ جہر سہ سہ سہ دیکہ گانہ در تہی زین حضرت صلی اللہ علیہ وسلم غہ مسئلہ ایغہ باروب یا سہنی اللہ
تہی ر و سب کہ زین کیل و بدور سہی ایغہ جناب خد مسئلہ ایغہ کیل سب نور و بدور سہی عالم صلی اللہ علیہ
و سلم چہ سہ فیلا یار ای عمرانی تو سہ گیل کیلہ جہ سون کہین حضرت شہر ایگہ تہی چہ سہ سہ سہ
تو تہی کہ دینہ قول لارین تو روب غہ سہ اللہ س غہ آوب کیلہ یار سہ سہ عالم صلی اللہ علیہ وسلم
تہی یار ای کور تہی نے نوشتاتہ ہینگہ تا تہی تہی تہی کیل سون کہین کیل ای کور تہی تہی تہی تہی
دید یار تہی دیدی او غلوا دین خبر آغالی کیلہ ہم ہی کریم صلی اللہ علیہ وسلم سور و یار بو تہی چہ تہی
غہ سہ دو تا قوب کیلہ سہ
کہ بو تہی چہ سہ سہ قیامہ اسون رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم زید یار ای تہی تہی و اقعہ تہی
او تہی
تہی
تہی
تہی
تہی
تہی تہی

دید می یا رسول اللہ آمدی مینگ دیم تمام الشاندی و تصدیق ایندی که سیزه سبتہ خدا ایننگ کن
 پیغمبری ایجان سیزه فچان آسمان خبردار نے بیان قیامت گزیر بلغان دیب ایستا ناس از روک آمدی بو
 کسوسی واقعہ حقیقہ ہیرگان خبر لاریغہ بچوک انکار قبیلہ آنور من بونے من و صفوان دین باشقہ
 بچہ ہیر کیتی بیاس ایرد سے جناب پروردگاریم غزہ حساب شدیک سینگ مسلمان لو او شوم غزہ
 بو واقعہ نے سبب یلادی حضرت سید عالم سلی اللہ علیہ وسلم صی بہ لارغہ ارشاد قیلہ یلار کہ
 برادرینکیز نہ دین تعظیم ہیر نینگ لار قمر ان یوقیلہ درونگ لار و اولی نے آزاد تینگ لار
 عمیر دین یلاری رسول اللہ منگ اہارت ہیر سونلار مکہ خبر لاری اندہ فعلی خدا سیدیم دینی
 نہ دوست قیامی مینگ و سیر شوزا خا اطار کہ من موزہ دین ایسکاری مسلمانلار نے نہ قدر پریشاں
 قیافان بولسا مایسہ کی مشر کلار نے ہم شولہ قدر سوا تیبانی

عسوان تمیر نے مدینہ فخرنا تکاندین کیمین قریش سرور اناری ایلم ان انور و شرکانہ دین
 ایرد سے کہ ہر درن آنکون صبر نیلینگ لار و کور و ننگ لار کہ قہارخ ہیر غرسنہ لیاس کون سیزہ
 لارغہ کیاورا امید کل لاری آپہ نور جبر و واقعہ من تمام اولو تولودول لار شہرہ بابہر غمدر
 کبیر و شینگ لار اور نیغہ کیلور کیمین صفوان عمیر نینگ مسلمان بولنا نیکین شریکانہ لارون
 قولیہ دین لوشدی امید قیامت لاری نتیجہ ہیر سے نہا تیبہ و غزہ واقعہ کے اسی لار پور ہیر
 تیر کید دین عمیر یلم سرور لاشما کی و انکا پیچہ ہیر قسم امداد قیامت کی

عمیر مکر نہ کیسین اسلام مد بین میدہ باشدی کور کیمین آدم نے انکار استہانہ
 ایننگ بلینین برکتیدین ہیر سونچا اطلر ہر مسلمان بولار یلار

ہنگین کھنڈلاری حقیقہ ہیر آن اخشلارندہ
 آنخشلارندہ سلی اللہ علیہ وسلم لار شولہ پیش ایستہ بولکی

کتہ لار یلار یا شلار اول لار مدینہ کیمت حقیقہ ہیر لار اخشلارندہ ہیر لار
 انفال نینگ اول نازل بولوب بولواختلار فن کوناروب باشدی ہمیت رسول اللہ صی

علیہ وسلم قرآن کریم حکمی غہ مطابق تقسیم اتیدیلار بو غنیمتدین اوروش ده حاضر بولغان بیرینچ
 صحابی غہ هم تدا اور رسول حکمداری ایله مشغول بولغان سببلا ریدین نصیبه بیرلیدی الار دین
 بیرلاری حضرت عثمان ذوالنورین رضی اللہ عنہ، بولوب پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم یننگ
 نور چشملاری حضرت رقیه رضی عنہا ختہ بولغانیک لاریدین اول ذات ایله مشغول بولوب
 قالوب ایردیلا حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بدر اوروشیده مسلمانلار غایب بولدیلا
 دیب بشارت یبارگانلاریده بشرلار مدینه کیرگانلاریده بوجناب جنازه لارین دفن لاریغہ صحابہ
 لار مشغول ایردیلا بدر غنیمتدین اوروش ده شهید بولغان ذاتلار غہ هم نصیبه چیقاریلدی
 حضرت سیدنا صلی اللہ علیہ وسلم سلامت منظر لیک حالده قایتیب مدینه غہ یقین تبکانلاریده
 مدینه قیزلاری خرمند لیک قیلوشوب چیلدیرمه لاری نے چالوب توبانده کی شعر لار نے
 اوقوب استقبال ایتوشدی۔

طلع البدر علينا
 من ثلثات الوداع
 وجب لشكر علينا
 ما دعانا الله داع
 ايها المبعوث فينا
 حمت بالامر اللطاع

بدر اسیرلارین حقننده صحابہ لار ایله مشوره

حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ لار ایله قریش اسیرلاری حقلانده مشوره
 قیلدی لارجناب مرفاروق رضی اللہ عنہ عرض قیلدیلا رسول اللہ بوجماعه جنابلاریغہ مسلمانلاریغہ
 جانی دشمن دور لار نبوت ورسالت لاریغہ ایشاخادیلار اولدورکچی بولدیلا روطنلاریدین هیلا
 پیقاردیلار بولار دوست بولمسلا منگا اجازت بیرسونلار اوز قیرنیدا شمم فلانی نے اولدور ای حمز
 غہ امر قیلینگ عباس نے اولدورسون وعلی غہ بیورونگ عقیل نے اولدورسون دینا بیسون که
 بیزلارینگ دن لاریمزده مشرکلار اوچون رتم یوقدورمن مناسب کوراسمن که حاضر دین اوزلاریغہ

امیر بوسون بولارینگ ہمہ سیننی باشین آریوک عالم مشر کلار دین پاک بوسون حضرت عمر سینگ
 بوسوزلاریغ انصار کرام دین حضرت سعد بن معاذ و حضرت عبداللہ بن رواحہ تابع قبیلہ یلارہ
 کین حضرت ابوجہر عرض قبیلہ یلار یارسول اللہ بولار اوز اهل لاری و اوز قوم لایدور
 اللہ تعالیٰ جنابلارین بولارغہ غالب ایتدی و بولارنے اوزلاریغہ امیر قیلوب بیر شہ سینگ راتیم
 شولدور کہ بولار دین فدا آلوب اوزلارین قویوب یبار ایلوک آلفان فدا لاریغہ غلہ سلن آلا
 یلوک اسغدادیمز نے زیادہ قبیلہ یلوک زیادہ قبیلہ یلوک خدا دین امیدیم بار کہ بولار سیر لاریغہ تالوب
 اوزلارین مدد لاریغہ خدمت قیلورلار و شاید برکتلار دین مسلمان بولور اسلام منصفیتی غلہ حرکت
 ایتورلار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مرحمت قیلدی یبار اللہ تعالیٰ بعض انسانلار اول زارین
 شوانداغ طایم قیلور کہ ہر قنداغ یومشاغ نرسہ دین ہم یومشاغ بولور و بعض انسانلار اول زارین
 شوانداغ قیتغ قیلور کہ تاش دین ہم زیادہ قلوب کیتورامی ابوجہر سینگ دلتاک حضرت امیر
 داری کی طایم بیر ایلوب دور اول ذات دیرلار کہ **مَنْ تَبِعَنِي فَاَتَتْهُ رُبِّي وَ مِنْ عَمَلِي**
فَاِنَّكَ غَفُورٌ یعنی ہر کیم منگما تابع بولوب دور اول آدم منہ دین دور
 و ہر کیم منگما فرمان بولوب دورای مولیٰ سن غفور و رحیم دور سن دلتے عمر سینگ دلتاک حضرت نوح
 دل لاری کی قیتغ بیر ایلوب دور اول ذات دیرلار کہ امی رحیم یوزلیغہ کافر لار دین بولور
 ایلیک کیشی نے تیریک قویماگیل۔

حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ہر ایک کتہ صحابی سوزلارین مدح و تعریف قیلوب
 توردب آخردہ اوزلاری حضرت ابوجہر رانی لاریغہ قوشولد یبار چونکہ ہر ایک برابرا سلام
 عزتی و کفر و شرک اصحاتی غلہ طرفدار ایردے صحابہ لاریغہ دیدیلر سیر لار بولور کونلار دہستان دور سیر
 بیچ بیر امیر نے فدایہ سیر قویوب یبار منگ لار قریش بولور واقعہ نے ایشتیوب ہر دور و رنگان کتہ
 لاری اوچون بیر آسی عزالوقلوب یغلا دیلار۔

اسیر لاری کے قوت قاریش حرکتی

مشرک لار طر فلاید بن ہمہ دین اولیٰ مطلب بن ابی وداعہ مدینہ غہ باروب آتہ سنی او چون
 تورت مینگ درہم فدیه بیروب بو شاتوب آلوب کیندی کین تمام قریش جماعہ سی اوز اوز
 اسیر لاری او چون تورت مینگ درہم دین فدیه بیروب بو شاتو با شلا دیلار ہر کیم فدیه بیرون
 قادر بولماسہ و اوزی او قوش دیانیشی سخشی بلیسہ مدینہ بال لاری بن اذن عدد نے قویغ
 تاپشور دیلار لار بولار نے تقدیم بیروب بو لوب کیندی بیروب لار بو اسیر لاری بن اذن
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم و اماد لاری قیز لاری حضرت زینب یزید مینگ اسیر لاری ابو العاص
 بن الربیع ایردست قریش ایله مسلمانلار اورتا لاری نہایتیدہ بوزولگان کونلاردو بوزولدی شہ
 نمانولارین طلاق قیلماک آتہ لاری بن علاقہ اوز منگہ ترغیب بیریشدی لار لکن بو ذات قبول
 نیلما دیلار وقتیکہ بول کیشی ہم ہرزہ اسیر تو شکان ایردی لار بو خبر نے ایشتیوب حضرت زینب
 رضی اللہ عنہما اسیر لاری طر فلاید بن ہمہ دین فدیه بیروب بو شاتوب آلوب قصدیہ نکاح کیچہ لاری
 والدہ لاری ام مومنین حضرت ندیجہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا تا قغان طلا بولون تا تونچاق لاری بن
 مدینہ غہ باروب دیلار حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم بوزومہ نے کوروب کونگل لاری بوزولدی
 وصحابہ لار غہ قاراب اگہ لکن بولسہ بوزومہ نے آنامای زینب امیری شہ بو شاتوب بیبارہ
 لار شکیز دیدیلار صحابہ لار غہ لاری بوجم غہ راضی بولدی لار کین ابو العاص غہ خاتونہ زینب
 نے مدینہ غہ ہجرت او چون اجازت بیرمکین شرط قیلوب توروب جو اب ہر دیلار ابو العاص بو
 شرطنی قبول ایتدی مکہ غہ باروب حضرت زینب غہ قبلہ گاہ لاری بن خدمت لاریغہ بارما قدام
 بیروی جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم آدم بیارب مدینہ غہ آلدور دیلار مکہ مکرمہ
 فتحی دین بیر آزدت اینگاری ابو العاص مسلمان بولدی حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم خاتون دین او شال اولدی نکاحی ایله اوزیغہ قاتیاروب بیرو دیلار

بو اوروش امیرلار پیرین امیرلاری آخیرت صلی اللہ علیہ وسلم نیک خدمتگارانی حضرتتہ عباس
 ایرویلار بو جناب نے حقیقتہ فرشتہ اندر یک ایلا اور شیخہ آلوب بیقغان ایرسے امر بولدیکد لو کیت
 هم اور طرغلا یریب و سلم کہ لاری بو کسب ادک منیل طرفیدین فدیہ بیرویب بو شا سونلا
 عرض فیله یلہ کہ یارسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کی سالہ تو شولہ وک نہ او چون فدیہ بیرویلر خوب
 بیرویلر کہ سیرلار ظاہر وہ دشمن لاری بلہ برابر دینگیزارا لارنا چا فدیہ لارین تو را دیلا حضرتت
 عباس دیدہ پیر یارسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قریش قوم دو ہمدین متاج قنوب تویر یلا حضرتت رسول
 اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دید یلا رچوک متاج بو لور سن حال بو کہ خانو نیگاس م نفس قویبقہ
 کوب کتہ مبلغ تابشور دینگ و دیدینگ کہ اگر من او زوم اولوب کیتسام هم سنی ہمدین زیاد
 دولتند پیر خاتون قیلوب قویوب کیتہ کم بوسوزنے ایستنیوب حضرتت عباس قبل بو دیلا
 رو دیلا کہ قسم خدا نامی نہ کہ بو واقعہ نے خدا رین باشقہ بیکیم بیلماس یرسے عرض جناب
 سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دنیا خلقیغہ روشن کورساند یلا کہ عدل و مساوات و بے طرفلیک
 قنذغ بو نور صلی اللہ وسلم

امیرلار نے اولدور مای فدیہ آلوب قویوب یبارگانلاری او چون مسلمانلار غناب نزول

امیرلار دین فدا آلوب بو شائیش حقدہ بو آیات شریفہ نازل بولدے مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ
 أَنْ يَكُونَ لَهَا أَسْرَىٰ حَتَّىٰ يُلْتَمَسَ فِي الْأَرْضِ نَزِيرٌ وَكَانَ عَرْضُ الْأَرْضِ وَاللَّهُ يَرْيُدُ
 الْآخِرَةَ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۗ لَوْ كَاتَبَ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَسَلَّمُ فِيمَا أَخَذْتُمْ
 عَنْ آبَائِكُمْ ۗ

یعنی پیغمبر او چون بولانق ایس ابردیگ اینک قاشیدہ امیرلار تورسون تاکہ یر یوزیدہ خوب
 قان توکسون سیرلار دینا مال لارین ایستار سیرلار و اللہ تعالیٰ حضرتت مسلمانین خواہدر

واللہ تعالیٰ غالب حکمتیک ذاتہ اور اگر اللہ تعالیٰ طرفیدین اولدہ یازیلیگان حکم بوتما سے
ایردی بو آلفغان نرسہ لاریکیز توغریسیدہ میز لارغہ بیوک بیر عذاب نازل بولور ایردے سورہ
انفال ۶۱ - ۶۸ خلاصہ حق یولغہ کیر گوجی لارنے توسوب اللہ تعالیٰ یننک دینی غہ مانع بولغان
جماعہ نے خوب قریب تانلارین توکما گونچہ الاردین اسیر سفلانک ممنوع ایردی ایننگ اوچون
بولارنے فدیہ آلوب بوشا تکا نلاری اوچون بعض مسلمانلار غہ عتاب قیلونور اگر بونرس
حقیقتہ قلم کیتکان بیز نرسہ بولمغانده مسلمانلار غہ عذاب نازل بولور ایردے امیددی آولغان
نرسہ لاری حلال و پاکیز دور آنسونلار تناول قیلسونلار منہ بو عتاب مسئلہ سی اسلام دینین
الہی بیردین ایکانلیگین و رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طرفلاریدین تو قومہ بیز نرسہ ایس
ایکانلیگین اثبات قیلور اگر بودین اوللاری توزگان بیردین بولگانده صحابہ کرام اکثر تیلارین
قرار لاری ایله بولغان نرسہ اوچون جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ عتاب نازل
بولور می ایدی۔

فائدہ

ادشبو یکنچی سنہ ہجریہ وہ حضرت فاطمہ زہرا رضی اللہ عنہا نے جناب علی المرتضیٰ رضی اللہ
عنہ غہ تکا حلاسی بولدی حضرت علی یاش لاری یگر مہ بیردہ بولوب حضرت فاطمہ عمر لری اون
بیش وہ ایردے و ہم شول سنہ وہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم جناب عائشہ رضی
اللہ عنہا ایله تو شولدی لاری یا شلاری تو قوزو ایردے و شول سنہ وہ اسلام دینی یننک خطر لیک
بیوک دشمنی کعب بن اشرف یہودی حضرت محمد بن مسلمة ا لادھی تدبیر لاری ایله اولدو
ریلوسے اللہ تعالیٰ بو کافر شریدین مسلمانلار غہ نجات بیردے۔

قریش جماعہ سی یبنگ مدینہ غہ تور توچی حملہ سی دا روشی

اد چوچی سنہ ہجریہ ماچی شوال آئندہ مکہ لیک قریش جماعہ سی مدینہ المنورہ غہ نیہ حملہ
 قیلدیلار بو وقعہ الار تمام مملکتدین اعانہ توپلا دیلار ابو عترہ نام لیک بیر شاعر بو تون جازدہ
 ایلا نوب یوروب خلقتنی اوروشغہ دلالت قیلدی وہنی کنانہ قبیلہ سین قریش مددیغہ آمادہ بیتہ
 شام تجار تیدین حاصل بولغان ایلیک مینگ مثقال طلائق ویر مینگ عدو تو یہ نے اولکونچہ
 تقیم قیلونمغان ایرسے ہمہ سین بو دفعہ ده گی اوروش اعانہ سیغہ قوشوب یباریلدے بو اوروش
 ده مکہ ده توپلا نوب مدینہ طرفیہ تلمہ اوچون روانہ بولغان شکر بیش مینگ عدو ایرسے
 بولار دین اوچ مینگ نفر لاری تو یہ غہ مینگانلار ایرسے ایکی یوز آتلیغ بار ایردے
 یی یوز نفر تیمیز زره کیگانلار هم بار ایردے۔

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم رامی مبارک لاری بو دفعہ مدینہ دین حقیقہ مای شہر
 ایچیہ توروب اوروشمک ایردے لیکن کوب ینگ خواہشی ایله تاشقاریغہ چقبوب اوروشمکنغہ
 قرار بولدی کیین مسلمانلار احد تاغینغہ یقین بیر میدان ده توروب الارغہ مقابلہ قیلدیلار اسلامی
 شکر مجموعی بیر مینگ نفر ایردے لیکن منافق لار سردالاری عبد اللہ بن ابی اوچوز نفر اولیغہ
 قرانان آدم لار نے آلوب یول دین قایتوب کیتدی یی یوز گنہ مسلمان ینک بیش مینک نفر
 کافرغہ مدافعت اوچون مقابلہ لاری حقیقتہ نہایتہ و آغیر دین آغیر بیر مسد بوسم خداغہ بولگان
 ایمان صادق و حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ بولغان اتباع کامل لارین برکتیدہ اللہ لاند
 مسلمانلار تاغدیگ برقرار توروب اوروشدیلار اوروش باشلانغان زمان اجدادہ
 مسلمانلار کافر لارغہ غالب کیدیلار لار دین اون ایکی نفر عمبر دار لاری اولدورولدی سکیزین
 حضرت علی اولدوروب قانغانین ہاشقہ لار اولدورولدی لیکن بو منظریت نے کوروب سمان
 تیراندانلار رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قولغان تاغ ارا یعنی دین قوزغالوب میدان طرفیغہ

تہ روپ قائلہ یار قباچوب کینوب تورگان دشمن بولہم مقام ینگ خالی فالغان نینین کوروب قاروب
تیز دین بیرتہ جماعت او شال یینے اشغال اتوب مسلمانلار نے ایکی طرف دین اور تاغہ آتوب
عماد قبیلہ یار بوفو وہ مسلمانلار غم کوب نقصان بولوب ہمہ لاری ہر طرف غمہ تار قاروب کیتدیلا حضرت
سید نام صلی اللہ علیہ وسلم قاشلار یدہ اون ایکی نفر گنہ صحابی قالدیلار حضرت ابو بکر عمر علی عبدالرحمن
بن عوف سعد بن ابی وقاص طلحہ زبیر ابو عبیدہ با شقہ لار دشمنلار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ
وسلم نے تاشاران قبیلہ یار ابن قبیثہ ینگ تاشی ایلم مبارک پیشانہ لاری و ابن ہشام تاشی ایلم
ببارک بیلم لاری زخمی بولدی غمہ ینگ تاشی ایلم حضرت صلی اللہ علیہ وسلم ینگ تورت عدد
مبارک تیشلاری شہید بولدی و اونلاری بیر چوقور غمہ تیشیلدی یار بیز دین فلق اور تا سیدہ رسول
اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اولدو رولدیلار دیگان آدازہ پیدابولدی مدینہ دین خاتونلاری یوگوروشوب
یتوب کیلدیلا حضرت فاطمہ و حضرت عائشہ رضی اللہ عنہما ہم کیلدیلا حضرت فاطمہ قبل گاہ لارین
زخم نارین یوودیلار یوریا کویدوروب جمر احتلاریغہ قوبدیلا قانلاری توختادی حضرت علی سوتاشوب
کیلتوروب تور دیلار و حضرت عائشہ و ام سلیم مشک لار نے کوتاروب زخمی صی بہ لارعت سو
ایچوروب تور دیلار بومیدان وہ تیشیش نفر صحابی شہید بولدیلار۔

بو اوروش دو بولغان نقصان لار ینگ بیری بلکہ اولوغی جناب حضرت مصعب بن عمیر
رضی اللہ عنہ ینگ شہادت لاریدور بوجناب ہمہ دین ایلمگار سے مدینہ غمہ معلّم بولوب کیلگان ایر
دیلا بوجناب وعظ لارین برکتیدین اوس و خزر ج قبیلہ لاری مسلمان بولغان ایر دیلا ر خاتونلارین نالاری
حمنہ ایزدے او شال حمنہ ینگ اکالاری و ہم طغالاری ہم شہید بولوب ایر دیلا اول اول جناب
طغوا اکالارین شہادت لارین تبرق یتوب ایردی اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ دیدیلار
وانار حقا ر یغہ دعا قبیلہ یار کین ایر لارین شہادت لاریدین خبر بیرلیب ایر سے بے اختیار آہ
تارتدیلا حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار کورونگ لار بونیکخت خاتون ایرینی نہ قدر
بخشی کورور ایکان۔ او شہو جنگدہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ینگ محترم عمک لاری

اَمَّا اللهُ وَاللهُ الَّذِي لَوْلِيهِ حَضْرَتِ مَرْوَةَ كَسَمِ شَيْبَةَ بُولَه يَلِدُ رُوْحَهُ لَوْ جَبَلًا بِأَيْتَابِهِ مَبَارَكَةً حَتَّى لَأَرَيْنَا مَسِيحًا
 جَسْمًا يَكُ اللَّيْلَةُ أَوْ بَسْرِيَّةً قَيْدًا يَلِدُ رُوْحُ اللهِ عَنْهُ وَعَنْهُ نُوْحٌ مَلَكَةٌ جَبَابِلَةُ بْنُ لَسْرِيَّةٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَنْتَسِبُ
 سُبَارَكٌ وَجُودٌ لَارِيغَةٌ تَمِيْشُ بِرَدِيْنِ ادْوَقِ تَيْكِيْبِ شَمِيْدٍ بُولَه يَلِدُ بَرَّوْرًا وَرُوْحَهُ حَضْرَتِ ابُوْرَبِيْنٍ حَسْبُكَ طَاهِرٌ
 عَلِيُّ رَبِّي اللهُ عَنْهُمْ ادْوَقُ قَدْرٌ شَجَاعَةٌ وَبَانَتْشَانِيَاكُ كُورِسَاتُدِيَاكُ اسْلَامُ تَارِيْكِي الْاِرَائِيَهُ قِيَا مَتَّقِيَهُ فَحَسْرُ
 قَيْلُورَسِيَهُ نَاظِرَةٌ قَوْلُ لَارِي جَنَابِ سَوَالِ السُّدَّصِلِ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَفِدَارِيغَةٌ آتِيْلِيْكَاكَ اَوْ تَلَارَاوْجُوْنَ سِيَهْرِ
 زَلِيْفَةٍ سِيْنِي اَوْ قَيْدِيَهُ اَوْ زِيْ مَعْمُ عَمْرُؤِيْ سِيَهْرِ سَلِ بُولَه قَانَدِي بُوْرَجَنْكُوْهَ سِيَهْرِ حَسْبُكَ نُوْنُ مَعْنَى آتِي سِي
 وَاكَا سِي دَائِرَةِ هَمْ لَارِي بَرَابَرِ شَمِيْدٍ بُولَه يَلِدُ رُوْحَهُ نَادِيغٌ بُولَسَه نَعْمٌ دِيْرَا يِرْدِيَهُ حَضْرَتِ رَسُوْلِ اللهِ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُوْحُوْ كُدُورَلَارَاوْدَمَلَارُجُوَابِ سِيْرِدِيَاكُ اَلْحَمْدُ لَكَ سَلَامٌ لَكَ دُرَلَارَاوْرُدِيَاكُ اَلْحَمْدُ لَكَ صَلَّى
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْتَسِبُ رَحْسَارَاوْرَلَارِيْنِ مَنَگَا بِيْرَبَارُ كُورِسَاتِيْكَ لَارُوْقَيْتِيْكَ جَمَالُ مَعْنَى زَلِيْفَةٍ لَوْشِي
 بِهٖ اَخْتِيَارِ صِيْحُوْ اَوْ رُوْبِ دِيْدِيْكَ رَسُوْلُ اللهِ **كُلُّ شَيْءٍ يَكُنِيْ بَعْدَ الْاَجَلِ** يَعْنِي اَنْزِلَاكُ
 سَلَامَتِ بُولَسَه لَارَاوْشَقِ مَصِيْبَتِ لَارِي سِي دُوْرَاوْشِيْوَاوْرُوْشَدَه بَعْدُ نَسِي بَلَاغُ رُوْحِ قَيْدِي بُولَه
 يَا رَسُوْلَ اللهِ بِرُحْمَتِي وَرَحْمَتِيَهُ دَعَايُ قَيْلَسَه بَرَجُوَابِ سِيْرِدِيَاكُ مَن دِيَا نَادِيغَتِي بَرَقَيْلُورَسِيَهُ
 وَرَمَتِ اَيْتُوْتِي بِيْرَ اَنْسَانِ بُولَه كِيْمَا دِيْمَه اَعْمَلُ نَامُ اَوْ جُوْنَ نُوْحِي رَمَتِ بُولَه كِيْمَا دُوْرَمَن
 اِيْ يِرْدِيْ رُوْكَ اِيْمِ مِيْنِيْكَ قُوْمِيْنِي مَعْنَى اِيْتِ قَيْلَسِيْ كَسِي نُوْسُوْكَرَا حَاغِي بُولَه مِيْنِيْكَ شَمِيْدِيَهُ
 بِيْلَمَا يِدُورَلَارَاوْدِيْدِيْلَارَاوْرُوْ

اَمَّا اللهُ وَاللهُ الَّذِي لَوْلِيهِ حَضْرَتِ مَرْوَةَ كَسَمِ شَيْبَةَ بُولَه يَلِدُ رُوْحَهُ لَوْ جَبَلًا بِأَيْتَابِهِ مَبَارَكَةً حَتَّى لَأَرَيْنَا مَسِيحًا
 جَسْمًا يَكُ اللَّيْلَةُ أَوْ بَسْرِيَّةً قَيْدًا يَلِدُ رُوْحُ اللهِ عَنْهُ وَعَنْهُ نُوْحٌ مَلَكَةٌ جَبَابِلَةُ بْنُ لَسْرِيَّةٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يَنْتَسِبُ
 سُبَارَكٌ وَجُودٌ لَارِيغَةٌ تَمِيْشُ بِرَدِيْنِ ادْوَقِ تَيْكِيْبِ شَمِيْدٍ بُولَه يَلِدُ بَرَّوْرًا وَرُوْحَهُ حَضْرَتِ ابُوْرَبِيْنٍ حَسْبُكَ طَاهِرٌ
 عَلِيُّ رَبِّي اللهُ عَنْهُمْ ادْوَقُ قَدْرٌ شَجَاعَةٌ وَبَانَتْشَانِيَاكُ كُورِسَاتُدِيَاكُ اسْلَامُ تَارِيْكِي الْاِرَائِيَهُ قِيَا مَتَّقِيَهُ فَحَسْرُ
 قَيْلُورَسِيَهُ نَاظِرَةٌ قَوْلُ لَارِي جَنَابِ سَوَالِ السُّدَّصِلِ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَفِدَارِيغَةٌ آتِيْلِيْكَاكَ اَوْ تَلَارَاوْجُوْنَ سِيَهْرِ
 زَلِيْفَةٍ سِيْنِي اَوْ قَيْدِيَهُ اَوْ زِيْ مَعْمُ عَمْرُؤِيْ سِيَهْرِ سَلِ بُولَه قَانَدِي بُوْرَجَنْكُوْهَ سِيَهْرِ حَسْبُكَ نُوْنُ مَعْنَى آتِي سِي
 وَاكَا سِي دَائِرَةِ هَمْ لَارِي بَرَابَرِ شَمِيْدٍ بُولَه يَلِدُ رُوْحَهُ نَادِيغٌ بُولَسَه نَعْمٌ دِيْرَا يِرْدِيَهُ حَضْرَتِ رَسُوْلِ اللهِ
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُوْحُوْ كُدُورَلَارَاوْدَمَلَارُجُوَابِ سِيْرِدِيَاكُ اَلْحَمْدُ لَكَ سَلَامٌ لَكَ دُرَلَارَاوْرُدِيَاكُ اَلْحَمْدُ لَكَ صَلَّى
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْتَسِبُ رَحْسَارَاوْرَلَارِيْنِ مَنَگَا بِيْرَبَارُ كُورِسَاتِيْكَ لَارُوْقَيْتِيْكَ جَمَالُ مَعْنَى زَلِيْفَةٍ لَوْشِي
 بِهٖ اَخْتِيَارِ صِيْحُوْ اَوْ رُوْبِ دِيْدِيْكَ رَسُوْلُ اللهِ **كُلُّ شَيْءٍ يَكُنِيْ بَعْدَ الْاَجَلِ** يَعْنِي اَنْزِلَاكُ
 سَلَامَتِ بُولَسَه لَارَاوْشَقِ مَصِيْبَتِ لَارِي سِي دُوْرَاوْشِيْوَاوْرُوْشَدَه بَعْدُ نَسِي بَلَاغُ رُوْحِ قَيْدِي بُولَه
 يَا رَسُوْلَ اللهِ بِرُحْمَتِي وَرَحْمَتِيَهُ دَعَايُ قَيْلَسَه بَرَجُوَابِ سِيْرِدِيَاكُ مَن دِيَا نَادِيغَتِي بَرَقَيْلُورَسِيَهُ
 وَرَمَتِ اَيْتُوْتِي بِيْرَ اَنْسَانِ بُولَه كِيْمَا دِيْمَه اَعْمَلُ نَامُ اَوْ جُوْنَ نُوْحِي رَمَتِ بُولَه كِيْمَا دُوْرَمَن
 اِيْ يِرْدِيْ رُوْكَ اِيْمِ مِيْنِيْكَ قُوْمِيْنِي مَعْنَى اِيْتِ قَيْلَسِيْ كَسِي نُوْسُوْكَرَا حَاغِي بُولَه مِيْنِيْكَ شَمِيْدِيَهُ
 بِيْلَمَا يِدُورَلَارَاوْدِيْدِيْلَارَاوْرُوْ

ایش کوروسہ نہ اسباب و نہ سلاح قائدہ پیرورونہ نو پچلیک (۲) مشرکلا ر بو اذرو شدہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تیفہ لاریغہ تیوب کیلوب اولدورمک اوچون برابر حملہ قیلدیلا رالارمہ لارین بدافہ قیلوب تیوروب اوزاون نضر صحابی شہید بولدیلا ر آخرده حضرت طلحہ رضی اللہ بار طاققلاری ایله الارنے قاتیار آل دیلا ر لیکن مبارک قول لاری همیشه لیغہ نسل بولدی حضرت ابودجانہ رضی اللہ عنہ اوزوجود لارین حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طرفلاریغہ آیدگان اوقلار و حملہ لاریغہ سپر قیلوب تور دیلا ر (۳) حضرت قتادہ بن النعمان رضی اللہ عنہ یننگ مبارک کوزلاری اوریندین چیقوب کیندی حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مبارک قول لاری ایله اول کوزر نے اوز جایغہ قاتیاروب قویدیلار بو کوزلاری اچکی کوزلار یلین زیادہ روشن و بخششی بولوب کیندی دعایو اوروشده حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے اولدورمک قصدیده آبی بن خلف آت اوستیده جولان اوروب کیندی لیکن بیر یار جوابی حملمه لاریغہ طاقت کیلدورا آلمان قاچدی مک نہ تیماسی توروب یولده نمرن دیگان مقام ده چشم نه روانه بولدی .

اول نفر اکابر صحابہ کرام یننگ منطلو ماہ شہادت تاپیشلاری

أحد جنیدین کین قریش باعہ سی آرام اولتور مار دیلا ر بلکہ مسلمانلار نے پریشان قیلیمک اوچون بہر قسم چارہ لار کور دیلا ر چنانچہ غرض و قارہ قومیدین یتی کیشی نے یسامہ مسلمان قیلوب حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم غم متلا ریغہ یبار دیلا ر لاریغہ عرض قیلدیلا ر یا رسول اللہ بیزلار یننگ قوملاریمیز مسلمان بولوشغہ بالکل تیار بولدیلا ر جنابلاری بیزلارا اوچون بیر نیچہ معلم رهبر بیرسون لاریجناب میں عالم صلی اللہ علیہ وسلم اولن نفر صحابہ غہ حضرت عاصم بن ثابت رضی اللہ عنہ نے سردار قیلوب بولارغہ قوشوب بیر دیلا ر وقتیکه بوصحابہ لاریبیر معین مقام غہ باروب ایردیلا ر لولار نے تیرگیب گرفتار تیمک اوچون ایکی یوز نفر آتلیغ نوجوان قیب کیدیلار صحابہ لارا لارغہ اوزلارین تسلیم ایتمای اودوش باشلا دیلا ر اودوشده اودوشه سیکز صحابی اوز شال یروہ شہید بولدیلا ر و حضرت جنیب ایله حضرت

زید بن دثنہ ایچی لاری نے تیرنگ اسیر قیلوب آلدیلار اصل رہ بو واقعہ سبب بولغان کیشی بیر خاتون ایردی اول عہد قیلوب ایردی کہ ہر کیم حضرت عامم نینگ باشی نے معگا کیلتور سہ یوز تو یہ بیرو من شول تو یہ لار طمعیہ بو واقعہ تو غولوب ایردے حضرت عامم بوسوز نے ایشتیگان ایردی لار ایسدی بیلدی لار کہ بولار بوجناب اولگانلار دین کیین باشلارین آلوب بارور لار ایننگ اوچون دعا قیلدی لار یا اللہ کانر لار میننگ جسم نے بحر مت قیلما سونلار تم لار نینگ قول لاریغہ تو شمانون کیین کافر لار بو ذات نینگ باشلارین جدا قیلک اوچون ارادہ قیلوب ایردی لار اللہ تعالیٰ آری غہ اوخشاگان بیر جانور لار نے بیاردی لار کیلوب تمام بدنلارین اوراب آوشدی، پیچ بیر حصہ بدنلاری کورولما سی قالدی ہر کیم یقین کیلسہ اول جانور لار حملہ قیلوب قریب اہلاک قیلوب باشلار ایردی لار آخر کافر لار دین بیر لاری دیدیکہ حاضر تو یوب بیر نینگ لاریقین بارمنگ لار کچقرون بو جانور لار ہمہ سی اوچوب کیلتور کیین باشنی علاحدہ قیلوب آور مینر کچقرون بیر باغین بولدے سیل کیلوب حضرت عامم مبارک تن لارین بیر طرف آقوزوب آلوب کیتدی کافر لار آختاروب تا پالمای مانیوس قالدیلار یوز تو یہ دین ہم محروم بولدی لار دنیا و آخرت خسارہ سیغہ برابر بولوقدی لار کیین بو جماعہ حضرت غیب و حضرت زیدنی آلوب کیتدی لار بیر نیچہ کوندین کیین ہر ایکے لارین مکہ غہ آلوب باروب قریش غہ ساتوب کتیدی لار قریش بولانے عارث بن عامر اویندہ نیچہ کون طعام و سو بیر مای سقلار دیلار بیر کین صاحب خانہ عارث نینگ یاش بالہ سی بیر پیچاق نے اونیا ب توزوب باروب قالدی حضرت غیب بالہ تولیدین پیچاق نے آلوب قویری لار اونسی تیزہ لاریدہ اونیا توب اولتور دیلار ناگا د عارث نینگ خاتونے کوروب قالدی کہ بالہ پیچاق ایلہ غیب قاشیغہ باروب اولتور و بدور بولمالنی کوروب خاتون بے اختیار عیہ اوردی غیب رضی اللہ عنہ دیدیلار ای خاتون سن گمان قیلور سن کہ من بو معصوم بالہ نے اولدور و من ہرگز ہرگز سوانداغ بولماس مسلمان غدرو خیانت بیلمایدور۔

بیر مرتدین کیین قریش جماعہ سی بولایچی بے گناہ اولوغلار نے اولدور مکی بولوب دارا سٹیغہ آلوب بارور دیلار کہ اگر وینلار نینگ دین قاتیسانگیز لار سیز لار غہ نجات بیر یول بوق ایسہ

اولدو دولور سیزلار لار جواب بیر دیلار که دینمیزنه تاشلاماچی بولسک اندین قالغان جان نے نہ قیلور میز بیز
 لار ہرگز غدا ہدایت قیلغان یولدین قایما سمیز قریش سوال قیلدی اسی خبیب ہیچ بیر تمنا دلنگدہ بارجی
 بیزانے سنگا بیر املیک حضرت خبیب دیدیلار ایکی رکعت نماز اوقوب آیشغہ اجازت بیر بلیسہ ممنون
 بولور ایردیم لار مہلت بیر دیلار جناب ایکی رکعت نماز اوقوب آلدیلار و دیدیلار دشمن تورقدی ویب
 ملامت قیلغاندہ نمازیمنی نہایتیدہ خضوع و خشوع ایله اوقوب آنغان بولور ایردیم کیسین دشمنلار ہر ایکی
 لارین دارغہ آس دیلار و نیزہ لیک لارغہ بولور و دیلار لار نیزہ لاری ایله ہر ایکی لارین تمام اعضا لارین تیشک
 تیشک قیلوب تاشلا دیلار بولایکی مقدس ذات ینگ اسلام غمہ مجتلااری نہ قدر زیادہ حق دین وہ قدر
 مستقیم و خدا لارین وعدہ سیغہ نہ قدر ایشا پنجا لاری بلند ایردیکہ بوقدر کلفت و ازیت نے چیکوب توردب بیرا
 اوف دیما دیلار و چہرہ ناری اوزگار مادی بلکہ جناب سیدنا خبیب رضی اللہ عنہ، دشمنلار مقابل لاری لار
 ینگ قیلغان ظلم و ستم لاریغہ جواباً بوتون دنیا مسلمانلاری اوچون شونداغ کونلار دہ دس عبرت بولدریک
 بومبارک بیت لارنے اوقوب دشمنلارنے انگشت بندان قیلوب کتیدیلار۔

لَقَدْ جُمِعَ الْأَحْزَابُ حَوْلِي وَالْبُودُ قَبَائِلَهُمْ وَاسْتَجْمَعُوا كُلَّ جَمْعٍ

تحقیق آدم لار مینگ اطرافمیغہ توپلان دیلار و تمام قبیلہ لارین جمع قیندیلار و جماعتلارین توپلا دیلار۔

وَكُلُّهُمْ مُبْدِي الْعَدَاوَةِ جَاهِدُ عَلَيَّ إِنِّي فِي وَثَاقٍ يَمْضِيْعٍ

دھم لاری مینگ اوچون عدا دیلارین ظاہر قیلور لار و اوقتا لور لار چونکہ من بندی من ہلاکت یریدہ من

وَقَدْ جَمَعُوا أَبْنَاءَهُمْ وَنِسَاءَهُمْ وَقُرِبْتُ مِنْ جِدْعٍ طَوِيلٍ مَمْنَعٍ

دبولار اولاد لارین و خاتونلارین توپلاب کلدیلار دمنی بیرا و زون و بلند دار آسینغہ کیلتور دیلار

وَقَدْ خَيْرُوفِي الْكُفْرَ وَالْمَوْتُ دُونَهُ وَقَدْ هَمَلْتُ غِنَايَ مِنْ غَيْرِ مَجْرَعٍ

دمنی کفر قبول آسیمگہ چاقور لار حال بوکہ اولوم اندین یقین دور و ایکی کوزوم پاش توکور لیکن غنیم بوقدو

فَلَسْتُ بِمُبْدِي لِلْعَدُوِّ وَتَحَشُّعًا وَلَا جَنَاءًا إِنِّي إِلَى اللَّهِ مَرْجِعِي

چونکہ من دشمن فداگیلما سمن و اندین تورقما سمن البتہ بیلور من کہ آخر ربیم محفوظ لیغہ بارور من۔

وَلَسْتُ أَبَالِي حِينَ أُقْتَلُ مُسِيماً عَلَى آتِي جَنبٍ كَانَ فِي اللَّهِ مَصْرَعِي

و من وقتیکہ اسلام دہ اولسام ہیچ پروا قیلا سمں کہ اونگ دین جان ہیردیم می یایب دین خدا قربانی دور من
وَذَلِكَ فِي ذَاتِ الْاَلِوَانِ يَشَاءُ يَبَارِكُ عَلَى اَوْصَالِ شِلْوِ قَمْرَع

چونکہ بود لوشیم اللہ بولیدہ دور اللہ خواہلا سم ہندہ سین قلمگان گوشتین پارہہ لاریغہ ہم برکت عطا فیلور

حضرت نجیب رضی اللہ عنہ دارغہ آیلوب نیزہ لاریلہ مبارک اعضا لاری پارہ پارہ قبولغان ساعتہ

بواخری دعلنے قیلوب امانت جانلارینی مہربان پروردگار لاریغہ تابشو دیلار دعا لاری بود اللہم اخصهم
عَدَدًا وَاُقْتُلْهُمْ بَدَدًا وَاوَلَا تُعَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا اَللّٰهُمَّ بَلِّغْنَا سَائِلًا رَسُوْلًا

فَبَلِّغْنَا مَا يُحْتَمَىٰ بِهٖ بِعِنِّي اٰی پروردگار بومع دہ حاضر بولگان دشمنلارنے سنالیں وہمہ لارین پارہ

لاب تشلاکیں وہیچ ہیرلارین سلامت تو سیاگیں اسی پروردگار بیزلار سوینک پیام لارین تیکوز دوک

ایمدی سن ہیرلارغہ قیلونوب تورگان معاملہ لارنے رسولکغہ معلوم قیلگیں مکہ مکرمہ دہ بوا یکی جنابغہ بومعادلہ

لار بولوب تورگان زمانہ مدینہ منورہ دہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ ہیر حالت پیدا بولوب

تارقاری فی الحال سہا بہ لارغہ دیدیلار کہ جبرئیل علیہ السلام برادہ لاریغہ نجیب سلاہین تیکوز دیلار کار کار نجیب

نے وزیدنے دارغہ آسیب بولون اعضا لارینی نیزہ لاریلہ فلور قیلوب ناشلا دیلار بود واقعہ دین حضرت صلی اللہ

علیہ وسلم وہا سہا بہ لار نہا تیدہ محزوں بول دیلار جناب سعید بن عامر رضی اللہ عنہ حضرت عمر رضی اللہ عنہ حرف

لاریت عالم نجیب بولگان ایر دیلار گاہا گاہا ہیرین ہوش بولوب اوللاریہین بیگانہ بولوب قالور ایر دیدر حنت

عمر رضی اللہ عنہ اولکیشی زین بود واقعہ سببے سور دیلار جواب ہیر دیلار کہ من جناب نجیب رضی اللہ عنہ دارغہ

آیلوب اولدورولگان ساعتلار پیدہ حاضر ایریم قچان شوں واقعہ خاطر میغہ کیلسہ بے اختیار شوں حالتغہ تو

شور من حقیقتہ جناب نجیب رضی اللہ عنہ عانیلغان لحظہ لاریدہ حضور لاریدہ حاضر لار دین اکثر لاری خیال قیلیدہ

کہ بود ما اثر یغہ حاضر ضمیرہ دوچار بولور ایننگ اوچون بعضلاری اوللاری نے پرغہ ناشلا دیلار غرض بودعا

دین ہیبت لانیغان کیشی قاماری رضی اللہ عنہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دشمنلار طرفین میں پیرتد بیر ایله تمیش عدو کتہ صحابی نے اولدور ووشلاری

عربلار دین ابوبرام عامر ناملیک بیر کیشی هم یوقاریده گی واقعہ کبی بیر واقعہ نے توغور ودرده حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم خدمتلا ریغہ کیلوب عرض قیلده ویدی یار رسول اللہ اقلیم نجد اھالی لاریغہ اسلام تعلیمی اوجون بیر نیچہ وانا صحابہ لار نے منگا قوشوب بیر سہ لار و بخدر نیسی ایننگ برادر زاده سے ایرده جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم غہ صحابہ لار خصوصلا ریده اطمینان بیرده ویدی که لار نے حفاظت قیلور نور کین حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم جناب منذر بن عمر و الصادق رضی اللہ عنہ تمیش عدو قاری و عالم صحابہ لار نے قوشوب بیر دیلار وقتیکہ لوز آتار باره باره برع معونہ دیگان مقام غہ تیوب ایر دیلار اول بر دین جناب حرام بن ملحان نام ذاتی حاکم طفیل قاشیغیلمچی قیلوب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مبارک خطلا رین قول لاریغہ بیروب یبار دیلار بوفات اول حاکم حضور ریغہ تیکان زمانلاری امر ایلیدی جبار بن سلمی و یگان جلا و آرتو طر فلا ری دین نیزه سالدی نیزه سینہ لارین تیشوب بو طرفه اوندی اول جناب جان بیروب توروب فزت و ربّ الکعبه یعنی کعبه ربین نامی غہ قسم یا وایتوب دیرمین که مرادیمغہ تیدیم بوجناب آغر یلار ی دین چیقغان بو آخری کلمه لاری اولدور گوجی نینگ ولیغہ شونداغ اثر قیلدی که حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خدمتلا ریغہ کیلوب مسلمان بولده کیسین بوظالم حاکم قالغان صحابہ لار نے هم بیر بر اولدوروب شهید قیلورده لار دین بیر لاری کعب بن زید رضی اللہ اوندلار نی شهید لار سفلا ریغہ شریب الوب تو تولگان ایر دیلار مدینه غہ جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم خدمتلا ریغہ تیوب واقعہ نے مکمل بیان قیلدی لار

ایکینی بدر اوروشی

احد غراتے دین قاتیمور و قیتده ابوسفیان مسلمانلار غہ تہدید قیلوب ایردی که کیلار سنہ ده بدر مقامی ده مسلمانلار ایله نہایتده آغیر اوروش قیلور لار بو تہدید ا دستیدین ایکینی سیل و عده سیغہ وفا قیلیمچی بولدی مدینه غہ بر تور لوگ تور قونچلیک خبر لار یباردی مسلمانلار یلغان خبر لار غہ بر و ا قیلما دیلار بلکہ ایمان لاری نسیز یاده بولدی

حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم پر مینگ بیشیوز صحابہ ایلہ مدینہ دین جو ناب بردنغہ بار دیلار مشرکلار دین
بیرا کیشی نے ہم اول یرده تا بما دیلار چونکہ ابوسفیان لشکرلارین تو پلاب کردین حقیقان یرده نیقا تیموب کیشکان
ایردے مسلمان لار بر نیچہ کون بدرده توروب نی سلامت مدینہ غبہ یا نرب کیتدیلار بو واقعہ ہجرت ینگ تور توچی
سنہ سیدہ بلوب اوتدی .

خندق غراتی

بوغرات ہجرت ینگ بیشی سنہ سے سوال آیندہ وقوع غہ کیلدی بو اوروش غہ سبب بولغان ذالار
مدینہ دین حقیقار یلغان یہود لار کتہ لاری دین سلام بن ابی الحقیق و حنی بن اخطب بولدیلار لار مدینہ دین
سورولگان چیدا یا المائے مکہ مکرمہ غہ باروب قریش جماعہ سین ینہ توزغہ دیلار حضرت رسول اللہ صلی اللہ
علیہ وسلم ایلہ اوروشمکفہ ترغیب یردیلار اولار لاری برابر اوروشمکفہ وعدہ یردیلار قریش جماعہ سے الارغہ
دیدیلار کہ ای یہود سردار لار سے سیز لار کتابی لار دور سیز لار علم لار نیگز ہار دور سیز لار غہ حقیقت نے سید ورنگ
لار کہ سیز لار ینگ و سیز عقد ورنی یا محمد ینگ دینی حق دورنی بو سوال غہ یہود سردار لاری سیز لار ینگ دین
لار نیگز حق دور دیب جواب یردیلار بو جواب نے البتیکان قریش جماعہ سی کوب خوش بولدیلار و یہود لار
دعوتلارین قبول ایتدیلار ینہ یومیوک محاربہ اوچون تیار گریک قبیلہ باشلادیلار یہود سردار لاری بولار دین خطر
جمع بولوب مکہ دین جونادیلار یولده عطفان قبیلہ سی ایلہ ملاقات ایتوب الار نے ہم مسلمانلار ایلہ محاربغہ دعوت
یردیلار و قریش ینگ یرگان وعدہ سین سوز لادیلار بوسوز نے البتیبوب عطفان ہم اوروشمکفہ وعدہ یرنی
کیین مکہ دین قریش لشکری جونادی سردار لاری ابوسفیان ایردے و عطفان لشکری ہم قوشونہ ی لار
بولار ینگ سردار لاری بنید بن حصن ایردے

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم بو خبر نے البتیکان لار دین کسین صحابہ کرام ایلہ مشورہ تیدیلار نتیجہ وہ مدینہ
اطرافلار نیغہ خندق قازیش غہ امر یردیلار مسلمان لار بار قوتلارین صرف قبیلوب الحمد للہ ار کوندہ خندق
نے قازوب بو توروب آدیلار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اولار لاری ہم برابر قازیشدیلار
خندق مسلہ سی تمام یولگان مکہ طرف دین قریش جماعہ سی عطفان و اهل نجد ایلہ برابر اون مینگ عدد

مقاتل دین عبارت بیوک حبیش نے آلوب مدینہ غمہ تیوب کیدیلار مدینہ شہر اطرافیدہ
مسلمانلار تاشقاریدہ دشمن لار داور تادہ خندق بار ایردے ..

بنی نصیر دین بولغان یہودی سردار حیی بن اخطب نبی قرظیہ سرداری کعب بن اسد قاشینہ باروی
و قریش ایله برابر بولوب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایله اوروشمکنہ کوب دلالت لار قیلدی مسلمانلار
ایله بولغان معاہدہ لارین بوزدش اچون بارطقتین حرف اتیدی آخر بو خصوص ده هم کامیاب
بولدے بنی قرظیہ یہودلارنی هم ب طرفلیک معاہدہ لارین بوزویلار مسلمانلار بود اقعہ دین کوب تشویش
غمہ توشدیلار چونکہ دشمن نیفہ طرفلاریدین هم کیلدی وتوبان طرفلاریدین هم کیلدی مسلمانلار ہر قسم گمانلار
غمہ توشا باشلادیلار ہر طرفدین منافع لاریم بو حالتدین فائدہ لاندیلار ہر تور لوگ سوزلار نے تانقا باشلادیلار
شول احوال ده مسلمانلار هم و دشمنلار هم بیر آئی غمہ بیریش قیلالاری تور دیلار اور تالاریدہ اوروش ہم بولما دی
بیر آزایکی طرفدین اوللار آلوب تور دی

وقتیکہ مسلمانلار زیادہ تشویش غمہ توشوب پریشانیلیک لاری آرتوب ایردے حضرت رسول اکرم صلی اللہ
علیہ وسلم غطفان سردار لاریغہ آدم بیاروب دیدیلار الارغہ مدینہ میوہ لارین اچدین بیرین بیر المیک
الار قریش جماعہ سیدین علاحدہ بولوب اوروشمالی وطنلاریغہ قایتسون لار الار بو شرط ایله قایتمکچی بولدیلار
ایکن جناب سعد بن معاذ و جناب سعد بن عبادہ کہ مدینہ یننگ صاحب اختیار بیوک لاری ایردیلار حضرت
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عورتس قیلدیلار کہ یا رسول اللہ بوتیلغان رائی مبارک لاری اللہ تعالیٰ
یننگ امری دھکی دورنی یا اور لاری سویگان بیر مصلحت دورنی یا بورائی نے بیر لار یننگ خاطر بھیر اچون
اختیار ایتدیلار می اگر بیر لار یننگ مصلحتیز اچون قیلغان بولسہ لار اول حالہ ہیر نادر بو حالہ ہمیں میزک
کافر لار دین تور قغان بولسک چونکہ اسلام دین اول هم بیر لار بیچ بیطائفہ غمہ ایگیلما دوک ایمدی اللہ
خدا اور رسول پناہ لاریدہ دور فر بولار دین بیچ بیر اندیشہ میز یوقدور الارغہ قیلدی دین ایشقہ جو اہمیر یوقدور
بیر دانہ خرمایمیر نے هم بیر ماسمینر یا قایلوک قنی اللہ تعالیٰ اھکمی نہ دور نیمہ بولسہ رائش زدر میز حضرت رسول
اعظم صلی اللہ علیہ وسلم انداز بولسہ اوللار یننگ بیلنیگ لار دیدیلار

مسلمان لاریغہ آسمانی مدد نعیم بن مسعود تہ پیر لاری

پروردگار غنائی مسلمانلارا و چون شوند انخ پیر تدبیر کور دیکه غطفان قبیلہ سی دین نعیم بن مسعود نامہ پیر
ذات آہستہ حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم خدمت اقدس لاریغہ کبیلدی و عرض قیلدی کہ یا رسول اللہ
اللہ تعالیٰ کریم و توفیقی ایمن الحمد للہ مسلمان بولدوم میننگ مسلمان بولغانا نلیکمینی خدا دین باشقیز یح پیر
کیشی بیلمادی میننگ او چون پیر مناسب خدمت بولسہ بویور سونلار بزرده حاضر دور من سفرت رسول اکرم صلی اللہ
علیہ وسلم بویور اقعہ دین نہایتندہ خوش بولوب دیدیلارای برادریم نعیم سن پیر لاری دین بولدونگ قولونگدین کبیلہ
قیسی پیر لول بیلہ بولسہ بولسون دشمنلار نے چارہ لارین کورگیل بوسوز نے ایشتیوب نعیم آنحضرت صلی اللہ
علیہ وسلم خدمت لاری دین چونادی توغری مدینہ یهود لاری نبی قرظیہ سردار دین قاشلا ریغہ باردی و دیدی
ای جماعہ سیر لاری منی تانور سیر لاری و سیر لاریغہ نہ قدر محبتیم بار کیشی بیلور سیر لاری لاری دیدی و آری بیور مین سن
بیر نینگ دوستومین دور سن خدمتینانی کیشی بیلور مین نعیم دیدی بوکیسکان قریش و غطفان مدینہ تک ایسہ
لاری مدینہ پیر لاریغہ اوز شہر لاریغہ دور اهل و اولاد لاریغہ مینان و دولتسار نیکیز مدینہ وہ دور
مدینہ نے تاشلاب ہشتہ پیر طرفغہ کیتا المائدور سیر لاری قریش و غطفان محمد صلی اللہ علیہ وسلم پیر و وفسکان کیشی
ندور لاری سیر لاری محمد نینگ دشمنلاریغہ مددیروب تور و بدور سیر لاری قریش و غطفان غایب آید اما س
لاری اوز وطنلاریغہ بالوب کیتولاری اول مالده سیر لاری مدینہ دہ نہایق لاری سیر لاری مسلمانلاریغہ پیر سیر لاری
سیر لاری ایمدی میننگ سیر لاریغہ خالص نصیحتہ شولدورک سیر لاری قریش جمانہ سیدین پیر نیچہ کتہ لارین گرد آلوب
ستلائک لاری مین مسلمانلاریغہ اور شولک لاری بولماسہ قریش سوزاریغہ اعیاد توب اوز اول لاریغہ نے پیر باد
ایتننگ لاری نبی قرظیہ سردار لاریغہ نعیم دین بوسوز نے ایشتیوب رائے غم فرین دیر یار و یگانہ قسمن بولدی
کیبن نعیم آہستہ قریش جماعہ سیغہ باردی ابوسفیان نے دباشقہ سردار لاریغہ تاپلوب کوردت ددیریک من
مدینہ بوللارین طرفلاری دین عجیب پیر خبر ایشیدیم لاری سیر لاریغہ قوشلوب محمد ایله اوروشکانیک لاریغہ
پشیمان بولدی دور لاریغہ آدم یار ویدور لاریغہ پیر لاری قریش دین و غطفان دین پیر نیچہ سردار لاریغہ نے

آتوب سیزغہ تابشور ایلیک سیزالارنے اولدورونگ کیمین بیزلاریننگ گناہمنزے عفو اتینگ بیز موندین
 کیمین سیزایله بیر لولوب قریش غطفان ایله اوروشایلیک محمدیہودلاریننگ بوسوزلارین قبول ایتویدور
 ایمدی انی قریش ہوشیار بولونگ لارنبی قرلیطہ غیر اکتیشی نے ہم بیرمنگ لاروالارجیلہ لارلیغہ دوچار
 بولونگ لارملینگ بوسوزمنی بچکیشی غہ ویمنگ لارقریش سردارلاری بوسوزنے ایشتیگانج نعیم دین
 ممنون بولدیلار کیمین نعیم اوزقومی غطفان غہ باردے والارغہ دیدی کہ ای غطفان جماسہ سی سیزلار
 مننگ اوزقومیم وجماعتیم دور سیزلارمن سیزلارنے ہمہ دین بخشی کورورمن سیزلارهم منی امین بیلور سیز
 لار سوزومنی ایشتیور سیزلار دیکان سوزومنی محفی تو تور سیزلار الار دیدی لار آری سن بیزننگ جسگربند
 یمز دور سن بیزغہ خیرخواہ دور سن بیزسنی امین بیلور سیزلار ازنگنی بچکیم غہ دیما سمینر قنی تیمہ خیر ایشتیدینگ
 سوزلاگیل بیلایلوک دیدیلار کیمین نعیم قریش سردار لاریغہ دیکان سوزلارین بولارغہ ہم دیدی کیمین
 قریش جماعہ سی غطفان جماعہ سے ایله مشورہ قیلوب ایرتہ سی غہ نبی قرلیطہ طرفیغہ عکر مشہ بن ابے جہل نے
 وکیل قیلوب قریش و غطفان دین بیز بچکیشی نے تو شوب یبار ویلار او شال کون شتہ
 کونے ایردے وکیل لار باروب دیدیلار بیزلار بول یروہ آغیر بیر حالده قالدوک ہر طرف دین کوب
 قنیالوک سیزلار دین امید بیز شولہ ورکہ اوروش اوچون تیار لیک قیلینگ لار تاکہ ہمہ بیز بر
 بولوب مسلمانلار غہ حملہ قیلسک تیز راق فارغ بولور سیزنبی قرلیطہ بولدیل لار سوزلار لیغہ بہا یرما
 دیلار دیدیلار کہ بولکون شنبہ کونی دور بولکون بیز بیچ بیر ایش قیلد الا سمینر ایکنچی سوزد سیز شولکہ بیز سیز
 لارغہ ایشانمای قالدوک اول سیزلار کتہ لارینگیز دین بیز بیچہ لارین بیزننگ حضور بیزغہ گردقور سیزلار
 اوروش تمام بولغان دین کیمین سیزلارغہ تابشور و سیزنبی قرلیطہ ننگ بوسوزین وکیل لار ایشتیوب
 دیدیلار کہ بیچارہ نعیم بیزلارنے خوب آگاہ ایتویدور ہمہ دیکان سوزی راست چیقدی کیمین وکیل
 لارنبی قرلیطہ ننگ بوزولگانلیک لارین ہما بیلوب یا توب کیتدیلار گرو بیز لیغہ قریش ہمہ اونا
 مادی و غطفان ہمہ اونا مادی بولحالی کوروب نبی قرلیطہ جماعہ سے دیدیلار کہ نعیم ننگ سوزی
 راست چیقدی بولار بیزلارغہ فریب بیز بچکی ایکان لار کیمین دشمن لار حال لاری بوسوزتدہ

پریشان بولہ باشلادی یونینگ اوستیغہ اللہ تعالیٰ بے سادوق شمال یباروی کہ الاریتنگ تمام
 خیمہ لارین آغداروب تاشلاری وقران و طبق لاری اوچاق لارا اوستیدین تو تنار یلوب توشدی
 خوف لاری نیہ زیادہ بولدی اوز لارین یوقا توب قویدیلار حالت شول درجہ غہ تیکانده ابوسیان
 قریش سرداری اوز لشکر یغہ کوچمک اوچون امر بریدے ونی قرظیہ یونالیگین بہانہ قیلوب تور دس
 مدینہ دین مکہ مکرمہ طرفلاریغہ روانہ بولدے تمام لشکر برابر یاندیلار بو واقعہ نے کوروب عطفان
 جاوسی ہم روانہ بولدی لارا اول دہ بیوک دبدہ لارا ایڈ کیلگان ظالم دشمن لارا اللہ تعالیٰ
 ینگ مرحمتی ایڈ ہمہ لاری میدان نے تاشلاب قاچدی لارا مسلمانلار بیر آئی محاصرہ دہ قالوب
 آخوغم و تشویش دین نجات تا پدی لار بولوب اوتکان واقعہ لار حقیقہ سورہ اٰخزاب نازل
 بولدی بوخزات نے غزوة الخندق ہم دیر لار و غزوة الاخراب ہم دیر لار

بنی قریظہ غزواتی

غزوة الخندق دین مشرک لار نا امید بولوب کیچہ لاب میدان نے تاشلاب قاتیموب کینر یار
 مسلمانلار ایرتہ توروب کور دینار کہ دشمنلار تمام جوناب کیتوب دور لار مسلمانلار اوز لاری قالوب دور
 لار کین تانگ آتکان زمان بولار ہم مدینہ شہر ایچی غہ روانہ بولدی لار نماز ظہر نے مدینہ حرمتی
 دہ اوقودیلار کین حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم منادی لاری ندا قیلدی کہ ہر کیم خد و
 رسول امر لارین ایشتیوب الارغہ مطیع بولسہ بوکون نماز عصر نے بنی قریظہ قیشلاقلاریدہ اوقوسون
 بوندانے ایشتیگان زمان مسلمانلار جان دول لاری ایڈ بسیک ویگان حال لاریدہ بنی قریظہ قلعہ
 لاریغہ روانہ بولدی لار و قلعہ لارا اطرافینی اوراب آدی لار بیر آرزو قندین صونگ جناب رسول اکرم صلی اللہ
 علیہ وسلم تیموب کیلدی لار میبود لار غہ ایشتیدوروب دیدیلار ای میمون ینگ برادر لاری احوال
 لار نیگیہ نچو کہور اللہ تعالیٰ بوکون سیر لار نے رسوا قیلدی دباشلار نیگیہ غہ غدا بین نازل
 قیلدی ۶

حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ دین کیلوب تو روپ بولده اوجہ آکان صحابہ لاریں
 نیز دین ایلکاری حکیم شول بر دین اوتدی کی دیب سور دیلار لاریا رسول اللہ جناب رحمتہ سبحی
 آق خچیر غمیسو با حاضر لول بر دین اوتوب کیتدی یلار دیدیلار جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم
 مرحمت قیلدی یلار کہ اوشال ذات حضرت جبریل علیہ السلام دور لہ خدا امری بلیہ یهود لاری نینگ قلعه
 لاریں زبیر و زبیر قیامک اوچون دل لاریغہ خوف سالمک اوچون یبار یلکاند دور لاری کین مسلمانلار
 یهود لاری قلعه لاریں یگر مہ بیش کون محاصرہ قیلوب تور دیلار آخر الار مقابلہ دین عاجز کیلدی یلار
 دل لاریغہ خوف پیدا بولده قلعه لاریں اچوب بیروب اوزلاری تسلیم بولدی یلار. کین
 اوس جماعہ سی دین بولگان صحابہ لاری عرض قیلدی یلار کہ یارسول اللہ بونئی قرینہ بیسز لاری
 نینگ مولی لاری کیزا یز دیلار بولار نے نیز لاریغہ تالبشور سہ لاری نیز بولار حقلار یدہ حکم قیلدی جناب
 نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم مرحمت قیلدی یلار کہ ای جماعہ اوس من بو یهود لاری حقلار یدہ حکم قیلدی
 اوچون سینر لاریں بر کیشی لے حاکم قیلدسام راضی بولاد دور سینر لاری م لاری دیدی لاریا رسول اللہ
 نچوک راضی بولما سینر البتہ راضی بولور نیز حضرت رسول اللہ علیہ وسلم دیدیلار بولار حقلار یدہ
 سعد بن معاذ نے حاکم قیلدوک اول نیمہ حکم قیلد سہمہ نیز راضی دور نیز جناب سعد بن
 معاذ دیدیلار ای جماعہ اوس من بولار حقلار یدہ نیمہ حکم قیلدسام رضا بر و نگیز لاری لاری
 دیدیلار آری حکمنگیز غیبتہ البتہ نیز راضی دور نیز رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم مرحمت قیلدی یلار
 نیز لاری ہم راضی بولدوک کین جناب سعد دیدیلار بو یهود لاری حقلار یدہ مینگ حکم شول دور کہ
 ایر لاری تمام اولدور و سونلاری بالہ لاری و خالونلاریں اسیر آلونسون مال لاریں مجاهد لاریغہ تقسیم
 قیلوب بر بیسون جناب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار ای سعد سینگ بولکمنیگ
 یکی طبقہ آسمان اوستیدہ گی. الہی حکم غہ تمام مطابق کیلدی خدا حکمی ہم شول ایردی.

کین مسلمان لاری یهود لاری نے جماعہ جماعہ قیلوب خندقلار قاشیفہ کیلدوروب رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم حکملاری ایله اولدورہ بر ویلار ہمہ لاری آئی یوزماتی یوزعدو دین ببارت

ایر دیار ہمہ لارین تمام اولدوردب دنیا نے الارقتہ و شتر لاریدین صاف قیلوند سے اولدور
ایکلاریده اخاب اوروشین باش مخرکی حبی بن اخطب مهم برابر ایرد سے اولدور قطارده

اولدور ولد سے

یہود سرداریدین سڈام بن ابی الحقیق نینگ اولدور و روشی

اقبیک خندق اوروشی و نبی قرظیہ اوروشی تمام بولوب مسلمانلار اوچون خاطر جمعیک حاصل
بولغاندین لبین اخاب اوروشی اوچون مسلمانلار خدا ندر یغہ نر بلار نے لویلاکان یہودی سردار
سلام بن ابی الحقیق نے اولدور مک ایدون بیش نضر نخر جی عی بلار فدائی بولوب چیقدیرو
بود موص و د اذن سورا دیلار حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم اور خدا اذن یہودی لار کجید
قیل دیلار کخا تو نما رنے و یاش بالار نے اولدور و نما سون ر اللہ تعالیٰ عہد کلا ایلاب مدینہ
دین جو ناب خیر و عافیت یل خیر شہ یغہ تیدیلار سلام بن ابی الحقیق نے خدا عزتی ا طلا
اور اویدین یلوب مدنا لاریغہ مطابق اولدور و ب سلامت مدینہ عہد قایدیلار الحمد للہ
بیرکیچہ وہ بومم ایستی باریب خدا و رسول رضا لارین حاصل قیلدی لار

بنی المصطلق غزائی

بو غزات حیرت فیک آلتی سنی شعبان آبی وہ وقوع غہ کیلدی سبی بودور کہ حضرت
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ خیر تیدیک بنی المصطلق جماعہ سی مسلمانلار ایلہ محسار ب غہ
بتار کربک قیلوب لور مکان ایمشیلار بوخیری ایشتیکان جناب نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم صحب
لار دین بیر کتہ جماعہ نے برابر الوب الارط فلار یغہ روانہ بولدی لار اتفاقا مرسیع تاملیک یہود تینغ
سبده دشمنلار ایلہ اوچا شوب قالدیلار شولیر نے اوزیدہ غزات باشلا لوب کیتدی نہایتده
زور اوروش بولوب آخری دشمن لار مغلوب کیلوب شکست تایدیلار و مسلمانلار قول لار یغہ اسیر

توشدیلار۔

منہ شمول غزوات اثناسیدہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایڈ برابر بارگان جماعہ دین ایکی
 نفر لاری سوداوستیدہ بیریر لاری ایڈ سوکوشوب قالدیلار بیر لاری یا معشرالمہاجسین دیب
 نداقیلدیلار وایکی لاری یا عشر الانصار دیب آواز بیر ویلار ہر ایکے طرف دین خستی جمع بولدیلار
 منافق لار سردار لاری عبداللہ بن ابی بن سلول غفیناک بولوب قومی غمہ دیدی کہ
 تاشقاری دین کیلگان لار بیرینگ مملکتز وہ توروب بیر لارا ایڈ اورر شمشکی و بیر لار غمہ
 غالب کیلکچی بولدیلار می بیر لارینگ حالیمز غمہ عر بلارینگ (ایتینگنی سمیرت اوزونگنی لسیون)
 وینگان مثل لاری توغری کیلدی امدی خدا آتیغہ قسم یا وایتوب دیر من کہ مدینہ غمہ قاتوب
 بارگان عزیز وطنی لار ذلیل مسافر لار نے شہر دین چیقاروب ہیڈاسون لار وابتہ شونداغ
 بولور دیدی کسین اوز جماعہ سینی چاقروب دیدیکہ بوسیر لارا وچون جزا دور کہ مسلمانلار غمہ جای
 بیر وینگیز مال لارینگیز نے تقسیم قیلوب بیرینگیز سیر لار دین بولالتفا تار بولماسہ ایردے بولار غمہ
 نے تاشلاب باشقہ بیر طرفغہ کیتور ایردے منافق لار سردار لارین بولوسوزین جناب زین بن ارقم
 ایشتیدیلار باروب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غمہ تیکوز دیلار حضرت عمر فاروق اول
 یروہ حاضر ایر دیلار دیدیلار یا رسول اللہ عباده بن بشر غمہ امر بیرسون لار بولمنافق نے کڈ سین آلوب
 کیلسون حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار یا عمر اگر بیر مومنداغ قیلساک دنیا خلقی محمد
 ایمدی اوز صحابہ لارین اولدورہ باشلادی دیب سوز قیلور لارا امر بیر دیلار کہ لشکر اسلام مدینہ
 غمہ قاتیسون لار ہمہ برابر مدینہ طرفیغہ جونادیلار رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم بولساعتدہ یولغ
 چیقاس ایر دیلار شول کون شونداغ امر بیر دیلار

مسلمانلار نبی المصطلق اوروشیدہ کوب اسیر آل دیلار بوللار ادا لاریدہ نبی المصطلق
 سردار لاری حارث بن ابی ضرارینگ قیزی جناب جویرتہ ہم بار ایر دیلار بوجناب ثبات بن
 قیس بن الشماس رضی اللہ عنہ حصہ لاریغہ توشوب ایر دیلار حضرت جویرتہ رضی اللہ عنہا

اذلاہین فدا لارین بیروب آزاد ایک آلمک اوچون حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاریغہ
 بار دیلار جناب رسول اللہ دیدیلار من سیرینگ طرفنگز دین فدا بیروب اجر اتوب آلامی صونگرہ
 سیرنے آزاد اتوب اوز نکا حمغہ آلامی دیدیلار جناب جویرتہ بو مصالحتنی قبول ایتدیلار بونکاج
 نبی المصطلق دین یوز اوی ایک بیرکتہ جماعہ ینگ آزاد اتو لیشلار لغہ سبب بولدے کین حارث
 بن ابی فسرار اوز قیزی نے آزاد قیلوب آلمک اوچون بیر نیچہ غد تلویہ آلوب مدینہ غمہ
 کیلدی داوی عقیق غہ تیکانده بوتویہ لار دین ایکی عدوی کوز لغہ کجشی کور ولدی الار نے اول
 یرغہ بیکتیتیب قویوب کتیدی کین حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاریغہ حاضر
 بولدے دیدی ای محمد ینگ قیزم جویرتہ اور وشدہ سیر لار غہ اسیر لوشوبدور منہ من اینگ
 اور نیغہ فدا کیلتور دوم تسلیم آلوب قیزیمینی آزاد اتو لسون جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم
 مرحمت قیلوب دیدیلار کہ بوتویہ لار دین ایکی غدوین وادی عقیق وہ فلان مقام غہ قویوب
 کیلدیگ اوشال تو یہ لار قنی حارث بوسوز نے ایشتیوب بے اختیار آشهدان کلا الہ الا اللہ
 و آشهدان محمد رسول اللہ دیدی و دیدیکہ خدانامی غہ قسم یا و اتوب دیر من کہ
 بو واقعہ خدادین باشقہ بیچ بیر کیشی غہ معلوم ایس ایردی بوسوز نے دیب توروب اوزی و
 ایکی اوغلی و جماعہ سیدین بیر طائفہ ہمہ لاری مسلمان بولدیلار کین اول یاشیرگان ایکی عدد تو
 یہ نے کیلتور دی ہمہ سینی حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قول لاریغہ تابشوروی جناب
 سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم اینگ قیزی جویرتہ نے اوز لغہ تابشور دیلار کین بوز است ہم
 مسلمان بولدیلار و حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اول جنابی اوز لاری اوچون طلب
 قیلدیلار آتہ لاری قبول قیلوب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم غہ نکاح قیلوب بیدیلار ہسر لاری
 نورت یوزنگہ بولمے۔

و قیکہ نبی المصطلق جماعہ سے اسلام دینی غہ مشرف بولدیلار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 سلم لار غہ اسلام احکامین تعلیم قیلیمک اوچون ولید بن عتبہ نے یبار دیلار الار بوز اتنی

کیلیش لارین ایشتیکاج استقبال لاریغہ سلام اوچون حقیقہ یلار بیلین ولید بن عقبہ الارذین خوف
 قیلوب مدینہ غہ یالوب کیتدی یلار ورسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم غہ الارذین شکایت قیلدی یلار و
 دیدیلار کہ نبی المصطلق منی اولدورور مکھی بولدیلار ویرا دورگان صدقہ لاری بیرمادیلار بوسوز دین
 جناب رسول اللہ تعجیبده ایردی یلار کہ نبی المصطلق طرفلاریدن بیر جماعه ایلی پی بولوب کیلوب قالدی یلار
 و دیدیلار یارسول اللہ نیرلار سیر دین بیریشی بیر طرفیغہ یار یلبیدور استقبال قیلوب الابلوک
 دیب بول لاریغہ چیقسک منی بولار اولدور گانے حقیقی لادیب صدقہ لار نے ہم آمانی
 بو طرف غہ کیلوب قالوب دور لاریکین اللہ تعالیٰ سورہ حمزہ اندہ گی **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ**
فَأْسَقٌ بِبَنِيٍّ فَمُتَبِّرٌ آیتیں نازل قیلدی

افک واقعی سی

حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ینگ عادات کریمہ لاری دین بیری بول ایردی کہ قحان
 بیر طرف سفر قیلیمکی بولسه لار والدہ لاری نر اور نالاریده قرعہ تاشلا تور ایردی یلار کیم ینگ
 تامیغہ سفر قرعہ سی چیقسه اوشال ذات نے ہمراه آلوب کیتور ایروی یلار آفا قابونبی المصطلق غزاتے
 ده والدہ میز حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا ہمراه بولوب قالدی یلار بوجناب بدن لاری آرنین وزن
 لاری نیگیل بیر ذات ایردی یلار دقتیلد مسلمانلار بو غزات دین فارغ بولوب مدینہ غہ روانہ بولدیلار
 بول ادستیده مدینہ غہ بقین بیر یغہ آزارغ آرام آلمک اوچون توشدی یلار کچقرون کیسروپ
 قالغان ایردے بیر آزارحت آغان دین کین تیر دین یوروب کیتدی یلار بولار اوشال یرغ
 توشکان وقتلاریده آنہ میز حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا حاجتلاری اوچون فاسد دین بیر آزار
 اوزاغ راغ کیتوب ایردی یلار آفا قاتیموب کیلوب تورگان لاریده بولونلاریده گی تا قینچا قیلاری
 اوزولوب دانہ لاری ساچیلیب کیتدی لار نے تور پلاب آلوب اوزجا یلار یغہ کیلسہ لاری مجکیم اول
 یرده قالمادور قافلہ جناب کیتوبدولار لار حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا نے اوز کجاده لاریده
 آرام ده لاری دیب فملا ب کجا وه لاری نی توبہ غہ یو کلاب کیتہ بیرو بدور لار حضرت عائشہ بوجانی

کور بھاج اوشال یردین قیمر لامای انتظار ده اولتور دیلار که جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کجا
 ده دی یوقلیک لارین بیگان البتہ آدم بیاروب آندوروب کیتولار شولون فکردہ تور گانلار یدہ بر
 طرفدین صفوان بن المعطل سلمی نام صحابی کیلوب قالہ یلار کور ویلار که حضرت ام المؤمنین
 عائشہ اولار ی تنہا اولتور و بدور لہ اول کیشی و عشتیلاندی لار تویہ دین تو شوب والدہ
 محترمہ غلیقین کیلتوروب مینسونلار ویدی لارا اولار ی قاچوب تور دی لار حضرت والدہ
 منیگلا نلار یدین کسین تویہ نئے نیر گیتی اوشلاب پیادہ مدینہ طرفینہ روانہ بولدیلار لشکر
 لار دین بیر آزکیسین ابورحمہ مدینہ غہ داخل بولدیلار بو حالنی کور گانلار ایچلار یدہ منافق
 نار فرستنی غنیمت تاپوب والدہ مینر حقلار یدہ تہمت لار غہ مشغول بولدیلار بعضی سادہ مسلمانلار
 ہمہ سلیمای اللار سوز لار یغہ آلداندیلار آنہ مینر حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا بوسفر دین
 قاتیب یقین بیرای بیار و خستہ بوردیلار جابلر یدین تور آما دیلار بواورتا وہ تہمت واقف
 سی مدینہ ده بیر آندور ایدی دلو واقعہ نئے حضرت والدہ دین محققنی تور کور بیکان یردے حضرت
 رسول اللہ حادث شریفہ لاری حضرت عائشہ بیار بولسہ لار کوب التفاتلار قیلور یردور
 شیرین شیرین سوزلار ایله احوال لارین تیز تیز سوراب ولداریسہ قیلور ایر ویلار بودفعہ
 اولکیدیاب التفات قیما ویلار آلدیلار یغہ کیر گانلار یدہ چوک سینر زردیب گنہ قوبور یردور
 بودانی تور کان حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا آتہ لارین اولار یغہ باروب تور مک او چون اذن
 سور ایدر حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اذن یردیلار باروب آتہ لارین اولار یدہ
 یاتدیار التفات یردی حضرت عائشہ ام مسطح ناملیک خاتون بیله برابر اوبدن چیقدی کیلوب
 تور گانلار بدنام مسطح قاقیلدی آغیہ لار یدین مسطح ہلاک بولسون و یگان سوز چیقوب کتیدن
 بوسوز نئے ایشتیگان حضرت عائشہ کوب خضم بولدیلار نہ او چون یردوری مہاجر متنبی
 حقلار یدہ ہونداغ دیدینک دیدیلار مسطح دیدی ای عائشہ مسطح گستاخلیکین خیر
 نیگہ یوقدوری حقیقتہ ہ حضرت عائشہ مدینہ ده بولوب تور کان سوزلار دین یچ بیر خبر

لاری یوق ایردے کیسیں ام مسطح واقعہ نے تمام سوزلاب ایردے بو خبر لار نے ایشیگانج حضرت عائشہ نینگ درد لاری نہ زیادہ بولدی کچی و کوندوز تو ختامائی یغلادیلار کیسین جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ خلعین حرم غمہ جمع قبیلہ وروب خطبہ او تو دیلار خداغہ حمد و ثنا دین کیسین دیدیلار ای برادر لار ارا لار نیگز و ہیر جماعہ پیدا بولوب منگا کوب آزار بیرا باشلا دیلار اہلیم حقندہ بہتان سوزلارین تارقات دیلار تاحق نسبتلار بیر دیلار من اللہ تعالیٰ نامی غمہ قسم یاد ایتوب دیر من کہ من اوز اهل لار بیدین خیر دین باشقہ بیر نرسہ نے بیلمادیم تہمتی لار بیر آدم حقیدہ تہمت قبیلور لار کہ من قسم بیلہ ایننگ پاکد امن بیر انسان ایکانلیکین اثبات ایتور من اول بیچارہ قچان میننگ ادیلار بیدین بیریغہ کیرسہ من بیلہ برابر کیر و تنہا ہرگز کیر ماس

مدینہ دہ بو بہتان سوز نے تارقاتوچی لار نینگ باشلیغ لاری عبد اللہ بن ابی بن سلول مسطح بن اثاشہ حسان بن ثابت و عنتہ بنت جحش ایر دیلار حال بوکہ بوذات نینگ ہمیشہ لاری زینب بنت جحش رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نینگ خانوتلاری ایر دیلار حضرت زینب اوز لاری حضرت عائشہ حق لاریدہ ہیچ بیر سوز قبیلما دیلار بو واقعہ مسلمانلار اورتا لاریغہ نہایتدہ بیوک بیریغہ پیدا قیلیمچی ایردے لیکن اللہ تعالیٰ اوز فضل و کرمی ایلا الحمد للہ اللار نے یمان نتیجہ دین سقلاب قالدے کیسین آسمان دین حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا نینگ پاک لیک لاری اوچون بو بیریغہ آیات قرعہ انیہ نازل بولدے اِنَّ الَّذِیْنَ جَاؤْا بِالْاُفْکِ عَصَبَةٌ مِّنْکُمْ لَا تُحْسِبُوْا شَرَّ اَکْثَرِکُمْ سَلَّ هُوَ خَيْرٌ لَّکُمْ لِکُلِّ اَمْرِ مِّنْهُمْ مَّا کُتِبَ مِنَ الْاَثَمِ الَّذِیْ تَوْتٰی کِبْرًا لَا مِنْهُمْ لَهٗ عَذَابٌ عَظِیْمٌ۔ یعنی تحقیق اول ذاتلاریک بو بہتان نے کیلتور دیلار اوز لار نیگز دین بیر جماعہ دور لار سیرلار نے اوز لار نیگز اوچون یمان گمان قیلیمنگ لار بلکہ اول سیرلار اوچون بخش راغداور ہر بیریغہ اوچون لار دین بار دور اول مقدار گناہ کہ کسب قیلو بدورو اول ذاتیکہ کوتار و بدور ایننگ بیوک حصہ سین لار دین بار دور لار اوچون بیوک عذاب

کین حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غمہ چیقوب خلق غمہ خطبہ او قود یلار دہتا نچی لار حطمانہ بدہ نازل بوغان آیت لار نے لار غمہ اوقوب ایشید و رد یلار کین امر قیلد یلار مسطرح غمہ و حسان غمہ و حمد غمہ اور و نسون دید یلار حد اور ولد سے رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین

صلح حدیبیہ و بیعتہ الرضوان واقعہ سی

ہجرت ینگ آلتی سنہ سی جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم عمرہ نیتی دہ مدینہ دین مکہ طسرفینہ روانہ بولہ یلار قصد لاری عمرہ قیلوب قاتیمک ایردی اوروش ارادہ سی دل لاریدہ یوق ایرد سے اینگ اوچون احرام غمہ داخل بولہ یلار قربانیمک جانور لاری برابر آمد یلار تاک خلق باشقہ گمان قیلما سون وقتیکہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عسفان غمہ بد یلار اول یردہ بشر بن سفیان الکعبی ایذ ملاقات بولوندی اول دیدی یار رسول اللہ تشریش جماعہ سی جناب لارین مدینہ دین چیقغان خبر لارین ایشتیوب کوب کتہ تیار کریمک قیلوب تورد بدر لار حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دید یلار قریش جماعہ سین حال ندر انسوس کہ لولار نے اوروش خلاص قیلدی صونگرہ دید یلار بیرار کیشے پیدا بولوری کہ بیرور نے لار یوق بولدین باشقہ مکہ غمہ آلوب بار سے بوسوز نے ایشتیگانج سلم جماعہ سیدین بیر کیشے بولار غمہ رہبر بولوب باشلاب نینتہ المراد یگان بیر جای دین آلوب چیقدی اوشال یردہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم توختا دیلار صحابہ لار غمہ شول یرغہ تو شمکفہ امر برید یلار ہمہ لاری اول یرغہ تو شد یلار

جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بیر آزار ام آلوب ایردی لار خزاعہ قبیلہ سیدین بذیل بن درقواء الخزاعی بیر نیچہ آدم لار ایله برابر بولوب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دین بولو قتدہ کیلیشلارین سببی نے سورد یلار جواب برید یلار کہ بیر لار کعبہ شریف ینگ ز بار تلاماری اوچون کیلدوک و حرب نیتیدہ کیلما دوک بوخبر قریش غمہ یتدی لیکن شونداغ بوسہ ہم مدہ غمہ

اجازت پر ماویلا رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ بوجہ حالہ کیر شیارین اوز حقہ ملازیدہ در عین
دعار بیلدیلار۔

کیس قریش کتہ لاری پے در پے ایچی یباریب تور دیلار کہ اگر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
مکہ غه کیروب قالسه لارا البتہ محارب بولور و ایننگ نتیجہ سیدہ قرین لار بولوب بونینگ ناقبتی
خراب بولور کیس حضرت نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم جناب عمر رضی اللہ عنہ نے لارا قاشلار لغہ
مفاهمہ اوچون یبار مکی بولدیلار حضرت عمر غدر لاری بیان قیلغاندین کیس جناب عثمان رضی اللہ
عنہ نے یبار دیلار قریش اول جناب نے او شلاب قالدیلار مسلمانلار اور تالاریدہ حضرت
عثمان نے اولدور ولدی دیب شہرت بولدی۔

بیعة الرضوان واقسی

وقتیکہ حضرت رسول اللہ علیہ وسلم جناب عثمان رضی اللہ عنہ نینگ اولدور ولدیلار ویگان
نبر لاری اشتیدیلار مرحمت قیلدیلار کہ ایمدی قریش ایلا اور دشمناری کیتا بیز صونگوہ مسلمانلار نے
بیر درخت آستیفه چاقیر دیلار ہمہ لاری دین محارب اوچون بیعت آلدیلار نکیکن از مدت بچندہ
نبر کیلدیکہ حضرت عثمان نے اولدور ما بدور لار سلامت بار ایگانلار کیس قریش حیسار سی غه
نبر تیدیکہ رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم اوروشن اوچون تیار گرنیک قیلماکہ فالار اوز طرفلا
ریدین سہیل بن عمرو نے خدمتلا ریغہ وکیل قیلوب یبار ویلار دیدیلار کہ سن باروب محمد ایلا صلح قیلوب
قاتیکیل لیکن بوسندہ مکہ غه کیر مکفہ اجازت بیرماگیل دیدیلار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
اوز اقدین کور دیلار کہ سہیل بن عمرو کیلوب تور و بدور دیدیلار کہ قریش صلح غه طالب بولوب دوروتہ
بو آدم نے یبار مس ایردی کیسین ہر ایک لارین اور تالاریدہ صلح گفتگوسی جاری بولدی بولدی
مسئلہ بعض مسلمانلار غه کوب آغور کور ولدی۔

مصالح شرطاری

- (۱) قریش ایلہ مسلمان لارا اور تالاریدہ اون سنہ اور وشن توختا تیلور بواشت
 وہ ہر ایکی طرف آد ملاری امن دانا ند، بولور لار ہر ہر لاریت حملہ و مجموعہ
 قبیلہ اسناد۔
- (۲) مسلمان لار طرفلاریغہ قریش طرفیدین کیم کیلسہ آنے قریش غہ قاتیار بیور
 و مسلمان لار طرفلاریغہ قریش طرفیدین کیم کیلسہ آنے قاتیار وہب سیر مکلفہ قریش
 قبور ایسہ دور۔
- (۳) ہر کیم اون اور ایغہ تار دور غوا بلا سہ محمد خلیفہ اسد ام طرفلاریغہ اونوب
 اون کیلسہ ایلہ معاہدہ ایتمہ لور دخوا بلا سہ قریش طرفیدہ اونوب لار ایلہ معاہدہ
 ایتمہ لور۔
- (۴) مسلمان لار بوسنہ مدینہ غہ قاتیموب کینور لار مکہ غہ کیر ما سوار کیلار سنہ عمرہ تینا
 سی اوچون کیلور لار اندہ قریش جماعت سے مکہ نے بوشا توب قویور لار مسلمان لار
 قون لاریدہ سلاح بولور من فقط قیلچ لاری بولور کین خلاف ایچسہ د بولور
 مکان لاری بولور۔
- سفرت رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم قریش و کبلی سہیل بن عمرو بنیہ من شرط نارین یازو
 تموب اور مکان سا شرطاریدہ یکا یک سہیل نینگ اوغلی ابو جندل ایان لاریدہ کیشان قون مکان حال
 وہ قریش بنیہ نجاند سیدین قاپوب حیتوب کیلوب قالد سے او شال کونلار دہ مسلمان لار جناب
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے کورگان کوشلاریغہ اعتماد ایوب مکہ البتہ فتح بولور دیکان
 میدوہ چیققان ایردیلار صلح واقع بین کوروب نہایتہ ہیک تشوش غہ کوشوب قانغان
 ردیلار شوال حال دہ سہیل اور نیدین لوروب باروب اوغلی ابو جندل نے بوزایعہ اور دے

ادریں تو ثوب تو رب قیمت بیلیکے قریش غہ قاتیا رب ہمارک او چون انے زور سید
سودر ادے بو حالده ابو جندل بار آذانی ایله فریاد قیلدیکه ای مسلمانلار من پیشہ کافر لار
قول لاریعتہ تا بشور ولود منی الار منی دیمدین چتقار مک او چون عذاب پیر سہ ناز سیز لار
راضی بو لور سیز لاری م

ایننگ فریادین ایشتیگان مسلمان لارده طاقت قالمادے الار یننگ غضب

لاری پیشہ زیادہ بولدے

لیکن حضرت رسول عظم صلی اللہ علیہ وسلم جواب بیروب دیدیلار ای ابو جندل صبر
فیل اللہ تعالیٰ یننگ ثوابیدین امیدوار بول اللہ تعالیٰ آذکونکرده تنگادین کی ناچار و
مظلوم مسلمان لار غہ آذدیک و خاطر جمعلیک نصیب اینور سیز لار بو کون بو قریش جماعہ سے
ایله معاہدہ توردوک پیر سیز غہ اللہ تعالیٰ عہدی ایله اتفا قنامہ یازوب سوز پیردوک اییدی
بیز لار سیرگان سوز دیمیز غہ خلافت ولے وفالیک قیلا بیز کین صلح نثر طلاری نے یازوب
بولغاج ہر ایک طرفدین بوک لار قول تویدی لار کین جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم
توروب اوز قریبائیک لاری نے سویدیلار کین سا چلارینی آلدود دیدیلار بو حالنی کورکاج
مسلمانلار ہم رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ متابعت قیلدیلار صونگرہ یول اتناسیدہ مکہ ایله مدینہ
اورتا لاریده سورہ انا فتحنا نازل بولدے دشول سورہ ده حدیثہ قصہ سی وبعیتہ
الرضوان واقعہ سے بیان ایتولدے ۔

حد سیدہ سلمیٰ دین کین مکہ ده فالغان نالوان مسلمان لر غہ کیلگان حال لار

وقتیکہ حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ غہ قایتوب کیلدیلار آرقہ لاریدین ابو
بصیر نام سیر ذات مکہ جلیخانہ سیدین قاپوب مدینہ غہ رسالتنا صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاریعتہ حاضر
بولدی بو جناب آرقہ سیدین ازہر بن عبدعوف احنس بن شریق رسول اللہ صلی اللہ علیہ

نلاریغہ بنی عامرین پر کیشی خط ایہ بیار دیلا خطہ ہ ابو بصیر نے شول کیشی ایہ قاتبا د ب
باریشلاری بنی التماس ایہ دور لاری جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ابو بصیر غہ دیدیلا۔ ای
ابو بصیر خرننگیک پزلاری مشرک لاری غہ عبہ بر گاندور میز و پز نینگ و نیمز دہ بے عہد نیک
بو قدور اللہ تعالیٰ سنکا دباشقہ سن کی براد لاری ننگہ آ ز کوندہ کشایش عطا قیلور ایہدی
سن بو آدم ایہ برار قومنگ حضور یغہ بارگیل۔

ابو بصیر دیک بار رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم منی الارغہ قاتبا رسد لاری غہ نقصان
برود لاری رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم بارگیل دیدیلا ابو بصیر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
امر لاری غہ اطاعت قیلوب کیلکان آدم ایہ برار مدینہ دین جو ناریلا زور لعلیفہ غہ نیکانرہ بر دیوار غہ
سویا نوب اولتور دیلا ہمراہ لاری عامری وانینگ بوند شے ہم اولتور دیلا کیسین ابو بصیر عامر غہ
قرب دیدیلا زورونگہ کی قیلچینگ اذکوردور می عامری دیدی آرمی نیردور ابو بصیر کورام
بو ہور می دیدی لاری عامری دیدی قیلچیم اذکوردور کورینگ کورونگ دیدی ابو بصیر آہستہ
قیلچینی قولغہ آدری غلا فیدین چیقاروب عامری نینگ اذلیغہ حملہ قیلوب لفظ وہ نے اولدور غہ
دیلا یانیدہ کی آہم بولے کوروب قاپوب کتیدی توغری رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاری غہ روب
واقعہ نے عرض ایتدی آرقہ دین ابو بصیر ہم کیلدی بوسنی دہ کی قیلچینی تا قوب آلو برور دیدی
ای رسول اللہ سبز عہد نینگ غہ وفا قیلید نینگ ذمنی الارغہ تا بشور دینگیز خدا سبز نے مسئولیت دین
قولقازدی لیکن من دینے پایال بولوشینی خواہلا ما دیم وارو منی الارغہ مسخرہ قیلوب بر یادیک
دیب حضور نبوی دین چیقوب دریا بولے دہ ہمیں نام مقام غہ قوب اول یردہ اقامت اخصتبار
ایتدی بو مقام شام یو لیدہ ایردے کیسین مکہ دہ کی مسلمان لاری غہ ابو بصیر واقعہ سے ایشیتدی اللہ
آہستہ آہستہ نینگ قاشینغہ لوبلان دیلا رعد لاری تیشغہ تیدی بیزنظم جمعیت بولدیلار اولکان کیشکان
قافلہ لاری تالاب تور دیلا آدم لارین اولدوروب تور دیلا مقصد قریش جماعہ سے اوچون حیاش
لارین خطر غہ نوسور دیلا رآخر قریش جماعہ سے رسول اللہ غہ مرحمت ایتوب و جماعہ نے دین غہ آیشلارین

اندھاری جا ایتھیل حضرت رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم لارکے مدینہ غمہ چا قیردب آلدیلار بوقتہ ہر سایہ میدہ
معایدہ نثر طلار دین بیر مہم شرط منسوخ بولدے کیین مسلمان لار بیلدیلاز کہ جدیبیہ دہ گی
صلح حقیقتہ مسلمان لار فائدہ لاریغہ و لغان صلح ایکان

پادشاہ لارنا ملار یغہ خط لاریبارش واقعہ لارکے

آنتنجی سنہ ہجریرہ آخر لاریغہ حدیبیہ واقعہ سیدین فارغ بولوندی و قریش
لار طر فلیدین خاطر جمعلیک حاصل بولدے کیین حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ و
سلم پادشاہ لارنے دین اسلام غمہ داخل بولوش لارکے اوچون دعوت لاریبار مک
خصوصی دہ فکر عمیق دہ بولدیلار ایننگ اوچون بیر عدد ہر اویدور دیلاز تا کہ ہر بیر
پادشاہ نامی غمہ بیباریلگان مکتوب مبارک دہ اسم نثر لہب لاری و نشا نلاری بولسون
بومہر کوموش اذدوگ کوزہ ایردے انکا محمد رسول اللہ یا زیلگان ایردی

قیصر روم نامی شہ مکتوب

حضرت رسول اعظم صلی اللہ علیہ وسلم جناب و حبیبہ الیکسی قول لاریغہ بیر عدد مکتوب
بیروب قیصر روم طر قیصر یارویلاز و ایشاد قیلاز یلاز کہ بو مکتوب ہی لبصری ایبر لغیہ تیکوز لسون
وامیر پادشاہ غمہ تیکوز لسون کذاب یننگ صورتی بواپردے

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

محمد بن عبداللہ قریشدین روم پادشاہی طرفل غمہ

سلام توغری بولدہ بورگوچی غمہ سلام دین صونگ من سنی اسلام دینی غمہ دعوت
ایتوز من مسلمان بول عذاب دین نجات تا پورسن اللہ تعالی سنگا ایکی حصہ جر بیروراکر
سن قبول ایٹاسنگ اول حالہ تمام اکیپنی لارگنا طلاری سنگا بولور

اسی کتابی لار میز لار و بیزار اور نامزدہ مشترک بر عقیدہ او متیندہ جمع بولایوک یعنی
خدا دین باشقہ عبادت قبلہ مالیک و باشقہ نے انکا شریک ای مالیک و بعض بعض نے
خدا کے قولوب رب بی مالیک اگر باشقہ لار یوز او گور سہ لار ای مسلمان لار میز لار بیزار اور
میزوب شہادت بر نیگ لار

ابوسفیان بننگ ہرقل ایلم بولغان صحیحی

روم پادشاہی ہرقل تو بیغہ حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم مکتوب لاری ہتوب
مطالعہ قیلغان دین کبیر قوشیدہ برابر یور جوچی یاران لاریغہ دیدکی باقینگ لار عربان
دین کیلنگا نلار یکپندہ خالص عرب بولسہ من اندین بونگی بنی حقد رندہ بعض ضروری
نرسہ لار نے سوراب کورامی

الفاقا او شمال کونلار دہ مکہ دین ابوسفیان برینچہ احمالی ایہ شام غلامگان
ایردے حکومت طرفین انکا و ہمراہ لاریغہ قدس شریف دہ پادشاہ ایلم کور و
شمکہ دعوت بر لیدی وقتیکہ لار حضور یغہ بار دیلار ہرقل ابوسفیان دین بوموال راکے قہرک

ہرقل - بونی نسب لاری سیزدہ پنجو کور ۳

ابوسفیان - اول کیشی سیزدہ نسبی شریف سیزدہ دور

ہرقل - سیز لار دہ موندین ایلمگی کی کچیکہ نبوتہ دعوا قیلغانی ۴

ابوسفیان - یوق - ہرقل - بوذانت بود عوادین ایلمگی پڑک بولغان سوز قیغ

مئی ۴ - ابوسفیان - یوق

ہرقل - بونی بابا لاریدہ پادشاہ اولکامنی ۵

ابوسفیان - یوق

ہرقل - بونی غدا لونغہ تابع بولمکدہ مئی یا کہ ناتوان لار ۶

ابوسفیان - ناتوان لارا ایرگاشمکده لار

هرقل - تابع لاری کو پائیکده می یاکم بولمکده

ابوسفیان - کو پائیکده لار

هرقل - عهدی غه وفا قیلوری یا خیانت قیلوری م

ابوسفیان - خیانت قیلوس بیزلو کونده معاہدہ قیلغاندور میز بیلا سمیز وفا اتوری

یا غده قیلوری

هرقل - اورتا لارینگیزده محاربہ ہم بولدی می م

ابوسفیان - آری بولدی

هرقل - حرب لارینگیز نیمہ نتیجہ پرور م

ابوسفیان - گاہا بیز غالب کیلور میز و گاہا اول غالب کیلور

هرقل - اول نبی سیز لار نے نیمہ غه بولور در

ابوسفیان - شی دیر کہ یلغوز خدا غه بندہ ایک قیلینگ لار و باشقہ نے الگا شریک

ایمینگ لار و بابا لار میز معبود لار لیخہ عبادتین منع اتور و نماز غه

در استلیغہ و پاکلیغہ و وفا غه و امینلیغہ بولور در

هرقل - سنین سوال قیلدیم کہ بوشی نبی پخو کہ در سن دینیک اول نبی شریف بیر کیشی

دور البتہ نبی اوز قومیدین نسب دہ اولوغ بولور سوال قیلدیم کہ انین اول ہم بیلا

کیشی دعوانے قیلان دور می م سن دینیک موندین ایلگاری و هیچ وقت

بچکیشی بود دعوانے قیلان دور اگر موندین مقدم بیر کیشی شول دعوانے قیلغان بولنگاندہ

سن دیر ایردیم بو آدم ہم اوشال کیشی غه تعیدر ایتوم بولنے کور و بکتدی تو غری سول پچ و بیرلغان سوز

سادر بولغان دور می م سن دینینگ یوق البتہ خلق غه بلغان سوز لامغان پزدات خدا غه البتہ بلغان

دین پر سوز لے نسبت براس سوال قیلدیم کہ بابا لار بیدہ پادشاہ اولکان دور می م سن دینینگ

یوق اگر بابا لاریدہ پادشاہ اوتکان بولسہ ایردی من بولنے پادشاہ لیک گداہی دیب ییلور ایردییم سوال
 قیلدییم قوم نینگ اولوغلاری ایرگاشمکدہ لاری یا ناتوان لاری ؟ سن دیدیننگ ضعیف و
 ناتوان لاری ایرگاشمکدہ لار حقیقتدہ پیغمبر لارغہ ناتوان ضعیف لاری ایرگاشمکدہ لار سوال قیلدییم کہ
 ایرگاشمکدہ لار زیادہ بولمکدہ لاری یا کہ آرایمکدہ لاری ؟ سن جواب دیدیننگ کوپاکمکدہ لار حقیقتدہ
 ایان شونداخ کوندین کولغہ زیادہ بولوب بارور سوال قیلدییم کہ مسلمان بولغانلار دین، سچکیم مرند
 بولورن ؟ سن دیدیننگ کہ یوق البتہ ایان لورکی دل لارغہ جاپدانسہ ہرگز غلامدہ بولمس سوال قیلدییم
 کہ اول لاری نینگیزدہ اوروش چوک نتیجہ پروہ ؟ سن دیدیننگ گاہا بیہ غالب کیلور مزو گاہا اول غالب
 کیلور آری پیغمبر لارغہ ہر قسم آزمائش لار بولور لیکن خیر لیک عاقبت لارغہ بولور سوال قیلدییم کہ
 میزلار نے تیمہ نرسغہ بولور درم سن دیدیننگ نماز غدر است سوزو لارغہ پاک تور کلمہ و دفاع
 و آمین لیکدہ بولور البتہ پیغمبر موداخ اولوغ او صافغہ بولور و ساقی ہی سن جزم بیلدییم کہ بوزانت
 نی دور لار و لوجناب ینگ ظہور ایشلا دیدین خہویم بار ایردکے لیکن سیز عربلار دین بولور
 دیگان گاندہ ایس ایردییم ای ابوسفیان اگر بویرگان بیاندہ نینگ حق بولسہ اول ذات از کوندہ
 میننگ بویکی قدیم تورگان یرنی کیلوب آدر اگر سن عاصین نالسام غدر لاریغہ توب بارور
 ایردییم ابوسفیان دیدور کہ ہرقل سیز لارغہ بوسوزنے قیخان زمان بر طرفدین آدانہ لار میند
 بولدے و مجلس غلبہ غہ ایلاندری کین سیز لارغہ چیقاروب سبار دیلار اول یردین حقیقان
 زمان ابوسفیان دیدور کہ و اعجاز محمد نینگ ایشی شول قدرکتہ بولوب کینتوردر کہ نبی
 اصغر پادشاہ ہم اندین تور توب قالو بدور

وقتیکہ ہرقل قدس دین حمص غہ باروسی روم اولوغلارین ہر حجرہ غہ جمع قیلدی دالینیک
 لارین یاپوردی و لارغہ دیدی کہ ای برادر لار اگر صد اتیغ و بی دنیا غداکی غہ راعب
 بوزوب عنوسند نینگ نجات و سلامتی غہ طالب بولسینیز ۔ ۔ ۔ بولنگی ظہور ایگان نبی زایان
 کینتور دیب لار و انکا بیعت قیلور سیز لار بوسوزنے ایشینگان کہ لاری لاری اور دملار دیدین تور دسا

تدو ب تیز دین قاپش مصلحتی غه اوندیلار کین دوازه لارینگ ہم سین بند تا پدیلار کین هر قل
 دیدی من سیرلا، نینگ ایمانلار نیکیز نے سینا دیم اوزلار نیکیز نے امتحان اتیم بوسوز دین ہم لاری خوش و
 راعنی بولدیلار بیچاره هر قل دنیا و حکومت نشاء سیدین مسلمان بولالمای محروم قالدی دنیا دین ہم
 اوزین وهم رعیه لارین مسئولیتین خدا قاشیمغ آلوب کیتدی شو نچ لیک برایش قیلدیکه جناب
 دجیه رضی اللہ عنہ نے نہایتده بیر بخششی حالده احترام ایله مدینه غه جوماتدی۔

سین کین حضرت نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم هر مملکت نینگ بیوک لاریغ دعوت نامه
 بیاروب لار نے اسلام دینی غه چاقیر دیلار لار دین بعض لاری مسلمان بولدیلار و بعض لاری نہایتده
 بے ادبلیک ایله جواب قیلدیلار و بعض لاری مسلمان بولماسه لار ہم نہایتده شرافت ایله جواب
 کوندوردیلار و حسن معامله ده بولدیلار۔

خیبر غزواتی

خیبر شهری مدینه نینگ شام طرفلاریده ادرچ منزل لیک پر مقام دور بو شهر یہو دلار ایله آباد
 بولوب اذانیغہ مستحکم نیچ قلعہ بنا قیلولغان ایردے یہودی لارینگ اعتماد لاری شول مستحکم
 قلعہ لاری غه زیاده ایردے ایننگ اوچون تام بے فکر ایردیلا سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم
 عدیبہ واقعہ سیدین مدینه غه قایتیب کیلوب بیر آمی ہم آرام آغانلاری پوق ایردے یگایک
 خبر لار تارقالدے کہ خیبر یہو دلار مدینه غه حملہ دھجوم قیلیمک اوچون بیوک تیار کر لیک کور و بدور
 لار ممکن دور که آتوکونلار ده بیر دین حمایه قیلسه لار خندق اوروشید کورگان شکست در سوالیک لارین انتقامین
 آلسه حتی لار غطفان قبیلہ سیدین تورت مینگ حربی نوجوان بہادر لار نے ہم اوز لاری ایله مخیال
 قیلوب آلودور لارا لاریله شونداغ معاہدہ تورد و بدور لار که اگر مدینه نے آلسه لار خیبر نینگ نہ لیک
 حاصلاتین یرمی غطفان لیک لار غه ہمیشہ بیر یلوب تورد مسلمان لار موندین اول دشمن لار محاصرہ لاریغ
 قالیش اذیتین اتراب د خندق اوروشیدہ بحر بہ قلیغان ایردیلار اول واقعہ هنوز

جاہلانہ پیدین چیقان یوق ایردے ایننگ او چون تمام مسلمانلار دشمن نے مدینہ گاکیلشدین اول
آلیننی آلمکنی بالالفاق مناسب کوردیلار

جناب رسول غظم علیہ السلام یوغزات ده فقط شول جماعه اصحاب نے ہمران ایردے
کہ انار حقلار یردے سورہ فتح ایننگ نقرہ جنی اللہ عن المؤمنین اذ یبایعونک تحت الشجرۃ
فعلیم مانی قلوبہم آیتی نازل بولغان ایردی والار عم و عدکم اللہ مغالبکم کثارتا تاخذونہ
آیتی بشارت یریکان ایردے الاز ایننگ تعدادلاری یریننگ تورت یوز عدد ایردے
ایچار یریدے بکی یوز نفر تیامغ لاری عم بار ایردے بولشکر ده یگر مدد خاتون صحابہ لایم یریننگ
لار یردے ہمار دیردے وار صحابہ لار دین خبر آلمک او چون خدمت لاری غم بولغان ایردے ۔

سلام لشکری مدینہ دین تیمنی سند بجز یہ محرم وہ جو ناب کچھ دن خیر صدر دین داخل ہوتے
بدر معرکہ او چون شونہ غیر متف منے اختیار ایندیلار کہ اول یر اهل خیر علیہ بنی غطفان اول لار
ده ایردے بوتر یریننگ فائدہ سی شول بولیکہ خیر یہ بود لاریعت مدد یریک او چون بولعت
چیققان غطفان ہاند لنگ شکر سلام لے بولد کوروب آہننگ گنہ آرقہ لاریعت قایب کیتا یر حضرت رسول
اکرم صلی اللہ علیہ وسلم شول مقام نے لشکر یننگ عربی مرکزی بولسون دیرہ جسم یردیلا ہر طرف غسکر
لار شول یردین حج نیلور ایردے ہزار تمام احکام دانقظا لار شول یردین صادر بولور یردی مسلمانوں
شول یردے لول یر مسلمان قیوسہ آبدلاتاک یر طرف دیرہ محسوس کیننی طرف دین تیند اسلام
وظیفہ لاری انجام تابلسون سیداعثمان رکی اللہ عنہ شول مرکز یننگ مساکول یردی تعیین
ایبول یرلار شکر یننگ سند یریند جب سیدنا علائقہ دیمینہ سیدو حضرت میامو مدین مرضی
عنہ سوزار تعیین قبیلو ندیلر خیر ملکتنی یننگ ستمدان او چون اونکے حصول طرف یردین اولون
نبرد دست قلعہ بنا قبیلو نغان ایردی ہر قدر ده میننگ۔ عدد نہایتہ خبر بایک تہی ہر دے
تورور ایردیلا بولقلو لار سلسلہ سی اوچ مجموعہ بولونوب یردین ہلاک ہدہ ایسے یرینگی مجرمہ نے
نظاہ تورغانلاری و سلور ایسے نہ حصن نام و حصن الصعب حصن قلہ دیکان قہور ہر ایردے

ایک نئی مجموعہ کے شوق تو زانلاری دیلوپ اندہ حصن ابی و حصن برسی دیگان قورغان لاری ابرو
 اور چوٹی مجموعہ کے حصن قورص و حصن و طبع و حصن سلام دیو ایر دیلار اہل سیرت دین بعیشلاری بوقل
 لارینگ عددین آلتی یا تی عدد دیدر لار

صحاب کرام دین جناب محمود بن مسلمہ رضی اللہ عنہ نے حملہ قبیلوچی لشکر لاری سردار تعین ابی لاری حضرت
 رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ذات اقدس لاری ہم شمول جلاء نہ قوشولدیلا لاری جماعہ ہمہ دین مقدم لظاہر
 قورغان لاریتہ حملہ شروع قیلدیلا لاری مقام شیرینگ شرقی طریقہ ایردے جناب سیدنا محمود بن
 مسلمہ رضی اللہ عنہ پیش کو نچو برابر پے در پے حملہ قیلوب تور دیلا لیکن قلعہ فتح ایتولمادی
 ششخی کون حوالیبیب کتکان سبب دین قلعہ آستیدہ ایردیلا سلیمہ آذراق آرام آلمک قصدید
 یا قوب ایردیلا کنا نام بیر یہودی تیف دین بیرکتہ تاشنی تیفہ لاریتہ تاشلاب ایردے
 ان دین اول جناب شہید بولدیلا او کالاری محمد بن مسلمہ لشکر اختیارین اوز قول لاریتہ آلوب
 نہایتہ اد لورخ محارہ قیلدیلا لاری جناب ینگ راسی لاری شمول ایردیکہ یہود لاری ینگ خرا
 زار لاری تمام کیسوب تاشلا نسون چونکہ لاری ینگ بیر عدد خرا مادہ خستلاری بیر فرزند بزیرید
 محبوب درغوب ایردے بو تدیر ایلیہ قلعہ ایچدہ کیلا رفا البنتہ آغیر شکست بیر لیکن بولور جناب
 ینگ لاری لاریتہ عمل قیلونیب بیر موخہ خرا مادہ خستلاری کیسیلوب ایردی حضرت ابوبکر سید عالم
 صلی اللہ علیہ وسلم خدمت اقدس لاریتہ کیلوب دیدیلار کہ یا رسول اللہ بولعلاقہ البنتہ مسلمانلار قول
 لاری دین فتح ایتولیشی محقق دودنہ او چون اوز قول لاریتہ ایلہ اوز مال لاریتہ نے بر باد ایتورمز
 جناب رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم غلورامی مقبول کورولدے فی الحال محمد بن مسلمہ جناب لاریتہ
 رختلار نے کیسیلما سون دیب حکم بیار دیلا

شام وقتی وہ جناب محمد بن مسلمہ حضور نبوی صلی اللہ علیہ وسلم غہ حاضر بولوب برادر لاری
 محمود بن مسلمہ رضی اللہ عنہ ینگ شہادت قصہ لارین اوزا غیر لاری ایلہ بیان قیلدیلا کیین جناب
 رسالتاب صلی اللہ علیہ وسلم مرحمت قیلدیلا کہ ابرتہ کولی ان شاء اللہ بولون لشکر ینگ باپ

پیر قبلی شونداغ بیر انسان قولیفت تا بشورور من که اول کیشی خدانے در رسول خدانے دوست تو تور و خدا
 در رسول صلی الله علیه وسلم اول کیشی نے دوست تو تور لار الله تعالی ایننگ قولیده بو مکتبی فتح اتور
 جناب رسول مهربان صلی الله علیه وسلم تیل لاریدین بوتور یفتی اینشتیگان صحابه کرام ایچیلار یدیه بار
 بیوک بهادر نار هم لاری یو بشارتنی آلمک آرزو سیتده بولدیلار

اوشال کیچ بولون لشکر نینگ پایلامک و مقلامک و طیف سی جناب سیدنا عمر رضی الله عنه
 نوبتلاری ایردے اول جناب بیر یہودی بنی تو توب حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم خدمتلا ریت
 کیلتور دیلار سید عالم صلی الله علیه وسلم تمجد نازیفه مشغول ایر دیلار نماز دین فارغ بولوب یہودی
 نے سوزغده سالدیله یہودی زیدی اگر مسلمان لار منگا دابل دا اولادیم نه امان بیرسه لار بیر موچجر بنی
 راز لار نے بیان اتور من حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم انکا امان وعده سین بیردیلار کین
 یہودی خبر یہودی که لطاة تورغانی ده کی یہود لار بو کیچ اهل و اولاد لاری شق تورغانی غنیا رکده
 لار و نام نهدینه اسباب لاری لطاة تورغانین ایچکاری طرفینه دفن قیلمک دلا رمتگا اوشال معنام
 معلوم دور سنلار لطاة قده سین آنه لذن اول یرنے کورسا توب بیرور من و هم یہودی دیکه
 شق قده سین پراستی ده گی اولار ده قلد لار نے بوزا دورگان منجیق لار و باسنته برقم
 اسباب لار قولو انکا دور نجان مسلمانلار شق قلد سین هم فتح ایتسه لار اول اسباب لار
 تورگان مخفی اولار لے کورسا توب بیرور من

اوشال کیچ اذنوب تانگ آتکا ندین کین سید عالم صلی الله علیه وسلم علی بن ابی
 طالب نئی دیب سور دیلار صحابه لار دیدیلار که اول جناب کوز لاری آغریب بیمار یا کوی دور لار
 امر قیلدیلار آدم یاروب چاقروب کیلدی حضرت نبی کریم صلی الله علیه وسلم ہر اکی کوز لاری مبارک توفوک
 لازیمی سورکا دیلار فی الحال اکی کوز لاری اسپلیتے در دم قالمادے و در هم قالمادے حضرت رسول
 الله صلی الله علیه وسلم ارشاد قیلدیلار یا علی بار فرزندیم خدا بولیده کافر لار ایلہ جہاد ایلد
 کیل وہ اول خلق نے اسلام و ایمان غه دعوت بیرگیل قبول قیلماسه لار اول حالده جنگ

قیل اکی علی پیر انسان من سید بولوب مسلمان بولوب قالسه عالم عالم غنیمت آلفا نینگدین بولوب
 اقدور بولفرمان نبوی نے آلفان زمان جناب علی کرم اللہ وجہہ پوروش قیلدیلا رہم دین اول قلعہ
 عام طرفیغہ حملہ باشلا دیلا قلعہ مقابلی وہ میدان جنگ توزولد سے یہود لار ظفر فلا رہدین مرتب
 نام پہلوان مبارزہ غنیمت کی بولوبلوان تنہا اوزینی سید بہادر برابر یہود کورد ایرد سے
 عرب عادیتیجہ شور لار اوقوب مبارز طلب قیلدے بول طرفدین جناب عامر بن الاکوئع مقابلی غن
 چیقدیلا لیکن اول کافر ایله مبارزہ ایتوب توروب شہید بولدیلا کہین جناب سیدنا علی رضی
 اوزولدی میدان غن توشدیلا پیر چئی حمد وہ شورش اور دیلا کہ قیلدیلا کی قانقین و
 عامر بین کیسوب باشین ایکی بولوب گردن سے تیوب جایدان کی کہین برادری یاسر چیقدی
 انے سیدنا پیر رضی اللہ عنہ پیر حمد وہ تفریح کا سید تاشلا دیلا کہین جناب علی
 کرم اللہ وجہہ عام تعلقہ امر بولدیلا ساغندار اوتکای توروب قلعہ یاهم فتح بولدی
 اوشال کون جناب جناب بن المنذر رضی اللہ عنہ محاصرہ لاریدہ تورگان قلعہ صعب
 اوجو پکی کوز فتح ایتولد سے بول قلعہ دین مسلمانلار غن آرفہ خرما مسکہ یاغ زیتون یاغی دگر
 کہ لار غنیمت توشدی لشکر اسلام دہ آزدق دباشقہ زیمہ لار آزالگان ایرشہ الحمد للہ
 بولکچیلدیک کوزار بیلدی شول قلعہ دین اوروش اسباب لاری یہودی جاسوس خبر کی تولد
 بیلدی سوندین پیر کون ایلکاری نظا قلعہ سی ہم فتح قیلدیغان ایرد سے
 ایلدی لوزیمت قلعہ زبیر کیلدی مسلمانلار ہم لاری برابر لیکدہ اول قلعہ حملہ شروع
 قیلدیلا بول قلعہ بیلغ کی بلند لیکدہ ایرد سے زبیر نام یہودی کوب بیوک تدبیر ایله بیا قیلدیغان
 ایرد سے حملہ قیلوب ایکی کون اوقان دین کیلین بیر یہودی اسلام لشکر لعیہ کیلدی دیدیکہ ای
 مسلمان لار بول قلعہ نے بیز لاری لار حملہ قیلدینگز لاهم فتح آیتہ آلماس بیز لار من بیز لار غن پیر
 راز نے بیان قیلور من بول قلعہ غن سور استی دین بیزا واسطہ سی ایله کیلور اگر شول نا و نے
 بند قیلولند اول حالده ایچکاری غن سو کیرما کی قالور یہودی لار ناچار بولوب قلعہ فتح ایتولمکن

دور بوسوز نے ایشٹیکان زمان مسلمانوں کو یو لینی تو سدیلار ایچکا ریدہ گی یہود لار یو
بولوب تاشقار یغہ چقیوب اوروش قیلدیلار کیسین مسلمانوں غالب کیلوب بوقلوع نے ہم فتح
ایتدیلا اندین فارغ بولوب حصن ائی طرفیغہ حملہ شروع قیلدیلو قلعہ وہ کیلار کوب شدتلیگ
دافعہ قیلدیلار اللار ایچلار ریدہ غروان نام لیک بیر سپلوان بار ایردے میدان غہ چقیوب
مبارز طلب قیلدے سیدنا حباب رضی اللہ عنہ ایننگ روبروسینغہ بار دیلا رخطہ ایچندہ
غروان ایننگ اذنگ قوی کیسیلوب کیندی اوزی قلعہ طرفیغہ اوزینی آلدے حضرت حباب
ایننگ آرتہ سیدین تیوب باروب پاشنہ بیغہ قیلچ سال دیلا رتاموری کیسیلوب بیرغہ
یقیلدے اوشمال یردہ جہنم غہ روانہ بولدے -

کیسین قلعہ طرفین سینہ بیر سپلوان میدان غہ چقیغہ ایشٹیکان مقابلہ غیر مسلمان
چقیغہ یسکن اول کافر قویبہ شہید بولدی کیسین جناب سیدنا ابو دجانہ رضی اللہ عنہ میدان
غہ توشیدیلار ہارگان نمان اول کافر نے ایشٹینی کام قیلدیلار بوحالنی کوروب یہود لار غہ بیرغہ
ہیبت پیدا بولدے تاشقار یغہ چقیغہ آلمادیلار کیسین جناب ابو دجانہ قلعہ طرفیغہ یو کوردیلار
نعرہ تکبیر ایشٹیکان حال لاری دہ قلعہ دیوار یغہ یا پوشوپ اوزلارین تیغہ غہ آلدیلار رخطہ ایچندہ
قلعہ نے فتح ایتدیلا قلعہ دہ کی لازمام قاچوب کیتدیلا مسلمان لار قول لاریغہ کوب قوی دایکلی
دلباس داسباب لار غنیمت نوشتری کیسین مسلمان لار حصن البری غہ حملہ قیلدیلار
بوقلوع دہ بار یہور لار مسلمان لار تیغہ لاریسین اوقلار و تاشلار بار اینین یا غدود دیلا ر
مسلمان لار لار مقابل لاریدہ برابر تور دیلا ر آخر قلعہ دیوار لارین منجلیق لاریلہ بوزوب
قلعہ نے فتح ایتدیلا بول آخری قلعہ نے فتحی ایلد گویا بونون خیبر مملکتی کاما فتح ایتولدے

خیبر غزاتی دہ وقوع غہ کیلگان حادثہ لار

بو غزات دہ مسلمان لار دین اون بیش نصر شہید بولدیلا ر یہود لار دین تو قسان اوچ نفر

اولدور ولدیلار و شول غزات ده بیر یہودی خاتون حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ
 زہر لالگان پایہ ہدیہ کیلتور دی اندین جناب پیر نفقہ آلوب نیہ چیتاروب تا شلا دیلار چونکہ
 اندہ زہر باریکگی معاوم بولدے جناب بشر بن البراء رضی اللہ عنہ اندین بریکان ایردیلا رفی
 الحال وفات قیلدیلار یہودی خاتون نے جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خدمتلاہینہ
 کیلتور ولدے اندین حضرت سوال قیلدیلار جواب بر دیکہ من قصد ابوالیثقی قیلدیم دیدیم
 کہ اگر راست پیغمبر بولسہ ہر اثر قیلہ آلمس واگر یا چاچی بولسہ لادہ ہمہ میز نجات نابور میسر
 کیمن حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم انے قویوب بیاردیلار

شول غزات تمام بولغان اندین کیمن حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نبی نصیر جماعہ
 سین رسی جی بنی اقطب قیزی صفیہ نے اوز لکھا علار لیجہ آلدیلار ہر ناری آزاد لیک لاری
 بولدے بولوغزات تمام بولوشے ایلہ جیش مہکتیہین جناب بعقر بن ابی طالب و ابو موسی الاشعری و
 قوم ناری قاتیوب کیلدیلار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بولانینک قدوملا ریدین نہایتہ خوش
 اولدیلار بیونا جعفر و والدہ میز حضرت ام حبیبہ رضی اللہ عنہا نے ہم ہشتا ندین برابر آلوب
 کیلدیلار علین شول زمانہ ووسی لار یعنی حضرت ابو ہریرہ و برادران لاری ہم مدینہ شہ کیلدیلار
 جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لارغہ صلح ایلہ فتح ایتیلگان قلعه لار غنیمتلا ریدین بوردیلار
 اذ فرست ایچیدہ فدک دیجا وادی القرئی یعنی مدینہ اطرافلاریدہ گی یہود مملکتلاری
 تمام مسلمان لارغہ تابع بولدی الحمد للہ

جناب بیستنا خالد بن الولید رضی اللہ عنہ بینک اسلام لاری

خبر غزاتی دین کیمن اسلام او چون بھوک آفت و مہلک دشمن و کافر لار بینک خطرناک
 جیش لارین سپہ سالار لاری بولغان بوادیہ ذات اوز اختیار لاری ایلہ اسلام دینین حق ایکا
 نبیلین یہوب مسلمان بولدیلار بیرنجی جناب خالد بن الولید کیمنی جناب عمرو بن العاص او چونی

عثمان بن ابی طلحہ رضی اللہ عنہم حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بولار یینگ اسلام لاریبین نہایتندہ
خوش بولدیلار جناب خالد غم ویدیلار الحمد للہ سن مسلمان بولدونگ اول جناب ویدیلار رسول اللہ
دعا قیلونلار اللہ تعالیٰ اولار لایغہ خلاف بولوب قیلگان گستاخلیک لاریمنی مغفرت قیلسون جناب
مرحمت قیلدیلا کہ اسلام اولدین ایلگاری اولکان حال لارنے یوقالوب بیارور

عمرۃ القضا

جناب رسالت مآب صلی اللہ علیہ وسلم حدیثیہ سلمی دین پرست کیسین اولکان سنہ سی مشرک
لاریسب اولوب قیلہ اگنخان عمرہ لارین قضا سی اولدون مدینہ منورہ دین مکہ مکرمہ غہ جو نادیلار اولدوقہ
ہجرت یینگ تینچی سنہ سی ذوالشعبہ آبی ده ایردی صحابہ لار دین اولکان سنہ عمرہ قیلہ ایملاقی قیلکان
ذاتلار بولسنہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ایله برابر کیندیلا و قیتیک قریش جماعہ سی
بو خبرنے ایشیدیلار ہم لاری معاہدہ شرط لاری مطابقت مکہ فی خالی قیلوب بیر دیلا خلق
اولتا سیدہ محمد علیہ السلام واسحا بلاری نہایت ہ آچ و قینا لکان حامدہ لاریب تار
فاندیلار کین مسلمانا حرم شرعی غہ کیرا وقت لاریدہ بولون قریش صفت تار تیب کاشا
قیلوب اولدیلا حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مسجد کیرگان زمانلاری اولگہ قوال
لارین احرام دین چیقار دیلا و دیدیلار اللہ تعالیٰ رحمتی نہ داخل قیلسون شونلغ پیرسان
نی کہ بولون کافر لاریغہ اولدین کو چلیک و بہادر کورسا تور کین کیلوب حجر اسودنی اولوب
بیز نیز لور دیلا تمام صحابہ لاری ہم جناب غہ اقتدار قیلوب تیز نیز لور دیلا راجح بار اولدین
شول کیفیتہ قیلدیلا قالغان لارین آہستہ یوروب قیلدیلا بولطوافدہ جذبہ عین اللہ بن
دو احمد رضی اللہ عنہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اولدیلا ربیعہ یوروب بلدا اولدیلا بول
مانی اولور ایلا لاکالہ اللہ وحدہ صریح وحدہ و نصر عبیدہ داعر جندہ و عظیم الاحزاب
معدہ بولواقولدیلا اولکان کوشش لاریدہ کورکان واقفہ نی اولدی ایردی اللہ تعالیٰ

توشلارین راست قیلوب کورساتدی مکہ مکرمه ده اوچکون تور دیلار چونکه حدیبیه صلیبی ده
 شونداغ شرط قیلونغان ایردی وشول سفر لایحه مکہ مکرمه ده والده میز حضرت میمونہ رضی
 اللہ عنہا نے اوزنکا حلالیغی آلدیلار بوزات حمزه رضی اللہ عنہ ینگ خانون لاری ایردیلا آنحضرت
 صلی اللہ علیہ وسلم ینگ آخری زوجہ محترمه لاری شول ذات ایردیلا

فتح مکہ مکرمہ

جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ہمیشہ مکہ مکرمه نے فتح ایتیک اوچون دل لاری بیقرار
 ایردی لیکن قریش ایله قینغان معاہده لاری بونرسه غم مانع ایردی اتفاقاً بنی بکر ایله بنی خزیمہ
 اور تالایده جنجال بولدی بو ینگ سببی حدیبیه ده صلح بولغانده شرط قیلونغان ایردی
 کہ ہرکیم جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم عقد و عہد لایغی کیرچی بولسه کیرسون و ہرکیم
 قریش عقد و عہد لایغی کیرچی بولسه کیرسون منہ بوا علان دین فائدہ لایغی بنی بکر قریش جماعہ
 سبغہ قوشولوب کیتدی و بنی خزیمہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پناہ لایغی اولوب قالدی
 کیمن آزدندہ بنی بکر پر بہانہ تاپوپ بنی خزیمہ غم حملہ قیلدی و قریش دین مدد بیلادی قریش
 مدد ایردی و سلاح ایردی بو حالتی کورد ب خزیمہ دین پر جماعہ خلق طرفین وکیل بولوب
 کیلوب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نہ بولوب اولکان ظلم و ستم لارے بیان
 قیلدیلا و وظیفہ لایغی ادا قیلوب اولدی مکہ مکرمه غم یا لوب کیتدیلا جناب رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم صحابہ کرام نہ دیدیلار ایہی ابوسفیان بیلار غم اتفاقاً نامہ نے مستحکم قیلوب معاہده مدتی
 زیادہ قیلدور مک اوچون کیلوب قالورد حقیقت زیادہ وقت اولدی ابوسفیان مدینہ عن
 تیوب کیلدی والده میز حضرت ام حبیبہ رضی اللہ عنہا اولایغی کیردی و جناب رسول اللہ صلی
 اللہ علیہ وسلم توشک لایغی اولتور بکی بولدی جناب والده اولتور کالی قویا دیلار دیلار
 سن پیرنا پاک مشرک سن حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اولون لایغی اولتور و شونکلی مناسبت

کو یحییٰ بن ابوسفیان جناب رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم حضور لا ینبئہ باری کی معاہدہ بدین اوتار
 تیرے مک اور چون کوب سوز قیلہ کی لیکن آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم جواب پر یاد یلار کسین حلتہ
 ابوبکرؓ غہ متلا رینہ باری دہ بومطلب دہ مساعده ابستنادی جناب قبول قیلہ کی لار حضرت
 فاروق دین التماس قیلہ کی رد قیلہ یلار آخر حضرت علیؓ فاستتلا رینہ باروب کوب یا لبار کی
 لیکن تمام محنتی بیکار کیتدی یا یوس بولوب نوری سیغہ مینوب مک غہ یا لوب کیتدی

جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم آدمی غہ اوروش اد چون خاص سیک کور دلسون دہ
 امریر دیلار لیکن قسبی طرفہ بایش لارین معلوم قیلہ دیلار د عا قیلہ یلار کہ کی اللہ بودانغہ
 فی قریش غہ خبر برگیل تاکہ بیلار لارنے ناگہاں باروب باس بیکر حضرت حسانؓ فرغ
 جماعہ سیغہ بولغان قریش ظلم لارینی شعرا ربلمہ عجیب انما زدو بیان قیلہ بولغان خلق نے اوروش
 نہ ترغیب پرودا نور دیلار کسین جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ہرچی مدبدرہ کا عمل اپنی
 مظلوم لار دلا ینتیک اور چوکی دوست قیلہ لارنے کبلہ جکرہ غہ شتلا رنی اور چون اور بینگ
 عدل شکر نے ہمراہ آلوب مکہ طرفیہ روانہ بولر یلار کی منزل بولر بورد بولر یلار بورد نمزادہ لار کی
 ابوسفیان بن الحارث ایدہ عمہ زادہ لار کی عبداللہ بن ابوامیہ بولر نو شوب قیلہ بولر لار کی لار کی
 جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم غہ ہما تیدہ کوب آزار بیکان واسلامی کجائیک اور چون ہر غہ قدر کی
 یلہ کوشش قیلغان فاطمہ زہراؓ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بولر نے ورگات زمان بولر لارستی
 اور کوب آلہ الام المؤمنین حضرت اسمہ رضی اللہ عنہا مرض قیوب دیدیا یہ سولہ سولہ
 اللہ علیہ وسلم ابوسفیان حقیقی عاک لارین اوغلی دور و جبہ غہ حقیقی عملارین اوغلی دور
 بولر یقین قریش لار کی مرتلا یدین بچوک محرم بولر لار کسین جناب علی مرتضیٰؓ بولر
 دالغہ تعلیم پرورد دیریلہ کہ سیز لار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فاشد ر بغہ یقین باروب
 حضرت یوسف علیہ السلام بیتک برادہ لار کی دیگان آیت نے او قونک لار شاید جناب عفو و ر
 قیلہ لار کسین لار کی لار کی فرمت اقدس غہ کیلوب دیریلار قال اللہ لقل اشکر اللہ علیکم

وَإِنْ كُنَّا لِنَخْطِطُ بِكُمْ جَنَابِ رَسُولِ أَرْمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُولَارِ نِينْكَ جَوَابِلَارِ نِينْ
لَا تَتْرِبُ عَنِّي كُمْ يَوْمَ يَعْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَكُمْ وَهُوَ أَحْسَنُ مَا كُنْتُمْ فِيهِ وَبُولَارِ

جناب رسول اكرم صلى الله عليه وسلم اراده لاری شول ایردیکه مکہ غہ تیکونلاریچہ مکہ لیک
لاری نینگ تیرلاری بولماسون الحمد للہ شونداغ بولدی وقتیکه مکہ مکرمہ غہ تیدیلار خارج ده آرا
تیدیر حکم ایردیلا تمام لشکر عدولاریچہ اوستا لاری یا قیلسون اندین اهل مکہ غہ خیر بولدی صبح بول
ایله حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم امر ایردیلا که لشکر مکہ غہ بولگ بولگ بول لاری دین کیرسون
لاری باندگی احکام غہ عمل قیلسون لاری۔

- (۱) هر کیم یرا غیبی تاشلاسه انی اولدوردولماسون
- (۲) هر کیم کعبه شریفه ایچیلار اقیه کیردوب آلسه اولدوردولماسون
- (۳) هر کیم ابو سفیان اوی غه پناه آلسه اولدوردولماسون
- (۴) هر کیم اوز اوی غه پناه آلسه اولدوردولماسون
- (۵) هر کیم حکیم بن حزام ادینی غه پناه آلسه اولدوردولماسون
- (۶) تاجیکانلاری قویسب بیر یلسون
- (۷) بیره لانگانلاری اولدوردولماسون
- (۸) سیرتوشکانلار غه اولدوردولماسون

اند تبارک و تعالی نینگ مدد و عنایتی ایله تمام لشکر اسلام نهائیره عزت و شوکت ایله
مکرمه غه داخل بولدیلا رسد لاری دین حضرت خالد بن الولید دین باشقہ لاری بیج بیر مقابلہ ایتمه
لای ایردیلا تنها حضرت خالد عسکر لاری ایله مکہ یاک لاری اورتالاریده بیر آرتوقوشلار بولدی
نجهای مسلمانلار دین ایکی نفر باشقہ لاری دین یگره سیکر نفر هلاک بولدیلا

جناب نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم یگر چنی رمضان مبارکده مکہ مکرمہ غہ قاتحانہ داخل
بولدیلا شہر غہ کیردوب تور دوب تریه اوستنده سورہ انا فتحنا غہ اوتور ایردیلا مبارک باشلاری

تو اضع دین خم بولگان ایردی شول حالده مسجد حرام غه داخل بولدیلار کعبه شریفه نے تویہ او ستند طوان
 قیلدیلار حجر اسود متقابلینہ کیلگانا ریدہ قول لاریدہ گی چوب ایله استلام قیلور ایردیلار طوان دین فارغ
 بولگانا ریدین کین عثمان بن طلحه نے چاقیروب ولیدین کعبه کلیدین آلدیلار دروازه فی آچدوروب
 ایچین کیردیلار انده باربتلارنی تو سزوروب سیندوردیلار کین کعبه دروازه سیده توروب آدملا رنه
 باقوب توروب دیدیلار لا اله الا الله و احد لا کاشرینک لک صدق دعدا و نصر
 عبده و حزم الا خز اب و حده جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کعبه شریفه دین چیتوب کوردیلار که
 روبرولاریده مکہ مکرمه یننگ بیوک سردار لاری و محترم عظام از عمالاری جمع بوشوب ہم حکم الہی
 عدالت محمدیه غه منتظر توروبدورلار بولار اوشان ذاتلار دورلار که یوزلار چه مسلمان فی توربوک
 عذابلار ایله قیناب آخر وطنلاریدین دریدر قتلخانلار دورلار اسلام دینین محوینا قیلنک او چون حبش شام
 نجدین لار غه قدر باروب قول لاریدین کیلگان حرکتلارنی قیلن دورلار خپه بار مکہ دین مدینه غه قدر باروب
 بیچاره مسلمانلار غه آزارلار بیروب کیلگان دورلار غرض بوجماعه طاققارین باریچہ خدا ورسول غه عدالتلارین
 کورساتوب کیلگان دورلار بکون اللہ تعالیٰ یننگ مددی ایله همه لاری اسیر و ناپار بولخان حالده
 خدا حکمی غه انتظار ده توروبدورلار کعبه دین حقیقون سائندری سکی لاری سید عباس غرض
 قیلدیلار رسول اللہ کعبه کلیدی بیزلار غه بیرو طار جناب دیدیلار بکون دین کونی دور کین ملت
 بن طلحه نے چاقیروب کعبه کلیدین تو ایخه تالیشور دیلار دیدیلار که هر کیم بوتیدر سنه سنه آسه دل
 غالم دور کین حاضر تورگان تبانه غه باقوب نہایتده اثر ایک بی خطبه او تور عینا زنده اسلام ایله
 بیرونچہ ہم لارین بیان قیلدیلار که بعضلاری بزار دور بیسنت برکافرنی اول دور سه دل مسلمان
 قصاص او چون اوله درمس یکی باشقه باشقه ملت اتعل لاری بر جریدین میرا شامس بیر خاتون
 نے اوز عمر سی یا خالہ سی یننگ اوستیخه آوب بولماس دعواتی بنوی گووا کینتور ورتا نلوچی قسم کیچر
 بیر خاتون کیشی یانیده محرمی بولماسه اونچ کیچر کوندن زنیب یولنه سفر قلیله آلماس بامداد غازی و عصر
 غازی دین کین نماز او قوماس عید رمضان و عید قربان کونلاری روزہ تو تومس کین خاص

قریش جماعہ سیغہ باقوب مرحمت قبلہ یلارای معشر قریش بوکون اللہ تعالیٰ سیزلار نینگ جاہلیت
 دین قالغان من من لیک لار نیگیزنی سیزلار دین آلوب تا شلادی تمام انسانلار آدم دین تازقال
 لغاندور دآدم تفرغدین برایتیگان دور اللہ تعالیٰ ارشاد قبیلور۔ اسی انسانلار بیز سیزلارنی برابردیر
 خاتوندین برایتیگان دور میزد سیزلارنے جماعہ لارغہ و قبیلہ لارغہ بولوب قویدوک تاکہ بیر بیر لار نیگیز
 ایله توشونگ لار حقیقتت شولدور کہ اللہ تعالیٰ حضوریدہ ہم دین زیادہ حرمتلیک لار نیگیز ہم دین
 زیادہ خدا دین قورقنلار نیگیز دور تحقیق اللہ تعالیٰ بیلگوچی و تبردار دور کیمین دیدیلار ای قریش
 جماعہ سی مینگ حقیمدہ گمانلار نیگیز نچو کہ درالار دیدیلار امید میز خیر دور نچشے برادر میز و نچشے برادر میز
 فرزندی دور لار جناب رسول اللہ دیدیلار بارینگ لار ہم لار نیگیز آزاد دور سیزلار کیمین حضرت
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم صفاتا غیدہ اولتوروب خلق دین اسلام اوچون بعیت آله باشلادیلار
 حضرت عمر رضی اللہ عنہ بعیت قیلگوچی لارنی بیر دین بیر دین توغری قیلوب تور دیلار او شال کون
 مسلمان بولغوچی لار دین بیر لاری حضرت معاویہ ایر دیلار و حضرت ابوبکر آتہ لاری ابو تحاذہم مسلمان
 بولدیلار بو جناب اسلام لاریدین جناب رسول اللہ نہایتیدہ خرسند بولدیلار شول قطارده بیر آدم
 کیلوب قالدی جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے کوروب ہیبت آلدی بدن لار نغہ تیراغ
 پیدا بولدی مرحمت قیلدیلار برادر تورقمہ من پادشاہ ایما سمن قاق گوشت ییب بورگان بیر خاتون
 نینگ اوغلی دور من.

مکہ لیک لار دین بیر نچہ آدم حقدہ جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم حکم قیلوب ایر دیلار کہ
 تو تولگان یرده اولدور ولسون لار اگر چه کعبہ غلاف لار لغہ آسبیب تورگان بولسه لار ہم رحم
 قیلونماسون بو جماعہ اوچون بوتون عالم تنگ بولدی اوزلارین نہر طرفغہ آلدیلار اجسل لاری یتکا
 نلاری اولدور و لدیلار قالغانلاری اللہ عنایتی ایله مسلمان بولوشوب اسلام نینگ صادق فرزند
 لاریدین بولدیلار بولار دین بیر لاری عبداللہ بن سعد بن ابی سرح ایر دیلار بو ذاتی رضاعی اکالاری
 حضرت عثمان بن عفان امان بوروب جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دین سوراپ آلدیلار

نیہ بیرلاری حضرت عکرمہ بن ابی جہل ایردی یار بوذات مکہ دین قاجیب دریا کنارہ سیدہ
ایمدی کیمہ غہ مینوب تورگانلاریده خاتونلاری ام حکیم باروب سفردین قاتیار دیلار و دیدیلار
ای عکرمہ سن اوزونکنی علاک اتمہ من تمام نبی بشریننگ ادوغنی دکر م یگی بولغان بیرذات
اقدس حضور لاریدین سینگ اوچون امان آوب کیلیم دیدیلار بوخاتون مکہ مکره فتح ایتو
یشیدین مقدم مسلمان بولغان ایردی یار بوسورنے ایشینگاج حضرت عکرمہ قاتیدیلار خاتون
لاری ایله برابر جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاریغ کیل دیلار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
ادل جنابنی کورگان زمان ارون لاریدین ایرغیب تور دیلار مرحباً بمن جاءنا مهاجرًا مسلمًا یعنی
مرحبا و مہمان مکره غہ کہ ہجرت قیلغان مسلمان بولغان خالدہ بیزیننگ حضور میزغہ کیل دیلار کین
اول ذات مسلمان بولدی یار عرض قیلدی یار یا رسول اللہ مینگ اوچون اوزلارین حق لاریده
قیلغان ہر بیر عداوتلاریم حقیدہ مغفرت طلب قیلسون لا جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
مغفرت طلب قیلدی یار کین بو جناب مسلمانلاریننگ بوک لاریدین دنہا تیرہ اسلام اوچون
غیرتلیک لاریدین بولدی یار۔

ینہ بیرلاری ہبار بن الاسود ایردے بوذات آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ینگ عاجزہ لاری
ستنا زینب رضی اللہ عنہا مکہ دین مدینہ غہ کینوب تورگان و قتلاریده نیزہ بیلہ کجادہ لارینی اوروب
یقیتگان ایردی اندین قارنلاریدہ گی حمل لاری تو شوب شوینگ اتریدین بیار بولوب اوزلاری
ہم دنات بولغان ایردی یار منہ بو آدم اول اوزین بیر گوشہ غہ آوب یاشیرندی بیر کون اوز اوزیچہ
حضور نبوی غہ کیلوب تمام گناہلاریغ اقرار ایتوب عفور لارین طلب ایتدی جناب سید عالم
صلی اللہ علیہ وسلم عفو ایتدی یار نیہ بیرلاری سیدنا حمزہ نے قاتل لاری وحشی نام بیرذات ایردی یار
آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بوذاتی ہم عفو ایتدی یار۔

خاتون لاریدین ابوسفیان ینگ خاتونلاری ہند ہم عفو ایتولدی بوذات حضرت حمزہ رضی اللہ
تعالی عنہ ینگ سینہ لارین یاروب جگر لارین چیقاروب آوب تیشداری ایله چیناب تاشلادی

قولا غلارین د بورون لارین کیسوب آوب ایف غه او تگوزوب بوینیغہ تا قوب آلدی منہ بو خاتون
 نے گناہین عفو اتوب قویوب بیر دیلار انسان بوداقه لارنی بخشیشی ملاحظہ قیلوب کورسہ بے تردد
 تسلیم اتور کہ مکہ نے حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ینگ لشکر لاری فتح قیلما دی بلکہ نے
 خلق محمدی و عفو احمدی فتح قباخانہ دور مکہ ده گی کافر لار مال لارین غنیمت آیش بیر طرفه تورسون مکہ
 دین ہجرت قباخانہ ذاتلار قول لاریدین زور یک ایلمہ تارتیب آولغان اوی و جا یلارین طلب
 قیلسہ لار ہم بیر ما دیلار مرحمت قیلدی لار کہ خدا اوچون تا شلاب ہجرت قیلونغان نرسہ لار نے ینہ قایتوب
 آملک تاجا زودور۔

جناب نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم بیعت قبیلوچی لار و اسلام غہ داخل بو لوچوچی لار دین تو بانہ گی
 نرسہ لار غہ اقرار آور ایر دیلار۔

(۱) من اللہ تعالیٰ غہ داتده صفاتره و عباد لغہ حمدار لیکره یسج بیر نرسہ نے شریک
 قیلما سمن

(۲) من ادغور لیک زنا خون ناحق قیلما سمن قیزبالہ لارنی اولدور ما سمن ہیچ پیغمہ بہتان
 قیلما سمن

(۳) طاقتم باریکیہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم غہ اطاعتده بوور من اگر بیعت قیلخوچی لار
 خاتون لار بولسہ لار لار دین بو اقرار سہ ہم آور ایر دیلار

(۴) من ماتم و تمثیدہ یوزومنی بولما سمن قول لازیم ایلمہ چہرہ لاریم غہ اور ما سمن ساچلاریمنی

بولما سمن ایفالاریمنی یہ تما سمن قراباس کیما سمن قبر او ستیدہ اولتوروب یغلاما سمن
 مکہ مکرمہ فتح بولغانلار بدین کیمین سر طرف دین خلق اسلام دینی غہ داخل بولسہ با شتلا دیلار چونکہ
 تمام قبیلہ لار قریش قبیلہ سی غہ باغلیخ ایر دیلار اکثر لاری لار دین قورقور ایر دیلار یا لارنی لحاظ قیلور
 ایر دیلار و قیکہ قریش قبیلہ سی اسلام نہ داخل بولسہ دیلار بولسہ کوروب و ایستیب باشقہ لار ہم مسلمان
 بولسہ ایر دیلار ایچکی سب شول ایر دیکہ تمام قبیلہ لار کعبہ نئے کوب مقدس بیور ایر دیلار اوز ایر دیلار کہ

اگر محمد علیہ السلام حق نبی بولسہ لاکہ مکرمہ فی فتح ایبورا لار و قریش اول جنابغ اطاعت قیلور د
دین لارین قبول ایبورا الحمد لہ فتح مکہ ایله بو امتحان هم بو یوب ایندی قبیلہ لار دل لاریده حضرت
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بوتلارین راستلیگده شک و شبہہ لاری قالمادی اگر شک و شبہہ
سی بولغان لار بولسہ لار هم قستلاریده بار سز لاری کوردیلار.

حنین عزاتی

مکہ مکرمہ فتح ایبورا لاریدین کسین هواندن و نشیت قبیلہ لاری اوز ارا دیدیلار که اگر بیز لار
بیر کشتی اور روش قیلوب مسلماندر نه شکست بیر سک اول خاندہ مکہ لیک لار نینگ تمام طائفہ گی
باغ و بوستانلاری بے خلاف بیرلار نه ادتوب قاور و هم مسلمانلار دین کافی انتقام آنغان بولور میزد بو
غرضده بنی مضر و بنی ضلال قبیلہ لارین اوز لاریغہ قوشوب آلدیلار تورت مینگ بهادر نے برابر آوب
مکہ طرفیغہ روانہ بولدیلار بولده حنین وادی سیغہ توب منزل قبلدیلار بو جماعه اوز سردار لاری مالک
بن عوف مصلحتی ایله خاتون بالمان و حیوانلارین همراہ آوب چونادیلار مالک بو مصفحتی شو نینگ
اوچون بیر دیکه خاتون بلد چقہ سین تاشلاب یچکیم میدان دین قاجا آلمس مته بو خبرنی ایشیتوب
جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مکہ دین تاشقاری غم چیقدی اراتا که بنگ ده کعبه شریفه و حرم
مکرمه مینی پایمال بولما سون اسلام لشکری نه نیگی مسلمان لار دین ایچی مینگ عسکر هم قوشولده
جموعه لاری ادن اکنه مینگ نبردین عبارت حدیث عظیم بولدی لار دشمن لار ایسه بیر نہایتیہ و توشی
قبیلین درده نه جاید توب پسترمه بولدیلار اوز لارین اوتکور میرگه ن لارین هر بر جالیغہ حنفی قویوب
قویدیلار و فانیته اسلام لشکری یینگ ادخی حصد سی بے خبر لیک حالده اول مقدمه توب باردیلر
دشمن نشانی نه توغری باروب قالدیلار دشمن رشتوں قدر اوق آتہ باشلدیلار که مسلمانلار بیچ حد
قبیلہ آلماسی آخری قچہ باشلدیلر میدان ده یوزغنه قدر عجا ب قویوب قانغان لاری تار قویوب
کنیدیلار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کوردیلار که دشمن مار تورت طرف دین حصد قویوب

کینوب تور و بدور لار و اسلام لشکری قاجمکده لار بو حالنی کور گاج بو الفاظنے او قونان حالده دشمن طرفیبه قراب یوره باشلادی.

أَنَا ابْنُ عَبْدِ الْمَطْلِبِ

یعنی من حق پیغمبر دور من بو سوزده یلغان یوق دور من عبدالمطلب ینگ اوغلی دور من مننگ راستلیم لشکر ایله امیر دور بلکه بو تم ده دور کین حضرت عباس نه امر قیلدی لار مهاجر لار و انصار لار نے چاقیرسون لار اول ذات بلند آواز ایله همه لارین چاقیردی لار بیر بار آواز بیرگان زمانلاری همه لاری میدان غه یانوب کیدیلار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم لشکر ترتیبین باشقہ دین توز دیلار اول لشکر ینگ باش طرفیبه دینی مسلمان بولغان مکہ یا شکاری بار ایردی لار زیادہ تجربہ لاری یوق ایردی بود فہ تمام اوروشلادہ تجربہ لاری بامل بولغان کتہ دکہد مشق یک مهاجر لار و انصار لار ایسگاردی تور دیلار دالمد لند بولار ینگ بیر بار حملہ لاریغہ طاقت نیلہ آلمای دشمن آرقوسین اوگوزوب میدان دین قاجا باشلادی دنجہ فرقة غه بولونوب کتیدیلار بیرنجی فرقة لاری باشلیغ لاری ماک بن عوف ایله برابر طائف قلعه سیغہ باروب پناہ آلدیلار ایکنجی فرقة لاری تمام خاتون بانہ لار دمال لار و طلا لار نے آوب او طاس وادی سیغہ باروب بیکنیدیلار و بعضلاری باشقہ طرفہ یوزلاندیلار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت ابو عامر اشعری نے او طاس ده گیلار تیفہ لاریغہ یار دیلار بو ذات باروب اول مقامده لار ایله اوروشوب شهید بولدیلار اورون لاریغہ حضرت ابو موسیٰ اشعری سردار بولوب اوروشنی دوام ایتدور دیلار آخر دشمن غه باذن اللہ مسلمان لار غالب کیدیلار بو اوروشده حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم امر لاری ایله تمام اسیر لار و غنیمت لار نے جمع قیدیلار و جبرانہ غه کیلتوروب قویدیلار غنیمت بوزر سه لار دین عبارت دور گیرمہ نورت مینگ عدوتویہ و قرق مینگ عدد دین زیادہ قوی و ایچکی و نورت مینگ و قیہ کوموشس۔ اسیر لار خاتون لار و بالہ لار مجموعہ لاری آلتی مینگ نفر ایردی لار۔

جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بوغزاتہ میدان دین کیتما ی توروب هواز ن قبیلہ سین
 یوک سردار لاریدین آتی کیشی خدمتکار یخ کیل دیلار و حضرتلار ییدین مرحمتلارین امید اتدیلار بولار
 ارالاریده جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه طائف دد باله لار نه بو یوروب تاشباران قیلدی و یگان
 و آخرعی کونلاریده اور دوروب بهوش قیلدی تاشلاگان ذاتلار هم بار ایردیلار مرحمت قیلدیلار که
 من اوزوم هم سیزلار نه منتظر دیم ایچی هفته یقین بولدی غنیمت لارنی تقسیم قیلما ی توروب دور من
 ایچی سیزلار کیلر نیگیزلار بخششی بولدی کیسین اوز نه جواب اور نیده دیدیلار من اوز حصه م نه توشکان
 اسیرلارنی آسانلیک ایله آزاد اتور من داگر من بلیه بو اور و شره مهاجرلار و انصارلار اوزلاری بولسه
 لار هم هم اسیرنی بو شانک مشکل ایس اوردی لیکن سیزلار نه معلوم دور که بوغزاتده شونداغ جماعه
 هم بار که الار حاضر مسلمان بولغانلاری هم یوق ایننگ اوچون تدبیر شول دور که سیزلار ایرنه نماز بامداد
 دین کیسین کیلینگ لار و نام جمعیت ده اوز عرضلار نیگیز نه تقدیم ایننگ لار اول حالده ان شاء اللہ
 یرخیشی سورت پیدا بور.

ایچینی کونے او شال سردار لار کیلدیلار نام جمع ده اوز اسیرلارین آزاد اتولیشلارین هفتنده
 حضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم خدمتکار یخه عرض قیلدیلار جناب رسالتا بصلی اللہ علیہ وسلم
 مرحمت قیلدیلار من اوزوم نه و عبدالمطلب اولاد یخه بیر یلگان اسیرلارنی بیر نرسه جان و صند آلمای آزاد
 اتور من بولے ایشیتوب انصار و مهاجرین کرام رضی اللہ عنهم هم لارنی دیدیدر سیزلار هم اوز اولاد
 اسیرلار یغیزی بیر نرسه آلمای آزاد اتور میرا مدی غنی سلیمه دبی قرار د قالدیلار بولار تجب قیلدیلار که
 بیر جماعه حملہ قیلوب کیسین مغلوب بولسه بولار ایننگ حقدار نده چونک رحم و کرم قیلونور ایننگ اوچون و
 ایکی طائفه اسیرلارین بے سادمنه آزاد قیلینتہ و ناما دیلار کیسین جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 بولار نه چاقیر دیلار دهر بر اسیر مقابلی ده آلی توری حادنه بیر یلوب آزاد قیلوندی بوسلغ نے
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اوزلاری بیر دیلار کیسین تمام اسیرلارنی بیر نرسه جمع قیلدیب هم لار یخه لعلاس
 کید دوروب جا یلار یغیر وانه قیلدیلار

بعض اہل سیرت دیدور لار کہ پوقاریده آزاد قیلونغان اسیرلار ایچلارنده جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نینگ رضاعی ہمیشرد لاری آنه میز حضرت حلیمہ نے قیزلاری شیماء صم بار ایسے جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اول ذاتی توردیلار نے الحال مبارک چادرلارین آستلار لینه سوب بر دیلار دیدیلار اگر سن بیز بید تورسنگ ان شاء اللہ بخشی بولور و اگر پورتنگه بارمک فی خواهلار سنگ اختیارینگ اول ذات کیتیبینی خواهلادیلار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نہایتده عزت و شوکت ایله وطن لاریغه یاندور دیلار۔

جناب حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بوغزاتده تمام غنیمت مال لارین تقسیم قیلدیلار بخشش لار نے کوپے نے اسلام غه نیگی داخل بولغان جماعه غه بر دیلار ہم دین زیاده اخلاص لیک جماعه انصار کرام غه بو تقسیم دین حصه بر مادیلار دیدیلار باشقه صم مال لار نے آوب کیتورلار اصل مدینه رسول اللہ نے آوب کیتورلار بوسوز فی ایشتیوب انصار کرام رضی اللہ عنہم غنیمت آغانلار دین زیاده خرسند بولدیلار۔

طائف غزاتی

جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حنین ده هوازن قبیلہ سین مغلوب ایتکانلار دین کین الارغه مدد بریگان طائفلیک آتیب قبیلہ سی جزم ایتدیلار کہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم انتبه انتقام آلمک اوچون برینگ اوستومیز غه کیلورلار ایننگ اوچون نہایتده زور مدافع نیار نیکن کوروب منتظر تور دیلار تورغان لاریغه طعام دین سلاح دین باشقه ضروری اشیالار دین کافی مقدارده ذخیره جمع قیلدیلار وقتیکه مسلمانلار طائفه تیدیلار عسکرلار تورغان دین بیر آرز اذواق راغ برغه توشدیلار لاریغه تورغان غه یقین توشوب قالغان ایکانلار الار نے تیغه دین اوق غه توتوب شهید قیلدیلار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کور دیلار کہ دشمن نہایتده مستحکم قلعه اور ناشکان و ہر جہتدین احتیاطلارین بخشی کورگان ایکانلار شونداغ بولسه صم مسلمانلار

پنجہ بار ہر قسم اسباب لار حملہ لار قبیلہ کوردیلار نتیجہ ہر مکان حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم
 طائف خارجی دہ بار اوزوم لار نے کیسوب تاشلا مکھ امر ہر دیلار مسلمانلار اوزوم لارنی کیسہ باشلا دہ
 بونی کوروب ایچکاریدین بعضلاری آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دین امید ایتمیلار کہ اوزوملار نے
 یا اوز لاری آسون لاریا خدا و قرابت اوچون قویب قویسون لاریسین جناب رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم رحم لاری کیلوب منع قیلدیلار کیسین بو شہر محاصرہ سو اون یقی کون دوام ایتمدی لشکر
 سلام سپہ سالار لارے حضرت خالد ہر کون لار نے شہر دین تو شتمکھ چا قیرو ر ایردیلار لار قوزارغا
 سالاس ایردیلار آخر جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لارغہ تشدید قیلما ی قاتیشغہ ہر ر
 ایردیلار صحابہ لار دین بعضلاری عرض قیلدیلار یا رسول اللہ اھل حائف ہڈک لارغہ دعا قیلسون
 لار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دعا قیلدی ر یسین دیدیلار کہ یا اللہ حائف اھل حائف نے
 دزدنگ ہدایت قیل والار مینگ حضور مجتہ مسلمان بونوب کیسون لار کیسین طائف دین قاتیب
 بار دہ جمرانہ دہ غیمتلار نے تسیم قیلدوردیلار۔

کیسین حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم جمرانہ دین عمرہ وچون امر مہ کیردیو ر مہ کیردیو
 نہ کیچقرون کیردیلار طواف سعی دین فارغا بونوب بینہ جمرانہ نہ قاتیب چیقیدیلار اون دن کونان
 کیسین مدینہ منورہ نہ روانہ بولدیلار تمام لشکر ر ایلہ منصرفانہ صورتدہ بجرمہ تیبی ذوالحجہ دہ
 داخل بولدیلار۔

حیثیت شولدور کہ جنسن اوروشنی عصر نبوی دہ غزیر ایلہ بوخان اوروشدہ نینگ آخری بودی
 اللہ تعالیٰ بو اوروش ایلہ شرک جمعیت لارین شوکتد رینی پردہ پردہ کیسوب تاشدوی بونوب
 تمام عرب اور تالاریدہ مشہور اوروشقان بہادر جماعہ ایردیلار بوزار نینگ معلومیت راتن برسوں
 اللہ سے اللہ علیہ وسلم دین کورگان العنفاقلاری بولر اول لار دین جنگ نامہ عرب دین ریبین
 اسلام ورسول اسلام خدا و تکریم کوناروب تاشلا دے۔

جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ نہ قاتیب کالاریدین کیسین جنسن جنسن منہ مدینہ

عسکر لاریبیاردوب نووردیلار جمله دین حضرت بشیر بن سفیان اوردی نے خزاہ قبیلہ سیدین بولغان
 بنی کعب جماعہ سیغہ پیار و یزار تاکہ الار دین حال لارین صدقہ لارین آتوب کیسون لار لیکن لار
 نینگ همو ایہ لاری بنی تمیم قبیلہ سی ذمہ لاریغہ لازم بولغان صدقہ لارنی رواقلیشدین منع قیلد یلا
 لوتبر جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم غہ بزکاج حضرت عیبنہ بن حصن رضی اللہ عنہ، فی ایلک
 عدو صحرائی آتیلغ عسکر ابلہ تیغہ لاریغہ پیار دیلار بوجناب یاروب الار ایله محاربہ قیلد یلار والار دین
 اون بیر عدد ایردیگر مہر عدد خانون کیشی فی اسیر آتوب قاتید یلار دبولار ایله لا تور عدد یاش بارہ
 لار هم بار ایردی جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بولارے وعلتہ بنت فحارب ادی دہ سقا نسون
 دیب امر بیر دبلار۔

بنی تمیم قیلد سیدین کیلگان ایچی لار

یوقاریدہ بیان قیلونغان اسیر لار آرقہ لاریدین بنی تمیم طرفین ایچی لار کیلد یلار بولار الاریہ
 عطار بن حاجب و الزیرقان بن بدر و عمرو بن الاہتم دیگان ذاتلار بار ایردی لار بولار جناب
 رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تشریف لاریچہ بیر آزا انتظار قیلد یلار نیز راغ کیلر گانلار بدین کین
 حجرہ سعادت آرقہ طرفلاریدین کیلوب بددی لار آواز لاری ایله یا محمد سیر نینگ قاتیمز عب
 چیتخیل بیز سن بیلد مفاخرہ قیور میز بیز نینگ مدحمز زینتدورد مذمتز قباحدرد دید یلار کین جناب
 سیدنا صلی اللہ علیہ وسلم بولار نینگ آداز لاریدین دل لاری رنجیگان حالدہ چیغدی یلار متہ شول
 جماعہ عقالاریدہ نازل بولغاندور بوایت کریم **ان الذین ینادونک من ذمیر البحر ات
 اکثرهم لا یعقلون ؕ ولواللہ صابروا حتی یتخرج الیہم لکان خیر الامم
 واللہ عفو عاثر حیلہ** (ترجمہ) تحقیق آدم لاریکیہ آواز بورد لاسیرغہ حجرہ لار آرقہ سیرین
 الارینگ اکثر لاری البتہ بے عقل دور لار داگر الارب قیلد لار ایردی تاسیر لار قاشلاریغہ چیقینو
 ینگری البتہ نجیشی بولور ایردی الار اوچون و خدا مغفرتیک مہرباندور او شال دقت نماز پیشین

وقتئیردے حضرت بلال اذان ایتدیلا رجناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نماز اوچون مسجد غہ
 کیردیلا ر ایلچی لار جنابغہ یا پوشوب آلدیلار دویدیلار کہ بیزلاری بنی تمیم دین کیلگان بیر جماعتدوز میز شاعر
 لار میز و خطیب لار میز نے برابر آلوب کیلدوک سیز لار ایلہ مشاعرہ و مفاخرہ قیلور میز جناب رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار بیر فی نہ شعر ایلہ یبار یلییدور و نہ مفاخرہ غہ ما مور دور میز کیسین نماز ظهر
 او قلوب بولغان دین کیسین مہمانلار نینگ شاعر لاری و خطیب لاری بیر بر لاری ایلہ مکالمہ و مباحثہ
 قیلدیلا ر کیسین ہم لاری الحمد للہ مسلمان بولدیلار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم لار نینگ
 اسیر لارین قول لار ایغہ تالیشور دیلا ر و اوز لار ایغہ یختی مکانا تالار بیر دیلا ر کیسین بیر نچہ مدت نچہ مدینہ
 دہ توروب قرآن تعلیم آلدیلار دینی مسائل لار دین اور کاندیلار تعلیم و نشر دین غہ قادر بولوب
 وطن لار ایغہ قاتیدیلار

تہوک غزاتی

توبوزونچی سنے ہجرۃ دہ جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم غہ خبر تیدی کہ ردم طائفہ سی
 مسلمانلار ایلہ اوز مملکتلار یدہ ادر و شمرک ادچون نہایتیہ کوب لشکر جمع قیلوبہ در لار بودا فہ او ملار
 قینا لگان و شہر مارزہ قینچیلک بولگان ہ دامنہ تیرہ الیسیگان مہوہ لار نیلیگان آدم لار مہوہ لار غہ
 دسایہ لار غہ رغبت ایتگان زمانغہ توغزی کیلدی جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نیار نیک
 ادچون ار بیر دیلا ر عادت شریفہ لارے اوروش غہ چچکچی بولسہ لار بیر طرف آبتنی آلوب توروب
 ایچخی طرف نضر دانہ بودر ایر دیلا ر لیکن بو غزاتدہ سفر اوزاق بولوب دشمن خطر لیک بولغان بہترین
 سگرے روشن بیان قیلدیلا ر بار خلق بولمہ فرلا و در میان طرفلارین سلوب نیار لیک قیلسون غار
 و مکہ مکرمہ غہ ہم آہم یہا روب شکر غاب ایتدیلا ر و عرب قبیلہ لار ایغہ ہم خبر قیلدیلا ر و تمام مالدار
 لار غہ ترغیب بیرویلند و عاجز بے بضا غلار غہ یاروم ادچون دلالت قیلدیلا ر بو حکم غہ عمل دولتیہ مشرف
 بولک ادچون سیدنا عثمان بن عفان ادن مہنگ دانہ طالار اوچوز توبہ ایجر تو قومب زنی ایلہ

والہیک۔ عدوت ہر دیار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حقلاریغہ و ما قیلہ دیار دیدیلاری ای اتدسن
 عثمان ندین راضی بول کہ من اندین راضی دور من حضرت ابو بکر بارمال لارین ہم سین آلوب کیلدیلار
 جمعی نورت مننگ تنگ ایکان جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سواں قیلدیلار کہ اهل لاریغہ
 بیرازر سہ آلوب قویدونگ لاری و حضرت ابو بکر دیدیلار بالہ حقہ لاریغہ خدا در سولی آلوب قویدوم حضرت
 غمر بارمال لارین پریمینی آلوب کیندیلار حضرت عبدالرحمن بن عوف یوزوقیہ کوموش کیلتور دیدار حضرت
 عباس و حضرت طلحہ ایک لاری کوب مال کیلتور دیدار۔

خانون لاهر بیر لاری زیور لاریدین نمیه غہ قادر بونسہ در حضور نبوی غہ یبار دیدیلار بو اوروشده ہر ہر
 صحابی قول لاریدین کیدگان مساعده فی ایامادیلار بو حالنی کورگان منافقار چیدا یا لمار دینر ہر قسم
 فتنہ و فساد لاری فی مسلمانلار اورتالاریغہ ہالوب توریلار دیر ایر دیدیلار کہ محمد کیم کہ روملیک ایله اوروش
 رشمسوان اوزینی دیاران لاری رومی لار باغلاب آلوب شہر لارنے ایلانمور لار ہیچ ہرزری سلا
 مدینہ غہ قاتوب کیما سلا۔

جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم موناغ پریشان سوزلرغہ پروا قیلمای سفر تیار کر لیلین
 قیلہ باشلار بلار آخر اوتوز مینگ لشکر نے برابر آلوب تبوک طرفیغہ روانہ بولدیلار شکرہ مینار لیک
 چاور اوزی نہا تیدہ کم ایردی اون سیکز آدم غہ بیر دانہ توپہ پیریلوب ایردی آزدوق آزلونغان
 سہ ہر ہرین انشور ختلار برگلارین تشاردل قیلونور ایردی کہ اندین ہلارغہ درم پیدا بولور ایردی
 لیش مقام وہ ایچکالی سوتنا پیمگاج توپہ لاری سو یوب ادچک لارینی سیتب سو دینی ایچور
 ہرزیر انجام ہر تدر لوگ مشقتلارنے تار توپ تبوک غہ قیلدی اول یردہ حضرت رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم بیر ای کامل تور دیدیلار روم لیک لارغہ بوسفر دین شو نچہ لیک اثر بولدی کہ مسلمانلار تینہ لاریغہ
 ہوزم دین ہر مملکتلار لیغہ حملہ دین راضی لاری یاندی بو خیال نے جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 داتلار دیدین سین قیلدی بولدیلار تبوک وہ بیر نماز دین کین جناب سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم
 ہر قیسفہ انفاظ لیک نہا تیدہ جان زعظ قیلدیلار الفاظی و ترجمہ لاری بودور۔

اول فداعہ محمد و ثنا اُتیدیلار کسین دیدیلار

- ۱) فَاِنَّ اَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ
(۱) راستلیکده همه دین یوقاری سوز خدا ایننگ سوزی دور
- ۲) وَادْنَقَ الْعَرَبِيَّ كَلِمَةُ التَّقْوَى
(۲) همه دین زیاده ایثانچلیک سوز تقوی سوزی
- ۳) وَخَيْرُ الْمَلِكِ مِلَّةُ اِبْرَاهِيمَ
(۳) ملته رنینگ بختیراخی ابراهیم ملتی دور
- ۴) وَخَيْرُ السَّنَنِ سُنَّةُ مُحَمَّدٍ
(۴) طریقه لار رنینگ بختیراخی محمد صلی اللہ علیہ وسلم طریقہ لاری دور
- ۵) وَاشْرَفَ الْحَدِيثِ ذِكْرُ اللَّهِ
(۵) سوز لار رنینگ همه دین اولوغی خدا ایننگ ذکر دور
- ۶) وَاحْسَنَ الْقَصَصِ هَذَا الْقُرْآنُ
(۶) بیان لار رنینگ نهایتده بخشیشی سے بو قرآن دور
- ۷) وَخَيْرُ الْأُمُورِ عَوَازِمُهَا
(۷) ایثار رنینگ بختیراخی ثابت قدم لیکلاری دور
- ۸) وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا
(۸) ایثار رنینگ میان راغی نیگی چقبارلیغان لاری دور
- ۹) وَاحْسَنَ الْهُدَى هُدَى الْأَنْبِيَاءِ
(۹) همه دین بخشیشی روش بنی لار روشلار پیدور
- ۱۰) وَاشْرَفَ الْمَوْتِ مَوْتُ الشَّهِيدِ
(۱۰) اولوملار بخشیشی راغی شهید لار اولوملار پیدور
- ۱۱) وَاعْمَى الْعَمَى الضَّلَالَةُ بَعْدَ الْهُدَى
(۱۱) همه دین میان کورلیک هدایت مانکان دین کسین کور بولوش دور
- ۱۲) وَخَيْرُ الْأَعْمَالِ مَا نَفَعُ
(۱۲) عمل لار رنینگ بختیراخی خلق نه منغتلیک پیدور
- ۱۳) وَخَيْرُ الْهُدَى مَا أُتْبِعَ
(۱۳) رهبرلیک لار بختیراخی اولدور که خلق ایرگاشسون
- ۱۴) وَشَرُّ الْعَمَى عَمَى الْقَلْبِ
(۱۴) همه دین میان کورلیک دل کورلیکی دور
- ۱۵) وَالْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى
(۱۵) اوستون قول آستین قول دین بختیراغ دور
- ۱۶) وَمَا قُلَّ وَكُنِيَ خَيْرٌ مِمَّا كَثُرَ وَاللَّهُ
(۱۶) غفلتده سادغوجی کوب دین کافی آزی بختیراغ دور
- ۱۷) وَشَرُّ الْمَعْدِرَةِ حِينَ يَحْضُرُ الْمَوْتُ
(۱۷) غدر لار رنینگ میان اولار ساعتده قیلونغان غدر دور
- ۱۸) وَشَرُّ النَّدَامَةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
(۱۸) پشیمان در رنینگ میان قیامتده گی پشیمان دور
- ۱۹) وَمِنْ النَّاسِ مَنْ لَا يَأْتِي الْجَمْعَةَ إِلَّا دَبْرًا
(۱۹) بعضی آدم جمعه نه اوزی کیلور دلی آرتده قالور
- ۲۰) وَمَنْ لَا يَذْكُرُ اللَّهَ إِلَّا كَهْجَرًا
(۲۰) بعضی آدم اللہ تبارکی فی کاهاکاها یاد نیلور

۲۱) دَمِينُ اَعْظَمِ الْخَطَاةِ اللِّسَانُ الْكَذِبُ

(۲۱) گنہ صلاہ زینک اولو ملارہ بیدین دور یلغایچی ستیل

۲۲) وَخَيْرُ اَغْنَى عَنِّي النَّفْسُ

(۲۲) ہمدین زیادہ بابلک دل باہلیگی دور

۲۳) وَخَيْرُ النَّسْرِ اِرْتَشُوْتِي

(۲۳) یول آزونلارہ بن بخشیراخی تقوی دور

۲۴) دَرَّاسِ الْحِكْمَةِ مَخَانَةُ اللَّهِ

(۲۴) دانشمند یکنی باشی ہمدین نور قوس دور

۲۵) وَخَيْرُ مَا وَقَرْتُ فِي الْقُلُوبِ الْيَقِيْنُ

(۲۵) دلی نہ اور نامکان نرسہ لاری نختیہ راخی وونون التراج دور

۲۶) وَالْاَمْرُ بِنِيَابٍ مِنَ السَّفَرِ

(۲۶) نلک قیلک کفر شاخدا ریدین دور

۲۷) وَابْنُ حَتْرٍ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ

(۲۷) اولوگ نہ اینیب لیلانک جاہلیت علمی دور

۲۸) وَالْعُلُوْلُ مِنْ حَرِّ جَهَنَّمَ

(۲۸) ادغوریک جسم حرارتی نہ باشد دور

۲۹) وَالسُّلْرَى مِنْ اَنْتَارِ

(۲۹) مستلیک دوزخ ایہ داغلا نلک دور

۳۰) وَالشَّعْرُ مِنْ اِبْلِيسَ

(۳۰) ایمان شعر ابلیس دین دور

۳۱) وَالْحَمْرُ جَمَاعُ الْاِثْمِ

(۳۱) شراب گن حملار نے تو پلا غوچی دور

۳۲) وَشَرُّ الْمَاكِلِ مَاكِلُ مَالِ الْيَتِيْمِ

(۳۲) ہمدین یمن یک یتیم مالین یلک دور

۳۳) وَالسَّعِيْدُ مِنْ وُعِظِ لَغِيْرِهِ

(۳۳) بختیار اولد دور کہ باشہ دین ہرت آسون

۳۴) وَالشَّقِيْ مِنْ شَقِيٍّ فِي بَطْنِ اُمِّهِ

(۳۴) بد بخت اولد دور کہ آندہ ریندہ بد بخت آسون

۳۵) وَمَلَاكِ الْعَمَلِ خَوْ اَنْتُمْ

(۳۵) مملک یننگ سرہ ریکی ایننگ خاتمہ لاری دور

۳۶) وَشَرُّ الشُّرُوْبِ اِيَّاكُ الْكُذِبِ

(۳۶) نہایتدہ ایمان توش بلغان توش دور

۳۷) وَكُلُّ مَا كُھُوَاتِ قَرِيْبٍ

(۳۷) ہر ہر کیلوب تورگان نرسہ لقبین دور

۳۸) وَسِيْبِ الْمُسْلِمِ فُسُوْقٍ

(۳۸) مسلمان فی سوگن نسق دور

۳۹) وَقَتِ الذِّكْرِ

(۳۹) دانی اولد دور ملک کفر دور

۴۰) وَاَكْلِ حَمْرٍ مِنْ مَعْصِيَةِ اللَّهِ

(۴۰) مومن فی غیبت قیلک خداغہ عنسیان دور

۴۱) وَحَرْمَتِ مَالِهِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ

(۴۱) مان یننگ حراملینی قانین حراملینی کی دور

- (۴۲) وَمَنْ يَتَالَ عَلَى اللَّهِ يَدْبُدْ
(۴۳) وَمَنْ يُغْفِرُ لَغْفُرٌ لَرَزْ
(۴۴) وَمَنْ يَعْفُ يَعْفِدُ اللَّهُ
(۴۵) وَمَنْ يُكْظِمِ الْغَيْظَ يَأْخُذْهُ اللَّهُ
(۴۶) وَمَنْ يُصِرْ عَلَى السَّرْبِ يَتَّخِذْهُ اللَّهُ
(۴۷) وَمَنْ يَتَّبِعِ السَّمْعَةَ يَسْمَعُ اللَّهُ
(۴۸) وَمَنْ يَصْبِرْ يُضَعِّفِ اللَّهُ لَهْ
(۴۹) وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ يَعْذِبْهُ اللَّهُ
(۵۰) ثُمَّ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا
- (۴۲) کیم خدا طرفیدین قسم اکیچه خدا نی یغناچی قیلور
(۴۳) و کیم کچرسه انی هم کچر ییلور
(۴۴) کیمی گنه پاکدامن لیکه طالب بولسه اللہ انی پاک قیلور
(۴۵) کیم اچینین بوتسه خدا انکا اجر بوردور
(۴۶) کیم نقصان غنه بمر تیلیسه خدا غوضین بوردور
(۴۷) کیم آدازده طالب بولسه خدا آوازده نصیب قیلور
(۴۸) کیم صبر قلیسه خدا انکا نیچه برابر ثواب بوردور
(۴۹) کیم خدا غه عاصی بولسه اول انکا عذاب بوردور
(۵۰) کیمین جناب اوج بار استغفار را بیدیلور

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم اللہ تعالیٰ یتنگ عایت و نسر قی ایله تبوک غزاتی دین خیر و ماینت
وه قاتیدیلار منافقار و یگان سوزلار لایغہ و تارقاتانک بپوده خیرلار لایغہ شرمنده بولدیلار و ندامتدار
قیلدیلار انر مسلمانلار ایله برابر کیتیمگان لیک لایغہ عذرلار تو قودیلار حضور نبوی غه کیلوب قسملار اکیچ
یلغان وجه لارین عرض قیلدیلا حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لار نینگ ظاہری اعتداز
لارین قبول ایوب باطنی معاملہ لارین اللہ تعالیٰ غه حوالہ قیلدیلا لارین مدینہ لیک مخلص صحابہ
لار دین اوج ذات ایزدیمگان بمر سبب لار ایله تبوک غه بارشیش دین قالغان ایردیلا ر بو حضرت
یلغان عذرلار بیان قیلوب تو قوش اور نیغہ اوز اوز واقعہ لارین تمام حضور نبوی ده راست سوزلاب
اوز لارین خدا و رسول حکملار یغہ تابشوردیلار لار قتلارنده جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم امر بمر
دیلا ر خلق دین علاته اوزگان حالده ایلک کون توردیلار کیمین اللہ تعالیٰ طرفیدین عفو لاری
اوچون و توبہ لارین قبول بولغانیمکی اوچون آیتلار تو شندی اول اوج ذات ناملاری بودد سب
بن مالک و هلال و مراد رضی اللہ عنہم ا بولار نینگ مفصل واقعہ لاری ریاض الصالحین ۵۰
کور و لسون ۔

(فائدہ) بوکتاب ده ذکر ایتو لگان غزاتلاری بیانی دین بربر مسلمان نہایتیہہ بخشی فہم قبیلہ آور کہ جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم زمانہ لاریدہ قیلونغان اوروشلاری بیچ نفسانی غرض یا مملکت آلمک اوچون یا ظالمانہ صورندہ بولگان دور بلکہ دشمنلار حملہ لاریغہ جواب یا ظالمانہ بوجملاریغہ مدافعہ دین عبارت ایرے اسلام دینی باشقہ دین لاریغہ دشمنلیک قیلس یا اہل لارین زوریک ایله روزی غہ آلمکغہ اقدام اتیس حقیقتہ اسلام دینی بوتون دنیا خلقی اوچون اللہ تعالیٰ بینگ رحمتی دور اگر دنیا خلقی اسلام ادارہ سیغہ ادرین تابشور سے تمام عالم امن و امان ایله حیات کچور ور بربر لاریغہ دشمن بولسلار جنگ و جدال قیلس لاریغہ عالم شیر و شکر بولغان حالہ گذارہ قیلور لاریکین افسوس کہ جہاں خلقی بونکتہ نے توشونہ آلماسلار۔

حج عبادتی

حج عبادتی اسلام دینی ده تو قوزونچی سنہ ہجریہ ده فرض قیلوندی اوشال سنہ جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حضرت ابوبکر رضی اللہ عنہ اوچویز نفر صحابہ کرام غہ امیرالجمعیین ایتوب حج غیبار دیلار اول جناب مدینہ دین جونا گلانلاریدین کیسین آرقہ لاریدین حضرت علی رضی اللہ عنہ نے روانہ قیلدیلا تا کہ حج ده سورہ برارت نے خلق غہ ایشیتد درسون لار حضرت ابوبکر رضی اللہ عنہ مطابق حج قیلدور دیلار و حضرت علی رضی اللہ عنہ برارت سورہ سبن اولی دین قرق آیت فی احکاملاری ایله تبلیغ ایتدیلار و اعلان ایتدیلار کہ بوسنہ دین کیسین بیچ بر مشرک مسجد حرام غہ داخل بولہ آلمس و بیچ بر آدم کعبہ شریفی فی یلتغاج طواف قبیلہ آلمس۔

جناب سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم بینگ حج لاری

اونونچی سنہ ہجریہ ده جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم حج بیت اللہ غہ ارادہ قیلدیلار اطراف و جوانب غہ خبر لاریباریلدیکہ بوسنہ حضرت سید الکائنات صلی اللہ علیہ وسلم حج اوچون مکہ مکرمہ غہ

بارکھی دور لار اوبارک خبرنی ایشتیگاج ہر طرف دین جماعہ جماعہ خلق لار ہر صنف و ہر طبقہ دین مدرسینہ
 منورہ غہ کیلہ باشلا دیلار مہ لاری کیلوب ذی الخلیفہ (برٹلی) نہ باروب احرام غہ داخل بولدیلار و
 شول پردین تلبیہ شروع قیل دیلار کہ الفاظی بو ایردی لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ
 لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ
 بوجملہ لارنی تکرار قیلغان حال دہ مکہ مکرمہ غہ روانہ بولدیلار بو یوک مقدس قافلہ غہ ہر ہر پردین فوت
 فوت جماعہ لار تو شولور ایر دیلار وقتیکہ مکہ مکرمہ غہ نقین تیدیلار دی طومی دہ ہر آرتوختا دیلار کین
 مکہ نینگ تینہ طرف دین انبوه عظیم ایلہ شہر غہ داخل بولدیلار کوندوز کونی نہایتیہ بیوک شوکت ایلہ
 طواف دین فارغ بولدیلار و خدیننگ عظمت و جلالین عام غہ کورسا تیدیلار کین صفا و مروہ سعی
 لارین قیل دیلار فارغ بولغان دین کین سکیزچی ذوالحجہ غہ قدر تو شخانہ لاریدہ آرام دہ بولدیلار سکیزچی
 ذوالحجہ دہ مکہ دین منی طرفیہ روانہ بولدیلار ظہر و عصر و مغرب و عشا و فجر منی زلارین منی دہ او تو
 دیلار تو قوزدچی ذوالحجہ کونی آفتاب طلوع قیلغان دین سوئنگ منی دین یوروب وادی نمرہ غہ
 کیلوب تو شدیلار بودادی ینگ ہر طرفی عزت و ہر طرفی مزدلفہ ایردے زوال دین کین بول
 یر دین یوروب عزات میدانی غہ کیل دیلار بوتون میدان خلق غہ تولدے تمام آدم لار تلبیہ غہ و تکبیر
 و تہلیل غہ مشغول ایر دیلار شول کونی ہر یوز قرق مینگ یا ہر یوز یرمہ تورت مننگ مسلمان آنحضرت
 صلی اللہ علیہ وسلم ایلہج دہ برابر دیلار جناب لاری بوجمخ عظیم دہ تو یہ لار نیہ مینسوب تاغ تیفہ سیغہ
 چیتوب توروب تو بانده گی خطبہ شریفی نے مرحمت قیل دیلار۔

اللہ تعالیٰ غہ حمد و ثنا آیتکان دین کین دیدلاری ای انسانلار مینگ سوزد منی ایشتیگ لار
 من خیال اتور من کہ موندین کین من سیز لار ایلہ بو مقامدہ ہیج ہر وقت صح بولہ آما من ای انسانلار
 سیز لار غہ ہر ہر لار نیگیز مینگ قانلار نیگیز مال لار نیگیز بو کونلار نیگیز دیو آسی لار نیگیز بو شہر لار نیگیز
 حرام بولغان کی حرام دور سیز لار البتہ خدا لار نیگیز حضور لیغہ بارور سیز لار اول سیز لار غہ ہر ہر غسل
 لار نیگیز حقندہ سوال ہرور من اللہ تعالیٰ پایین سیز لار غہ تبکوز دوم ہر کم نینگ قویدہ باشقہ نینگ

انہی برسہ ایجا سینہ پشور سون آگاہ بونگ لاریہ منڈین سیزہ لمرہ بوب کیتانگ نارہر
 ہر نہ نیگزیرے اور در با شلا منگ زخمہ دار بونگ لاریہ بصیت زرنہ سیدہ گ ایشلاونینگ
 مدسی مینگ ایغیم آستیندہ پیمان دور ایکی زمانل رودو قان بنجال ہری ایدی توگادی
 من توگاتکان قانلارینگ اولی ابن ربیعہ بن عارث بن عبد مصعب قانی دور کہ بنی سہ
 قبیلہ سیدہ ایبیریمکدہ ایردے انی طذیل اولدوردی من اینینگ قانین اوتدوم بصیت
 زمانہ سیدین ذالغان سودلار بیجا بولدے من بیجا قبیخان سودلارینگ ذانی سے عباس بن
 عبد مطلب سودی دور کہ انی من بیجا قیلیم ای انسانلار خا توغز خدر زندہ خدایین ذرتونگ
 لار کہ سیزلارانی خدایانی بیجا آن نیگزیمار و خدا کلامی ایہ انلارینگ جسمدارین دوزار نیگزیر
 غہ طلال قیلوب آلد نیگزیمار الرگردن لاریہ سیزلارینگ خقلار نیگزیر شول دور کہ لاریسیر
 لارینگ اور دنلار نیگزیر غہ سیزلاریمان کورگان آدم لارنے اولتور خوزم سون لار مبد دا
 لار بوایشنی قیلے لار لارنے شول درجہ دہ اورونگ لار کہ داغ و نثانی قانما سون دور
 ینگ نطق لاری سیزلارینگ ذمہ لار نیگزیر غہ بولور من سیزلار غہ شوندا رغہ بیر نرسہ نے قویوب
 کیتور من کہ اگر سیزلار اول نرسہ غہ نغمہ یا پوش سنگیز لار ہرگز بولدین آزماس سیزلاری انسانلار
 منڈین کین پیغمبر پوقدورد سیزلار دین کین امت ہم یوقدور خیردار بونگ لاریہ اوزر بلار سینگیز
 غہ عبادت قیلینگ لار و بیش وقت نمازلار نیگزیرنی اوتونگ لار و رمضان آیین روزہ سین
 توتونگ لار و مال لار نیگزیر کاتلارین خشتودیک ایلمہ بیرنگ لار دپوردگار لار سینگیز خانہ سیغہ
 حج اچون بارینگ لار و حکومتلار نیگزیر غہ اطاعت قیلینگ لار کہ بلار نیگزیر حقی غہ کیرور سیزلار
 کین دیدیلار ای انسانلار قیامت کونی سیزلار غہ مینگ حقیمدہ سوال بیر یور اول حالہ
 نیمہ جواب بیرور سیزلام

محابہ ناردیدیلار بیزلار شہادت بیرور میز کہ اوزلاری بیزلار غہ خدایامی نے تیکوز دیلار و
 رسالت حقی فی ادا اتیدیلار و خیر خواہلیک لارین بیزلار غہ مکمل قیلدیلار بوسوز نے ایشتیوب

ایشیتوب تورگانلار بیده جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم شہادت بر منقلارین آسمان طرفینہ کوتا
 روب بینه آدملا طرفلارنیغہ اشارہ قیلور ایردیلا (یعنی ای خدا کورگیل و ایشیتیل کربنده لارینگ
 مینگ قیمده چوک شہادت بیروب تور و بدور لار دیگاندیک) دیر ایردیلا رای خدا اوزونگ شاهد
 بول ای خدا اوزونگ شاهد بول ای خدا اوزونگ شاهد بول۔

کیسین مرحمت قیلدیلا کہ بومجلس ده حاضر بولغانلار بولمخامدرغہ بو بیخنے نیکوزسون لار منکن
 دور کون صرمانینگ جھنڈا ریدین لار دین ایشیتیکانلار زیاده یاد قیلور لاز بوسیرتانی اوقوغوجی لار
 جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مینگ بومبارک خطبه لارینی بخششی اوقوسون لار توشونوب
 اوقوسون لار فکریسون لار کہ جناب نبیہ اچون بو آخری دواع مجلس بریده قرءان کریم غہ عمل قیلدی
 اچون تارکی ایتدیلا رد عمل نیغوجیدینی آرم سیک زین دسدہ قیلدیلا دنیمہ اچون مسلمانلارغہ
 بیر بر لارین جان لارین مال لارین عزتلرین حفاظت اچون مربردیدیر و نمیه اچون خالونلار
 حقدریده نہایتیہ طایفه حقوق لارین صالح قیلمسک لاری اچون لار کبدا ایتدیلا
 دنیمہ اچون زمانہ لار بیده موجود ذات لار دین تبلیغ لاری اچون مستحکم شہادت لار کدیلا دنیمہ
 اچون اوشال مجلس ده بولغان ارشاد و نصیحتلارین قیامتچہ ایلا دورگان مسلمانلارغہ نیگورمک
 اچون خانہ لار دین عبد لار آلدیلار بوزرسه لاشونینگ اچون قیلوندی کہ مشول نرسه لارغہ عمل
 قیلونغان حالده گنہ مسلمانلار دنیا دا آخرتده مزین و مکرم ایشار لار اگر ترک قلسه لار برایکی دنیا ده
 ہم دین خوار و ذلیل بولور لار۔

جناب رسول اللہ بخطبه دین فارغ بولغان سہ سر بیده بوایت کریمہ خدا طرفین نازل
 بولدی۔ اَلْیَوْمَ اَکْمَلْتُ لَکُم دِیْنَکُمْ وَ اَتَمَمْتُ عَلَیْکُمْ نِعْمَتِیْ وَ رَضِیْتُ لَکُمُ الْاِسْلَامَ دِیْنًا۔
 یعنی بوکون من دیندیر نیگیزی سیز را اچون بوتون قیلوب بیردیم و سیز لارغہ نعمتم فی تمام
 قیلدیم و سیز لارغہ دین بولمک اچون اسلامنے اختیار ایتدیم ایرتسی سید کونی آنحضرت صلی اللہ
 علیہ وسلم اوز لاری مبارک قول لاری ایله اتمیش اوج اوردتویہ و حضرت علی قول لاری ایله

او تو زیتی تویرے منی ده قربانلیک قیلدیلار قربانلیک دین فارغ بولغان دین کیین مکہ مکرمہ عرف
توشوب افاضہ طوافینی قیلدیلار تمام خلق قربانلیکده هم طوافده هم جناب غداقتیلدیلار
بے حساب تویرے لار قوی لار ایکولار مال لار سو یولدی۔

بو حج دین جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ینگ مقصود لاری شعار اللہ نے تعظیم و
حضرت ابراہیم و حضرت اسماعیل علیہما السلام ینگ سنت لارین احیا و کافر لار ینگ مشرکانہ
رسم لارین البطل و توجید خالص فی اعلان و اسلامی تعلیمات فی اشاعتی ایردے اینگ اوچون
بو حج ینگ نامینی حجتہ البلاغ هم دیر لار بو ینگ اوستیغہ جناب حج اوچون کیگانلار غصہ و داعی
ارشاد و نصیحت لار قیلگان ایردے لار اینگ اوچون حجتہ اوداع هم دیر لار بو حج ده جناب رسول
اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بیر یوز قرق ینگ ممتاز بنده لار ایله حج بو لب اسلام دینین ضروری
احکام لارین تبلیغ ایتکان دین کیین نہایتیہ ممنون و مسرور بولغان حال لاریده مدینہ منورہ
غدا رواۃ بولدیلار۔

خطبہ غدیر خم

جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ غدا کیتوب تورگانلاریده یول اوستیہ حضرت
بریدہ اسلمی حضرت علیؑ حق لاریده جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خدمت لاریغہ یمن ده بولوب
اوتکان بعض ایشلاری دین شکایت قیلدیلار حقیقتده بو شکایت حضرت بریدہ جناب لارین واقعہ فی
نخشب، توشونمگانلیک لاری دین پیدا بولغان ایردے اینگ اوچون جناب سید عالم صلی اللہ علیہ و
سلم مکہ ایله مدینہ اورتالاریده غدیر خم ناملیک بیر مقام ده نہایتیہ جامع و مهم بیر خطبہ
ایتدیلار و خطبہ ده اہل بیت رضی اللہ عنہم ینگ رتبہ لارین بلندیک لارین واضح صورتده
ایسایا، قبلدیلار و حضرت علیؑ ینگ قول لارین توتوب توروب دیدیلار من کنت مولاه
فعلیؑ مولاه یعنی من کیخہ مولی بوسام علی هم انکا مولی زور خطبہ دین کیین حضرت فاروق اعظم

حضرت علی مرتضیٰ نے مبارکباد تقدیم اختیار و حضرت زبیرہؓ قالغان عمر لارین حضرت علی رضی اللہ
عنه ینگ محبت و متابعت لاریده اوتکار دی لارا آخر عمر لاریده حضرت علی ایله بولوب جنس جمن ده
شہید بولدی لاری رضی اللہ عنہم اجمعین۔

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ینگ دنیا دین رحلتاری

جناب رسالتآب صلی اللہ علیہ وسلم و فاتلا ری دین الی آئی مقدم سورہ اذ اجاء
نصر اللہ و الفتح و سرائیت الناس یدخلون فی دین اللہ فواجب فسلح
بِحمد سابتک و استغفرہ۔ انہ کان تو اسبا۔ نازل بولدی۔ ترجمہ
تجان کیلئے اللہ تعالیٰ ینگ مددی دفتح مکہ و کور سنکیز آدم لاری کہ کیر و لار اللہ تعالیٰ
ینگ دینی نہ توپ توپ پس رنگیز مدی ایله تبت ایٹنگ حضرت صب قیننگ ندین
کہ اول بیوک توب قبول قیلخوچی دور بوسورہ نزولی دین اک حضرت صلی اللہ علیہ وسلم توشوندیز کہ
بوسنہ دنیا دین آخرتہ سفر لاری محقق دور کسین شول سنہ رمضان ده بگورہ کون متکانت نہ
اوتور دیلار عادات شریف لاری بریل ان کون اوتور و ایر دیلار خوب قیز لاری حضرت
ذ طمہ نہ دیدیلار کہ بویل زیادہ اعتکاف نہ اوتور و شدین سبی شول سنہ و نالارین شیب
لیک دین دور ون برنجی سنہ بحر یہ صفر آیین ابتدا سیدین حضرت سورہ انات صلی اللہ علیہ وسلم
آخرت سفر لیخہ تیار گر نیک قیلہ باشد دیلار اول برکون احد طرفیخہ بار دیلار اندہ گی شہید ز غنہ
نماز او قودیلار اندین قایتوب کیوب مسجد دمبیر غنہ پیئیدیلار خلق غنہ باقوب دیدیلار برادر لاری من
میز لاری دین ایڈگار می کیتیکمی دور من و سیزل را و چون شہادت بر دور من خدا نامی غنہ سمہ کہ من بہ
تورگان یرمیدہ حوصیمہ کی کوروب تور د بدور من منکا بوتون خزینہ لار کلید لارین تا بشور و دلدی
من سیز لاری فی اندین کسین ینہ مشرک بولوب کیتسار رنگیز دین تور نما سمن من تور تور من کاندین
کسین بریر لاری رنگیز ایله نفسایت قیلوشوب بر باد بولماسل رنگیز یعنی دنیا او چون بریر رنگیز

نے پامال اینک لار نیگیز دین خوف ایتمورمن کیمن یریم کیچہ ده بقتح قبرستانی غز شریف قیلدیلار
والار غه سلام یردیلار و حفلا رلیغہ دعالار قیلدیلار کیمن یرکون تمام مسلمانلارنی جمع قیلدیلار و
مرحمت قیلدیلار۔

مرحبا ای مسلمان لار اللہ تعالیٰ سیزلارنی اوز رحمتی غه داخل قیلسون دل شکسته لیکنی سیزلار
دین کوتارسون رزقلار نیگیزنی فرادان اتیسون اوزی همیشه مددگار لار نیگیز بوسون درجه لار نیگیز
نی بلند قیلسون دائم اوزا مایندہ سقلاسون مینگ سیزلار غه وصیتیم شولور که خدا دین همیشه قورقونک
لار اوزلار نیگیزنی باشقہ لار دین آرتوق بلینگ لار خدا اینگ بنده لار ایغہ تکبر قیلینگ لار دنیا غه فتنه و فساد
یالمنک لار اللہ تعالیٰ منگا و سیزلار غه دیر که تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ
لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ه
(ترجمہ: منہ بوجنت دور کہ بونی بیز شونداغ آدمیلار غه یرور میز که الاریر بوزیدہ کہ لیکنی و فسادنی خواصلا
ماسلار و بخشی ماقتت خدا دین قورقغان بنده لار نصیب لاریدور۔

کیمن بو آیتنی او قودیلار اَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ یعنی آیاتکبر
مارجای لاری جهنم ده ایسمی کیمن مرحمت قیلوب دیدیلار ای برادر لار همہ لار نیگیز غه سلام و
مینگ سلامینی مندین کیمن کیلا دورگان دینی فرزند لاریغہ نیکوز و لسون

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم غم بیمار لیک نے باشلا نشی

یگرہ تو قوزونچی صفر آبی ده حضرت سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم یر جنازه دین قایتیب
کیلوب توروب یردیلار یول اثناستیدہ مبارک باشلا ایغہ آغزنی پیدا بولدی آرقہ سیدین ایتمہ
شروع بولدی حضرت ابوسعید خدریؓ دیدور لار جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ باشلا
ریدہ گی رومال غه قورومی تیکوز دوم عطسه کیلوب توروب یردی مبارک بدن لاری شونداغ
ایسین یردیکہ قوم برداشت قیلہ آمادی معلوم بولدی کہ انبیار علیہم السلام غه کیلاکان خسته

لیک باشقہ لارینکی دین نیچہ حصہ زیادہ بولور ایکان ایننگ اوچون الارضہ مجرد ثواب هم زیادہ بریلوی
ایکان حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ایننگ بیمار یک مدت لاری اون اوچ کون یا اون قوت
کون دین زیادہ بولمادی اون بیر کون نہ قدر اوز لاری مسجد نہ حاضر بولوب امامت قیلوب تور دیلا
ام المؤمنین حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا دیدور لار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قچان بیمار
بولسه لار بودعانی اوقوب قول لارین بدن لار لایمہ سورکار اپردیلار اذھیب الباس رب الناس
وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا بِشِفَائِكَ وَشِفَاءُكَ لَا يَكُونُ إِلَّا بِرِسْقِمَا
(ترجمہ) ای انسان لار ایننگ ربی کینکوزگیل بو ضرر فی دشفاعطائیل سندور سن شتہ برؤچی سیننگ
شفانگدین باشقہ شفایوقدر شفائی نے کرم قیل کہ بیچہ بیمار یعنی قالدور ماسون حضرت عائشہ
دیدور من رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بیمار بولغان کونلار دده بودعانی اوقودوم دہ بک قول رنجہ
دم سالیم خواصلا دیم کہ قول لارین بدن لار لایمہ تیوز ای لیک جناب قول لارین تار توب آلدیلر
و دیدیلار اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَادْخُلْنِيْ فِي الْحَقِيْقِيْنَ بِالرَّحْمٰتِيْ الْاُولٰٓئِیْنَ عَلٰی تَرْجُمَةِ
مینگ گناہلارینی منقرت قیل دمنگار حم قیل دمنی ریش اعلیٰ غم تو شگیل

وفات لاریدین بیش کون مقدم

جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم جملہ لاریدین بیش کون ینگری مدینہ منورہ ایننگ تی
قودوق لاریدین تی مشک دہ سو آلدور دیدار او شال کون چہار شنبہ کونی پردی بریدہ بیش
توشوب اولتوروب شول سولارنی باشلاریدین قویدور دیدیلار اندین برآز آرمتہ پدیدہ طبیعت
لاری اندک نیگیل بولدے کیسین مسجد غم پیغہ یلار و خلق غم باقوب دیدیلار سیزلار دین اولکان
امتلا دین بعضلاری نبی لارین قبرلارین مسجد قیلوب آغان ایر دیدیلار سیزلار برکوزلاری بومسک
و دیدیلار اللہ تعالیٰ یننگ لعنتی اول بیودلار و نصرانی لار غم بوسون کہ نبی لارین قبرلارین مسجد
قیلوب آوبدورلار و دیدیلار میننگ قبرینی مندین کیسین عبادت محلی قیلوب آمنگ راتدور

پیغمبر لاری میں عبادتخانہ قیلوب آغور جیلارنی نہایتیدہ بیان کوردور آگاہ بولونگ لارمن سیزلارنی بو
ایش دین منج ایترمن بو حکمنی سیزلارنہ نیگوزدیم ای خدا اوزونگ گواہ بول ای خدا اوزونگ گواہ
بول دیدیلار کیمین نمازنی امام بولوب اوقودیلار فارغ بولغاندین صونگ منیرانہ چقیوب خطبہ اوقودیلار
حمد و ثنادین کیمین دیدیلار ای مسلمان لارمن سیزلارنہ انصار کرام حقلاریدہ وصیت قیلورمن کہ بولار
مینگ جسمینی پیرھنی ایردیلار و مننگ سفریمنی نوشته سی ایردیلار بولار اوز فرانس لارمن انجام
بیردیلار بولار نینگ حقلاری نے تمام ادا قیلہ المادوک ایمدی بولار نینگ کجیشی لارمن قدر و حرمت
قیلوسون و خطا قیلغانلارین خطا لارین عفو ایتوسون۔

کیمین دیدیلار بیر بندہ غم خدا طرفیدین اختیار بیرلیدی کہ بوتون دنیا و اندہ بارزسہ لارنی آسون
یا آخرتنی آسون اول بندہ دنیا فی قیوب آخرت فی اختیار ایتدی۔

بوسوزنی حقیقتین حضرت ابو جبرئیل تو شونندیلار عرض قیلدیلار یا رسول اللہ اوزلاری اوچون
ہمہ میز نینگ آتہ دانہ میزد جان و مالیز قربان بوسون یعنی حضرت اوشال بندہ حضرت رسول اللہ صلی
اللہ علیہ وسلم نینگ اوزلاری ایچانلار۔

رحلت نبویہ دین تورت کون مقدم

پنجشنبہ کونی جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نینگ بیمار لیک لاری بینہ زیادہ بولدی شول
حالدہ اولتورگان لارنہ دیدیلار کہ قلم و کاغذ کیلستورونگ لارمن سیزلارنہ بیرسہ یازوب بیر ای تاکرندین
صونگ گمراہ بولوب کیتینگ لار حانہ لار دین بعضیلاری دیدیلار آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم غم
بیمار لیک غالب کیلگانلیکی دین بوسوزنی قیلوب تور و بدور لار الحمد للہ بیرنارده قرآن کریم موجود
دور لار بیزلار اوچون قرآن کافی دور لار بعضیلاری دیدیلار قلم و کاغذ کیلستورایلیک کہ دیگانلارین
یازوب بیرسون نار اورتادہ اختلات و جنجال پیدا بولدی کیمین حضرت رسالتآب صلی اللہ علیہ وسلم
دیدیلار ہمہ نار نینگ بول یر دین توروب کیتینگ لار۔

بودا قسم دین کسین اوشال کون اوج نرسه نه وصیت قیلدیلار

(۱) بوقون عربستان دین یهودلارنی چیقاروب یبرالیسون

(۲) اطراف دین کیلگان و فدلارنی عزتلارین و مهانداریک لارین همیشه رسول اللہ صلی

اللہ علیہ وسلم زمانلاریده گی دیگ قیلونسون.

(۳) قرآن کریم حقلاریده نهایتده اهتمام ایتونسون انی جایونسون و انکا عمل قیلونسون.

اوشال کون نماز نرسه نه قدر نمازلارده حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوزلاری امام

بودیلار نماز نرسه نه سورۃ و امر سبکت نه اوقودیلار نچشنبه کونی نماز عشا نه چیقیک اوچون

اوج بار قصه قیلدیلار هم سفر لبارت نیمک اوچون اولتور سر در سهو نعلیک طاری بولدی بریدی آخری

حضرت ابو بکر مامت اوچون امر بوردیلار شوال نهم دین کسین حضرت ابو بکر جناب رسول اکرم

صلی اللہ علیہ وسلم یاتاریده اوزن بی نماز نرسه نایب امام بولدیله.

وفات مصطفوی دین ایلی یامیر کون مقدم

شعبه کونی بیگت نه کونی حضرت ابو بکر نماز ظهر نه امام بومک اوچون محراب نه باروب

یمدی شروع قیلدی ایزدیلا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم حضرت عباس و حضرت علی بیگه دار نرسه

قول اوزن قیریب سویا لگان حال لاریده جماعت چیقوب قالدیلر بو حالنی کورگان حضرت ابو بکر

اوزارین آرتنه نه آتمیجی بولدیبار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قوز غالمنگ دیکن شاره

قیلدیلر کسین اوزلاری باروب حضرت ابو بکر بیگت یا طلاریده برابر توروب اولتورگان حال

لاریده نماز نه شروع قیلدیبار حضرت ابو بکر جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نه اقد قیلدیبار تمام خلق

حضرت ابو بکر حبیبه راریق قراب نماز اوقودیلار بیگت نه کونی جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم

بجه غلام لارین آزاد ایتدیبار بولار بیگت عدولارین بعض روایت ده قرق نه تیگوزور بوردوخانه

اقیس ده اول و آخرتی دینار لغد سینه بار ایکان انی عزیزلار نه تقسیم ایتیدی و شال کون کجیقون

حضرت والدہ میزناشہ چراغ اوچون توشتی خاتون دین یاع نیلا تدیلا خانہ دہ نہ قدر سلاح بوسر
مسلمانارنہ ہنیہ قیلدی یلار زردہ مبارکہ لاری بیر بہودی دہ او توز صاع آرتہ غہ گز و ایردے۔

آخری کون

دوشنبہ کونی نماز فجر وقتیدہ جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم مسجد نبوی ایله حضرت
عائشہؓ حجرہ لارین اورتا لاریدہ گی پردہ نی کوتار دیلار نماز او قلوب توروب ایردے بیر آز نماز
نے و نماز او قلوب تورگا نلار نی تماشا قیلوب تور دیلار گویا امت اسلامیہ غہ اوز لارین بیرگان
تعلیم لارین و ایننگ ادا ایستولیشین نظارہ قیلدی یلار نماز دہ گی لار یقین قالدی کہ ہمہ لاری یوز
لارین حجرہ طرفیہ قیلدی لار حضرت ابو بکرؓ صم اوز لارین آرتہ غہ آناچی بولدی لار کین جناب رسول اللہ
صلی اللہ علیہ وسلم اشارہ ایله منع ایتمدی یلار بو اشارہ ہمہ لاری اوچون تسکین نہ باعث اولدی کیری حضرت
ابو بکرؓ نماز نی تمام قیلدی یلار جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم آخری نماز لاری اوشال کونگی نماز
فجر بولدی کون کوتار یلدی سید عالم صلی اللہ اوز لارین محبوب تیز لاری حضرت فاطمہؓ نے
قاشلار لیغہ چاقیر دیلار قوللا غلار لیغہ آہستہ بیر سوز قیلوب ایردی یلار یغلاب یبار دیلار کین مینہ بیر سوز
قیلوب ایردی یلار اندین کولوب یبار دیلار حضرت فاطمہؓ دیدور لار اذنی سوز لاریدہ دیگان
ایر دیلار کہ ایمدی من بو جہان نے قویوب کینیمکی بولدم ایچنی سوز لاری دہ دیب ایر دیلار کہ
مینگ خاندانمدین سن ہمہ دین ایلکاری منگا باروب قوشولور سن اوشال کونی حضرت فاطمہؓ نے
سیدۃ النساء العالمین لقبینی بیر دیلار یعنی بوتون عالم خاتونلارین سردار لاری حضرت فاطمہؓ قبلہ گاہ
لارین آخری حالتلارین کوروب آہ آہ جانم عملاری مونجہ زیادہ بولدی دیدیلار قبلہ گاہ لاری
صلی اللہ علیہ وسلم دیدیلار قیزیم بو کون دین کین آتہ نگ دہ غم قالمس کین امام حسن و امام حسین
رضی اللہ عنہما لیکہ لارین چاقیروب اوپدی یلار الار حقلار زندہ امت اسلامیہ ہمیشہ حرمتدہ بولسونلار
دیب وصبت قیلدی یلار۔

کین اہیات المؤمنین ازواج مطہرات رضی اللہ عنہم فی چاقیر دیلار دالار غکوب
رندار لیک لار و نصیحتلار قیلدیلار۔

کین حضرت علی مرتضیٰ فی چاقیر دیلار بو جناب کیدوب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم مبارک
باشلارین فوجلار لایغی آوب وداع سلاملارین بیر دیلار بو ذالغہم نصیحتلار قیلدیلار سوزلاب
نورگان ساعتلار یدہ آغیزلارین مبارک توفک لاری حضرت علی جبرہ لاریغہ ساچیلوب تورور
ایردی منہ شول حالتہ تیرکانلار یدہ حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم زبانتلار یدہ ای امت لاریم
نماز غہ اہتمام قیلینگ لار باقیملار نیگنیرده بولغان ذاتلار حقلارین منافع ایتمگ لار دیکان وصیت
بولوب توردی حضرت انسؓ دیدور لار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم یینگ آخری
وصیتلاری شول ایردی۔

سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم جان نی جانان غہ تسلیم لاری

ایمدی حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم یینگ دنیہ حیاتلارین آخری ساحتی کیددی اول
حالدہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم والدہ میز حضرت عائشہ صدیقہ کبریٰ نے آرقلاری یدہ سو یوب
اولتوروب ایردیلار بالش لارین اوستیہ بیریہ شو تو بولغان ایردی ہر عظم مبارک قول لارین
پیالہ نہ سوب مقدس چہرہ نارین تر قیلور ایریلار خسار نورلاری گناہ تیز اردر ایردی دگاہ
سرفارور ایردی مبارک زبان لاری یدہ دیر ایردیلا لا الہ الا اللہ ان لموت سکرات
یعنی لا الہ الا اللہ اولوم یینگ موندان ایٹیب لاری برایکان بو حالتدہ حضرت
عائشہ یینگ انبی لاری حضرت عبدالرحمن بن ابی بکرؓ کیدوب قالدیلار قول لاری دیک مسواک بیریہ
آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم یینگ نظر لاری مسواک نہ توشدی حضرت عائشہ فی الحال اول مسواک فی
آلدیلار آغیزلار لایغی سالوب بیر آرزو پیناب یومشا توب بیردیلار جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم
آغیزلارین مسواک قیلدیلار کین مقدس زبان لاری ایہ اللہم الرفیق لا علی یعنی ای اللہ

من رفیق اعلیٰ فی اختیار ایتدیم بو جملہ فی دیگان ساختلاری مبارک قول لاری تو شوب کیتدی تازین
 کوزلاری یوتارینہ کوتاریلیم جسم اطہر لاریدین روح اقدس لاری پرواز ایلادی تاغریخ اوشال کونی
 اون ایکنچی بریح الاول اون بیرنچی سنہ ہجرتیہ دو شبنہ کونی چاشت وقتی ایردی و دنیا دین سفر قلیخان ساختلاری
 یاشلاری قمری ییل حسابیمچہ آتمیش اوج سنہ تورب تورت کون زیادہ بولغان ایردی انشا اللہ و انشا
 الیہم راجعون حضرت فاطمہ زہراؑ بو حادثہ عظمیٰ او متندہ دیدیلار یا انبیا کا احباب ربنا اذناہ
 یا انبیا الجنة الفردوس ماؤا کا یا انبیا کا الی جبریل ننعا کا۔
 (ترجمہ) آہ آتہ جانم پروردگار لارین دعوتین قبول قیلدیبار آہ آتہ جانم جنۃ الفردوس مقامری
 بولدی آہ آتہ جانم اولوم خیرلاری نے دوستلاری جبریل علیہ السلام نے پروردمیز کسین بودغانی قیلدیبار
 ایہی فاطمہ فی حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم تا شکار لیتہ تیکوز گیل ایہی منی حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم
 دیدیلاری ایلہ سرور ایلا الہی منی بو اولوغ مصیبت تو ابیدین محروم ایتدہ دقیامت کونی شفاعت محمد
 دین بی نصیب قیلدی۔

حضرت سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نینک جسد پاک لارین تو چاغلار ییدین یرنہ قویوب توروب والد
 میز حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا بو الفاظ مبارک فی دیدیلار درینا اول رسولی کہ متحابلیکنی باییکدین بسکین
 یینی غنی بیکدین آرتوق کوروب ایردیبار

انہیں دل شی کہ امت مامی فکریدہ میر زلیخہ بوتون آرام قیلماب ایردیبار آہ اول نبوی کہ بوتون
 سمر لاری نفس لاری جیمہ چہد قیلماب اوتدیبار دواہ اول کرم پروردگار جنتندہ بوزر راجہ بیر بار درواز
 لارین یا پادیلار درینا د اول مصطفیٰ کہ دشمن لار کاختلاریدین ذرہ قدر مکدر خاطر بونادیلار اق
 زایدہ قوم لاری مبارک دندان لارین شمیر ایتدیبار و مقدس چہرہ لارین مجوز ایلا دیلا آہ
 شونداغ بی غنمہ در سوال کرم صلی اللہ علیہ وسلم بو کون فانی دنیا دین سفر قیلدیبار دوستلارین
 رفیق لاری ایلمتدین خون جگر قیلدیبار

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم دن تو این شمیرین بیشیکان صحی بہ لار مہ لاری حیران دیلانہ

دوسرے گردان بولدیلار بعضیلاری باشلارین آوب محرالارغه چیتوب کیتدیلار بعضیلاری صومشدرین جدابوب
 تورگان یرلار بده توروب قالدیلار حضرت امیر المؤمنین عمر فاروق جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 وفاتلارغی بیچ ایشانما دیلار پروردگارلارین حضورغی مناجات اوچون کیتکانه دورلار دیب تصدیق قیما
 دیلار شول حالتده حضرت خلیفہ اول ابوبکر الصدیق یتوب کیلدیلار بده ہمدنی بہ قسم ہر شے تالیک دکور
 دیلار توغزی حضرت عائشہ خانہ لارغی کیر دیلار کور دیلار کہ جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم ہم افرس لاری
 برده یا تو بدور اوستلارغی چاہرتا شلانو بدور چادرنی باش طرفلاریدین کوتا بدیزر بیلدیلار کہ روح الہم ہر شے
 اعلیٰ طرفیغہ پرداز ایلا بدور اولارین اوستلارغی تاشلادیلار مبارک چہرہ لاریغی چہرہ لاریغی تویدیلار پشانیلارین
 اویدیلار وجودلاری غرق اشک بولدی دل لاری فراق دین پارہ پارہ بولدی بوتون حیاتیادہ کچہسہ و
 کوندوز اجرانی حد متلاریدہ پروانہ لاری بوب یورگان عاشق دیدارلاری مالین جاسین عزیزین
 خانمانین یول ناریدہ قربان قلخان یار غارلاری بوکون جان دین عزیز محبوبی دین جدابوب صومشدرین
 بیلدیلار فریاد قیلدیلار دیدیلار ای محبوب دو جہاں ای سید کون دکان آتہ و آتم جناب لاریغی شہدا
 بولسون خدانینگ ازل دہ یازگان اولوی اوزلارغی کیلو بدور دنیادین اوتوبدور شمع حیاتی لاری سوز بڈر
 پروانہ لاری اوزلاریدین مجور قالوبدور بو طریقہ الفاظ لاری اوزلارین مشغول ایلیگان مسجدتہ چقید بڈر
 حرم شریف دہ بار مجع عظیم اوزتالاریدہ جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم وفاتلارین اعلان اوچون طلبہ
 اوقو دیلار اللہ تعالیٰ نے محمد و جناب رسول اللہ درود ایترکانلاریدین کسین مرحمت قیلدیلار اَمَّا بَعْدُ
 فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُعْبُدُ مُحَمَّدًا فَإِنَّ مُحَمَّدًا أَقْدَمَ مَا مَاتَ وَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُعْبُدُ اللَّهَ
 فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمُوتُ قَالَ اللَّهُ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ سُرُورٌ
 فَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ أَلْقَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقْبَيْهِ
 فَلَنْ يَصُرَ اللَّهُ شَيْئًا وَبِئْسَ لِلشَّاكِرِينَ

در تہم کہی کہ سیزلار دین محمد صلی اللہ علیہ وسلم غنبدہ ایک قیلوب یورگان بولسہ بلیسون کہ ول جناب
 بکون وفات قیلدیلار کہی کہ سیزلار دین خدا غنبدہ ایک قیلوب یورگان بولسہ بلیسون کہ خدا تہر سیدور

ہرگز اوماس اللہ تعالیٰ قرآن کریم دہ مرتبہ قیلور کہ حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم رسول دور لار اول ذاتین اول
 بیرونچہ رسول لار دینا نہ کیلوب کیتکا ندور لار آیا ای مسلمانلار اگر محمد علیہ السلام اولس لار یا اول دور لوس لار سیز لار
 اولخی حال لار نیگز غہ قایتیب کیتور سیز لار کی کمی کہ اولخی حالیغہ قایتیب کیتسہ اول آدم خدا غہ بیج بیضررتیکوز
 آلماس واللہ تعالیٰ بندہ لاریدین شکر گزار جماعہ کہ جزای خیر عطا قیلور بو تقریر خلاصہ کی شولدور کہ پنجمیر یخز
 انسان ایردی لار وظیفہ لارین ادا قیلوب دینا دین سفر قیلدی لار سیز لار اول جنابغہ عبادت قیلماس ایردوک
 سیز لار نینگ مجبودیمز او شال ذات نینگ مجبود لاری خدا کی قدوس وحدہ لا شریک لہ ایردے اول ذات
 ہمیشہ مجبودور تیرگی دور اولک ایننگ اوچون محال دور بو تعلیم حضرت محمد علیہ السلام تعلیم لاریدور شول تعلیم ایله
 سیز لار دینا دیشار میز اول لاری وفات قیلغان بولس لار هم خدا لاری موجودور دین لاری دکتاب لاری بیزدہ باقی
 دور شول دین دہ شول کتاب ہدایتی ایله ان شاء اللہ دینا دہ دوام ایور میز آخرتغہ ہم شول دین ایله بارور میز حضرت
 عمرؓ بو خطبہ فی الیشیکات دیدیلار گو یاسن قرآن دہ بو آیت شریفہ فی اوقوما بدور من۔

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ جسم مبارک لاری حضرت عائشہؓ ادی لاریدہ دوشنبہ کوندوز
 تمام دس شنبہ کونی کیچہ دکوندوز تور دی لار اول صحابہ کرام بالاتفاق حضرت ابوبکرؓ نے جناب رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم طر فلاریدین خلیفۃ المسلمین تعیین ایتردی لار کین غسل شریف غہ مشغول بولدی لار بو شرف
 حضرت علی و حضرت عباس و حضرت فضل بن عباس و حضرت عثمان بن عباس و اسامہ بن زید و حضرت عثمان
 رضی اللہ عنہم نہ حاصل بولدی غسل بر گوچی حقیقتدہ سیدنا علیؓ اوز لاری ایردی لار قالغان لاری یار دم بیروب تور
 دی لار جناب حضرت علیؓ غسل وقتیدہ جسم اطہر نی اوز سینہ لار نیچہ سویاب توروب غسل قیلدور دی لار مبارک
 قیص لارین یچادیلار قیص اوستیدین سو قیوب ایشتار ایبر دی لار دور ایردی لار آتہ انم فدالاری بولسون یا
 رسول اللہ تیرگی یگ حال دہ نہ قدر محبوب بولس لار اولوگ لاری هم شول قدر مجبودور آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم نے غسل قیلدوروب تورولکان ساعتدہ بدن مقدس لاریدین عادتدہ اولوگلار دین چیقادر کان نرسہ
 لار ظاہر بولمادی غسل لاریدین نارغ بولونکان دین کین جسم مبارک لارین اوق ندکفن غہ اورا
 لدی لار ایچدہ قیص ہم یوق ایردی عبا مہ ہم یوق ایردی کین قیسی یر غہ دفن قیلایلوک دیب کتہ لار

بیر بر لاریخ سوال میریته یار بعض لاری مسجد غه دفن قیلا یلیک دید یلار بعض لاری بفتح ده گی صحابه لاری
ایله دفن قیلا یلیک دیدی لاری شول اثنا ده حضرت ابو بکر م حجت قیلد یار من جناب رسول اللہ صلی اللہ
علیه وسلم ینگ ادر لاریدین ایشینکان یردیم کده برینی فی بعض روح بو افغان مقاملاریخ دفن قیلونور
بوسوز غه حمده لاری اتفاق قیلد یلار جان تسلیم قیلغان یرلارین فراش لارین کوتار دیلار اوشال یردین
قبر شریف لارین قاز دیلار کسین تهر مبارک لارین یا تادورگان کرسی لاریخ قویدی یلار جنازه نمازین اوقو
نکده اعلان بولدی کسین تمام خلق جماعه جماعه بوشوب حجره شریفه غه جنازه نمازی اچون کیرا باشلا
دیلار اول ایرلار جنازه اوقو دیلار کسین خاقون لار کسین یاش باله نار اوقو دیلار جنازه نماز ایخه حکیم امام بوددی
بمکه کلاملار ادر اوز لاری بی امام جنازه اوقو دیلار نماز جنازه اوقولوب بوغاندین کسین چهار شنبه کیم
کی یریم کیم ده سید علی رضی اللہ قول لاری ایله و غسل دد شریک بولگانلار یردم لاری ایله سیم اظهرد
دجود اوزنی قبر شریفه داخل قیلندی قبر یریم یردین بیر قریش کوتار یردی بس کسین حضرت بلال
قبر شریف اوستدار ایخه سوسید یلار

بعض روایتده جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم جنازه لاریده نماز اوقو خوجی بار بودنی
اوقو ایردی یلار دیکانلاری منقولده در ان الله وکلنکته یصلون علی النبی میا
الشیخ الذین امنوا صلوا خیر و سلموا تسلیما نکتک
اللهم ربنا وسعدایک صلوات الله البرا رحیم و منکله
مقربین و المتبیین و الصدیقین و الشهداء و الصالحین
و ما سئک من شیء یارب العالمین عنینا محمد
بن عبد الله خاتم النبیین و سید المرسلین و اہل امم ملتین و رسول
رب العالمین الشاهد البشیر الذی اعی ربک بذنک تسرح
اصنیر و خیر السلام

بودود شریف ترجمہ ہی حزب اعظم ده یازیدگان دور

سیرت مبارکہ دین مومن بندہ لارینگ حصہ لاری

اللہ تعالیٰ قرآن کریم ینگ احزاب سورہ سیدہ یحرمہ پیرنجی آیت شریفہ دو مرحمت تیل در
 لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ
 وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۗ تَحْقِيقٌ بار دور سیرت لاری چون یعنی اول کبیشی اد چون
 کہ خدا دین و قیامت کونی دین نور و نور و فدائی کوب یاد قبول رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تعلیم لاری پدہ
 بخششی نمونہ یعنی مقتدی ای گشتک اد چون و جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اول لاری دیدور لاری
 اَلَّذِي سَرَبِيَ فَاَحْسَنَ تَقْوًا ۗ وَبِيِّنَاتٍ اَدَّبَ بِرِجْوٰحِي ۗ مَرشَدِمْ رَجِيمٌ دُورٌ وَاوَّلُ مَهْرَبَانِ
 منگنا تپدہ کبیشی ادب پیر گاندور صلی اللہ علیہ وسلم

منہ بو آیت کریمہ دین و حدیث مبارکہ دین روشن معلوم بودور کہ ہر ہر مسلمان دیانت و اخلاق وہ
 جناب رسالت مبارک صلی اللہ علیہ وسلم تعلیم و آداب لاری اقتدا قیلخان حال دہ گنہ اوز مولی و خاتین
 رضاسین و ایکی جہاں سعادتین حاصل تیل اور شو ینگ اد چون بیز تو بانہ حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ ایلہ
 سید کون در مکان نبوب ہر در جہاں ستیر نامہ المصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم اخلاق و آداب لاری
 بو پادہ نہایتہ معتبر و معتد علیہ گنا بلار دین نقل ایتور میر تاکہ بو خاتمہ یوقاریدہ یازیلگان مختصر سیرت
 مبارکہ اد چون مسک الختام و اسون دہر پیر ما بر تور کتانیکی برادر میز قالقان عمرین اد شہو اخلاق و
 آداب محمدیہ غدا ایلہ تمام اتیسون

جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم امی یعنی مودا سیز اید دیلار نہ اد تور اید دیلار و نہ یازور
 اید دیلار یا شلاری ترق غہ باروب پنمیر یک مرتبہ سینہ تیکو نچہ پیر ار عالم ایلہ صحبت لاری بولمادی
 اوز زمانہ لاری پدہ گی عرب نوجوان لارین عادت و طبیعت لاری دین پاک اید دیلار لاری تسملیک
 اکثر خا موش خدا یاد لہ مشغول تورور اید دیلار مسکین لاری غہ محبت لیک غریب لاری مرحمت لیک اید دیلار
 پیر محتاجی محبت لیک بیدین خیر ایتس اید دیلار دیر پادشاہ فی پادشاہ یگی اد چون اعظم قیاس

ایردیلار صحبتلاریده اولتورگانلارنی دل لارین اولارایردیلار نادان لارنادانلیک لارین تحمل ایتور
ایردیلار بیر کیشی سوزلا شوب قاسه اوزی کیتیمکونجه اندین اجرالماس ایردیله قوروغ برگا اولتورور
ایردیلار گلیم بالیش و باشقه آرام اسبابی اوی لاریده یوق ایردی اولاریده گی لارغه وقادم لارغه و
همسایه لارغه نهایتده مهربان ایردیله مبارک زبانه لاری دین میان سوز ایشیتولماس ایردی سوکک
لعنت یبارمک دین پاک ایردیله هر کیشی نه اوزیغه مناسب معامله قیلور ایردیله بلند آواز ایله سوز
قیلماس ایردیله یمالیغ گایمالیغ قیلماس ایردیله بلکه بخشی یسز قیلور ایردیله صحبتلارین تابکان غافل
آگاه بولور ایردی اولاشکان بول تاپور ایردی تاش دل نرم دل بولور ایردی خدائی ذکر ایله مجلسلاری
آباد ایردی سوزلاری نهایتده شیرین ایردی ایشینگوی بی اختیار اسیر بولور ایردی قرآن کریم فی تلو
قیلغانلاریده و تهجد نمازی ده و بیر مسلمان دفاتین خبرین ایشینکانه لاریده اکثر یغلا ایردیله طعمانی
آزتناول قیلور ایردیله آزیگ نه ترغیب بیرور ایردیله نخست بولغان ذاتلارنی دوا استعمالی دین منع
ایتماس ایردیله حرام نرسه فی علاج اوچون استعمال دین قطعی منع ایتور ایردیله صحابه لار دین بیر کیشی
بیمار بولسه باروب حالین سورار ایردیله دالکالیقین اولتورور ایردیله باک یوق بیمار لیک پاکلیک
بولور کفاره بولور دیر ایردیله میار دین طبیعتی خواهلر کان نرسه فی سورار ایردیله اول اول نرسه الکافره
قیلمايدور کان نرسه بولسه حاضر قیلدوروب بیرور ایردیله -

تچان خطبه اولتورسه لاریده توروب دمنر نه چیتوب دتویه نه مینوب توروب اولتور ایردیله خطبه
لارین اولی ده کلمه شهادت و آخریده استغفار و اثناسیده قرآن کریم دین بیر نیچه آیت و قواعد اسلامیه
بیانی بولور ایردی هر وقت یینگ خطبه سی اوزیغه مطابق بولور ایردی خطبه اولتور تورگانلاریده قول
لاریده گاه عصا و گاه باکمان بولور ایردی گاه لارغه سویلوب خطبه اولتور ایردیله قول لاریده قیلج هرگز
بولماس ایردی چونکه اسلام دینی وحی بزرگه سیدین تارقالاندور قیلج زوری ایله تارقالاندور -

صحابه لار نصرانی لار دسپودی لار هدییه یبارسه لار قبول قیلور ایردیله اول لاری هم لارغه
بعض وقتلارده هدییه یبارور ایردیله مشرک لار تحفه لارین قبول ایتیس ایردیله مصر پادشاهی

مقوقس نصرانی ایردی بیارگان حدیہ لاری دین بولغان ہیرچیرنی میندیلار حنین نرائی ددائی بینوب
جنگ قبلدیلار نیکن عرب امیرلاریدین عامر بن مالک مشرک ایردی حدیہ بیارگان آئی فی نبول ایسای
عذریان قیلدیلار کیلگان قیمتلیک تحفہ لاری اکثر صحابہ لارنہ تقسیم قیلوب ایردیلار۔

اوزلارین ہیرکیشی تحریف قیلگانده بوجنائی باشقہ پنچیرلار دین آرتوق کورسا تکی بولسا اندین ناختش
بولور ایردیلار ہرنکاح توی دہ حاضر ایردیلار قیزلار اوزہ مشولہ لاریدہ آتہ بابالارین تاریخی واقعہ لارین
بیان قیلوب توروب ایردیلار اورتادہ شونداغ دیب اوتدیلار دہیزلار دہ ہیر اولوغ تخی بارودورلار کہ اپتہ
کیلا دورگان واقعہ بولون خیر بوردلار بوسورنی ایشیتگان قیزلارغہ دیدیلار بوسوزنی دیننگ لار اولغی
دیگان سوزلار نیگیزی اوزینی دینگ لار فرزندلار جندلاری حضرت ابراہیم وقات قیلگان کونلاری کون
تو تورگان ایردی حمہ آدملا حضرت ابراہیم فرزند رسول معلم اوچون کون صم ماتم توتدی دیدیلار جناب
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بوسوزنی ایشیتب ہیرکتہ جمیت دہ خطبہ اوتودیلار و مرحمت قیلدیلار کہ کون
ایله آسای خدا یینگ بیوک قدرتین لک تاریدین دور ہیر نیمبہ یینگ دیناغہ کیلیشی یا اولوشی اوچون تو تولا یید
یاش بالہ نار آلدیلا ریڈین اوتوب تاسہ لار لارغہ سلام بوردیردیلار و لار نینگ باشلارین
سیلا ایردیلار بعضیلارین توچا غلار ایخہ آوب نوازش قیور ایردیلار۔

مجلسلار دہ ایغلارین اوز التوب اولتورماس ایردیلار ہرکیم یولوقسہ اندین ایلکاری سلام بوردیر
ایردیلار کوروشنگ اوچون قول لارین اول اوز اتور ایردیلار ہیرکیشی تپلس دہ سوزلاب تورگان بولسا
ہرگز سوزین بند تپلس ایردیلار ہیرکیشی خدمتلا ایخہ کیلوب هیبتلاریدین سوز قیلہ آمانی اعضالار لایف
تیزراق پیدا بولدے انکا التفات قیلوب دیدیلار نہ اوچون تور تویسن من پادشاہ ایما سن ہیر عزیز
عرب خاتون یینگ بالہ سیدور من کتاق شوقلارنی ایردی ہیرنچوک ہیر آوم چاقورسہ لیک من من
حاضر دور من دیر ایردیلار۔

دعالاریددیر ایردیلار یا اللہ من قیسی ہیر انسان غد شنام بیرگان بولسام یا اللہ العزت
بیارگان بولسام یینگ سوکوشونی ایننگ اوچون رحمت و مغفرت و قربت ابلاغیل دگناہ لاری اوچون

کنارہ ایلاگیل و صحابہ لارغہ دیرا یردیلا مینگ قاشیمده بیج بیر انسان فی میانلانا مینگ لار تا کہ من دنیا دین
کیتار و قتمده بیرا کیشی فی دیبده ایمان کورد کیتما ی.

تیلانیب کیگان حاجتمندی هرگز محروم قاتیار ماس ایردیلا آہم بولسه بیروب جونا تور ایردیلا اگر
قاشلاریده بیج بیزرسه بولماسه حاجتمندغه نہایتیہ چیراییک عذر لاریان قیلور ایردیلا کورگان آدم اول
آدم دین عفو طلب قیلوب تور و بدور لار دیب گمان قیلور ایردی.

شترم حیاده دنیا نظر لارین کورمگان دور پرده ده اولتورگان قیزلار دین ہم شترم حیاده یوقاری ایردیلا
قاشلاریده بیرا نامناسب سوز قیلونسه چہرہ لاری اوز گاریب کیتور ایردی بیرا آدم نینگ فعلی و حرکتی
نامقبول معلوم بولسه ایننگ نامینی آلمای عام قیلوب تور و ب منق قیلور ایردیلا رکمال حیلار دین بیر کیشی
غہ ایش بو یورمای قینالسه لار ہم اوز ایش لارین اوز لاری قیلور ایردیلا

بی ادب لار نہ قدر گستاخلیک قیلسه لار هم الاری فی مزدور سیلوب آزار لارین تحمل قیلور ایردیلا تیز دین
دعای بد قیلماس ایردیلا رطائف شہر لغیہ تبلیغ اوچون باگانلاریده طائفلیک لار دین لمجیق لاری آوب آتدیلا
ہمداری آوزلارین کوتار و ب شاد قوم قیلدیلا ر شونداغ تاشباران قیلدیلا کہ مبارک وجود لاری قان نہ غرق
بولدی و اوزلاری ہیوش بوب یقیلدیلا ر مدت دین کسین هوشلاریغہ کیلدیلا ر شول حالده ہم الاری حقلاریغہ دعای
بد قیلما دیلا ر دیر ایردیلا ر اوزلاری مسلمان بولماسه لار بلکہ ان شاء اللہ اولد لاری مسلمان بولور لار دعا لاری
بول ایردی یا اللہ مینک تو میننی سن ہدایت تبیین کہ الاری بیاسدین آزار جرزور لار.

دنیاغہ کونکلیسیز ایک لاری شول درجہ ده ایردی کہ طعم اولباس و اوی خصوصی ده بالکل لاپرد
ایردیلا ر مناجاتلاریده پروردگار لاریغہ عرض قیلور ایردیلا ر کہ یا اللہ من بیر کون اتق تورای بیر کون توفیق تورای
آج قاتان کونومده اوزونکایا لبارای دعا لاری قیلای توق بوخان کونومده سنگا حمد و ثنا یتای و اندہ میز
حضرت عائشہ دیدور لار آئی براد تو ب کیتور ایردی لیکین رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم اوچانلاریغہ
اوت یا قیلماس ایردی اکثر اوقات خاندان رسول صلی اللہ علیہ وسلم سو دخرمایلا اوز تور ایردیلا ر و دیدور
لار مدنیہ غہ کیلگان دین کسین جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوچکون پے در پے بخدای اونی دین بولگان

امام غزالی رحمہ اللہ دیدور لار کہ جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم جانور لارغہ اوز لاری اوقات بیرو
 ایردی لار د اوز لاری تویہ لارین باغلار ایردی لار اویلارین تازہ قیلو ایردی لار ایچی لارین ساغار ایردی لار خادملار ایلی
 برابر اولتوروب طعام ایردی لار لارغہ یاردم بیور ایردی لار بازار دین اوز لاری خریدایتور ایردی لار اولانان
 نرسہ لارین اوز لاری کوتارور ایردی لار بچکیشی دین بیچ بیزر سہ طح قیلما س ایردی لار دائم مخزون تورور ایردی لار لیکن
 قباغلاری سالیمناس ایردی سخی ایردی لار لیکن اسراف قیلما س ایردی لار تاغلار اوز لار یدہ گی کانلار فی عرض قیلور
 ایردی قبول اتمیس ایردی لار خلاصہ بیان شول دور کہ جناب محبوب خدا بنی محبتی صلی اللہ علیہ وسلم تمام اطلاق
 حمیدہ و اوصاف مجیدہ دہ مثل اعلیٰ ایردی لار یاش بالہ لیک زمانلار دین راست سوز لاش ایپنلیک پاکدامن
 لیک جلی بلیتلار دین ایردی نظر لاری ہمیشہ بلند الیش لارغہ بویوب نامناسب ایشلار دین فوق العادہ احتیاط
 بولور ایردی لار کلفتلارغہ مبر بلا لارغہ تحمل اذنی اخوی لاری ایردی بوتون بنی بشر ادر چون تنہا خیر خواہ ایردی لار
 عزم لاری اولوغ ہمتلاری بیوک بولغان سبب دین آخر اسلام دینین حق بیر دین ایکانلیکین الحمد للہ
 اثبات قیلہ آلدیلار اللہ تعالیٰ ینگ مددی کیلدے مکہ مکرمہ فتح ایتور دیلار جہاں خلقی اطراف عالم دین فوج
 فوج بویوب کیلوب دین اسلام نہ داخل بولہ باشلادیلار دشمنلار دوست بولدیلار اوزاق لار لیقین بولدیلار
 تمام عربستان اسلام نوری ایلہ منور بولدے آرمدتدہ اسلام کلمہ سی اوقولمگان و اسلام اذانی ایتیلگان
 بیر اقلیم قاملادی حقیقتدہ عرب لار کی متمد و طاشنی جماعہ لار جناب رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم قیلچاری
 ایلہ ایس بلکہ خلق عظیم لاری ایلہ اسلام دینی غہ مشرف بولدیلار تمام ربیع مسکون اہلی ادر چون رھنما و
 مقتدی لیک شریفینی آلدیلار۔

منہ بو ذکر قیلونغان اخلاق و آداب جناب سید المرسلین و امام المتفتین سیدنا و مولانا محمد صلی اللہ
 علیہ وسلم اخلاق محمدیہ و اوصاف احمدیہ لار دین بیر آرنمونه دور لکن دلی دہ اول ذات با برکات مجتہد لاری
 بویوب اقتدالار لیجہ آرزوسی بولگان بیر مسلمان ادر چون ان شاء اللہ کفایہ قیلور پروردگار شوق و ذوق
 عطا قیلسہ بو مختصر مجموعہ مطالعہ سیدین صونگ مفصل یازیلگان جامع سیرت کتابلارین عربی دہ و فارسی دہ اوقوب

بہرہ آلود اور بیرون وطن تورستان ہاجر لاری شول جناب نے مجتہد زیادہ بوجوب دین و ملتاریدہ آزاد
جیات کیچہ آماگانیلیمیز دین محبوب و وطنمزی تا شلاب و نیمز حفاظتی اوچون بوتون بیروزی نینگ ہر ہر
اقلیمیدہ ہاجریشا مکدہ میز ہر لاری دین ہر فرد میز غلام لازم دور کہ محبوب اعظمیز و مقتدای معظیمیز صلعم
اخلاق و آداب لاری نے بار بار توشونوب او قوب قالغان عمر میزنی خدا و رسول غہ منظور و مقبول
صورتہ آوب کتبا یلوک شاید بیز عاجز لاری نینگ عزیز و وطنمزی ہم اللہ تعالیٰ اور کرمی و عنایتی الیہ
ظالم لاری قول لاری دین آزاد و مستقل ابلاغی امین ۱۸/۸/۱۳۸۳ھ المدینتہ المنورہ۔

سید محمود طرازی مدنی عفی عنہ

قرآن کریم، بخاری، نور الیقین، الخضری، عین الیقین الکیلانی رحمۃ اللہ علیہ
ماخذ لاری :- للفاضل سلیمان منصور پوری۔

فہرست

صفحات	عنوان لاری	صفحات	عنوان لاری
۱	بسملہ	۲۴	اسلام غہ آپوق دعوت
۸	نسب شریف	۲۹	قریش دین تیغان کلفت لاری
۹	ولادت شریف	۳۵	حبشہ غہ ہجرت اجازتی
۱۰	سوت ایمنیزیشن انتظام لاری	۳۷	قریش سرداری غنہ و رسول اللہ
۱۳	ابوطالب نینگ شامہ سفری	۴۱	عمر نینگ اسلامتہ کریش لاری
۱۴	آنحضرت نینگ تجارت لاری	۴۳	آنحضرت گہ خلاف قرار
۱۸	تجدید بناء کعبہ	۴۶	قرار نامہ نینگ بوز و لوشی
۲۰	رسالت نینگ ابتدائی زمانی	۴۸	ابوطالب و حضرت خدیجہ نینگ وفات لاری

صفحات	عنوان لاری	صفحات	عنوان لاری
۵۳	اسراء و معراج واقعہ سی	۱۱۷	پادشاہ لار نام لارنیہ خطوط
۵۸	انصار لرنگ اسلام غہ کریش لاری	۱۲۸	ابوسفیان و قیصر روم مذاکرہ سی
۶۰	عقیقہ اولیٰ و ثانیہ بیعتی	۱۲۶	خیبر غزاتی
۶۴	جہاد غہ امر بولوشی	۱۲۷	خالد بن ولید نینگ اسلامتہ کریش لاری
۶۵	آنحضرت نینگ ہجرت لری	۱۲۸	عمرۃ القضاء
۶۰	اہل بیت ہجرت لاری	۱۲۹	مکہ نینگ فتح ایلیشی
۶۱	مکہ وہ قالغان لرفہ ظلم	۱۳۶	حنین غزانی
۶۳	نماز لار غہ اذان نینگ مشروع بولوشی	۱۳۹	طائف غزاتی
۶۶	مناقب لر نینگ بیرگان اذیت لری	۱۴۰	بنی تمیم ایچی لاری
۶۷	یہود لار ایلمہ معاہدہ	۱۴۲	تبوک غزاتی
۸۰	قریش حملہ سی بدر اوروشی	۱۴۷	حج فرض بولوشی و حجتہ الوداع
۸۷	بدر اسیر لادی حقیقہ کیننگاش	۱۵۱	غدر ختم خطبہ سی
۹۲	اُحد اوروشی	۱۵۳	آنحضرت بیمار بولوش لری
۹۵	اون صحابہ بیتگ شہادت لاری	۱۵۴	وفات دین بیش کون اول
۱۰۰	خندق غزاتی	۱۵۵	رحلت دین تورت کون اول
۱۰۳	غیبی مدد و نعمت تدبیر لاری	۱۵۶	وفات دین ایچی کون اول
۱۰۲	بنی قریظہ دینی مصطلق ر ایلمہ غزات	۱۵۷	آخری کون
۱۰۹	انک واقعہ سی	۱۵۸	سرور کائنات نگ جانی جانانغہ تا پشوروش
۱۱۲	بیعت رضوان و صلح حدیبیہ	لاری	
۱۱۴	صلح مشراط لاری	۱۶۳	سیرت مقدسہ دین حصہ
۱۱۵	بعد صلح مکہ داکل مسلمان لار غہ مظالم	۱۶۸	کتاب ماخذ لاری

دوسر گردان بولدیلار بعضیلاری باشلارین آلوب محرابی حقه چیتوب کیتدیلار بعضیلاری صومشدرین جده بولوب
 تورگان یرلاریده توروب قالدیلار حضرت امیر المؤمنین عمر فاروق رضی اللہ عنہما رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 وفاتلارینجه بیچ ایتمادیلار پروردگارلارین حضورینجه مناجات اوچون کیتکانه دورلار دیب تمیزین ایتمای
 دیلار شول حالده حضرت خلیفه اول ابوبکر الصدیق یتوب کیلدیلارم جددی تهرنی برقمه بریش نایک دکور
 دیلار توغری حضرت عائشه خانم لاریجه کیردیلار کوردیلار که جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم جسم اقدس لاریجا
 برده یا تو بدور اوستلاریجه چادر تاشلار اوبدور چادرنی باش طرفلاری بیدین کوتاردیلار بیدیلار که روح اطهر فتی
 اعلی طرفیجه پروان ایلمدور اوزلارین اوستلاریجه تاشلار دیلار مبارک چهره لاریجه چهره لارین تویدیلار پیشانی لارین
 اویدیلار وجودلاری غرق اشک بولدی دل لاری فراق دین پاره پاره بولدی بوتون حیاتی ده کچسسه و
 کوندوز اجر انامی حد متلاریده پروانه لاری بولوب یورگان عاشق دیدار لاری مالین جانین عزیزین
 خانمانین یول ماریده قربان قلغان یار غار لاری بوکون جان دین عزیز محبوبی دین جده الوافی مسکین
 بیلدیلار فریاد قیلدیلار دیدیلار ای محبوب دو جهان ای سید کون دمسکان آتہ و آنم جا بهار لاریجه ندر
 بولسون خداینگ ازل ده یازگان ادومی اوزلاریجه کیلو بدرد دنیا دین اوتوبدور رشخ میا لاری سوز بذر
 پروانه لاری اوزلاری بیدین همور قلوبدور بو طریقہ الفاظ لاریله اوزلارین مشغول اینیگان مسجدنه چقیدیلار
 حرم شریف ده بار مح عظیم اوزتالاریده جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم وفاتلارین اعلان اوچون خطبه
 اوقودیلار اللہ تعالیٰ نے محمد و جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم درود اینکالاری بیدین کسین مرحمت قیلدیلار اَللّٰهُمَّ
 مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَعْبُدُ مُحَمَّدًا اَفَانِ مُحَمَّدًا اَقْدَمَ مَاتَ وَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَعْبُدُ اللَّهَ
 فَاتَّ اللَّهُ لَا يَمُوتُ قَالَ اللَّهُ وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُوْلٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْدِهِ رَسُوْلٌ
 اَفَانِ مَاتَ اَوْ قَتِلَ الْقَلْبُ تَمَّ عَلَى اَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقْبَيْكَ
 فَلَنْ يَضُرَّ اللهَ شَيْئًا وَاَسْبَغَ اللهُ الشَّاكِرِيْنَ

در تمه ای که سیزلار دین محمد صلی اللہ علیہ وسلم نه بنده یک قلوب یورگان بولسه بلیسون که اول جناب

بوکون وفات قیلدیلار دینی که سیزلار دین خدا نه بنده یک قلوب یورگان بولسه بلیسون که خدا تیر سیزلار

ہرگز اوماس اللہ تعالیٰ قرآن کریم وہ مرتبت قبول کرے حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم رسول دور لار اول ذاتین اول
 بیرونچہ رسول لار دنیاہ کیلوب کتیکا ندور لار آیا ای مسلمانلار اگر محمد علیہ السلام اولس لار یا اول دور لوس لار سیز لار
 اولخی حال لار نیگز غہ قایتیب کیتور سیز لار کی کی کہ اولخی حال غہ قایتیب کیتسہ اول آدم خدا غہ بیج بیضر تنگوز
 آلماس واللہ تعالیٰ بندہ لاریدین شکر گزار جماعہ کہ جز ای خیر عطا قبول بو تقریر خلاصہ سی شول دور کہ پنچمیز
 انسان ایردی لار وظیفہ لارین اول اقلوب دنیا دین سفر قیلیدیلار سیز لار اول جناحہ عبادت قیلماس ایردوک
 سیز لارینگ محبوبیز اولشال ذاتینگ محبوب لاری خدا ای قدوس وحدہ لاشریک لار ایردے اول ذات
 ہمیشہ معبود دور تیرگی دور اولک اینگ اوچون محال دور بو تعلیم حضرت محمد علیہ السلام تعلیم لاریدور شول تعلیم ایله
 سیز لار دنیاہ یشار میز اول لاری وفات قیلغان بولس لار هم خدا لاری موجود دور دین لاری دکتاب لاری بیزہ باقی
 دور شول دین ده شول کتاب ہدایتی ایلان شاء اللہ دنیاہ دوام ایور میز آخرتخہ ہم شول دین ایله بارور میز حضرت
 عمر بن الخطاب فی الیشیکان دیدیلار گویامن قرآنہ بو آیت شریفی اولقوما بدور من۔

جناب سید عالم صلی اللہ علیہ وسلم نینگ جسم مبارک لاری حضرت عائشہؓ اولیلاریدہ دو شنبہ کوندوز
 تمام دس شنبہ کونی کیچہ کوندوز تور دیلار اول صحابہ کرام بالاتفاق حضرت ابو بکرؓ نے جناب رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم طرفلاریدین خلیفۃ المسلمین تعیین ایتمیلار کین غسل شریف غہ مشغول بولدی لار بو شرف
 حضرت علی و حضرت عباس و حضرت فضل بن عباس و حضرت عثمان بن عباس و اسامہ بن زید و حضرت ثمران
 رضی اللہ عنہم نہ حاصل بولدی غسل بر گوی حقیقتہ سیدنا علیؓ اول لاری ایردی لار قالغانلاری یاردم بیروب تور
 دیلار جناب حضرت علیؓ غسل وقتیدہ جسم اطہر نی اوز سینہ لار غہ سویاب توروب غسل قیلدور دیلار مبارک
 قیص لارین یچادیلار تمیص اوستیدین سو قیوب ایشتار ایردی لار آتہ و آنم فدالاری بولسون یا
 رسول اللہ تیرگی یگ حالده نہ قدر محبوب بولس لار اولوگ لاری ہم شول قدر محبوب دور آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وسلم نے غسل قیلدوروب تورولغان ساعتہ بدن مقدس لاریدین عادتہ اولوگلار دین چیقادرگان نرسہ
 لار ظاہر بولمادی غسل لاریدین فارغ بولونکا ندین کین جسم مبارک لارین اوق غہ کفن غہ اورا
 لدی لار ایچیدہ تمیص ہم یوق ایردی عمامہ ہم یوق ایردی کین قیسی یر غہ دفن قیلایلوک دیبا کتہ لار

بیر لاریغ سوال بیر ایندی یار بعض لاری مسجدنه دفن قیلا یلیک دیدیلار بعض لاری بیغ ده گی سخا به لاری
ایله دفن قیلا یلیک دیدی لار شول اثنا دو حضرت ابو بکر م حجت قیلدی یار من جناب رسول اللہ صلی اللہ
علیه وسلم بنگ اوز لاریدین ایشینکان یزدیم کیده برینی فی تبغ روح بو افغان مقاملاریغ دفن قیلونور
بوسوزغهمه لاری اتفاق قیلدی یار جان تسلیم قیلغان یر لارین فراش لارین کوتار دیلار ادشال یردین
قبر شریف لارین قاز دیلار کین سهد مبارک لارین یا تا دور کان کرسی لاریغ قویدی یار جنازه نمازین اوقو
ملکذ اعلان بولدی کین تمام خلق جماع جماعه بوو شوب حجره شریفه غه جنازه نمازی اوچون کیرا باشلا
دیلار اول ایر لار جنازه اوقو دیلار کین خاتون لار کین یاش باله لار اوقو دیلار جنازه نماز ایغجه حکیم امام بوددی
بدیگه کمال لار اوز اوز لاری بی امام جنازه اوقو دیلار نماز جنازه اوقولوب بولغاندین کین چهار شنبه کچه
سی یریم کچه ده سیدنا علی رضی اللہ قول لاری ایله ونسل ده شریک بولگانلار یردم راری ایله جسم اظہر
دجو دالور فی قبر شریفه داخل قیلدی قبر کیم یردین بیر قریشی کوتار ییدی بس کین حضرت بلال
قبر شریف اوستلاریغ سو سیدیلار

بعض روایتده جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم جنازه لاریده نماز اوقو خوجی بار بود فی
اوقو یردی یار دیکانلاری منقولده در ان الله و مکتبتہ یصلون علی النبی میا
اللہ الذین امنوا صلوا علیہ وسلم تسلیماً لیسک
اللهم ربنا وسعدایک صلوات اللہ البرا رحیم وامنک
لمقربین و النبیین و الصالحین و الشہداء و الصالحین
و ما سبکک من شیء یارب العالمین علی سیدنا محمد
بن عبد اللہ خاتم النبیین و سید المرسلین و اہم طہنین و رسول
رب العالمین الشاہد البشیر الداعی الیک بالحق لیسرح
امنیر و خیر السلام

بودود شریف ترجمہ فی حزب اعظم ده یازیلگان دور

سیرت مبارکہ دین مومن بندہ لارینگ حصہ لاری

اللہ تعالیٰ قرآن کریم نینگ احزاب سورہ سیدہ یحرمہ بیرنجی آیت شریفہ دد مرحمت تیلدر
 لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ
 وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۗ تَحْقِيق بَارِد دد سیرت دد چون یعنی اول کبیشی او چون
 کہ خدا دین و قیامت کونی دین قور قور و فدائی کوب یاد قبول رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم تعلیم لاری پدہ
 بخششی نمونہ یعنی مقتدی ایگشتمک او چون و جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوز لاری دیدور لار
 اَلَّذِي سَرَبِيَ فَاحْسَنٌ تَقْوًا ۗ بِيحی میننگ ادب بیرگوچی مرشدیم رتیم دور و اول مہربان
 منگنا تیلدہ بخششی ادب بیرگاندر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

منہ بو آیت کریمہ دین و حدیث مبارکہ دین ریشن معلوم بدور کہ ہر ہر مسلمان دیانت و اخلاق ددہ
 جناب رسالتناہ صلی اللہ علیہ وسلم تعلیم و آداب لاریخہ اقتدا قیلخان حال دد گنہ اوز مولی و خالقین
 رضاسین دایکی جہاں سعادتن حاصل قیلد آورشو نینگ او چون بیز تو بانده حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ ایلہ
 سید کون و مرکان نبوی ہر دد جہاں ستیز نامہ المصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم اخلاق و آداب لارین
 بو بابدہ نہایتدہ معتبر و محترم علیہ کتا بلار دین نقل ایور میز تا کہ بو خانمہ یوقار پدہ یازیلگان مختصر سیرت
 مبارکہ او چون مسک انعام و اسون دہر ہر مہاجر تور کستانلیک برادر میز قانغان عمرین ادشبو اخلاق و
 آداب محمدیہ فداقتدا ایلہ نما اتیسون

جناب رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم اُمّی یعنی سواد سیز اید دیلار نہ اذقور اید دیلار ونہ یازور
 اید دیلار یا شلاری قرق غہ باروب پنخیر لیک مرتبہ سیدہ تیکونچہ بیرار عالم ایلہ صحبتلاری بولمادی
 اوز زمانہ لاری پدہ گی عرب نوجوان لارین عادتہ و طبیعتلاری دین پاک اید دیلار یوزلاری تسلیک
 اکثر خا موش خدا یاد ایلدہ مشغول تورور اید دیلار مسکین لاریغہ محبتلیک غریب لاریغہ مرحمتلیک اید دیلار
 بیر محتاجی محتاجلیک ببیدین خیر ایتداس اید دیلار دہر پادشاہ فی پادشاہ یگی او چون تعظیم قیاس

ایردیلار صحبتلاریده اولتورگانلارنی دل لارین اوللار ایردیلار نادان لار نادانلیک لارین تحمل اتور
ایردیلار بیرکیشی سوزلا شوب قالسه اوزی کیتیمکو نچه اندین اجر امداس ایردیلار قوروغ برگا اولتورور
ایردیلار گلیم بالیش و باشقه آرام اسبابی اوی لاریده یوق ایردی ایلاریده گی لارغه و خادم لارغه و
همسایه لارغه نهایتده مهربان ایردیلار مبارک زبانه لاری دین بیان سوزالیشی و لباس ایردی سوکک
لعنت یبارمک دین پاک ایردیلار بیرکیشی نه اوزیغه مناسب معامله قیلور ایردیلار بلند آواز ایله سوز
قیلماس ایردیلار میانیغ گایمانلیغ قیلماس ایردیلار بلکه کیشی ییغ قیلور ایردیلار صحبتلارین تابکان غافل
آگاه بولور ایردی اولاشکان بول تا پورا ایردی تاش دل نرم دل بولور ایردی خدائی ذکر ایله مجلسلاری
آباد ایردی سوزلاری نهایتده شیرین ایردی ایشینگوی بی اغنیار اسیر بولور ایردی قرآن کریم نی تلاوت
قیلغانلاریده تهجد نمازی ده و بیرار مسلمان دفا تین خبرین ایشینکانه ریده اکثر یغلار ایردیلار طوامانی
آز تامل قیلور ایردیلار دوزیمک نه ترغیب بیوردور ایردیلار خسته بولغان ذاتلارنی دوا استعمالی دین منع
ایتماس ایردیلار حرام نرسه نی علاج اولچون استعمال دین قطعی منع ایتر ایردیلار صحابه لار دین بیرکیشی
بیمار بولسه باروب حالین سورار ایردیلار دانگا لیقین اولتورور ایردیلار باک یوق بیمار یک پاکلیک
بولور کفار بولور دیر ایردیلار بیمار دین طبیعتی خواهلرگان نرسه نی سورار ایردیلار اول نرسه انکافور
قیلمايدورگان نرسه بولسه حاضر قبلدوروب بیوردور ایردیلار۔

تجان خطبه اولتورسه لاریده توروب دمنیز نه چیتوب دتویه نه مینوب توروب اولتور ایردیلار خطبه
لاری اولی ده کلمه شهادت و آخریده استغفار و اثناسیده قرآن کریم دین بیرنجه آیت و قواعد اسلامیه
بیانی بولور ایردی هر وقت یینگ خطبه سی اوزیغه مطابق بولور ایردی خطبه اولتورب تورگانلاریده قول
لاریده گاه عصاوگا باکمان بولور ایردی گاه لارغه سویلوب خطبه اولتور ایردیلار قول لاریده قیلج هرگز
بولماس ایردی چونکه اسلام دینی وحی بزرگ سیدین تارقالاندور قیلج زوری ایله تارقالماگاندور۔

صحابه لار نصرانی لار و یهودی لار هدییه یبارسه لار قبول قیلور ایردیلار اولتور لاری هم لارغه
بعض وقتلارده هدییه یبارور ایردیلار مشرک لار تحفه لارین قبول ایتماس ایردیلار مسر پادشاهی

مفتوح نصرانی ایردی بیارگان صدیہ لاری دین بولغان بیرخپیری میندی یار تخمین سزانی ددانی مینوب
جنگ قیلدی یار یکن حرب امیر لاری دین عامر بن مالک مشرک ایردی صدیہ بیارگان آتی فی قبول ایتمای
عذریان قیلدی یار کیلگان قیبتلیک تحفه لاری اکثر صحابه لارنه تقسیم قیلوب بیردیر دیلار.

اوز لارین بیرکیشی تحریف قیلگانده بوجنابی باشقه پنجه لار دین آرتوق کورسانکی بولسه اندین نانش
بولور ایردی یار بزرگ توی ده حاضر ایردی یار قیز لار اوز مشولہ لاریده آتہ بابا لارین تاریخی واقعه لارین
بیان قیلوب تور دیلار اوتادہ شونداغ دیب اوتدی یار دین لارده بیر اولوغ نبی بار دور لار که ایزه
کیلادور گان واقعه بولکون خیر بوردلار بوسور فی ایشیتکاج قیز لارنه دیدیلار بولوسوزنی دینگ لار اوزنی
دیگان سوز لار نیگیزی اوزنی دینگ لار فرزندار جندلاری حضرت ابراهیم وفات قیلگان کونلاری کون
توتولگان ایردی حمه آدم لار حضرت ابراهیم فرزند رسول نعلیم اوجون کون هم ماتم توتدی دیدیلار جناب
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بولوسوزنی ایشیتیب بیر کتہ جمیت ده خطبه اوتودیلار و مرحمت قیلدی یار که کون
ایله آئی خدا ایننگ بیوک قدرتمین لشار بیدین دور بیر کیمسه نینگ دیناغه کیلیشی یا اوتوشی اوجون توتولاید
یاش بال لار آلدیلر بیدین اوتوب تانسه لار لارنه سلام بوردیر دیلار و لار ایننگ باشلارین
سیلار ایردی یار بعضی لارین توی غلار ایچ آوب نوازش قیلور ایردی یار.

مجلسلارده ایغلارین اوز التوب اوتورماس ایردی یار هر کیم بولوقسه اندین ایلکاری سلام بورد
ایردیلار کوروشنگ اوجون قول لارین اول اوز اتور ایردی یار بیر کیشی مجلس ده سوز لار بزرگان بولسه
هرگز سوزین بند قیلیمس ایردی یار بیر کیشی خدمت لار ایچ کیلوب هیبت لار بیدین سوز قیلد آغای اغضالار ایچ
تیزراق پیدا بولدی انکا التفات قیلوب دیدیلار نه اوجون تور قویسن من پادشاه ایما سن بیر عزیز
حرب خالون ایننگ بال سیدور من کتاق توشتلارنی ایردی هر نچوک بیر آدم چاقیرسه بیک منهن
حاضر دور من دیر ایردی یار.

دعایا بیددیر ایردی یار یا اللہ من قیسی بیر انسان نه دشنام بیریگان بولسام یا اللہ العزت
بیارگان بولسام ایننگ سوکوشونی ایننگ اوجون رحمت و مغفرت و قربت ایلاگیل و گناه لاری اوجون

کنارہ ایلاگیل و صحابہ لارغہ دیر ایردیلا مینگ قاشیمده بیج بیر انسان نی یمانلامانگ لارتاکه من دنیا دین
کیتار و قتمده بیرار کیشی نی دبیمده بمان کوردب کیتمای۔

تیلانیب کیگان حاجتمندی هرگز محروم قاتیارماس ایردیلا آہم بولسه بیروب جونا تور ایردیلا اگر
قاشلاریده بیج بیزرسه بولماسه حاجتمندغه نہایتیہ چیرایلیک عذرلاریبان قیلور ایردیلا کورجان آدم اول
آدم دین عفو طلب قیلوب تور دوردور لار دیب گمان قیلور ایردی۔

شترم حیاده دنیا نظرلارین کورمگان دور پرده ده اولتورگان قیزلار دین ہم شترم حیاده یوقاری ایردیلا
قاشلاریده بیرار نامناسب سوز قیلونسه چهره لاری اوزگاریب کیتور ایردی بیرار آدم نینگ فعلی و حرکتی
نامقبول معلوم بولسه ایننگ نامینی آلمای عام قیلوب توروب منق قیلور ایردیلا کمال حیا لاری دین بیر کیشی
غمایش بویورمای قینالسه لارهم اوزایش لارین اوزلاری قیلور ایردیلا

بی اوب لارنه قدر گناخلیک قلیسه لارهم الارنی معذور سیلوب آزارلارین تحمل قیلور ایردیلا تیز دین
دعای بد قلیماس ایردیلا رطالف شهر نیخه تبلیغ اوچون باکانلاریده طائفلیک لاری دین لمجیق لارنی اوب آندیلار
هم لاری آوزلارین کوتاروب شاد قوم قیلدیلا شونداغ تاشباران قیلدیلا کربارک جودلاری تان غم غرق
بولدی و اوزلاری بیوش بروب یقیلدیلا مرد دین کسین هوشلاریغی کیلدیلا شول حالده هم الار حقلاریغی دعای
بد قیلما دیلا دیر ایردیلا اوزلاری مسلمان بولماسه لار بلکہ ان شاء اللہ اوز دلاری مسلمان بولور لار دعا لاری
بول ایردی یا اللہ مینگ قومیمنی سن هدایت قیلین کی لار بیاسدین آزار بوردور لار۔

دنیاغی کونگلکیزیک لاری شول درجه ده ایردی کہ طعم و لباس و اوی خصوصی ده بالکل لاپردا
ایردیلار مناجاتلاریده پروردگار لاریغی عرض قیلور ایردیلا کہ یا ستمن بیرکون ایق تورای بیرکون توق تورای
ایچ قانان کونومده اوزونکایا لبارای دعا لار قیلای توق بولخان کونومده سنگا حمد و ثنا یتای و ایدمیز
حضرت غائثه دیدور لار ای بر اوتوب کیتور ایردی لیکن رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم اوچانلاریغی
اوت یا قلیماس ایردی اکثر اوقات خاندان رسول صلی اللہ علیہ وسلم سوخوما ایلا اوتور ایردیلا دیدور
لار مدینه غم کیلگان دین کسین جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اوچکون پپه درپه بخدای اونی دین بولگان

امام غزالی رحمہ اللہ دیدار کے جناب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم جانور لارغہ اوزلاری اوقات میں
 ایردی یار د اوزلاری تویہ لارین باغلار ایردی یار اویلارین تازہ قیلو ایردی یار ایچی لارین ساغار ایردی یار خادملار ایلی
 برابر لنتوروب طعام ایردی یار لارغہ یاردم بیور ایردی یار بازار دین اوزلاری خرید ایتور ایردی یار اولخان
 نرسہ لارین اوزلاری کوتارور ایردی یار بچکیشی دین بیچ بیزرسہ طح قیلماس ایردی یار دائم مخزون تورور ایردی یار لیکن
 قباغلاری سالیئماس ایردی سخی ایردی یار لیکن اسراف قیلماس ایردی یار تاغلار اوزلاری دیدہ گی کانلار فی عرض قیلور
 ایردی قبول اتمیس ایردی یار خلاصہ بیان شولدور کہ جناب محبوب خدا نبی محبتی صلی اللہ علیہ وسلم تمام اخلاق
 حمیدہ و اوصاف مجیدہ دہ مثل اعلیٰ ایردی یار پاش بالہ ایک زمانلار دین راست سوزلاش ایپنلیک پاکدامن
 ایک حبلی طبیعتلار دین ایردی نظر لاری ہمیشہ بلند الیش لارغہ بوروب نامناسب ایشلار دین فوق العادہ احتیاط
 بولور ایردی یار کلمتلارغہ سبر بلالارغہ تحمل اذنی خوی لاری ایردی بوتون نبی بشر اوجون تنہا خیر خواہ ایردی یار
 عزم لاری اولوغ ہمتلاری بیوک بولغان سبب دین آخر اسلام دینین حق بوردین ایکانلیکین الحمد للہ
 اثبات قیلہ آلدیلار اللہ تعالیٰ ینگ مددی کیلدے مکہ مکرمہ فتح ایتولدی یار جہاں خلقی اطراف عالم دین فوج
 فوج بوروب کیلوب دین اسلام غہ داخل بولہ باشلادی یار دشمنلار دوست بولدی یار اوزاق لاریقین بولدی یار
 تمام عربستان اسلام نوری ایلہ منور بولدے آزمدندہ اسلام کلمہ سی اوقولمگان و اسلام اذانی ایتیلگان
 بیر اقلیم قاملادی حقیقتدہ عرب لار کبی متمد و طاغنی جماعہ لار جناب رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم قیلیم چاری
 ایلہ ایمس بلکہ خلق عظیم لاری ایلہ اسلام دینی غہ مشرف بولدی یار تمام ربیع مسکون اہلی اوجون رھنما و
 مقتدی ایک شریفینی آلدیلار۔

منہ بو ذکر قیلونغان اخلاق و آداب جناب سید المرسلین و امام المتفقین سیدنا و مولانا محمد صلی اللہ
 علیہ وسلم اخلاق محمدیہ و اوصاف احمدیہ لاری دین بیر آزمونہ دور لکن دلی دہ اول ذات پابریکات محبتلاری
 بوروب اقتدالار لیز آرزوسی بولگان بیر مسلمان اوجون ان شاء اللہ کفایہ قیلور پروردگار شوق و ذوق
 عطا قیلسہ بو مختصر مجموعہ مطالعہ سیدین سونگ مفصل یازیلگان جامع سیرت کتابلارین عربی دہ و فارسی دہ اوقوسا

بہرہ آلود اور بیرون وطن تورستان ہاجر لاری شول جناب نے مجتہدین زیادہ بولوب دین و ملتاریدہ آزاد جات کچہر اماگانلیگیز دین محبوب و طنزنی تاشلاب و نیمز حفاظتی اوچون بوتون بیروزی نینگ ہر ہیر اقلیمیدہ ہاجریشا مکدہ میز ہزلاردین ہر فرد میز غلام لازم دور کہ محبوب اعظمینز و مقتدای معظمینز صلعم اخلاق و آداب لاری نے بار بار توشونوب او قوب قالغان عمر میزنی خدا در رسول نے منظور و مقبول صورتہ آلوب کتیا یلوک شاید ہیر عاجز لاری نینگ عزیز و طنزنی ہم اللہ تعالیٰ اور کر می و عنایتی الیہ ظالم لاری قول لاری دین آزاد و مستقل ایلانای امین ۱۸/۸/۱۳۸۳ھ المدینتہ المنورہ -
سید محمود طرازی مدنی عنہ

قرآن کریم، بخاری، نور الیقین للمحضی، عین الیقین الکیلا فی رحمۃ اللعاب
ماخذ لاری :- للقاضی سلیمان منصور پوری۔

فہرست

صفحات	عنوان لاری	صفحات	عنوان لاری
۱	بسملہ	۲۴	اسلام غہ آپوق دعوت
۸	نسب شریف	۲۹	قریش دین تیغان کلفت لار
۹	ولادت شریف	۳۵	عبشہ غہ ہجرت اجازتی
۱۰	سوت ایبیزیش انتظام لاری	۳۷	قریش سرداری عنبہ در رسول اللہ
۱۳	ابوطالب نینگ شامخ سفری	۴۱	عمر نینگ اسلامتہ کریش لاری
۱۴	آنحضرت نینگ تجارت لاری	۴۳	آنحضرت گہ خلاف قرار لاری
۱۸	تجدید بناء کعبہ	۴۶	قرار نامہ نینگ بوز و لوشی
۲۰	رسالت نینگ ابتدائی زمانی	۴۸	ابوطالب و حضرت خدیجہ نینگ وفات لاری

صفحات	عنوان لاری	صفحات	عنوان لاری
۵۳	اسراء و معراج واقعہ سی	۱۱۷	پادشاہ لاری تمام لاریغیہ خطوط
۵۸	انصار لرنگ اسلام غہ کریش لاری	۱۲۸	ابوسفیان و قیصر روم مذاکرہ سی
۶۰	عقبہ اولی و ثانیہ بیعتی	۱۲۶	خبر غزاتی
۶۴	جہاد غہ امر بولوشی	۱۲۷	خالد بن ولید نینگ اسلامتہ کریش لاری
۶۵	آنحضرت نینگ ہجرت لری	۱۲۸	عمرة القضاء
۷۰	اہل بیت ہجرت لاری	۱۲۹	مکہ نینگ فتح ایلیشی
۷۱	مکہ وہ قالغان لرفہ ظلم	۱۳۶	حنین غزانی
۷۳	نماز لار غہ اذان نینگ مشروع بولوشی	۱۳۹	طائف غزاتی
۷۶	منافع لر نینگ بیگان اذیت لری	۱۴۰	بنی تمیم ایچی لاری
۷۷	یہود لار ایلمہ معاہدہ	۱۴۲	تبوک غزاتی
۸۰	قریش حملہ سی بدر اوروشی	۱۴۷	حج فرض بولوشی و حمتہ الوداع
۸۷	بدر اسیر لاری حقیقہ کینکاش	۱۵۱	غدیر خم خطبہ سی
۹۲	اُحد اوروشی	۱۵۳	آنحضرت بیمار بولوش لری
۹۵	اون صحابہ کرام کینکاش	۱۵۴	وفات دین بیش کون اول
۱۰۰	خندق غزواتی	۱۵۵	رحلت دین تورت کون اول
۱۰۳	غیبی مدد و نعیم تدبیر لاری	۱۵۶	وفات دین ایچی کون اول
۱۰۲	بنی قریظہ دین مصطلق لاری غزوات	۱۵۷	آخری کون
۱۰۹	انک واقعہ سی	۱۵۸	سرور کائنات نگ جانی جانانغہ تاپشوروش
۱۱۲	بیعت رضوان و صلح حدیبیہ		لاری
۱۱۴	صلح شرائط لاری	۱۶۳	سیرت مقدسہ دین حصہ
۱۱۵	بعد صلح مکہ داکل مسلمان لار غہ مظالم	۱۶۸	کتاب ماخذ لاری

